

महाराष्ट्रची संक्षिप्त सांख्यिकी
२००७

**HANDBOOK OF BASIC STATISTICS
OF MAHARASHTRA STATE
2007**

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
DIRECTORATE OF ECONOMICS & STATISTICS,
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, MUMBAI

Website - <http://mahades.maharashtra.gov.in>

महाराष्ट्राची संक्षिप्त सांख्यिकी

२००७

**HANDBOOK OF BASIC STATISTICS
OF MAHARASHTRA STATE**

2007

किंमत:- ४०८/-
Price:- 408/-

अर्थ व सांख्यिकी संचालक
महाराष्ट्र शासन, मुंबई

The Director of Economics and Statistics
Government of Maharashtra, Mumbai

प्रस्तावना

‘महाराष्ट्राची संक्षिप्त सांख्यिकी’ हे प्रकाशन २००७ या संदर्भवर्षासाठी तयार करण्यात आले असून सदर प्रकाशनाच्या मालिकेतील हा ४७ वा अंक आहे. महाराष्ट्र राज्यासंबंधी विविध सामाजिक व आर्थिक विषयांवरील उपलब्ध असलेली अद्ययावत् आकडेवारी थोडक्यात सादर करणे हा या प्रकाशनाचा मुख्य उद्देश आहे. अद्ययावत् माहिती उपलब्ध करून देण्याच्या प्रयत्नांमुळे या प्रकाशनात समाविष्ट केलेली काही आकडेवारी/अंदाज अस्थायी स्वरूपाचे आहेत.

२. या प्रकाशनातील सुरुवातीच्या तक्त्यांत महाराष्ट्र राज्य व भारत यांची सामाजिक व आर्थिक बाबींची तुलनात्मक माहिती देण्यात आली आहे व शेवटच्या तक्त्यांत राज्याच्या सामाजिक व आर्थिक प्रगतीबाबतच्या काही निवडक निर्देशकांचे कल समाविष्ट करण्यात आले आहेत.

३. हे प्रकाशन तयार करण्याच्या कामी राज्य, केंद्र शासनाचे संबंधित विभाग, तसेच निमसरकारी संस्था यांचे जे सहकार्य मिळाले, त्याबद्दल हे संचालनालय त्यांचे आभारी आहे.

मुंबई,
दिनांक : डिसेंबर, २००९

शै.मु.अपराजित
अर्थ व सांख्यिकी संचालक,
महाराष्ट्र शासन

PREFACE

This issue of ' Handbook of Basic Statistics of Maharashtra State' for the year 2007 is the 47th issue in the series. The main objective of this publication is to present up-to-date statistical data on various socio-economic aspects of State Economy in a concise form. In an attempt to use latest available data for this publication some of the data / estimates used and included is provisional.

2. For comparison of the socio-economic aspects of the State with those of India, the relevant data for India have also been simultaneously depicted in the tables prior to the main tables. Data on the trends of some selected socio-economic indicators are presented at the end of this publication.

3. The co-operation extended by various departments of the State Government, Central Government and autonomous organisations in bringing out this publication is gratefully acknowledged.

Mumbai,
Dated : December, 2009

S.M.Aparajit
Director of Economics and Statistics,
Government Of Maharashtra

महाराष्ट्राची संक्षिप्त सांख्यिकी २००७
HANDBOOK OF BASIC STATISTICS OF MAHARASHTRA STATE
2007

(वर्ष ४७)

अनुक्रमणिका/CONTENTS

[Vol. XLVIII]

विषय	पृष्ठ PAGE	Subject
प्रस्तावना		Preface
दृष्टिक्षेपात महाराष्ट्र राज्य —		Maharashtra State at a glance —
(I) सामान्य माहिती	1	General information
(II) भारताशी तुलना	2	Comparison with India
1. हवामान		Climate
1.1. निवडक केंद्रांतील कमाल व किमान तापमान, पावसाचे दिवस आणि वार्षिक पाऊस	10	Maximum & minimum temperature, rainy days and annual rainfall at selected centres
2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या		Area and Population
2.1. पुरुष, स्त्रिया व कुटुंबे यांची जिल्हावार संख्या	12	Districtwise number of males, females and households
2.2. जिल्हावार ग्रामीण व नागरी लोकसंख्या	14	Districtwise rural and urban population
2.3. जिल्हावार क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्येची घनता	16	Districtwise area and population density
2.4. जिल्हावार साक्षरतेचे प्रमाण (टक्के)	18	Districtwise percentage of literacy
2.5. १९०१ पासून लोकसंख्येतील दशवार्षिक बदल	20	Decadal variation in population since 1901
2.6. लोकसंख्या-गटानुसार नागरी लोकसंख्या	21	Urban population by population size
2.7. राज्यातील गावांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण	22	Classification of villages in the state by population
2.8. एक लाख किंवा अधिक लोकसंख्या असलेली शहरे/शहर संकुले	28	Cities/Urban Agglomerations with population of 1,00,000 or above
2.9. काम करणा-यांचे व न करणा-यांचे वर्गीकरण	31	Classification of workers and non-workers
2.10. काम न करणा-या व्यक्तींचे कार्यप्रकारानुसार वर्गीकरण	32	Classification of persons not at work by type of activity
2.11. अनुसूचित जाती आणि जमाती यांची लोकसंख्या	34	Population of scheduled castes and scheduled tribes
2.12. महाराष्ट्र राज्यातील अपंगांची प्रकारानुसार संख्या	36	Disabled population in Maharashtra State by type of disability
2.13. वयोगटानुसार लोकसंख्या	38	Population according to age groups
2.14. धर्मानुसार लोकसंख्या	40	Population by religion

विषय	पृष्ठ PAGE	Subject
2.15. २०२६ पर्यंतची वार्षिक अंदाजित लोकसंख्या	41	Annual estimates of population upto 2026
2.16. राज्यात स्थलांतरित झालेल्या स्त्री-पुरुषांची स्थलांतराच्या कारणानुसार संख्या	42	No. of Immigrants in the state by sex and reasons for migration
2.17. पूर्वाच्या राहण्याच्या ठिकाणानुसार स्थलांतरित स्त्री-पुरुष	43	Migrants by sex and place of last residence
2.18. कुटुंबे व त्यांतील व्यक्तींची बोलण्याच्या प्रमुख भाषेनुसार संख्या	47	Households and household population by languages mainly spoken
3. शेती		Agriculture
3.1. जमिनीचा वापर	48	Land utilisation
3.2. जिल्हावार लागवडीलायक क्षेत्र आणि लागवड केलेले क्षेत्र	49	Districtwise culturable area and cultivated area
3.3. प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र आणि त्यांचे उत्पादन	51	Area & production of principal crops
3.4. जिल्हावार प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र व त्यांचे उत्पादन	52	Districtwise area and production of principal crops
3.5. प्रमुख पिकांच्या उत्पादनांचे निर्देशांक	60	Index numbers of production of principal crops
3.6. मृदसंधारण, जमीन सुधारणा इत्यादी योजनांखालील प्रगती	62	Progress under soil conservation and land development, etc.
3.7. रासायनिक खातांचे वाटप	63	Distribution of chemical fertilisers
3.8. शेतीची अवजारे	64	Agricultural implements
3.9. वीज पुरवठा केलेले शेतीपंप	65	Agricultural pumps energised
3.10. महाराष्ट्रातील एकूण वहित धारण जमिनी, त्यांचे क्षेत्र व सरासरी	67	Number, area and average size of operational holdings in Maharashtra
3.11. पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प, त्यांची निर्मित सिंचनक्षमता व प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र	68	Irrigated projects completed, irrigation potential created and actual irrigated area
3.12. शासनाचे कार्यान्वित झालेले जलविद्युत् प्रकल्प	69	Government's hydro-electrical projects commissioned
4. पशुसंवर्धन		Animal Husbandry
4.1. पशुधन	70	Livestock population
4.2. जिल्हावार पशुधन	74	Districtwise Livestock population
4.3. पशुसंवर्धनासंबंधीची संकीर्ण माहिती	76	Miscellaneous statistics relating to animal husbandry
4.4. शासकीय व सहकारी क्षेत्रातील दुग्ध शाळांमार्फत झालेले दुधाचे संकलन व वितरण	78	Collection and distribution of milk by dairies in Government and Co-operative sectors
4.5. दुग्धजन्य पदार्थांची उत्पादने व दूध शीतकरण केंद्रे	79	Milk products and milk chilling centres

विषय	पृष्ठ PAGE	Subject
5. मत्स्यव्यवसाय		Fisheries
5.1. विविध खारवण आवारांत झालेली माशांची आवक, खारवण्यासाठी झालेला मिठाचा वापर आणि खारवलेले मासे	80	Quantity of fish brought for curing, salt issued and fish cured
5.2. मत्स्यव्यवसायासंबंधीची संकीर्ण माहिती	81	Miscellaneous statistics relating to fisheries
5.3. मासळीच्या प्रकारानुसार सागरी मत्स्योत्पादन	83	Varietywise marine fish production
5.4. मत्स्योत्पादनाचा वापर (सागरी व भूजल)	85	Disposition of fish catch (Marine and inland)
6. वने		Forests
6.1. वनव्याप्त क्षेत्रांचे वर्गीकरण	86	Classification of forest areas
6.2. मुख्य आणि गौण वनोत्पादने	87	Major and minor forest produce
7. उद्योग आणि खाणकाम		Industry and Mining
7.1. चालू कारखान्यांचे कामगारांच्या संख्येनुसार वर्गीकरण	88	Classification of working factories according to working strength
7.2. उद्योगांच्या प्रमुख गटानुसार कारखान्यांची व त्यांतील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या	89	No of factories and average daily employment there in according to major groups of industries
7.3. जिल्हावार चालू कारखाने आणि त्यांतील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या	91	Districtwise No.of working factories and average daily No. of workers
7.4. उद्योग गटानुसार उत्पादक भांडवल, उत्पादन आणि मूल्यवृद्धी	93	Productive capital, output and value added according to Industry Groups
7.5. सुती कापड गिरण्यांतील सरासरी गैरहजेरी (टक्के)	95	Average percentage of absenteeism in the cotton textile industry
7.6. औद्योगिक विवाद	96	Industrial disputes
7.7. कापड उद्योगाची माहिती (गिरणी विभाग)	97	Working of cotton textile industry (Mill sector)
7.8. खनिज उत्पादन	98	Mineral production
7.9. औद्योगिक उत्पादन	99	Industrial production
8. वीज		Electricity
8.1. विजेची स्थापित क्षमता, उत्पादन आणि वापर	100	Installed capacity, generation and consumption of electricity
8.2. विद्युतीकरण झालेल्या नगरांची व खेड्यांची संख्या	101	No. of Towns and villages electrified

विषय	पृष्ठ PAGE	Subject
9. संयुक्त भांडवली संस्था		Joint Stock Companies
9.1. ३१ मार्च २००६ रोजी चालू असलेल्या संयुक्त भांडवली संस्था	103	Number of joint stock companies as on 31st March 2006
10. बँका		Banks
10.1. बँक कार्यालये असलेल्या ठिकाणांची व बँक कार्यालयांची जिल्हावार संख्या	105	Districtwise no. of places having banking offices & number of banking offices
11. सहकार		Co-operation
11.1. महाराष्ट्र राज्यातील सहकारी संस्थांबाबतची माहिती	107	Details of Co-operative societies in Maharashtra State
12. परिवहन आणि दळणवळण		Transport and Communications
12.1. रस्त्यांचे प्रकार व पृष्ठभागानुसार रस्त्यांची लांबी	108	Road length according to types of road and surface
12.2. महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची वाहतूकविषयक आकडेवारी	109	Operational statistics of Maharashtra State Road Transport Corporation
12.3. वापरात असलेली मोटार वाहने	110	Motor vehicles in operation
12.4. परिवहनाची व इतर वाहने	111	Transport & non-transport vehicles
12.5. वाहन चालकांचे व्यावसायिक व बिगर-व्यावसायिक परवाने	112	Professional and non-professional driving licences
12.6. लोहमार्गाची लांबी	113	Railway route length
12.7. टपाल कार्यालये व तार कार्यालयांची संख्या	114	Number of post offices and telegraph offices
13. जहाज वाहतूक		Shipping
13.1. मुंबई बंदरात प्रवेश केलेल्या जहाजांची संख्या व वजन	115	Number and tonnage of vessels entered in Mumbai Port
13.2. मुंबई बंदरामध्ये गोद्या आणि बंदरे येथून हलविलेला माल	116	Cargo handled at the docks and Port in Mumbai Port
13.3. निवडक गौण बंदरांतून हलविलेला (आयात व निर्यात) माल	117	Cargo (imports and exports) handled at the selected minor ports
13.4. गौण बंदरांतून होणारी प्रवासी वाहतूक	118	Passenger traffic at the minor ports
14. देशांतर्गत व्यापार		Inland Trade
14.1. महाराष्ट्राचा देशातील इतर राज्यांशी झालेला व्यापार	119	Inland Trade of Maharashtra

विषय	पृष्ठ PAGE	Subject
15. शिक्षण		Education
15.1. शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संस्थांचे व विद्यार्थ्यांचे वर्गीकरण	121	Institutions and enrolment by type of education
15.2. जिल्हावार प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षण	124	Districtwise primary and secondary education
15.3. शासकीय व अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची संख्या व प्रशिक्षणार्थींच्या प्रशिक्षणार्थींच्या मंजूर जागा	126	Number of Government and Non-Government industrial training institutions and seats sanctioned
15.4. शासकीय व अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांच्या अंतिम परीक्षांचे निकाल	127	Results of the final examinations of Government and non-Government Industrial Training Institutes(I.T.I.s)
15.5. शिकाऊ उमेदवारांची वर्गवारी	128	Classification of apprentice trainees
15.6. माध्यमिक व उच्चमाध्यमिक तंत्रशिक्षण शाळा व विद्यार्थी संख्या	129	Secondary and higher secondary technical schools and students
15.7. तांत्रिक आणि व्यवसाय अभ्यासक्रम प्रकारानुसार संस्था व त्यांतील प्रवेशक्षमता	130	Technical and vocational institutes according to type of syllabus and their intake capacity
15.8. प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम शिकविणा-या शासकीय व अशासकीय संस्था व त्यांतील विद्यार्थ्यांची प्रवेशक्षमता	132	Number of Government and non-Government institutions teaching certificate course and their intake capacity
16. जीवनविषयक आकडेवारी		Vital Statistics
16.1. निरनिराळ्या पद्धतीनुसार कुटुंब नियोजन करणा-यांची जिल्हावार संख्या	134	Districtwise number of persons using various family planning methods
16.2. नमुना नोंदणी पद्धतीने काढलेले जन्म, मृत्यू व बालमृत्यू दर	136	Birth, Death and Infant Mortality Rates by Sample Registration System
16.3. उपलब्ध वैद्यकीय सुविधा	137	Medical facilities available
17. पोलीस आणि गुन्हे		Police and Crimes
17.1. पोलीस स्टेशने आणि पोलिसांची संख्या	138	Police stations and police forces
17.2. भारतीय दंडसंहितेखाली झालेले दखलपात्र गुन्हे (गुन्ह्यांचे प्रयत्न धरून)	139	Cognizable offences (including attempts) under Indian Penal Code
18. कारागृहे		Prisons
18.1. कारागृहांची व कैद्यांची संख्या	140	Number of prisons and convicts

विषय	पृष्ठ PAGE	Subject
19. घरबांधणी		Housing
19.1. घरांची वापरानुसार केलेली वर्गवारी	141	Classification of houses according to use
19.2. वापरातील खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबांचे वर्गीकरण	143	Classification of households according to rooms occupied
19.3(A) राहत्या घराच्या छप्परांसाठी वापरलेल्या प्रमुख साधनांनुसार कुटुंबांचे वर्गीकरण	144	Classification of households by predominant material of roof of house occupied
19.3(B) राहत्या घराच्या भिंतींसाठी वापरलेल्या प्रमुख साधनांनुसार कुटुंबांचे वर्गीकरण	144	Classification of households by predominant material of walls of house occupied
19.4. बेघर व संस्थांत राहणारे लोक	146	Houseless and institutional population
19.5. खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबांची संख्या	148	Households by number of rooms occupied
20. स्थानिक स्वराज्य संस्था		Local Self-Govt. Institution
20.1. ग्रामपंचायतीची व्याप्ती, स्वनिर्मित उत्पन्न आणि खर्च	152	Coverage, self-raised income and expenditure of Village Panchayats
20.2. नगरपरिषदांबाबत माहिती	153	Constitution of Municipal Councils
20.3. महानगरपालिकांबाबत माहिती	155	Constitution of Municipal Corporations
20.4. नगरपरिषदांचे व महानगरपालिकांचे उत्पन्न व खर्च	156	Income and expenditure of Municipal Councils and Municipal Corporations
20.5. जिल्हा परिषदांचे उत्पन्न आणि खर्च	158	Income & expenditure of Zilla Parishads
20.6. स्थानिक स्वराज्य संस्थांची प्रकारानुसार संख्या	160	Local Self-Govt. Institution by types
21. सार्वत्रिक निवडणुका		General Elections
21.1. सार्वत्रिक निवडणुकांचे निकाल	161	Results of general elections
21.2. उमेदवारांचे पक्ष संलग्नतेनुसार वर्गीकरण	162	Candidates according to party affiliations
22. किंमत निर्देशांक		Price Indices
22.1. अखिल भारतीय घाऊक किंमतीचे निर्देशांक (नवीन मालिका)	163	All India wholesale price index numbers (New Series)
22.2. कामगारांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक (नवीन मालिका)	164	Consumer price index numbers for working class (New Series)
22.3. महाराष्ट्रातील ग्रामीण भागातील निवडक जीवनावश्यक वस्तूंच्या ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	166	Consumer price index numbers for selected essential items for rural Maharashtra
22.4. महाराष्ट्रातील नागरी भागातील निवडक जीवनावश्यक वस्तूंच्या ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	167	Consumer price index numbers for selected essential items for urban Maharashtra

विषय	पृष्ठ PAGE	Subject
22.5. निवडक केंद्रांमधील नागरी श्रमिकेतर कर्मचा-यांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	168	Consumer price index numbers for urban non-manual employees at selected centers
22.6. महाराष्ट्रातील शेतमजुरांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	169	Consumer price index numbers for agricultural labourers in Maharashtra
23. रोजगार		Employment
23.1. काम करणा-यांचे (शेतीव्यतिरिक्त) औद्योगिक गटानुसार वर्गीकरण	170	Industrial classification of persons at work (other than cultivators)
23.2. काम करणा-यांचे (शेतीव्यतिरिक्त) व्यवसायानुसार वर्गीकरण	171	Occupational classification of persons at work (other than cultivators)
23.3. रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्रांसंबंधित माहिती	172	Employment and Self-employment guidance centre statistics
23.4. राज्य शासकीय व निमशासकीय कर्मचारी	173	State Government and Semi Government employees
23.5. श्रेणी व सामाजिक गटानुसार राज्य शासकीय व निमशासकीय कर्मचारी	175	Grade and Social groupwise State Government and Semi Government employees
23.6. सार्वजनिक क्षेत्रातील रोजगार	176	Employment in public sector
23.7. दुकाने व व्यापारी संस्था अधिनियमाखाली नोंदलेल्या संस्थांतील रोजगार	178	Employment under Shops and Commercial Establishments Act.
23.8. रोजगार हमी योजने खाली घेण्यात आलेली प्रकारानुसार कामे व यावरील खर्च	179	Categorywise number of works and expenditure incurred thereon under the Employment Guarantee Scheme
24. छापखाने व प्रकाशने		Presses and Publications
24.1. छापखाने, वर्तमानपत्रे, पुस्तके आणि नियतकालिके	180	Printing presses, newspapers, books and periodicals
25. वार्षिक योजना		Annual Plans
25.1. महाराष्ट्राची दहावी पंचवार्षिक योजना - वर्षनिहाय व उप क्षेत्र निहाय सुधारित नियतव्यय आणि खर्च	182	Tenth Five-Year Plan of Maharashtra Yearwise and sub-sectionwise outlay and expenditure
26. राज्य वित्त		State Finance
26.1. राज्याची महसुली जमा	184	Revenue receipts of the State
26.2. महसुली लेखावरील खर्च	189	Expenditure on revenue account
26.3. राज्याच्या अर्थसंकल्पाचे पृथःकरण	200	Analysis of State Government Budget

विषय	पृष्ठ Page	Subject
27. राज्य उत्पन्न		State Income
27.1. चालू आणि स्थिर किंमतीनुसार राज्य उत्पन्न	202	State income at current and constant prices
28. संकीर्ण		Miscellaneous
28.1. नियंत्रित बाजारपेठा	204	Regulated markets
28.2. महाराष्ट्रातील विम्याची माहिती	208	Insurance in Maharashtra
28.3. पर्यटन विभागाने मान्यता दिलेल्या हॉटेलांची संख्या	209	Number of hotels approved by the Tourism Department
28.4. हवाईमार्गे मुंबईस उतरणारे परदेशी पर्यटक	210	Foreign tourists disembarking at Mumbai by air
28.5. कच्च्या (कूड) तेलाचे उत्पादन	211	Production of crude oil
28.6. नैसर्गिक वायूचे साठे, एकूण उत्पादन व वापर	212	Reserves, gross production and utilisation of natural gas
28.7. द्रवीकृत पेट्रोलियम वायूचे घरगुती ग्राहक	213	LPG domestic customers
29. निवडक निर्देशांकांचा कल		Trends in selected indicators
29.1. शेती	214	Agriculture
29.2. पशुधन व कुक्कुट पालन	218	Livestock and poultry
29.3. उद्योग आणि खाणकाम	220	Industry and mining
29.4. वीज	220	Electricity
29.5. सहकार	222	Co-operation
29.6. परिवहन आणि दळणवळण	224	Transport and communication
29.7. शिक्षण	224	Education
29.8. अखिल भारतीय घाऊक किंमतीचे निर्देशांक (नवीन मालिका)	226	All India wholesale price index numbers (New Series)
29.9. कामगारांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक (नवीन मालिका)	228	Consumer price index numbers for working class (New Series)
29.10. राज्य उत्पन्न ((सुधारित मालिका))	230	State Income (Revised Series)

दृष्टिक्षेपात महाराष्ट्र/MAHARASHTRA AT A GLANCE

(I) सामान्य माहिती/GENERAL INFORMATION

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	माहिती Particulars (3)	Item (2)
1	भौगोलिक स्थान- उत्तर अक्षांश पूर्व रेखांश15.45 to 22.0 .72.45 to 80.45	Location— North latitude (degrees) East longitude (degrees)
2	विभाग 6	Number of Divisions
3	जिल्हे 35	Number of Districts
4	तालुके 358	Number of Talukas
5	नगरे † 378	Number of Towns †
5.1	शहर संकुले † 15	Urban agglomerations †
6	एक लाख लोकसंख्येपेक्षा अधिक लोकसंख्या असलेली शहरे (अनुक्रमांक ५ मध्ये दर्शविलेल्या नगरांपैकी) † 40	Number of cities having population more than one lakh (out of the towns against Serial No. 5) †
7	खेडी-- (२००१) वस्ती असलेली वस्ती नसलेली 43,711 41,095 2,616	Number of Villages Inhabited Un-inhabited
8	क्षेत्रफळ (चौ.किलोमीटर) 3,07,713	Area (in Square Kilometers)
9	समुद्र किना-याची लांबी (किलोमीटर) 720	Length of the Coast-Line (Kilometres)

टीप-- (१) अनुक्रमांक ८ ह्या बाबींची माहिती सर्व्हेअर जनरल, भारत सरकार, यांनी दिलेल्या माहितीनुसार आहे
(२) † २००१ जनगणनेवर आधारित
(३) † शहर संकुल-ह्यात एखादे शहर व त्याच्या आसपासचा नागरी विभाग किंवा दोन किंवा अधिक जवळजवळ असलेली शहरे व त्यांना लागून असलेला आसपासचा नागरी विभाग अशा प्रकारचा संपूर्ण नागरी टापू ह्याचा समावेश आहे

Information against item 8 is according to Surveyor General, Government of India
†2001 Population Census
†Urban agglomeration is a continuous urban spread constituting a town and the adjoining urban outgrowth or two or more physically continuous towns together with the continuous well recognised urban outgrowth, if any, of such towns

(II) भारताशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA

अनु- क्रमांक Serial No.	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maha- rashtra	भारत India	महाराष्ट्राची भारताशी तुलना (टक्के) Comparison of Maharashtra with India (Percentage)	Unit	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
लोकसंख्या (२००१ ची जनगणना)				POPULATION (2001 Census)			
1.1	(अ) ग्रामीण लोकसंख्या	.. हजारत	.. 55,778	7,42,491	7.5	Thousand	(a) Rural population
	(ब) ग्रामीण लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेंकडा प्रमाण	टक्के	57.57	72.18	...	Percentage	(b) Percentage of rural population to total population
1.2	(अ) नागरी लोकसंख्या	.. हजारत	.. 41,101	2,86,120	14.3	Thousand	(a) Urban population
	(ब) नागरी लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेंकडा प्रमाण	हजारत	42.43	27.82	...	Percentage	(b) Percentage of urban population to total population
1.3	(अ) एकूण कुटुंबांची संख्या	.. हजारत	.. 19,577	1,93,580	10.1	Thousand	(a) Number of households
	(१) ग्रामीण	.. "	.. 11,174	1,37,747	8.11	Do.	(i) Rural
	(२) नागरी	.. "	.. 8,403	55,833	15.05	Do.	(ii) Urban
1.4	(अ) एकूण लोकसंख्या	.. "	.. 96,879	10,28,610	9.4	Do.	(a) Total population
	(१) पुरुष	.. "	.. 50,401	5,32,157	9.5	Do.	(i) Males
	(२) स्त्रिया	.. "	.. 46,478	4,96,453	9.4	Do.	(ii) Females
1.5	अनुसूचित जाती	.. "	.. 9,882	1,66,636	5.9	Thousand	Scheduled castes
	(अ) एकूण लोकसंख्या	.. "	.. 9,882	1,66,636	5.9	Thousand	(a) Total population
	(ब) एकूण लोकसंख्येशी शेंकडा प्रमाण	टक्के	10.2	16.2	...	Percentage	(b) Percentage to total population
1.6	अनुसूचित जमाती	.. "	.. 8,577	84,326	10.2	Thousand	Scheduled tribes
	(अ) एकूण लोकसंख्या	हजारत	8.577	84.326	10.2	Thousand	(a) Total population
	(ब) एकूण लोकसंख्येशी शेंकडा प्रमाण	टक्के	8.9	8.2	...	Percentage	(b) Percentage to total population
1.7	(अ) एकूण मुख्यतः काम करणारे	.. हजारत	.. 3,4748	3,13,005	11.1	Thousand	(a) Total main workers
	(ब) एकूण मुख्यतः काम	टक्के	35.9	30.4	...	Percentage	(b) Percentage of total

1.8	(अ) सीमांतिक काम करणारे (ब) सीमांतिक काम करणा-यांचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण	.. हजारान्त .. टक्के	6,425 89,230	89,230 6.6	7.2 ...	Thousand Percentage	main workers to total population (a) Marginal workers (b) Percentage of marginal workers to total population
1.9	(अ) एकूण काम न करणारे (ब) एकूण काम न करणा-यांचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण	.. हजारान्त .. टक्के	55,705 62,637	62,637 60.8	8.9 ...	Thousand Percentage	(a) Total non-workers (b) Percentage of total non-workers to total population
1.10	लोकसंख्येची घनता	.. दर चौरस कि.मी. मागे लोकसंख्या	315	324	...	Persons per sq. km.	Density of population
1.11	साक्षरतेचे प्रमाण						Literacy percentage—
	(१) पुरुष	.. टक्के	85.97	75.26	...	Percentage	(i) Males
	(२) स्त्रिया	.. टक्के	67.03	53.67	...	Percentage	(ii) Females
	(३) एकूण	.. टक्के	76.88	64.84	...	Percentage	(iii) Persons
1.12	स्त्री-पुरुष प्रमाण	.. दर १,००० पुरुषांमागे स्त्रियांची संख्या	922	933	...	Females per 1,000 males.	Sex ratio
1.13	१९९१-०१ मध्ये झालेली लोकसंख्येतील शेकडा वाढ	टक्के ..	22.73	21.54	...	Percentage	Percentage growth of population during 1991-01

टिप - * नैसर्गिक आपत्तीमुळे जनगणना घेणे शक्य न झालेल्या गुजरात (संपूर्ण कच्छ जिल्हा, राजकोट जिल्ह्यातील मोर्वी, मलिया-मियाना आणि वंकानेर.

तालुके, जामनगर जिल्ह्यातील जोडिया तालुका) व हिमाचल प्रदेश (किन्नोर जिल्हा) या राज्यातील आपत्तीग्रस्त प्रदेशाची अंदाजित लोकसंख्या धरून.

पाकिस्तान व चीन यांनी जम्मू व काश्मीरमधील बेकायदेशीरपणे व्याप्त केलेल्या प्रदेशाचे क्षेत्रफळ व लोकसंख्या वगळून.

+ गुजरात व हिमाचल प्रदेशातील नैसर्गिक आपत्तीग्रस्त भागातील एकूण लोकसंख्या व साक्षर लोकसंख्या वगळून.

\$ मणिपूर राज्यातील सेनापती जिल्ह्यातील मायोमारम, पाओमाटा आणि पुरूल उप विभाग वगळून.

Note- *Including the estimated population of area attacked by natural calamities of Gujarat (KuchchDistrict,Morvi, Maliya- Miyana and Wankaner talukas of Rajkot district, Jodiya taluka of Jamnagar) and Himachal Pradesh (Kinnor Taluka) where census could not be conducted.

Excluding the area and population of the territory of Jammu & Kashmir illegally occupied by Pakistan and China.

+ Excluding total population and Literates of the areas of Gujarat and Himachal Pradesh affected by natural calamities.

\$ Excluding Maomaram, Paomata and Purul Sub-division of Senapati of Manipur.

(II) भारताशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
	शेती						AGRICULTURE
	प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र (२००३-०४, २००४-०५ व २००५-०६ या वर्षांची सरासरी)						<i>Area under principal crops (Average for years 2003-04, 2004-05 and 2005-06)</i>
2.1	तांदूळ	.. हजार हेक्टर	1,519	42,720	3.6	Thou-hect.	Rice
2.2	गहू	.. "	785	26,487	3.0	Do.	Wheat
2.3	ज्वारी	.. "	4,645	9,030	51.4	Do.	Jowar
2.4	बाजरी	.. "	1,429	9,809	14.6	Do.	Bajri
2.5	एकूण तृणधान्ये	.. "	9,027	98,837	9.1	Do.	All cereals
2.6	एकूण कडधान्ये	.. "	3,418	22,871	14.9	Do.	All pulses
2.7	एकूण अन्नधान्ये	.. "	12,445	1,21,708	10.2	Do.	All foodgrains
2.8	भुईमूग	.. "	416	6,454	6.4	Do.	Groundnut
2.9	ऊस (तो)	.. "	451	N.A.	N.A.	Do.	Sugarcane (H)
2.10	कापूस	.. ,,	2,826	8,354	33.8	Do.	Cotton
	प्रमुख पिकांचे उत्पादन (२००३-०४, २००४-०५ व २००५-०६ या वर्षांची सरासरी)						<i>Outturn of principal crops (Average for years 2003-04, 2004-05 and 2005-06)</i>
2.11	तांदूळ	.. हजार टन	2,560	87,817	2.9	Thousand tonnes	Rice
2.12	गहू	.. "	1032	70,049	1.5	Do.	Wheat
2.13	ज्वारी	.. "	3,408	7,185	47.4	Do.	Jowar
2.14	बाजरी	.. "	985	9,241	10.7	Do.	Bajri
2.15	एकूण तृणधान्ये	.. "	9,002	1,92,911	4.7	Do.	All cereals
2.16	एकूण कडधान्ये	.. "	1,872	13,806	13.6	Do.	All pulses
2.17	एकूण अन्नधान्ये	.. "	10,874	2,06,718	5.3	Do.	All foodgrains

2.18	भुईमूग	..	हजार टन	451	7,631	5.9	Thousand tonnes	Groundnut
2.19	ऊस (कांड्यांत)	..	"	29,903	2,50,707	11.9	Do.	Sugarcane (cane)
2.20	कापूस (रुई)	..	हजार गासड्यांत	3,060	16219	18.9	'000 bales	Cotton (lint)
3 पशुसंवर्धन								
पशुगणना, २००३ *								
3.1	एकूण पशुधन	..	हजारात	37,084	4,85,002	7.6	Thousand	Total livestock
3.2	एकूण गाई - बेल	..	"	16,738	1,85,181	9.0	Do.	Total cattle
3.3	गाई - बेल	..	"					Cattle—
	(१) तीन वर्षावरील बेल	..	"	6,523	N.A.	...	Do.	(i) Males over 3 years
	(२) तीन वर्षावरील गाई	..	"	5,324	N.A.	...	Do.	(ii) Females over 3 years
3.4	एकूण म्हशी - रेडे	..	"	6,084	97,922	6.2	Do.	Total buffaloes
3.5	म्हशी - रेडे --	..	"					Buffaloes—
	(१) तीन वर्षावरील रेडे	..	"	315	N.A.	...	Do.	(i) Males over 3 years
	(२) तीन वर्षावरील म्हशी	..	"	3,549	N.A.	...	Do.	(ii) Females over 3 years
3.6	एकूण मेंढरे व शेळ्या	..	"	13,624	1,85,827	7.3	Do.	Total sheep and goats
3.7	एकूण घोडे व शिंगरे	..	"	124	751	16.4	Do.	Total horses and ponies
3.8	इतर पशुधन	..	"	514	15,320	3.4	Do.	Other livestock
3.9	कोंबड्या, बदके वगैरे	..	"	34,596	4,89,012	7.8	Do.	Total poultry
3.10	व्हीलड ट्रॅक्टर	..	"	106	2361	4.5	Do.	Wheeld tractors
3.11	सिंचनाकरिता वापरलेली ऑईल इंजिने	..	"	N.A.	N.A.	...	Do.	Oil engines for irrigation purposes
3.12	सिंचनाकरिता वापरलेले विद्युत् पंप	..	"	1,087	15,684	6.9	Do.	Electric pumps for irrigation
4 जंगले (२००२-०३) *								
4.1	एकूण जंगलव्याप्त क्षेत्र	..	चौ.कि.मी.	61,939	7,74,740	8.0	Sq. km.	Total forest area

N.A.— उपलब्ध नाही/Not Available * अस्थायी/Provisional

कापसाचे उत्पादन रूईमध्ये आहे व ते प्रत्येकी १७० किलो ग्रॅमच्या हजार गासड्यांत आहे./ Production of cotton is in terms of lint and in '000 bales of 170 kg. each.

(II) भारताशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
5	उद्योग आणि खाणकाम						INDUSTRY AND MINING
5.1	कारखाने * (वा.उ.पा. नुसार)						<i>Factories *(As per A.S.I.)</i>
	(अ) चालू कारखाने (२००५) ..	संख्या	18,049	1,29,871	13.9	Number	(a) Working factories (2005)
	(आ) कामगारांची दैनिक सरासरी (२००५) ..	हजारांत	1,162	8,454	13.7	Thousand Numbers	(b) Average daily number of workers (2005)
5.2	वार्षिक उद्योग पाहणी (प्रगणना व प्रगणनेतर भाग मिळून) (२००४-०५)						<i>Annual Survey of Industries (Census plus Non Census parts) (2004-05)</i>
	(अ) उत्पादक भांडवल ..	कोटी रुपये	1,20,382	673,123	17.8	Creore Rs.	(a) Productive capital
	(ब) रोजगारावर असलेल्या लोकांची संख्या ..	हजारांत	1,162	8,454	13.7	Thousand Numbers	(b) Number of persons employed
	(क) एकूण उत्पादन (एक्स- फॅक्टरी मूल्य) ..	कोटी रुपये	3,58,880	16,72,561	21.4	Creore Rs.	(c) Gross output (ex-factory value)
	(ड) उत्पादन मूल्यवृद्धी ..	"	51,309	2,59,907	19.7	Do.	(d) Value added by manufacture
5.3	(अ) चालू असलेल्या सुती कापड गिरण्या (मार्च, २००७)	संख्या	286	3,248	8.8	Number	(a) Working cotton textile mills (March 2007)
	(आ) या गिरण्यांतील कामगारांची संख्या (मार्च, २००७)	हजारांत	157	934	17.8	Thousand	(b) Number of workers employed in cotton textile mills (March 2007)
	(इ) सुताचे मासिक उत्पादन (मार्च, २००७)	लाख कि. ग्रॅम	308	3312	9.3	Lakh Kg.	(c) Monthly production of spun yarn (March 2007)
	(ई) कापडाचे मासिक उत्पादन (मार्च, २००७)	दशलक्ष चौरस मीटर	20	144	13.8	Mn. sq. meters	(d) Monthly production of cloth (March, 2007)
5.4	खाणकाम (२००५-०६) *						MINING (2005-06) *
	(अ) कोळसा (उत्पादन) ..	'००० टन	36,070	4,07,222	8.9	'000 Tonnes	(a) Coal (Quantity)
	(मूल्य) ..	कोटी रुपये	3,357	32,354	10.3	Creore Rs.	(Value)

(आ) कच्चे लोखंड	(उत्पादन)	'००० टन	517	1,54,436	0.3	'000 Tonnes (b) Iron ore	(Quantity)
	(मूल्य)	कोटी रुपये	7	8,691	0.08	CroreRs	(Value)
(इ) कच्चे मँगनीज	(उत्पादन)	'००० टन	511	2,003	25.6	'000 Tonnes (c) Manganese	(Quantity)
	(मूल्य)	कोटी रुपये	190	508	34.4	Crore Rs. ore	(Value)
(ई) बॉक्साईट	(उत्पादन)	'००० टन	1,239	12,336	10.0	'000 Tonnes (d) Bauxite	(Quantity)
	(मूल्य)	कोटी रुपये	49	286	17.1	Crore Rs.	(Value)
6 वीज (२००४-०५)						ELECTRICITY (2004-05)	
6.1	एकूण निर्मिती	दशलक्ष कि.वॅ.तास	68,507	5,94,456	11.5	Million kwh	Total generation
6.2	एकूण वापर	"	55,684	3,86,134	14.4	Do.	Total consumption
6.3	(अ) औद्योगिक वापर	"	22,515	1,37,589	16.4	Do.	(a) Industrial consumption
	(आ) औद्योगिक वापराची एकूण वापराशी टक्केवारी	टक्के	40.4	35.6	..	Percentage (b)	Percentage of industrial consumption to total consumption
7 संयुक्त भांडवली संस्था आणि बँका						JOINT STOCK COMPANIES & BANKS	
7.1	संयुक्त भांडवली कंपनी (३१ मार्च, २००६ रोजी)	संख्या	1,58,868	7,32,169	21.7	Number	Companies at work (as on 31st March 2006)
7.2	त्यांचे भरणा केलेले भांडवल	कोटी रुपये	1,02,690	6,19,152	16.5	Crore Rs.	Their paid-up capital
7.3	बँक कार्यालये - अनुसूचित वाणिज्यिक (मार्च, २००७ अखेर)	संख्या	6,965	73,199	9.5	Number	Banking offices- scheduled commercial (at the end of March 2007)
7.4	दर लाख लोकसंख्येशी बँक कार्यालयांचे प्रमाण	"	6.5	6.5	...	Do.	Banking offices per lakh of population
7.5	बँक कार्यालय असलेल्या शहरांची व गावांची संख्या (अनुसूचित वाणिज्यिक) (३१ मार्च, २००७ रोजी)	संख्या	2,475	34,471	7.1	Do.	Places having banking offices (Scheduled, commercial) (As on 31st March 2007)
8 सहकार (२०००-०१)						CO-OPERATION (2000-01)	
8.1	सहकारी संस्था	संख्या	1,56,621	5,51,013	28.4	Number	Co-operative Societies

* अस्थायी/Provisional

(II) भारताशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA—cond.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
8.2	सभासदांची संख्या	लाखात	410	2,189	18.7	Lakh	Membership
8.3	सर्व सहकारी संस्थांचे खेळते भांडवल	कोटी रुपये	1,34,440	3,44,251	39.5	Crore Rs.	Working capital of all co-operative societies
8.4	कृषि पतसंस्थांनी दिलेले कर्ज	कोटी रुपये	3,734	23,082	16.2	Do.	Advances by agricultural credit societies
9 परिवहन आणि दळणवळण						TRANSPORT AND COMMUNICATIONS	
9.1	(अ) रेल्वे मार्गाची लांबी (३१ मार्च, २००७ रोजी)	किलो मीटर	5,902	64,068	9.2	K.m.	(a) Total railway length (as on 31st March 2007)
	(आ) रेल्वे मार्गाच्या लांबीचे क्षेत्रफळाशी प्रमाण (दर १०० चौरस किलो मीटरमागे) (३१ मार्च, २००७ रोजी)	किलो मीटर	1.9	2.0	...	Do.	(b) Railway length per 100 square kilometres of area (as on 31st March 2007)
9.2	१०० चौरस किलो मीटर क्षेत्रफळामागे असणारी रस्त्यांची लांबी (३१ मार्च, २००२ रोजी)	किलो मीटर	87	76	...	Do.	Road length per 100 square Kilometres of area (as on 31st March 2002)
9.3	(अ) १०० चौरस किलो मीटर क्षेत्र- फळामागे असणारी मोटार वाहने (३१ मार्च, २००४ रोजी)	संख्या	2,915	2,212	...	Number	(a) Motor vehicles per 100 sq. Kms. of area (as on 31st March 2004)
	(आ) दर लाख लोकसंख्येमागे असणारी मोटार वाहने (३१ मार्च, २००४ रोजी).	संख्या	8,825	6,732	...	Do.	(b) Motor vehicles per lakh of population (as on 31st March, 2004).
10 राज्य उत्पन्न (२००६-०७)						STATE INCOME (2006-07)	
10.1	(अ) चालू किंमतीनुसार उत्पन्न	कोटी रुपये	* 4,35055	*33,12,569	13.1	Crore Rs.	(a) Income at current prices
	(आ) चालू किंमतीनुसार दरडोई उत्पन्न	रुपये	*41,144	*29,524	...	Rs.	(b) Per capita income at current prices

* अस्थायी/Provisional N.A.— उपलब्ध नाही/Not Available

1. हवामान/CLIMATE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.1

1. हवामान/CLIMATE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.1

निवडक केंद्रांतील कमाल आणि किमान तापमान, पावसाचे दिवस आणि वार्षिक पाऊस

MAXIMUM AND MINIMUM TEMPERATURE, RAINY DAYS AND ANNUAL RAINFALL AT SELECTED CENTRES

(तापमान सेल्सियस डिग्रीमध्ये, पाऊस मिलीमीटरमध्ये/Temperature in degrees celsius and Rainfall in mm)

अनुक्रमांक Serial No.	केंद्रे	तापमान/Temperature				पाऊस/Rainfall		नेहमीचा पाऊस Normal Rainfall	Centres
		कमाल Maximum (Highest)		किमान Minimum (Lowest)		पावसाचे दिवस Rainy days	पडलेला पाऊस Actual Rainfall		
		2002	2003	2002	2003	2007	2007		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	कुलाबा (मुंबई)	35.6	36.6	15.2	15.1	N.A.	N.A.	N.A.	Colaba (Mumbai)
2	सांताक्रुझ (मुंबई)	38.1	37.4	12.5	13.1	N.A.	N.A.	N.A.	Santacruz (Mumbai)
3	डहाणू (ठाणे)	37.7	37.3	12.8	13.9	63	2110.1	2028.3	Dahanu (Thane)
4	भिरा (रायगड)	42.5	45.0	11.6	12.5	N.A.	N.A.	N.A.	Bhira (Raigad)
5	अलिबाग (रायगड)	40.1	37.2	14.0	14.4	81	3316.3	2131.1	Alibag (Raigad)
6	रत्नागिरी	39.4	36.8	14.0	14.8	97	3772.8	2910.2	Ratnagiri
7	वेंगुर्ला (सिंधुदुर्ग)	35.6	37.5	12.7	14.0	94	3388.3	2965.4	Vengurla (Sindhudurg)
8	हर्ण (रत्नागिरी)	35.8	36.2	17.2	16.8	N.A.	N.A.	N.A.	Harnai (Ratnagiri)
9	ओझर (नाशिक)	43.9	41.0	5.0	5.4	N.A.	N.A.	N.A.	Ozar (Nashik)
10	मालेगाव (कॅम्प)	46.0	43.6	5.1	6.1	N.A.	N.A.	N.A.	Malegaon (Camp)
11	धुळे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	39	603.0	596.4	Dhule
11	नंदुरबार	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	38	988.0	682.8	Nandurbar
12	जळगाव	46.9	45.9	4.8	7.9	53	674.2	725.1	Jalgaon
13	अहमदनगर	44.0	43.0	10.8	6.6	32	631.0	524.3	Ahmadnagar

14	पुणे	42.4	42.4	5.5	6.9	45	779.4	580.9	Pune
15	महाबळेश्वर(सातारा)	35.6	36.0	7.7	8.4	100	6265.0	2216.4	Mahabaleshwar (Satara)
16	सांगली	42.4	38.7	11.3	12.5	N.A.	N.A.	N.A.	Sangli
17	सोलापूर	44.1	44.5	12.0	12.9	33	583.7	617.3	Solapur
18	जेऊर (सोलापूर)	44.3	45.3	9.1	8.4	N.A.	N.A.	N.A.	Jeur (Solapur)
19	सातारा	42.2	41.4	8.6	9.2	63	1231.7	915.0	Satara
20	कोल्हापूर	41.1	40.5	11.9	11.8	N.A.	N.A.	N.A.	Kolhapur
21	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	40	548.6	671.9	Aurangabad
22	जालना	44.4	43.1	12.9	9.9	45	585.0	686.2	Jalna
23	उस्मानाबाद	42.1	42.6	8.0	8.4	42	932.0	751.6	Osmanabad
24	चिखलठाणा(औ'बाद)	43.3	42.6	5.8	5.8	N.A.	N.A.	N.A.	Chikhalthana (Aurangabad)
25	परभणी	43.7	45.1	7.8	8.1	38	944.4	862.4	Parbhani
26	बीड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	32	658.5	626.9	Beed
27	नांदेड	39.6	44.4	13.3	10.7	32	516.0	911.9	Nanded
28	बुलढाणा	44.2	42.6	10.6	10.0	39	731.2	770.1	Buldhana
29	अकोला विमानतळ	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Akola Airport
30	अकोला	46.0	45.0	10.5	5.2	45	753.6	760.6	Akola City
31	अमरावती	45.5	46.6	13.3	14.0	52	1112.4	809.9	Amravati
32	यवतमाळ	43.0	44.0	12.4	8.4	41	865.9	997.6	Yavatmal
33	पुसद (यवतमाळ)	46.8	35.0	5.9	2.7	45	673.7	834.9	Pusad (Yavatmal)
34	वर्धा	45.1	47.8	8.4	8.9	46	1129.9	942.0	Wardha
35	नागपूर शहर	44.9	47.7	9.4	5.2	50	741.0	1074.6	Nagpur City
36	नागपूर विमानतळ	46.9	47.7	7.2	6.8	N.A.	N.A.	N.A.	Nagpur Airport
37	गोंदिया	46.1	47.5	7.0	9.0	51	1412.8	1485.4	Gondia
38	चंद्रपूर	46.2	46.9	8.4	8.4	60	1595.6	1174.8	Chandrapur
39	ब्रह्मपुरी (चंद्रपूर)	46.1	47.3	8.1	8.3	58	2059.4	1314.3	Brahmapuri (Chandrapur)
40	सिरोंचा(गडचिरोली)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	59	1519.4	1534.5	Sironcha (Gadchiroli)

N.A. = उपलब्ध नाही /Not Available

कंसांतील नावे, केंद्रे ज्या जिल्ह्यात आहेत त्या जिल्ह्यांची आहेत
आधार - (१) विभागीय हवामानशास्त्र कार्यालय, मुंबई व नागपूर
(२) कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

The names in brackets indicate the district wherein the centre is located
Source -- (1) Regional Meteorological Department, Mumbai and Nagpur
(2) Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.1

पुरुष, स्त्रिया व कुटुंबे यांची जिल्हावार संख्या/DISTRICTWISE NUMBER OF MALES, FEMALES AND HOUSEHOLDS
(हजारांत/In thousand numbers)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	कुटुंबे Households (3)	पुरुष Males (4)	स्त्रिया Females (5)	एकूण Total (6)	स्त्री-पुरुष प्रमाण * Sex ratio * (No.) (7)	District (2)	
1	मुंबई शहर	...	677	1,878	1,460	3,338	777	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	...	1,838	4,742	3,899	8,640	822	Mumbai Suburban
3	ठाणे	...	1,755	4,378	3,754	8,132	858	Thane
4	रायगड	...	479	1,118	1,090	2,208	976	Raigad
5	रत्नागिरी	...	377	794	902	1,697	1,136	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	...	193	418	451	869	1,079	Sindhudurg
	कोकण विभाग	...	5,320	13,328	11,556	24,884	867	Konkan Division
7	नाशिक	...	915	2,591	2,403	4,994	927	Nashik
8	धुळे	...	325	878	830	1,708	944	Dhule
9	नंदुरबार	...	245	664	648	1,312	977	Nandurbar
10	जळगाव	...	733	1,905	1,777	3,683	933	Jalgaon
11	अहमदनगर	...	777	2,083	1,958	4,041	940	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	...	2,995	8,121	7,615	15,737	938	Nashik Division
12	पुणे	...	1,517	3,769	3,463	7,233	919	Pune
13	सातारा	...	571	1,408	1,401	2,809	995	Satara
14	सांगली	...	507	1,320	1,263	2,584	957	Sangli
15	सोलापूर	...	735	1,990	1,860	3,850	935	Solapur
16	कोल्हापूर	...	712	1,807	1,716	3,523	949	Kolhapur
	पुणे विभाग	...	4,042	10,295	9,703	19,998	943	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	...	12,356	31,744	28,875	60,619	910	Rest of Maharashtra

17	औरंगाबाद	...	550	1,505	1,392	2,897	924	Aurangabad
18	जालना	...	304	827	786	1,613	951	Jalna
19	परभणी	...	279	780	748	1,528	958	Parbhani
20	हिंगोली	...	181	505	482	987	953	Hingoli
21	बीड	...	415	1,116	1,045	2,161	936	Beed
22	नांदेड	...	528	1,481	1,395	2,876	942	Nanded
23	उस्मानाबाद	...	296	769	717	1,487	932	Osmanabad
24	लातूर	...	382	1,075	1,005	2,080	935	Latur
	औरंगाबाद विभाग	...	2,933	8,060	7,569	15,629	939	Aurangabad Division
25	बुलढाणा	...	446	1,147	1,085	2,232	946	Buldhana
26	अकोला	...	320	841	789	1,630	938	Akola
27	वाशिम	...	201	526	494	1,020	939	Washim
28	अमरावती	...	526	1,346	1,262	2,607	938	Amravati
29	यवतमाळ	...	518	1,266	1,193	2,458	942	Yavatmal
	अमरावती विभाग	...	2,011	5,126	4,822	9,948	941	Amravati Division
30	वर्धा	...	271	639	598	1,237	935	Wardha
31	नागपूर	...	839	2,105	1,962	4,068	932	Nagpur
32	भंडारा	...	245	573	563	1,136	981	Bhandara
33	गोंदिया	...	250	599	602	1,201	1,005	Gondia
34	चंद्रपूर	...	463	1,063	1,008	2,071	948	Chandrapur
35	गडचिरोली	...	210	491	479	970	976	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	...	2,276	5,471	5,212	10,683	953	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग	...	4,287	10,597	10,034	20,631	947	Vidharbha Division
	महाराष्ट्र राज्य	...	19,577	50,401	46,478	96,879	922	Maharashtra State
	भारत +	...	1,93,580	5,32,157	4,96,454	10,28,610	933	India +

टीप - (१) आकडे संक्षिप्तात लिहिल्यामुळे बेरजा जुळतीलच असे नाही
(२) *दर १,००० पुरुषांमागे स्त्रियांची संख्या
(३) पहिली जनगणना १८७२ मध्ये घेण्यात आली
(४) *कृपया पृष्ठ क्र.३ वरील टीप पहावी
आधार - (१) संचालक, जनगणना, महाराष्ट्र, मुंबई
(२) महानिबंधक व गणना आयुक्त, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Note.- (i) Details may not add up to the totals due to rounding

(ii) *Females per 1,000 males

(iii) First census was conducted in 1872

(iv) + Please see the Note on page No.3.

Source— (1) Director of Census Operations, Maharashtra, Mumbai

(2) Registrar General and Census Commissioner, Govt. of India, New Delhi

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION
 तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.2
 जिल्हावार ग्रामीण व नागरी लोकसंख्या/DISTRICTWISE RURAL AND URBAN POPULATION
 जनगणना / Population Census, 2001 (हजारांत/In thousand)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	लोकसंख्या Population			नागरी लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण Percentage of urban population to total population	दशवार्षिक वाढीचे प्रमाण Decennial growth rate 1991-01(%)			District
		ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total		ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	मुंबई शहर	3,338	3,338	100.00	...	5.14	5.14	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर...	...	8,640	8,640	100.00	...	27.99	27.99	Mumbai Sub
3	ठाणे ...	2,229	5,902	8,132	72.58	20.12	73.95	54.92	Thane
4	रायगड ...	1,673	535	2,208	24.22	11.82	62.74	20.99	Raigad
5	रत्नागिरी ...	1,505	192	1,697	11.33	7.01	39.23	9.89	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग ...	787	82	869	9.47	2.28	30.35	4.41	Sindhudurg
	कोकण विभाग...	6,194	18,690	24,884	75.11	12.08	34.96	28.43	Konkan Division
7	नाशिक ...	3,056	1,938	4,994	38.80	23.12	41.52	29.66	Nashik
8	धुळे ...	1,262	446	1,708	26.11	12.99	25.18	15.94	Dhule
9	नंदुरबार ...	1,109	203	1,312	15.45	23.38	23.86	23.45	Nandurbar
10	जळगाव ...	2,630	1,053	3,683	28.59	13.7	20.36	15.53	Jalgaon
11	अहमदनगर ...	3,237	804	4,041	19.89	14	50.65	19.8	Ahmednagar
	नाशिक विभाग...	11,294	4,443	15,737	28.23	17.03	34.74	21.54	Nashik Division
12	पुणे ...	3,032	4,201	7,233	58.08	11.24	49.65	30.73	Pune
13	सातारा ...	2,411	398	2,809	14.17	12.89	26.05	14.59	Satara
14	सांगली ...	1,950	633	2,583	24.51	14.25	26.03	16.93	Sangli
15	सोलापूर ...	2,624	1,225	3,850	31.83	14.02	31.82	19.14	Solapur
16	कोल्हापूर ...	2,473	1,050	3,523	29.81	12.27	33.46	17.85	Kolhapur
	पुणे विभाग ...	12,490	7,508	19,998	37.54	12.81	40.55	21.83	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र...	29,978	30,641	60,619	50.55	14.2	36.25	24.38	Rest of Maharashtra

17	औरंगाबाद ...	1,810	1,087	2,897	37.53	21.58	49.92	30.86	Aurangabad
18	जालना ...	1,305	308	1,613	19.09	15.12	33.43	18.22	Jalna
19	परभणी ...	1,043	485	1,528	31.76	12.21	33.28	18.14	Parbhani
20	हिंगोली ...	833	154	987	15.60	17.12	36.84	19.81	Hingoli
21	बीड ...	1,774	387	2,161	17.91	18.67	18.38	18.61	Beed
22	नांदेड ...	2,187	689	2,876	23.96	19.9	36.14	23.42	Nanded
23	उस्मानाबाद ...	1,253	233	1,487	15.69	15.79	20.31	16.47	Osmanabad
24	लातूर ...	1,590	490	2,080	23.57	19.12	43.41	24.07	Latur
	औरंगाबाद विभाग	11,795	3,834	15,629	24.53	17.96	36.86	22.1	Aurangabad Div.
25	बुलढाणा ...	1,759	473	2,232	21.20	17.43	21.9	18.35	Buldhana
26	अकोला ...	1,003	627	1,630	38.49	16.5	27.73	20.58	Akola
27	वाशिम ...	842	178	1,020	17.49	17.04	24.72	18.31	Washim
28	अमरावती ...	1,708	900	2,607	34.50	15.15	25.44	18.5	Amravati
29	यवतमाळ ...	2,001	457	2,458	18.60	16.33	28.1	18.35	Yavatmal
	अमरावती विभाग	7,312	2,636	9,948	26.50	16.42	25.73	18.75	Amravati Div.
30	वर्धा ...	912	325	1,237	26.26	16.31	14.65	15.87	Wardha
31	नागपूर ...	1,454	2,614	4,068	64.26	15.73	28.7	23.74	Nagpur
32	भंडारा ...	960	176	1,136	15.47	9.7	20.43	11.23	Bhandara
33	गोंदिया ...	1,057	143	1,201	11.95	10.57	10.35	10.54	Gondia
34	चंद्रपूर ...	1,406	665	2,071	32.11	10.26	33.86	16.88	Chandrapur
35	गडचिरोली ...	903	67	970	6.93	25.69	-1.9	23.29	Gadchiroli
	नागपूर विभाग...	6,692	3,990	10,683	37.35	14.1	26.45	18.42	Nagpur Div.
	विदर्भ विभाग...	14,005	6,626	20,631	32.12	15.3	26.16	18.58	Vidharbha Div.
	महाराष्ट्र राज्य...	55,778	41,101	96,879	42.43	15.25	34.57	22.73	Maharashtra State
	भारत *	7,42,491	2,86,120	10,28,610	27.82	18.1	31.48	21.54	India *

टीप - (१) आकडे संक्षिप्तात लिहिल्यामुळे बेरजा जुळतीलच असे नाही
(२) * कृपया पृष्ठ क्र.३ वरील टीप पहावी
आधार - (१) संचालक, जनगणना, महाराष्ट्र, मुंबई
(२) महानिबंधक व गणना आयुक्त, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Note.—(i) Details may not add up to the totals due to rounding

(ii) * Please see the Note on page No.3

Source.—(1) Director of Census Operations, Maharashtra, Mumbai
(2) Registrar General and Census Commissioner, Government of India, New Delhi

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.3

जिल्हावार क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्येची घनता
 DISTRICTWISE AREA AND POPULATION DENSITY
 जनगणना / Population Census, 2001

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	क्षेत्रफळ (चौ.किमी.) Area in (sq.km.)	घनता (प्रत्येक चौ. किमी.) मागे लोकसंख्या) Density (No. of persons per sq. km.)	District	
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)	
1	मुंबई शहर	...	157	21,261	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	...	446	19,373	Mumbai Suburban
3	ठाणे	...	9,558	851	Thane
4	रायगड	...	7,152	309	Raigad
5	रत्नागिरी	...	8,208	207	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	...	5,207	167	Sindhudurg
	कोकण विभाग	...	30,728	810	Konkan Division
7	नाशिक	...	15,530	322	Nashik
8	धुळे	...	8,063	212	Dhule
9	नंदुरबार	...	5,034	261	Nandurbar
10	जळगाव	...	11,765	313	Jalgaon
11	अहमदनगर	...	17,048	237	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	...	57,440	274	Nashik Division
12	पुणे	...	15,643	262	Pune
13	सातारा	...	10,480	268	Satara
14	सांगली	...	8,572	301	Sangli
15	सोलापूर	...	14,895	258	Solapur
16	कोल्हापूर	...	7,685	458	Kolhapur
	पुणे विभाग	...	57,275	349	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	...	1,45,443	417	Rest of Maharashtra

तक्का क्रमांक/TABLE No. 2.3.—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
17	औरंगाबाद ...	10,107	287	Aurangabad
18	जालना ...	7,718	209	Jalna
19	परभणी ...	6,517	234	Parbhani
20	हिंगोली ...	4,524	218	Hingoli
21	बीड ...	10,693	202	Beed
22	नांदेड ...	10,528	273	Nanded
23	उस्मानाबाद ...	7,569	196	Osmanabad
24	लातूर ...	7,157	291	Latur
	औरंगाबाद विभाग ...	64,813	241	Aurangabad Div.
25	बुलढाणा ...	9,661	231	Buldhana
26	अकोला ...	5,429	300	Akola
27	वाशिम ...	5,153	198	Washim
28	अमरावती ...	12,210	214	Amravati
29	यवतमाळ ...	13,582	181	Yavatmal
	अमरावती विभाग ...	46,035	216	Amravati Div.
30	वर्धा ...	6,309	196	Wardha
31	नागपूर ...	9,802	415	Nagpur
32	भंडारा ...	3,895	292	Bhandara
33	गोंदिया ...	5,425	221	Gondiya
34	चंद्रपूर ...	11,443	181	Chandrapur
35	गडचिरोली ...	14,412	67	Gadchiroli
	नागपूर विभाग ...	51,286	208	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग ...	97,321	212	Vidharbha Div.
	महाराष्ट्र राज्य ...	3,07,577	315	Maharashtra State
	भारत *	3166285	325	India *

टीप -* कृपया पृष्ठ क्र.३ वरील टीप पहावी

आधार- भारतीय जनगणना, २००१

Note --* Please see the Note on page No.3

Source.-- Census of India, 2001

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.4

जिल्हावार साक्षरतेचे प्रमाण (टक्के)

DISTRICTWISE PERCENTAGE OF LITERACY

जनगणना / Population Census, 2001

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	साक्षरतेचे प्रमाण (टक्केवारी) Literacy percentage			District (2)	
		पुरुष Males (3)	स्त्रिया Females (4)	एकूण Total (5)		
1	मुंबई शहर	...	90.23	81.38	86.40	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	...	91.56	81.12	86.89	Mumbai Suburban
3	ठाणे	...	87.06	73.10	80.66	Thane
4	रायगड	...	86.15	67.75	77.03	Raigad
5	रत्नागिरी	...	85.89	65.77	75.05	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	...	90.26	71.23	80.30	Sindhudurg
	कोकण विभाग	...	89.10	75.75	82.93	Konkan Division
7	नाशिक	...	83.65	64.35	74.36	Nashik
8	धुळे	...	81.40	61.39	71.65	Dhule
9	नंदुरबार	...	66.16	45.18	55.78	Nandurbar
10	जळगाव	...	85.91	64.30	75.43	Jalgaon
11	अहमदनगर	...	85.70	64.35	75.30	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	...	83.08	62.43	73.05	Nashik Division
12	पुणे	...	88.34	71.89	80.45	Pune
13	सातारा	...	88.20	68.38	78.22	Satara
14	सांगली	...	86.26	66.73	76.62	Sangli
15	सोलापूर	...	81.99	59.84	71.25	Solapur
16	कोल्हापूर	...	87.47	66.02	76.93	Kolhapur
	पुणे विभाग	...	86.69	67.38	77.27	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	...	86.81	69.46	78.54	Rest of Maharashtra

तत्का क्रमांक/TABLE No. 2.4 - *contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)	
17	औरंगाबाद	...	84.89	60.09	72.94	Aurangabad
18	जालना	...	79.14	49.04	64.40	Jalna
19	परभणी	...	79.63	52.02	66.07	Parbhani
20	हिंगोली	...	80.71	51.17	66.25	Hingoli
21	बीड	...	80.70	54.52	67.99	Beed
22	नांदेड	...	80.44	54.35	67.77	Nanded
23	उस्मानाबाद	...	80.42	56.89	69.02	Osmanabad
24	लातूर	...	82.94	59.40	71.54	Latur
	औरंगाबाद विभाग	...	81.44	55.36	68.77	Aurangabad Division
24	बुलढाणा	...	86.93	64.07	75.78	Buldhana
25	अकोला	...	88.91	73.43	81.41	Akola
26	वाशिम	...	85.44	60.57	73.37	Washim
27	अमरावती	...	88.91	75.73	82.54	Amravati
28	यवतमाळ	...	84.09	62.52	73.62	Yavatmal
	अमरावती विभाग	...	86.93	67.95	77.72	Amravati Division
29	वर्धा	...	87.18	72.45	80.06	Wardha
30	नागपूर	...	90.18	77.42	84.03	Nagpur
31	भंडारा	...	88.97	67.82	78.47	Bhandara
32	गोंदिया	...	89.61	67.58	78.52	Gondiya
33	चंद्रपूर	...	82.94	62.89	73.17	Chandrapur
34	गडचिरोली	...	71.86	48.07	60.10	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	...	86.63	69.25	78.15	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग	...	86.78	68.63	77.94	Vidharbha Division
	महाराष्ट्र राज्य-२००१...		85.97	67.03	76.88	Maharashtra State-2001
	महाराष्ट्र राज्य-१९९१...		76.56	52.32	64.87	Maharashtra State-1991
	भारत *	२००१...	75.26	53.67	64.84	India * 2001

टीप /Note - * कृपया पृष्ठ क्र.३ वरील टीप पहावी /Please see the Note on page No.3

आधार/Source.— भारतीय जनगणना, २००१/Census of India, 2001

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.5

१९०१ पासून लोकसंख्येतील दशवार्षिक बदल

DECADAL VARIATION IN POPULATION SINCE 1901

दशक Decade			लोकसंख्येतील दशवार्षिक बदल (टक्केवारी) Percentage decadal variation in population
(1)			(2)
1901-11	+10.74
1911-21	-2.91
1921-31	+14.91
1931-41	+11.99
1941-51	+19.27
1951-61	+23.60
1961-71	+27.45
1971-81	+24.54
1981-91	+25.73
1991-01	+22.73

आधार - भारतीय जनगणना, २००१

Source.— Census of India, 2001

2. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.6

लोकसंख्या गटानुसार नागरी लोकसंख्या

URBAN POPULATION BY POPULATION SIZE

जनगणना / Population Census, 2001

अनुक्रमांक Serial No.	लोकसंख्येचा गट Population range	एकूण नगरे Number of towns	लोकसंख्या Population	एकूण नागरी लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण Percentage to total urban population (5)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
1	Below 5,000 पेक्षा कमी	8	29,284	0.07
2	5,000—9,999	50	3,64,597	0.89
3	10,000—19,999	101	14,71,300	3.58
4	20,000—49,999	135	41,72,034	10.15
5	50,000—99,999	44	31,14,623	7.58
6	1,00,000 आणि त्यापेक्षा अधिक and above.	...	40	3,19,49,146	77.73
एकूण/Total ...		378	4,11,00,980	100.0	

आधार - भारतीय जनगणना, २००१

Source.— Census of India, 2001

२. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.7

राज्यातील गावांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण/CLASSIFICATION OF VILLAGES IN THE STATE BY POPULATION
जनगणना / Population Census, 2001

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	२०० पेक्षा कमी/Below		200 to 499		500 to 999		District (2)	
		गावांची संख्या Villages (3)	लोकसंख्या (00) (4)	गावांची संख्या Villages (5)	लोकसंख्या (00) (6)	गावांची संख्या Villages (7)	लोकसंख्या (00) (8)		
1	मुंबई शहर	Mumbai City	
2	मुंबई उपनगर	Mumbai Suburban	
3	ठाणे	...	66	87	314	1,154	567	4,172	Thane
4	रायगड	...	149	196	546	1,941	657	4,662	Raigad
5	रत्नागिरी	...	72	86	384	1,406	550	4,017	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	...	30	33	154	562	257	1,898	Sindhudurg
	कोकण विभाग	...	317	401	1,398	5,063	2,031	14,748	Konkan Division
7	नाशिक	...	27	39	256	962	583	4,317	Nashik
8	धुळे	...	12	17	74	271	163	1,236	Dhule
9	नंदुरबार	...	55	60	159	559	308	2,304	Nandurbar
10	जळगाव	...	44	53	189	709	419	3,094	Jalgaon
11	अहमदनगर	...	13	19	105	404	397	2,994	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	...	151	188	783	2,904	1,870	13,946	Nashik Division
12	पुणे	...	99	105	296	1,036	469	3,432	Pune
13	सातारा	...	96	122	370	1,317	494	3,545	Satara
14	सांगली	...	1	15	38	151	134	993	Sangli
15	सोलापूर	...	9	12	66	261	194	1,487	Solapur
16	कोल्हापूर	...	22	28	131	494	287	2,092	Kolhapur
	पुणे विभाग	...	227	269	901	3,259	1,578	11,548	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	...	695	858	3,082	11,227	5,479	40,241	Rest of Maharashtra

17	औरंगाबाद	...	78	83	211	768	404	3,004	Aurangabad
18	जालना	...	29	36	104	396	322	2,418	Jalna
19	परभणी	...	24	31	162	600	254	1,840	Parbhani
20	हिंगोली	...	34	36	103	384	216	1,589	Hingoli
21	बीड	...	36	49	230	826	457	3,358	Beed
22	नांदेड	...	43	48	202	741	476	3,499	Nanded
23	उस्मानाबाद	...	12	18	83	320	186	1,373	Osmanabad
24	लातूर	...	9	13	89	327	252	1,883	Latur
	औरंगाबाद विभाग	...	265	315	1,184	4,362	2,567	18,963	Aurangabad Division
25	बुलढाणा	...	108	98	191	677	365	2,691	Buldhana
26	अकोला	...	100	91	204	733	253	1,846	Akola
27	वाशिम	...	52	47	108	401	221	1,695	Washim
28	अमरावती	...	285	246	411	1,445	464	3,315	Amravati
29	यवतमाळ	...	167	162	394	1,426	608	4,377	Yavatmal
	अमरावती विभाग	...	712	644	1,308	4,683	1,911	13,924	Amravati Division
30	वर्धा	...	203	142	235	844	297	2,107	Wardha
31	नागपूर	...	252	219	446	1,565	534	3,828	Nagpur
32	भंडारा	...	67	72	124	428	233	1,719	Bhandara
33	गोंदिया	...	65	70	130	465	297	2,174	Gondia
34	चंद्रपूर	...	178	193	389	1,366	456	3,317	Chandrapur
35	गडचिरोली	...	505	531	469	1,547	300	2,098	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	...	1,270	1,227	1,793	6,215	2,117	15,243	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग	...	1,982	1,871	3,101	10,898	4,028	29,166	Vidharbha Division
	महाराष्ट्र राज्य	...	2,942	3,043	7,367	26,486	12,074	88,371	Maharashtra State

तक्का क्रमांक/TABLE No. 2.7—contd.

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	1000 to 1999		2000 to 4999		5000 to 9999		District (2)
		गावांची संख्या Villages (9)	लोकसंख्या (00) (10)	गावांची संख्या Villages (11)	लोकसंख्या (00) (12)	गावांची संख्या Villages (13)	लोकसंख्या (00) (14)	
1	मुंबई शहर	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	Mumbai Suburban
3	ठाणे	...	524	219	6,404	29	1,949	Thane
4	रायगड	...	365	124	3,613	17	1,160	Raigad
5	रत्नागिरी	...	400	126	3,463	6	392	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	...	232	65	1,822	5	357	Sindhudurg
	कोकण विभाग	...	1,521	534	15,302	57	3,858	Konkan Division
7	नाशिक	...	624	363	10,457	53	3,376	Nashik
8	धुळे	...	225	170	4,928	27	1,876	Dhule
9	नंदुरबार	...	285	113	3,108	14	937	Nandurbar
10	जळगाव	...	482	271	7,977	70	4,703	Jalgaon
11	अहमदनगर	...	540	415	12,553	88	5,735	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	...	2,156	1,332	39,021	252	16,627	Nashik Division
12	पुणे	...	535	358	10,813	70	4,583	Pune
13	सातारा	...	412	282	8,321	50	3,235	Satara
14	सांगली	...	232	221	6,803	73	4,931	Sangli
15	सोलापूर	...	409	373	11,277	71	4,624	Solapur
16	कोल्हापूर	...	376	284	8,652	74	4,895	Kolhapur
	पुणे विभाग	...	1,964	1,518	45,867	338	22,268	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	...	5,641	3,384	1,00,190	647	42,753	Rest of Maharashtra

17	औरंगाबाद	...	374	5,212	194	5,701	31	2,031	Aurangabad
18	जालना	...	364	5,100	124	3,475	17	1,205	Jalna
19	परभणी	...	261	3,657	115	3,251	12	814	Parbhani
20	हिंगोली	...	230	3,229	75	1,988	11	760	Hingoli
21	बीड	...	416	5,838	187	5,234	21	1,363	Beed
22	नांदेड	...	555	7,748	229	6,430	34	2,206	Nanded
23	उस्मानाबाद	...	264	3,745	149	4,406	28	1,804	Osmanabad
24	लातूर	...	331	4,857	203	5,770	29	1,917	Latur
	औरंगाबाद विभाग	...	2,795	39,385	1,276	36,256	183	12,101	Aurangabad Division
25	बुलढाणा	...	399	5,554	193	5,415	35	2,394	Buldhana
26	अकोला	...	194	2,656	86	2,581	19	1,187	Akola
27	वाशिम	...	231	3,146	84	2,507	3	203	Washim
28	अमरावती	...	355	4,908	126	3,664	25	1,832	Amravati
29	यवतमाळ	...	494	6,901	161	4,471	26	1,689	Yavatmal
	अमरावती विभाग	...	1,673	23,164	650	18,637	108	7,306	Amravati Division
30	वर्धा	...	186	2,505	63	1,861	16	1,127	Wardha
31	नागपूर	...	269	3,710	97	2,900	24	1,632	Nagpur
32	भंडारा	...	232	3,192	109	3,136	10	681	Bhandara
33	गोंदिया	...	269	3,824	120	3,149	10	665	Gondia
34	चंद्रपूर	...	317	4,372	114	3,300	14	1,009	Chandrapur
35	गडचिरोली	...	188	2,498	49	1,431	6	371	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	...	1,461	20,102	552	15,777	80	5,484	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग	...	3,134	43,266	1,202	34,414	188	12,790	Vidharbha Division
	महाराष्ट्र राज्य	...	11,570	1,62,600	5,862	1,70,861	1,018	67,644	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.7—contd.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	10,000 आणि त्यापेक्षा अधिक/ and above		एकूण/Total		ओसाड गावांची संख्या Number of un-inhabited Villages	District
		गावांची संख्या Number of Villages	लोकसंख्या Population (00)	गावांची संख्या Number of Villages	लोकसंख्या Population (00)		
(1)	(2)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
1	मुंबई शहर	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	Mumbai Suburban
3	ठाणे	...	8	1,233	1,727	22,294	Thane
4	रायगड	...	1	167	1,859	16,731	Raigad
5	रत्नागिरी	...	1	124	1,539	15,046	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	743	7,865	Sindhudurg
	कोकण विभाग	...	10	1,523	5,868	61,935	Konkan Division
7	नाशिक	...	17	2,450	1,923	30,562	Nashik
8	धुळे	...	7	1,056	678	12,621	Dhule
9	नंदुरबार	...	1	113	935	11,090	Nandurbar
10	जळगाव	...	16	3,005	1,491	26,299	Jalgaon
11	अहमदनगर	...	20	2,879	1,578	32,369	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	...	61	9,502	6,605	1,12,942	Nashik Division
12	पुणे	...	17	2,736	1,844	30,317	Pune
13	सातारा	...	12	1,728	1,716	24,109	Satara
14	सांगली	...	22	3,274	721	19,503	Sangli
15	सोलापूर	...	16	2,624	1,138	26,243	Solapur
16	कोल्हापूर	...	22	3,171	1,196	24,728	Kolhapur
	पुणे विभाग	...	89	13,533	6,615	1,24,900	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	...	160	24,588	19,086	2,99,777	Rest of Maharashtra

17	औरंगाबाद	...	8	1,299	1,300	18,099	44	Aurangabad
18	जालना	...	3	421	963	13,051	8	Jalna
19	परभणी	...	2	233	830	10,425	11	Parbhani
20	हिंगोली	...	3	353	672	8,331	38	Hingoli
21	बीड	...	7	1,074	1,354	17,742	11	Beed
22	नांदेड	...	7	1,201	1,546	21,872	63	Nanded
23	उस्मानाबाद	...	7	867	729	12,533	5	Osmanabad
24	लातूर	...	8	1,132	921	15,900	23	Latur
	औरंगाबाद विभाग	...	45	6,572	8,315	1,17,954	203	Aurangabad Division
25	बुलढाणा	...	6	761	1,297	17,591	136	Buldhana
26	अकोला	...	6	933	862	10,027	124	Akola
27	वाशिम	...	3	419	702	8,418	87	Washim
28	अमरावती	...	13	1,667	1,679	17,076	323	Amravati
29	यवतमाळ	...	6	985	1,856	20,011	274	Yavatmal
	अमरावती विभाग	...	34	4,765	6,396	73,123	944	Amravati Division
30	वर्धा	...	4	532	1,004	9,117	378	Wardha
31	नागपूर	...	6	684	1,628	14,539	241	Nagpur
32	भंडारा	...	3	376	778	9,604	92	Bhandara
33	गोंदिया	...	2	226	893	10,573	57	Gondia
34	चंद्रपूर	...	4	503	1,472	14,060	319	Chandrapur
35	गडचिरोली	...	4	555	1,521	9,030	158	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	...	23	2,876	7,296	66,923	1,245	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग	...	57	7,641	13,692	1,40,046	2,189	Vidharbha Division
	महाराष्ट्र राज्य	...	262	38,771	41,095	5,57,776	2,616	Maharashtra State

आधार - भारताची जनगणना, २००१

Source— Census of India, 2001

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.8

एक लाख किंवा अधिक लोकसंख्या असलेली शहरे/शहर संकुले

CITIES/URBAN AGGLOMERATIONS (UAs) WITH POPULATION OF 1,00,000
OR ABOVE

जनगणना / Population Census, 2001

अनुक्रमांक	लोकसंख्या(हजारत)	
Serial No.	Population (in thousand)	Name of City/UA
(1)	(3)	(2)
1. बृहन्मुंबई शहर संकुल	16,435	Brihan Mumbai Urban Agglomeration
(अ) बृहन्मुंबई (म.न.पा.)	11,978	(a) Brihan Mumbai (M. Corpn.)
ठाणे जिल्ह्यात अंतर्भूत असलेले	4,457	Constituent in Thane District
(अ) कल्याण-डोंबिवली (म.न.पा.)	1,194	(a) Kalyan-Dombivli (M. Corpn.)
(आ) ठाणे (म.न.पा.)	1,263	(b) Thane (M. Corpn.)
(इ) उल्हासनगर (म.न.पा.)	474	(c) Ulhasnagar (M. Corpn.)
(ई) नवी मुंबई (म.न.पा.)	704	(d) Navi Mumbai (M. Corpn.)
(उ) मीरा-भाईंदर (न.प.)	520	(e) Mira Bhayandar (M.)
(ऊ) अंबरनाथ (न.प.)	204	(f) Ambernath (M.)
(ए) बदलापूर (न.प.)	98	(g) Badlapur (M.)
2. पुणे शहर संकुल	3,759	Pune Urban Agglomeration
(अ) पुणे (म.न.पा.)	2,538	(a) Pune (M. Corpn.)
(आ) पिंपरी-चिंचवड (म.न.पा.)	1,012	(b) Pimpri-Chinchwad(M. Corpn.)
(इ) पुणे (कटक मंडळ)	80	(c) Pune (Cantonment)
(ई) खडकी (कटक मंडळ)	77	(d) Khadki (Cantonment)
(उ) देहू रोड (कटक मंडळ)	47	(e) Dehu Road (Cantonment)
(ऊ) देहू (गणना शहर)	5	(f) Dehu (C.T.)
3. नागपूर शहर संकुल	2,129	Nagpur Urban Agglomeration
(अ) नागपूर (म.न.पा.)	2,052	(a) Nagpur (M. Corpn.)
(आ) वाडी (गणना शहर)	40	(b) Wadi (C.T.)
(इ) डिगडोह (गणना शहर)	37	(c) Digdoh (C.T.)
4. नाशिक शहर संकुल	1,152	Nashik Urban Agglomeration
(अ) नाशिक (म.न.पा.)	1,077	(a) Nashik (M. Corpn.)
(आ) देवळाली (कटक मंडळ)	51	(b) Deolali (Cantonment)
(इ) भगूर (न.प.)	12	(c) Bhagur (M)
(ई) एकलहरे (गणना शहर)	12	(d) Eklahare (C.T.)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.8 -- contd.

(1)	(2)	(3)	(2)
5	सोलापूर (म.न.पा.)	873	Solapur (M. Corpn.)
6	औरंगाबाद शहर संकुल	892	Aurangabad Urban Agglomeration
	(अ) औरंगाबाद (म.न.पा.)	873	(a) Aurangabad (M. Corpn.)
	(आ) औरंगाबाद (कटक मंडळ)	19	(b) Aurangabad (Cantonment)
7.	अमरावती (म.न.पा.)	550	Amravati (M. Corpn.)
8.	कोल्हापूर शहर संकुल	505	Kolhapur Urban Agglomeration
	(अ) कोल्हापूर (म.न.पा.)	493	(a) Kolhapur (M.Corpn)
	(आ) गांधीनगर (गणना शहर)	12	(b) Gandhinagar (C.T.)
9.	भिवंडी शहर संकुल	621	Bhiwandi Urban Agglomeration
	(अ) भिवंडी (न.प.)	599	(a) Bhiwandi (M.)
	(आ) खोनी (गणना शहर)	23	(b) Khoni (C.T.)
10.	सांगली शहर संकुल	448	Sangli Urban Agglomeration
	(अ) सांगली/मिरज/कुपवाड(म.न.पा.)	437	(a) Sangli/Miraj/Kupwad(M.Corpn)
	(आ) माधवनगर (गणना शहर)	11	(b) Madhavnagar (C.T.)
11.	मालेगाव (न.प.)	409	Malegaon (M.)
12.	अकोला (न.प.)	401	Akola (M.)
13.	नांदेड-वाघाळा (म.न.पा.)	431	Nanded-Waghala (M.Corpn)
14.	धुळे (न.प.)	342	Dhule (M.)
15.	जळगाव (न.प.)	369	Jalgaon (M.)
16.	इचलकरंजी शहर संकुल	286	Ichalkaranji Urban Agglomeration
	(अ) इचलकरंजी (न.प.)	258	(a) Ichalkaranji (M.)
	(आ) कबनूर (गणना शहर)	28	(b) Kabnur (C.T.)
17.	चंद्रपूर (न.प.)	289	Chandrapur (M.)
18.	अहमदनगर शहर संकुल	348	Ahmednagar Urban Agglomeration
	(अ) अहमदनगर (न.प.)	308	(a) Ahmednagar (M.)
	(आ) अहमदनगर (कटक मंडळ)	40	(b) Ahmednagar (Cant.)
19.	लातूर (न.प.)	300	Latur (M.)
20.	परभणी (न.प.)	259	Parbhani (M.)
21.	जालना (न.प.)	236	Jalna (M.)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.8 -- *concl'd.*

(1)	(2)	(3)	(2)
22. भुसावळ शहर संकुल		188	Bhusawal Urban Agglomeration
(अ) भुसावळ (न.प.)		172	(a) Bhusawal (M.)
(आ) कन्दारी (गणना शहर)		15	(b) Kanadri (C.T.)
23. नालासोपारा (न.प.)		185	Nalasopara (M)
24. वसई शहर संकुल		174	Vasai Urban Agglomeration
(अ) वसई (न.प.)		49	(a) Vasai (M.)
(आ) नवघर माणिकपूर (न.प.)		117	(b) Navghar-Manikpur (M.)
(इ) संदोर (गणना शहर)		8	(c) Sandor (C.T.)
25. कामटी शहर संकुल		137	Kamptee Urban Agglomeration
(अ) कामटी (न.प.)		84	(a) Kamptee (M.)
(आ) कन्हान पिपरी (गणना शहर)		22	(b) Kanhan Pipri (C.T.)
(इ) टेकाडी (गणना शहर)		17	(c) Tekadi (C.T.)
(ई) कामटी (कटक मंडळ)		14	(d) Kamptee (Cantt.)
26. यवतमाळ शहर संकुल		155	Yavatmal Urban Agglomeration
(अ) यवतमाळ (न.प.)		121	(a) Yavatmal (M.)
(आ) उमरखेड (गणना शहर)		34	(b) Umarchhed (C.T.)
27. बीड (न.प.)		138	Beed (M.)
28. गोंदिया (न.प.)		121	Gondiya (M.)
29. वर्धा (न.प.)		111	Wardha (M.)
30. विरार (न.प.)		119	Virar (M.)
31. सातारा (न.प.)		108	Satara (M.)
32. अचलपूर (न.प.)		107	Achalpur (M.)
33. बारशी (न.प.)		105	Barshi (M.)
34. पनवेल (न.प.)		104	Panvel (M.)
एकूण ...		32,923	... Total

म.न.पा.= महानगरपालिका/M. Corp.= Municipal Corporation

न.प.= नगरपरिषद/M.= Municipality. C.T.- गणना शहर/Census Town

टीप - आकडे संक्षिप्तात लिहिल्यामुळे बेरजा जुळतीलच असे नाही.

Note.— Details may not add to the totals due to rounding.

आधार - भारताची जनगणना २००१, मालिका २८

Source.—Census of India 2001, Series 28

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.9

काम करणा-यांचे व न करणा-यांचे वर्गीकरण

CLASSIFICATION OF WORKERS AND NON-WORKERS

जनगणना / Population Census, 2001

(हजारात/In thousand)

अनुक्रमांक	बाब	महाराष्ट्र	
Sr. No.		Maharashtra	Item
(1)	(2)	(3)	(2)
1	शेतकरी ...	10,182	Cultivators
2	शेतमजूर ...	7,641	Agricultural labourers
3	घरगुती उद्योग ...	810	Household industry
4	इतर सेवा ...	16,115	Other Services
	एकूण-मुख्यतः काम करणारे ...	34,748	Total — main workers
	सीमांतिक कामगार ...	6,425	Marginal workers
	एकूण-काम न करणारे ...	55,705	Total — non-workers
	एकूण -काम करणारे आणि न करणारे	96,878	Total — workers and non-workers

आधार - भारतीय जनगणना, २००१

Source — Census of India, 2001

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.10

काम न करणा-या व्यक्तींचे कार्यप्रकारानुसार वर्गीकरण

CLASSIFICATION OF PERSONS NOT AT WORK BY TYPE OF ACTIVITY

जनगणना / Population Census, 2001

(हजारात/In thousand)

कार्यप्रकार	ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			एकूण/Total			Type of activity
	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(1)
पूर्ण वेळ विद्यार्थी ...	7,324	5,891	13,215	5,793	4,924	10,716	13,116	10,815	23,931	Full time students
घरकाम करणारे ...	123	3,478	3,601	121	7,675	7,796	244	11,153	11,397	Household duties
अवलंबून असणारे व बालके ...	5,041	5,697	10,738	3,042	3,468	6,510	8,083	9,165	17,248	Dependents and infants
इतर ...	622	340	962	1,483	684	2,167	2,105	1,024	3,129	Others
इतर ...	13,110	15,406	28516	10,438	16,751	27,189	23,549	32,157	55,705	... Total

आधार - भारताची जनगणना, २००१

Source— Census of India, 2001

तत्ता क्रमांक/TABLE No. 2.11

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्का क्रमांक/TABLE No. 2.11

अनुसूचित जाती आणि जमाती यांची लोकसंख्या/POPULATION OF S.C. AND S.T. 2001

(संख्या/Number)

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा	अनुसूचित जाती Scheduled Castes	अनुसूचित जमाती Scheduled Tribes	एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Percentage to total population		साक्षर लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी प्रमाण Literate population percentage to total Population		District	
				अनु.जाती S.C.	अनु.जमाती S.T.	अनु.जाती S.C.	अनु.जमाती S.T.		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)	
1	मुंबई शहर	...	1,83,469	20,666	5.50	0.62	81.97	80.81	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	...	4,01,569	70,454	4.65	0.82	78.78	76.83	Mumbai Suburban
3	ठाणे	...	3,39,720	11,99,290	4.18	14.75	78.59	46.91	Thane
4	रायगड	...	53,667	2,69,124	2.43	12.19	79.61	45.05	Raigad
5	रत्नागिरी	...	24,515	20,102	1.44	1.18	76.39	51.26	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	...	38,536	4,952	4.44	0.57	72.11	73.94	Sindhudurg
	कोकण विभाग	...	10,41,476	15,84,588	4.19	6.37	79.03	48.64	Konkan Division
7	नाशिक	...	4,26,516	11,94,271	8.54	23.92	73.53	50.68	Nashik
8	धुळे	...	1,09,102	4,43,564	6.39	25.97	71.24	45.88	Dhule
9	नंदुरबार	...	41,412	8,59,574	3.16	65.93	70.24	42.34	Nandurbar
10	जळगाव	...	2,86,777	4,35,951	7.79	11.84	67.75	52.23	Jalgaon
11	अहमदनगर	...	4,84,685	3,03,255	12.00	7.51	71.16	53.87	Ahmedna
	नाशिक विभाग	...	13,48,492	32,36,615	8.57	20.57	71.16	48.32	Nashik Division
12	पुणे	...	7,61,857	2,61,722	10.53	3.62	72.52	62.21	Pune
13	सातारा	...	2,46,110	21,896	8.76	0.78	72.27	65.05	Satara
14	सांगली	...	3,13,474	17,855	12.13	0.69	71.19	73.86	Sangli
15	सोलापूर	...	5,78,123	68,989	15.02	1.79	65.04	63.79	Solapur

16	कोल्हापूर	4,49,641	21,387	12.76	0.61	70.90	75.05	Kolhapur
	पुणे विभाग	23,49,205	3,91,849	11.75	1.96	70.18	63.91	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	47,39,173	52,13,052	7.82	8.60	72.42	49.62	Rest of Maharashtra
17	औरंगाबाद	3,76,181	1,00,416	12.99	3.47	67.90	54.24	Aurangabad
18	जालना	1,81,017	32,103	11.22	1.99	57.10	55.55	Jalna
19	परभणी	1,52,463	35,210	9.98	2.30	60.17	58.83	Parbhani
20	हिंगोली	1,00,697	86,898	10.20	8.80	63.59	56.64	Hingoli
21	बीड	2,81,240	24,193	13.01	1.12	62.86	60.12	Beed
22	नांदेड	4,98,196	2,53,596	17.32	8.82	64.17	59.86	Nanded
23	उस्मानाबाद	2,45,790	27,857	16.53	1.87	62.16	58.35	Osmanabad
24	लातूर	4,04,251	47,836	19.43	2.30	65.25	65.32	Latur
	औरंगाबाद विभाग	22,39,835	6,08,109	14.33	3.89	63.74	58.58	Aurangabad Division
25	बुलढाणा	2,41,623	1,15,156	10.82	5.16	68.49	57.42	Buldhana
26	अकोला	1,68,447	1,00,088	10.33	6.14	73.50	70.49	Akola
27	वाशिम	1,62,663	70,987	15.94	6.96	68.58	60.10	Washim
28	अमरावती	4,46,623	3,56,533	17.13	13.68	78.55	64.07	Amravati
29	यवतमाळ	2,52,802	4,73,370	10.28	19.26	73.78	62.15	Yavatmal
	अमरावती विभाग	12,72,158	11,16,134	12.79	11.22	73.80	62.91	Amravati Division
30	वर्धा	1,58,630	1,54,415	12.83	12.49	78.78	69.16	Wardha
31	नागपूर	6,96,461	4,44,441	17.12	10.93	82.94	75.99	Nagpur
32	भंडारा	2,01,949	97,718	17.77	8.60	80.73	73.25	Bhandara
33	गोंदिया	1,67,699	1,96,455	13.97	16.36	81.42	69.77	Gondiya
34	चंद्रपूर	2,96,927	3,75,256	14.34	18.12	75.44	64.41	Chandrapur
35	गडचिरोली	1,08,824	3,71,696	11.22	38.31	66.97	48.98	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	16,30,490	16,39,981	15.26	15.35	79.69	65.85	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग	29,02,648	27,56,115	14.07	13.36	77.14	64.68	Vidharbha Division
	महाराष्ट्र राज्य ...	98,81,656	85,77,276	10.20	8.85	71.90	55.21	Maharashtra State
	भारत + ...	16,66,35,700	8,43,26,240	16.20	8.20	India +

35

टीप -- (१) + कृपया पृष्ठ क्र.३ वरील टीप पहावी

Note-- (1) +Please see the Note on page No.3

आधार - भारतीय जनगणना, २००१ प्राथमिक जनगणना सारांश (अंतिम) Source.—Census of India 2001 Primary Census Abstract (Final)

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.12

महाराष्ट्र राज्यातील अपंगांची प्रकारानुसार संख्या/DISABLED POPULATION IN MAHARASHTRA STATE BY TYPE OF DISABILITY
जनगणना / Population Census, 2001

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	अंध Blind (3)	पांगळे Crippled (4)	मूक Speech (5)	कर्णबधीर Hearing (6)	मनोरुग्ण Mental (7)	एकूण Total (8)	एकूण लोकसंख्येशी % % to total population (9)	District (2)
1	मुंबई शहर	28,928	12,020	3,706	1,696	7,617	53,967	1.62	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	58,714	28,326	8,146	3,571	17,053	1,15,810	1.34	Mumbai Suburban
3	ठाणे	18,348	28,115	6,349	3,911	13,684	70,407	0.87	Thane
4	रायगड	8,890	10,792	2,438	1,851	3,824	27,795	1.26	Raigad
5	रत्नागिरी	9,556	8,794	2,166	2,487	4,225	27,228	1.60	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	3,932	4,094	1,328	785	2,669	12,808	1.47	Sindhudurg
	कोकण विभाग	1,28,368	92,141	24,133	14,301	49,072	3,08,015	1.24	Konkan Division
7	नाशिक	23,316	28,512	4,795	4,394	9,103	70,120	1.40	Nashik
8	धुळे	9,834	11,717	1,960	1,623	3,195	28,329	1.66	Dhule
9	नंदुरबार	13,174	6,344	1,209	909	1,952	23,588	1.80	Nandurbar
10	जळगाव	15,945	26,496	4,175	3,692	6,956	57,264	1.55	Jalgaon
11	अहमदनगर	35,509	27,841	5,537	4,630	10,043	83,560	2.07	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	97,778	1,00,910	17,676	15,248	31,249	2,62,861	1.67	Nashik Division
12	पुणे	26,853	36,091	7,160	4,920	16,258	91,282	1.26	Pune
13	सातारा	9,386	15,874	3,310	2,252	6,635	37,457	1.33	Satara
14	सांगली	8,735	13,208	3,394	1,448	6,157	32,942	1.28	Sangli
15	सोलापूर	21,436	26,234	5,733	3,236	9,445	66,084	1.72	Solapur
16	कोल्हापूर	13,512	17,083	4,180	1,595	7,456	43,826	1.24	Kolhapur
	पुणे विभाग	79,922	1,08,490	23,777	13,451	45,951	2,71,591	1.36	Pune Division

	उर्वरित महाराष्ट्र	...	3,06,068	301541	65,586	43,000	1,26,272	8,42,467	1.39	Rest of Maharashtra
17	औरंगाबाद	...	23,181	21,712	3,718	3,366	6,603	58,580	2.02	Aurangabad
18	जालना	...	16,702	13,428	2,283	2,417	3,966	38,796	2.41	Jalna
19	परभणी	...	11,186	13,837	2,313	2,520	3,411	33,267	2.18	Parbhani
20	हिंगोली	...	7,947	8,259	1,351	1,779	2,205	21,541	2.18	Hingoli
21	बीड	...	12,223	17,913	2,810	2,416	4,880	40,242	1.86	Beed
22	नांदेड	...	40,967	20,929	4,744	3,817	6,872	77,329	2.69	Nanded
23	उस्मानाबाद	...	12,911	13,648	2,267	2,079	4,152	35,057	2.36	Osmanabad
24	लातूर	...	14,656	18,652	3,211	2,927	5,372	44,818	2.15	Latur
	औरंगाबाद विभाग		1,39,773	1,28,378	22,697	21,321	37,461	3,49,630	2.24	Aurangabad Division
25	बुलढाणा	...	11,596	18,178	2,697	3,993	5,310	41,774	1.87	Buldhana
26	अकोला	...	9,346	11,633	1,992	2,459	3,712	29,142	1.79	Akola
27	वाशिम	...	5,275	7,917	1,295	1,709	2,015	18,211	1.79	Washim
28	अमरावती	...	27,921	18,805	3,863	3,802	7,070	61,461	2.36	Amravati
29	यवतमाळ	...	14,826	15,644	3,180	3,063	5,264	41,977	1.71	Yavatmal
	अमरावती विभाग		68,964	72,177	13,027	15,026	23,371	1,92,565	1.94	Amravati Division
30	वर्धा	...	7,677	7,963	1,401	1,899	3,252	22,192	1.79	Wardha
31	नागपूर	...	19,234	24,329	4,262	3,463	11,185	62,473	1.54	Nagpur
32	भंडारा	...	6,261	8,277	1,135	1,494	2,644	19,811	1.74	Bhandara
33	गोंदिया	...	11,832	9,118	1,149	1,809	2,822	26,730	2.23	Gondia
34	चंद्रपूर	...	16,892	12,767	2,556	2,836	4,463	39,514	1.91	Chandrapur
35	गडचिरोली	...	4,229	5,395	1,230	1,542	1,804	14,200	1.46	Gadchiroli
	नागपूर विभाग		66,125	67,849	11,733	13,043	26,170	1,84,920	1.73	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग		1,35,089	1,40,026	24,760	28,069	49,541	3,77,485	1.83	Vidharbha Division
	महाराष्ट्र राज्य		5,80,930	5,69,945	1,13,043	92,390	2,13,274	15,69,582	1.62	Maharashtra State

आधार - भारतीय जनगणना, २००१ Source.— Census of India, 2001

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.13

वयोगटानुसार लोकसंख्या/POPULATION ACCORDING TO AGE GROUPS

जनगणना / Population Census, 2001

(हजारत/In thousand)

एकूण/ग्रामीण/नागरी Total/Rural/Urban (1)	एकूण लोकसंख्या/Total population				संचयी टक्केवारी Cumulative percentage (6)
	वय-गट Age-group (2)	पुरुष Males (3)	स्त्रिया Females (4)	एकूण Total (5)	
एकूण/Total ...	0—9	10,286	9,477	19,763	20.40
	10—14	5,946	5,392	11,338	32.10
	15—19	5,263	4,308	9,571	41.98
	20—24	4,781	4,075	8,856	51.12
	25—29	4,187	4,031	8,218	59.61
	30—34	3,801	3,592	7,393	67.24
	35—39	3,540	3,418	6,958	74.42
	40—44	3,010	2,536	5,546	80.14
	45—49	2,404	2,139	4,543	84.83
	50—54	1,863	1,583	3,446	88.39
	55—59	1,320	1,353	2,673	91.15
	60—64	1,204	1,527	2,731	93.97
	65—69	1,230	1,403	2,633	96.69
	70—74	814	815	1,629	98.37
	75—79	334	349	683	99.07
	80+	351	428	779	99.88
वय माहीत नसलेले/Age not known		66	52	118	100.00
एकूण/Total ...		50,401	46,478	96,879
ग्रामीण/Rural ...	0—9	6,284	5,818	12,102	21.70
	10—14	3,591	3,279	6,870	34.01
	15—19	2,940	2,431	5,371	43.64
	20—24	2,402	2,172	4,574	51.84
	25—29	2,082	2,158	4,240	59.45
	30—34	1,945	1,999	3,944	66.52
	35—39	1,880	1,922	3,802	73.33
	40—44	1,605	1,445	3,050	78.80
	45—49	1,300	1,214	2,514	83.31
	50—54	1,003	913	1,916	86.75
	55—59	754	849	1,603	89.62
	60—64	748	1,041	1,789	92.83
	65—69	861	980	1,841	96.13
	70—74	566	552	1,118	98.13
	75—79	217	226	443	98.92
	80+	236	284	520	99.86
वय माहीत नसलेले/Age not known		44	36	80	100.00
एकूण/Total ...		28,459	27,319	55,778

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.13- contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	
नागरी/Urban	...	0—9	4,002	3,659	7,661	18.64
		10—14	2,355	2,112	4,467	29.51
		15—19	2,323	1,877	4,200	39.73
		20—24	2,379	1,903	4,282	50.14
		25—29	2,105	1,873	3,978	59.82
		30—34	1,856	1,593	3,449	68.21
		35—39	1,660	1,496	3,156	75.89
		40—44	1,405	1,090	2,496	81.97
		45—49	1,105	925	2,029	86.90
		50—54	860	670	1,530	90.63
		55—59	566	504	1,070	93.23
		60—64	456	486	942	95.52
		65—69	368	424	792	97.45
		70—74	248	264	512	98.69
		75—79	117	123	240	99.28
		80+	116	144	260	99.91
वय माहीत नसलेले/Age not known			22	16	38	100.00
एकूण/Total	21,942	19,159	41,101

आधार - भारतीय जनगणना, २००१

Source — Census of India, 2001

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.14

धर्मानुसार लोकसंख्या

POPULATION BY RELIGION

जनगणना / Population Census, 2001

अनुक्रमांक Serial No. (1)	धर्म (2)	लोकसंख्या Population (3)	Religion (2)
1	बौद्ध	58,38,710	Buddhist
2	ख्रिश्चन	10,58,313	Christian
3	हिंदू	7,78,59,385	Hindu
4	जैन	13,01,843	Jain
5	मुस्लिम	1,02,70,485	Muslim
6	शीख	2,15,337	Sikh
7	धर्म न सांगितलेले	97,713	Religion not stated
8	इतर	2,36,841	Others
	एकूण	9,68,78,627	Total

आधार — भारतीय जनगणना, २००१

Source — Census of India, 2001

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.15

२०२६ पर्यंतची वार्षिक अंदाजित लोकसंख्या

ANNUAL ESTIMATES OF POPULATION UP TO 2026

(आकडे हजारत/figures in thousand)

वर्ष Year (1)	भारत/India *	महाराष्ट्र/Maharashtra
	१ऑक्टोबर 1st October (2)	१ ऑक्टोबर 1st October (3)
2001	10,37,952	97,786
2002	10,55,051	99,201
2003	10,72,580	1,00,670
2004	10,89,915	1,02,099
2005	11,07,064	1,03,513
2006	11,23,993	1,04,923
2007	11,40,715	1,06,316
2008	11,57,245	1,07,688
2009	11,73,458	1,09,035
2010	11,89,793	1,10,383
2011	12,05,874	1,11,710
2012	12,21,839	1,13,023
2013	12,37,638	1,14,321
2014	12,53,748	1,15,638
2015	12,68,576	1,16,866
2016	12,84,216	1,18,149
2017	12,98,982	1,19,380
2018	13,13,035	1,20,570
2019	13,27,318	1,21,766
2020	13,41,255	1,22,930
2021	13,54,852	1,24,063
2022	13,68,132	1,25,170
2023	13,81,090	1,26,248
2024	13,93,667	1,27,291
2025	14,05,833	1,28,290
2026	14,17,888	1,29,273

टीप -* कृपया पृष्ठ क्र.३ वरील टीप पहावी

Note-- * Please see the Note on page No.3.

आधार— भारताचे महानिबंधक यांचे कार्यालय, भारत

Source — Office of the Registrar-General, India

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.16

राज्यात स्थलांतरित झालेल्या स्त्री-पुरुषांची स्थलांतराच्या कारणानुसार संख्या

NO. OF IN MIGRANTS IN THE STATE BY SEX AND REASONS FOR MIGRATION

जनगणना / Population Census, 2001

(हजारत/In thousand)

स्थलांतराचे कारण (1)	पुरुष, स्त्रिया, एकूण (2)	महाराष्ट्र/Maharashtra			Male, Female, Total (2)	Reasons for migration (1)
		ग्रामीण Rural (3)	नागरी Urban (4)	एकूण Total (5)		
1. रोजगार	पुरुष	1,413	4,820	6232	M	Employment
	स्त्रिया	377	296	673	F	
2. व्यवसाय	एकूण	1,790	5,115	6905	T	Business
	पुरुष	26	141	167	M	
3. शिक्षण	स्त्रिया	12	13	25	F	Education
	एकूण	38	155	193	T	
4. विवाह	पुरुष	148	293	441	M	Marriage
	स्त्रिया	64	99	163	F	
5. जन्मानंतर स्थलांतर	एकूण	212	392	604	T	Moved after birth
	पुरुष	80	34	114	M	
6. कुटुंबासह स्थलांतर	स्त्रिया	10,611	4,143	14,754	F	Moved with household
	एकूण	10,691	4,177	14,868	T	
7. इतर	पुरुष	1,935	1,174	3,109	M	Others
	स्त्रिया	1,170	830	2,000	F	
एकूण	एकूण	3,105	2,004	5,109	T	Total
	पुरुष	1,108	1,866	2,974	M	
	स्त्रिया	1,496	2,718	4,214	F	
	एकूण	2,603	4,585	7,188	T	
	पुरुष	2,113	1,613	3,726	M	
	स्त्रिया	1,898	1,224	3,126	F	
	एकूण	4,011	2,837	6,848	T	
	पुरुष	6,822	9,942	16,764	M	
	स्त्रिया	15,628	9,323	24,952	F	
	एकूण	22,450	19,265	41,716	T	

आधार — भारताची जनगणना २००१

Source — Census of India 2001

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.17

पूर्वीच्या राहण्याच्या ठिकाणानुसार स्थलांतरित स्त्री-पुरुष

IN MIGRANTS BY SEX AND PLACE OF LAST RESIDENCE

जनगणना / Population Census, 2001

(हजारत/In thousand)

पूर्वीचे राहण्याचे ठिकाण (1)	एकूण ग्रामीण नागरी (2)	एकूण स्थलांतरित Total Migrants			Total Rural Urban (2)	Last residence (1)
		पुरुष Males (3)	स्त्रिया Females (4)	एकूण Total (5)		
I. गणनाराज्यात						
<i>Within State of Enumeration—</i>						
गणनाजिल्ह्यात इतरत्र ..	एकूण ग्रामीण नागरी	7,237 4,891 2,346	14,901 12,154 2,747	22,138 17,045 5,093	Total Rural Urban	Elsewhere in district of enumeration
राज्यातील इतर जिल्ह्यात	एकूण ग्रामीण नागरी	5,249 1,389 3,860	6,838 2,832 4,006	12,087 4,221 7,866	Total Rural Urban	In other Districts of State
एकूण (I) ..	एकूण ग्रामीण नागरी	12,486 6,280 6,206	21,739 14,986 6,753	34,225 21,266 12,959	Total Rural Urban	Total (I)
II. गणनाराज्याच्या						
<i>State in India</i>						
<i>Beyond State of Enumeration</i>						
आंध्र प्रदेश ..	एकूण ग्रामीण नागरी	206 37 168	226 61 165	432 99 333	Total Rural Urban	Andhra Pradesh
आसाम ..	एकूण ग्रामीण नागरी	10 1 9	7 0 6	7 2 15	Total Rural Urban	Assam

*५०० पेक्षा कमी /Less than 500

स्तंभ २ मधील 'एकूण' ह्यात पूर्वीचे राहण्याचे ठिकाण ग्रामीण आहे की नागरी ह्याचा उल्लेख नसलेल्यांचाही समावेश आहे./
"Total " in col. 2 includes unspecified, whether rural or urban status of last residence.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.17- *contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)	(1)
अरुणाचल प्रदेश	एकूण	*	*	1	Total	Arunachal Pradesh
	ग्रामीण	*	*	*	Rural	
	नागरी	*	*	1	Urban	
बिहार	एकूण	272	89	361	Total	Bihar
	ग्रामीण	31	8	39	Rural	
	नागरी	242	81	322	Urban	
झारखंड	एकूण	42	16	58	Total	Jharkhand
	ग्रामीण	7	2	9	Rural	
	नागरी	35	14	50	Urban	
गुजरात	एकूण	412	437	849	Total	Gujarat
	ग्रामीण	31	51	83	Rural	
	नागरी	380	386	766	Urban	
गोवा	एकूण	25	35	60	Total	Goa
	ग्रामीण	4	9	13	Rural	
	नागरी	21	27	48	Urban	
दिल्ली	एकूण	36	34	69	Total	Delhi
	ग्रामीण	2	1	3	Rural	
	नागरी	34	32	66	Urban	
हरियाणा	एकूण	22	18	40	Total	Haryana
	ग्रामीण	2	1	3	Rural	
	नागरी	20	17	37	Urban	
हिमाचल प्रदेश	एकूण	8	5	14	Total	Himachal Pradesh
	ग्रामीण	1	*	1	Rural	
	नागरी	7	5	12	Urban	
जम्मू व काश्मीर	एकूण	9	6	16	Total	Jammu and Kashmir.
	ग्रामीण	1	*	2	Rural	
	नागरी	8	6	14	Urban	
कर्नाटक	एकूण	536	629	1,165	Total	Karnataka
	ग्रामीण	133	227	359	Rural	
	नागरी	404	402	806	Urban	
केरळ	एकूण	146	112	259	Total	Kerala
	ग्रामीण	9	4	13	Rural	
	नागरी	137	108	246	Urban	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.17- contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)	(1)
मध्य प्रदेश	.. एकूण	258	332	590	Total	Madhya Pradesh
	ग्रामीण	99	159	258	Rural	
	नागरी	159	173	332	Urban	
छत्तीसगड	.. एकूण	98	107	205	Total	Chattisgad
	ग्रामीण	52	57	109	Rural	
	नागरी	46	50	96	Urban	
मणिपूर	.. एकूण	1	1	2	Total	Manipur
	ग्रामीण	*	*	*	Rural	
	नागरी	1	1	2	Urban	
मेघालय	.. एकूण	1	1	2	Total	Meghalaya
	ग्रामीण	*	*	*	Rural	
	नागरी	1	1	1	Urban	
मिझोरम	.. एकूण	*	*	1	Total	Mizoram
	ग्रामीण	*	*	*	Rural	
	नागरी	*	*	1	Urban	
नागालँड	.. एकूण	1	*	1	Total	Nagaland
	ग्रामीण	*	*	*	Rural	
	नागरी	*	*	1	Urban	
ओरिसा	.. एकूण	62	30	91	Total	Orissa
	ग्रामीण	12	5	17	Rural	
	नागरी	50	24	74	Urban	
पंजाब	.. एकूण	37	31	68	Total	Punjab
	ग्रामीण	3	1	5	Rural	
	नागरी	34	30	63	Urban	
राजस्थान	.. एकूण	262	169	431	Total	Rajasthan
	ग्रामीण	20	10	30	Rural	
	नागरी	243	159	402	Urban	
सिक्कीम	.. एकूण	*	*	1	Total	Sikkim
	ग्रामीण	*	*	*	Rural	
	नागरी	*	*	1	Urban	

* ५०० पेक्षा कमी/Less than 500

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.17 - *contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)	(1)
तामिळनाडू	एकूण	139	111	250	Total	Tamil Nadu
	ग्रामीण	5	3	8	Rural	
	नागरी	134	107	242	Urban	
त्रिपुरा	एकूण	1	1	2	Total	Tripura
	ग्रामीण	*	*	*	Rural	
	नागरी	1	*	1	Urban	
उत्तर प्रदेश	एकूण	1,426	646	2,072	Total	Uttar Pradesh
	ग्रामीण	66	27	94	Rural	
	नागरी	1,360	619	1,979	Urban	
उत्तरांचल	एकूण	22	14	36	Total	Uttaranchal
	ग्रामीण	1	1	2	Rural	
	नागरी	20	13	34	Urban	
पश्चिम बंगाल	एकूण	139	70	209	Total	West Bengal
	ग्रामीण	11	4	15	Rural	
	नागरी	127	67	194	Urban	
केंद्रशासित प्रदेश	एकूण	6	6	12	Total	Union Territories
	ग्रामीण	1	1	2	Rural	
	नागरी	5	5	11	Urban	
एकूण (II)	एकूण	4,179	3,134	7,313	Total	Total (II)
	ग्रामीण	531	635	1,165	Rural	
	नागरी	3,648	2,500	6,148	Urban	
पूर्वीचे राहण्याचे ठिकाण. भारतात इतरत्र	एकूण	99	78	177	Total	Last residence outside India (I +II)
	ग्रामीण	12	8	19	Rural	
	नागरी	88	71	158	Urban	
III. आशियातील भारताबाहेरचे देश		93	72	164		Countries in Asia Beyond India
IV. इतर देश		7	7	13		Other countries
एकूण		16,764	24,952	41,716	Total	

आधार - भारताची जनगणना २००१

Source -- Census of India 2001

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.18

कुटुंबे व त्यातील व्यक्तींची बोलण्याच्या प्रमुख भाषेनुसार संख्या

HOUSEHOLDS AND HOUSEHOLD POPULATION BY LANGUAGES MAINLY SPOKEN
2001

(संख्या/Number)

भाषा	कुटुंबे	व्यक्ती	
(1)	Households	Persons	Languages
	(2)	(3)	(1)
आसामी ..	N.A.	2,516	Assamese
बंगाली ..	N.A.	3,10,137	Bengali
गुजराथी ..	N.A.	23,15,409	Gujarati
हिंदी ..	N.A.	1,06,81,641	Hindi
कन्नड ..	N.A.	12,54,519	Kannada
काश्मिरी ..	N.A.	5,344	Kashmiri
मल्याळम् ..	N.A.	4,06,358	Malayalam
मराठी ..	N.A.	6,66,43,942	Marathi
उडिया ..	N.A.	93,900	Oriya
पंजाबी ..	N.A.	2,69,309	Punjabi
संस्कृत ..	N.A.	408	Sanskrit
सिंधी ..	N.A.	7,09,224	Sindhi
तामिळ ..	N.A.	5,27,995	Tamil
तेलगू ..	N.A.	14,05,958	Telgu
उर्दू ..	N.A.	68,95,501	Urdu
इतर ..	N.A.	7,63,499	Others
एकूण ..	N.A.	9,22,85,750	Total

आधार - भारताची जनगणना १९८१, १९८७ चा पेपर एक, महाराष्ट्र मालिका १२

Source — Census of India 1981, Paper I of 1987, Maharashtra series 12

3. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.1

जमिनीचा वापर/LAND UTILISATION

(हजार हेक्टरात/In thousand hectares)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	2005-06 * (3)	2006-07 * (4)	Item (2)
1	एकूण भौगोलिक क्षेत्र	.. 30,758	30,758	Total geographical area
2	जंगलव्याप्त क्षेत्र	.. 5,212	5,213	Area under forests
3	पडीक व लागवडीलायक नसलेली जमीन	.. 1,720	1,719	Barren and unculturable land
4	बिगर-शेती वापराखाली असलेली जमीन	.. 1,407	1,412	Land put to non-agricultural uses
5	लागवडीलायक पण वापरात नसलेली जमीन	.. 914	915	Culturable waste
6	कायम गुरचरण	.. 1,252	1,252	Permanent pastures
7	झाडे-झुडुपांखालील जमीन	.. 249	249	Land under miscellaneous trees & bushes
8	चालू पड	.. 1,327	1,323	Current fallows
9	इतर पड	.. 1,204	1,196	Other fallows
10	कसलेले क्षेत्र (निव्वळ)	.. 17,473	17,478	Net area sown
11	एकापेक्षा अधिक वेळा लागवड केलेले क्षेत्र	.. 5,083	5,079	Area sown more than once
12	लागवड केलेले एकूण क्षेत्र	.. 22,556	22,557	Gross cropped area

टीप -- * अस्थायी /Provisional

आधार - कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

3. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.2

जिल्हावार लागवडीलायक क्षेत्र आणि लागवड केलेले क्षेत्र

DISTRICTWISE CULTURABLE AREA AND CULTIVATED AREA

2006-07

(हजार हेक्टरांत/In thousand hectares)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	एकूण भौगोलिक क्षेत्र Total geographical area (3)	लागवडीलायक क्षेत्र Culturable area (4)	कसलेले निव्वळ क्षेत्र Net area sown (5)	लागवड केलेले एकूण क्षेत्र Gross cropped area (6)	District (2)
1	बृहन्मुंबई	.. 38	0	0	0	Greater Mumbai
2	ठाणे	.. 934	332	245	250	Thane
3	रायगड	.. 687	310	189	216	Raigad
4	रत्नागिरी	.. 816	549	244	255	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	.. 504	349	140	159	Sindhudurg
	कोकण विभाग	.. 2,979	1,540	818	880	Konkan Division
6	नाशिक	.. 1,563	1,018	884	992	Nashik
7	धुळे	.. 733	455	434	499	Dhule
8	नंदुरबार	.. 705	306	296	343	Nandurbar
9	जळगाव	.. 1,164	874	851	1,352	Jalgaon
10	अहमदनगर	.. 1,702	1,354	1,120	1,479	Ahmadnagar
	नाशिक विभाग	.. 5,867	4,007	3,585	4,665	Nashik Division
11	पुणे	.. 1,562	1,057	942	1,191	Pune
12	सातारा	.. 1,058	682	551	672	Satara
13	सांगली	.. 861	719	608	729	Sangli
14	सोलापूर	.. 1,488	1,327	1,034	1,131	Solapur
15	कोल्हापूर	.. 776	507	428	748	Kolhapur
	पुणे विभाग	.. 5,745	4,292	3,563	4,471	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	.. 14,591	9,839	7,966	10,016	Rest of Maharashtra

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.2 - contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
16	औरंगाबाद ..	1,008	816	693	1,091	Aurangabad
17	जालना ..	772	715	570	734	Jalna
18	परभणी ..	631	575	484	864	Parbhani
19	हिंगोली ..	466	401	329	522	Hingoli
20	बीड ..	1,069	942	755	914	Beed
21	नांदेड ..	1,033	842	705	831	Nanded
22	उस्मानाबाद ..	748	701	479	716	Osmanabad
23	लातूर ..	716	652	519	725	Latur
	औरंगाबाद विभाग ..	6,443	5,644	4,534	6,397	Aurangabad Division
24	बुलढाणा ..	967	740	667	838	Buldhana
25	अकोला ..	543	454	435	528	Akola
26	वाशिम ..	513	410	378	550	Washim
27	अमरावती ..	1,222	815	752	1,093	Amravati
28	यवतमाळ ..	1,352	944	848	977	Yavatmal
	अमरावती विभाग ..	4,597	3,363	3,080	3,986	Amravati Division
29	वर्धा ..	629	473	365	389	Wardha
30	नागपूर ..	986	638	547	599	Nagpur
31	भंडारा ..	342	205	179	221	Bhandara
32	गोंदिया ..	586	217	183	213	Gondia
33	चंद्रपूर ..	1,092	529	453	550	Chandrapur
34	गडचिरोली ..	1,492	253	171	185	Gadchiroli
	नागपूर विभाग ..	5,127	2,315	1,898	2,157	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग ..	9,724	5,678	4,978	6,143	Vidarbha Division
	महाराष्ट्र राज्य	30,758	21,161	17,478	22,556	Maharashtra State

टीप -- (१) लागवडीलायक क्षेत्र — यात (१) लागवडीलायक पडीक, (२) झाडे झुडुपांखालील जमीन, (३) चालू पड (४) इतर पड आणि (५) कसलेले निव्वळ क्षेत्र यांचा अंतर्भाव होतो

(२) आकडे संक्षिप्तात लिहिल्यामुळे वेरजा जुळतीलच असे नाही

Note —1) Culturable area includes—(1) culturable waste, (2) land under miscellaneous tree crops etc., (3) current fallows, (4) other fallows and (5) net area sown

2) Details may not add to the totals due to rounding

आधार — कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source—Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

3. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.3

प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र आणि त्यांचे उत्पादन/AREA AND PRODUCTION OF PRINCIPAL CROPS

(क्षेत्र हजार हेक्टरांत व उत्पादन हजार मेट्रिक टनांत)

(Area in thousand hectares and outturn in thousand M. tonne)

अनु- क्रमांक Serial No. (1)	पीक (2)	2004-05		2005-06		2006-07		Crops (2)
		क्षेत्र Area (3)	उत्पादन Production (4)	क्षेत्र Area (5)	उत्पादन Production (6)	क्षेत्र Area (7)	उत्पादन Production (8)	
1	तांदूळ	1,509	2,147	1,513	2,669	1,529	2,570	Rice
2	गहू	756	1,016	933	1,301	1,231	1,871	Wheat
3	ज्वारी	4,756	3,624	4,740	3,711	4,618	3,782	Jowar
4	बाजरी	1,529	1,126	1,434	932	1,452	1,059	Bajri
5	एकूण तृणधान्ये (इतर धान्ये धरून)	9,210	8,862	9,303	9,776	9,615	10,589	Total cereals (including other cereals)
6	एकूण कडधान्ये	3,385	1,668	3,432	1,992	3,828	2,305	Total pulses
7	ऊस @	327	23,914	501	38,814	849	66,277	Sugarcane @
8	कापूस *	2,840	2,939	2,875	3,160	3,107	4,618	Cotton*
9	भुईमूग (एकूण)	418	459	441	440	450	404	Groundnut (Total)
10	तंबाखू	6	8	6	6	N.F.	N.F.	Tobacco

टीप -- @ उसाचे उत्पादन कांड्यामध्ये आहे व ते तोडणी झालेल्या क्षेत्रावर आधारित आहे.

N.F. — अंतिम नाही/Not Final

* कापसाचे उत्पादन रुईमधील आहे व ते प्रत्येकी १७० किलोग्रॅमच्या हजार गासड्यांमध्ये आहे.

Note—@ The production of sugarcane is in terms of cane and is worked out on the basis of harvested area.

* The production of cotton is in terms of lint and in ' 000 bales of 170 Kg. each

आधार—कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source —Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

3. शेती/

तक्ता क्रमांक/

जिल्हावार प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र व त्यांचे उत्पादन/

(क्षेत्र हजार हेक्टरांत व उत्पादन हजार टनांत/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	तांदूळ/Rice		गहू/Wheat	
		क्षेत्र Area (3)	उत्पादन Production (4)	क्षेत्र Area (5)	उत्पादन Production (6)
1	बृहन्मुंबई
2	ठाणे	...	140	257	...
3	रायगड	...	132	315	...
4	रत्नागिरी	...	78	211	...
5	सिंधुदुर्ग	...	79	229	...
	कोकण विभाग	...	429	1,012	...
6	नाशिक	...	49	50	84
7	धुळे	...	5	2	28
8	नंदुरबार	...	20	17	14
9	जळगाव	...	*	*	51
10	अहमदनगर	...	8	7	154
	नाशिक विभाग	...	82	76	331
11	पुणे	...	64	69	73
12	सातारा	...	45	93	43
13	सांगली	...	18	29	30
14	सोलापूर	...	*	*	69
15	कोल्हापूर	...	110	286	9
	पुणे विभाग	...	237	477	224
	उर्वरित महाराष्ट्र	...	748	1,565	555
					937

AGRICULTURE

TABLE No. 3.4

DISTRICTWISE AREA AND PRODUCTION OF PRINCIPAL CROPS 2006-07

Area in '000 hectares and Production in '000 tonnes)

ज्वारी/Jowar		बाजरी/Bajri		एकूण तृणधान्ये/All cereals		District
क्षेत्र Area	उत्पादन Production	क्षेत्र Area	उत्पादन Production	क्षेत्र Area	उत्पादन Production	
(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
...	Brihan Mumbai
...	169	279	Thane
...	147	325	Raigad
...	100	234	Ratnagiri
...	82	233	Sindhudurg
...	497	1,070	Konkan Division
15	10	259	187	546	565	Nashik
37	46	130	119	227	255	Dhule
60	53	13	8	138	144	Nandurbar
164	296	53	56	314	598	Jalgaon
529	274	244	149	978	746	Ahmednagar
805	679	699	519	2,203	2,308	Nashik Division
459	235	129	81	760	571	Pune
203	153	85	25	403	381	Satara
254	168	93	35	420	312	Sangli
712	342	28	8	843	485	Solapur
21	27	178	385	Kolhapur
1,649	925	335	149	2,604	2,134	Pune Division
2,454	1,604	1,034	668	5,304	5,512	Rest of Maharashtra

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	
16	ओरंगाबाद	...	*	*	61	122
17	जालना	34	55
18	परभणी	...	7	3	50	70
19	हिंगोली	...	4	2	52	86
20	बीड	...	2	15	52	67
21	नांदेड	...	16	9	40	50
22	उस्मानाबाद	...	18	7	39	34
23	लातूर	...	16	7	36	37
	ओरंगाबाद विभाग	...	63	30	364	521
24	बुलढाणा	58	82
25	अकोला	35	70
26	वाशिम	...	*	*	19	28
27	अमरावती	...	9	5	25	42
28	यवतमाळ	...	1	*	33	38
	अमरावती विभाग	...	10	5	170	260
29	वर्धा	...	*	*	25	37
30	नागपूर	...	47	71	64	74
31	भंडारा	...	180	264	13	12
32	गोंदिया	...	198	231	3	2
33	चंद्रपूर	...	139	194	34	25
34	गडचिरोली	...	143	211	1	1
	नागपूर विभाग	...	707	971	140	151
	विदर्भ विभाग	...	717	976	310	411
	महाराष्ट्र राज्य	...	1,529	2,570	1,231	1,871

टीप - (१) आकडे अस्थायी आहेत.

(२) आकडे संक्षिप्तात लिहिल्यामुळे वेरजा जुळतीलच असे नाही.

(३) *आकडे ५०० हेक्टर/टनांपेक्षा कमी आहेत.

TABLE No. 3.4 —*contd.*

(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
172	175	123	139	463	724	Aurangabad
179	190	73	77	356	469	Jalna
271	238	7	4	339	320	Parbhani
73	65	*	*	131	156	Hingoli
302	234	184	154	549	471	Beed
202	189	*	*	259	251	Nanded
310	227	20	10	403	294	Osmanabad
170	204	6	2	233	257	Latur
1679	1522	413	386	2733	2942	Aurangabad Division
89	117	4	2	195	274	Buldhana
85	206	2	1	123	281	Akola
51	66	2	1	72	95	Washim
95	111	*	*	130	161	Amravati
83	82	*	*	118	121	Yavatmal
403	582	8	4	638	932	Amravati Division
16	13	42	51	Wardha
37	37	149	182	Nagpur
*	*	194	276	Bhandara
...	201	233	Gondia
24	17	198	236	Chandrapur
7	4	154	221	Gadchiroli
84	71	938	1,199	Nagpur Division
487	653	1,576	2,131	Vidharbha Division
4,618	3,782	1,452	1,059	9,615	10,589	Maharashtra State

Note.— (1) Figures are provisional.

(2) Details may not add up to total due to rounding.

(3) * Figures are below 500 hectares/tonnes.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	एकूण कडधान्ये/All pulses		ऊस/Sugarcane	
		क्षेत्र Area (13)	उत्पादन Production (14)	क्षेत्र Area (15)	उत्पादन (कांड्यांत) Production (Cane) (16)
1	बृहन्मुंबई
2	ठाणे	...	19	13	...
3	रायगड	...	14	7	...
4	रत्नागिरी	...	8	4	...
5	सिंधुदुर्ग	...	6	3	...
	कोकण विभाग	...	47	27	...
6	नाशिक	...	99	64	28
7	धुळे	...	74	44	10
8	नंदुरबार	...	84	38	14
9	जळगाव	...	188	131	19
10	अहमदनगर	...	150	89	93
	नाशिक विभाग	...	595	366	164
11	पुणे	...	96	57	78
12	सातारा	...	86	36	54
13	सांगली	...	92	56	53
14	सोलापूर	...	103	52	144
15	कोल्हापूर	...	24	15	106
	पुणे विभाग	...	401	216	435
	उर्वरित महाराष्ट्र	...	1,043	609	724
					48,008

TABLE No. 3.4 —contd.

कापूस/Cotton		भुईमूग/Groundnut		District
क्षेत्र Area (17)	उत्पादन Production (18)	क्षेत्र Area (19)	उत्पादन Production (20)	
...	Brihan Mumbai
...	...	*	1	Thane
...	...	*	*	Raigad
...	...	*	*	Ratnagiri
...	...	5	8	Sindhudurg
...	...	5	9	Konkan Division
34	49	38	28	Nashik
83	124	38	28	Dhule
35	31	19	22	Nandurbar
420	804	6	7	Jalgaon
21	36	14	18	Ahmednagar
593	1,044	115	103	Nashik Division
*	*	51	44	Pune
4	4	62	52	Satara
2	2	37	21	Sangli
1	1	12	11	Solapur
*	*	62	66	Kolhapur
7	7	224	194	Pune Division
600	1,051	344	306	Rest of Maharashtra

(1)	(2)	(13)	(14)	(15)	(16)	
16	औरंगाबाद	...	108	90	18	1,685
17	जालना	...	145	96	17	1,448
18	परभणी	...	190	91	21	1,758
19	हिंगोली	...	106	76	15	978
20	बीड	...	123	85	47	3,121
21	नांदेड	...	204	96	27	1,701
22	उस्मानाबाद	...	238	101	39	3,121
23	लातूर	...	205	76	46	3,223
	औरंगाबाद विभाग	...	1,319	711	230	17,035
24	बुलढाणा	...	258	162	1	95
25	अकोला	...	201	155	*	23
26	वाशिम	...	180	137	*	5
27	अमरावती	...	242	153	1	40
28	यवतमाळ	...	193	168	11	718
	अमरावती विभाग	...	1,074	775	13	881
29	वर्धा	...	92	51	3	229
30	नागपूर	...	129	78	*	7
31	भंडारा	...	32	19	2	90
32	गोंदिया	...	21	9	*	26
33	चंद्रपूर	...	94	41
34	गडचिरोली	...	23	9
	नागपूर विभाग	...	391	207	5	352
	विदर्भ विभाग	...	1,465	982	8	1,233
	महाराष्ट्र राज्य	...	3,827	2,302	847	66,276

टीप - (१) आकडे अस्थायी आहेत.

(२) आकडे संक्षिप्तात लिहिल्यामुळे बेरजा जुळतीलच असे नाही.

(३) * आकडे ५०० हेक्टर/टनापेक्षा कमी आहेत.

(४) कापसाचे उत्पादन रूईमध्ये आहे व ते प्रत्येकी १७० किलो ग्रॅमच्या हजार गासड्यांत आहे.

आधार - कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

TABLE No. 3.4 —*contd.*

(17)	(18)	(19)	(20)	(2)
282	486	9	7	Aurangabad
233	515	2	1	Jalna
195	300	9	9	Parbhani
62	129	10	11	Hingoli
155	211	12	8	Beed
215	129	9	11	Nanded
5	5	16	14	Osmanabad
3	2	11	6	Latur
1,150	1,777	78	67	Aurangabad Division
234	294	2	2	Buldhana
205	440	2	3	Akola
62	63	1	1	Washim
242	215	2	3	Amravati
413	492	10	11	Yavatmal
1,156	1,504	17	20	Amravati Division
84	112	4	4	Wardha
67	84	7	6	Nagpur
...	...	*	*	Bhandara
...	Gondia
47	86	*	*	Chandrapur
*	*	Gadchiroli
198	282	11	10	Nagpur Division
1,354	1,786	28	30	Vidharbha Division
3,104	4,614	450	403	Maharashtra State

Note — (1) Figures are provisional.

(2) Details may not add up to total due to rounding.

(3) * Figures are below 500 hectares/tonnes.

(4) Production of cotton is in terms of lint and in '000 bales of 170 kg. each.

Source — Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

3. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.5

प्रमुख पिकांच्या उत्पादनांचे निर्देशांक *

INDEX NUMBERS OF PRODUCTION OF PRINCIPAL CROPS *

[पाया : त्रैवार्षिक सरासरी १९७९-८२ = १००]

[Base : Triennial Average 1979-82 =100]

अनुक्रमांक Serial No.	बाब (1)	2004-05 (3)	2005-06 (4)	2006-07 (5)	Item (2)
1	अन्नधान्ये-				Foodgrains
	(अ) तृणधान्ये-				(a) Cereals—
	(1) तांदूळ ...	97.23	120.85	116.36	Rice
	(2) गहू ...	104.98	134.35	193.26	Wheat
	(3) ज्वारी ...	73.97	75.77	77.21	Jowar
	(4) बाजरी ...	155.93	129.03	146.55	Bajri
	(5) बार्ली ...	11.32	11.32	13.21	Barley
	(6) मका ...	635.03	828.61	963.69	Maize
	(7) नाचणी ...	69.58	62.53	58.14	Ragi
	(8) कोद्रा ...	34.18	27.11	27.70	Kodra
	(9) इतर धान्ये ...	59.50	57.17	45.36	Other cereals
	एकूण तृणधान्ये	95.41	105.76	116.38	Total Cereals
	(ब) कडधान्ये-				(b) Pulses—
	(1) हरभरा ...	283.52	428.87	562.60	Gram
	(2) तूर ...	165.43	199.11	204.74	Tur
	(3) इतर कडधान्ये ...	130.33	118.57	135.44	Other pulses
	एकूण कडधान्ये	170.23	204.31	231.76	Total Pulses
	एकूण अन्नधान्ये	110.24	125.30	139.26	Total Foodgrains

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.5 —*contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
2	अन्नधान्येतर -				<i>Non-Foodgrains</i>
	(अ) गळिताची धान्ये -				(a) Oilseeds—
	(1) भुईमूग ...	74.50	71.34	65.54	Groundnut
	(2) तीळ ...	74.19	84.20	77.13	Seasamum
	(3) मोहरी, राई व जवस	23.18	38.92	35.53	Rape, Mustard and Linseed
	(4) एरंडी ...	283.33	500.00	333.33	Castor seed
	(5) सूर्यफूल ...	334.77	415.14	397.46	Sunflower
	एकूण - गळिताची धान्ये...	86.54	91.24	84.66	Total Oilseeds
	(ब) तंतू पिके -				(b) Fibres—
	(1) कापूस ...	201.46	216.65	316.56	Cotton
	(2) मेस्टा ...	26.19	27.70	30.62	Mesta
	एकूण - तंतू पिके ...	200.75	215.89	315.41	Total Fibres
	(क) संकीर्ण -				(c) Miscellaneous
	(1) ऊस ...	90.16	146.33	249.87	Sugarcane
	(2) तंबाखू ...	111.39	90.60	N.A.	Tobacco
	(3) बटाटा ...	125.62	96.52	125.78	Potato
	(4) मिरची ...	64.13	68.86	63.32	Chillies
	एकूण - संकीर्ण पिके	88.77	140.40	234.99	Total-Miscellaneous
	एकूण - अन्नधान्येतर पिके	111.83	146.72	222.77	Total-Non-foodgrains
	सर्व पिके	110.99	135.44	178.80	All Commodities

* निर्देशांक अंतिम अंदाजावर आधारलेले आहेत./Index numbers are based on final forecast.

आधार - कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.— Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

3. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.6

मृदुसंधारण, जमीन सुधारणा इत्यादी योजनांखालील प्रगती

PROGRESS UNDER SOIL CONSERVATION AND LAND DEVELOPMENT ETC.

अनुक्रमांक Serial. No.	योजना	२००६-०७ मधील साध्य	
		Achievements during 2006-07	Scheme
(1)	(2)	(3)	(2)
1	समतल सलग चर (हेक्टर)	25,130	Continuous contour trencher (in hectares)
2	मजगी केलेली जमीन (हेक्टरांत)	22,765	Area terraced (in hectares)
3	जैविक बांधासह समपातळी/ ढाळीचे बांध (हेक्टर)	1,53,168	Contour / Graded bunding with vegetative bunds (in hectares)
4	कॅम्पार्टमेंट बँडिंग (हेक्टरांत)	39,294	Compartment Bunding (in hectares)

आधार - कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source — Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

3 शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.7

रासायनिक खतांचे वाटप/DISTRIBUTION OF CHEMICAL FERTILIZERS
2006-07

(हजार टनात/ 000' Tonnes)

बाब	राज्यास वाटप करण्यात आलेले खत Fertilizers distributed to the State	Item
(1)	(2)	(3)
नत्रयुक्त--		Nitrogenous—
अमोनियम सल्फेट (२०.६ टक्के N)	37.63	Ammonium Sulphate (20.6 per cent N).
युरिया (४६ टक्के N)	2,008.80	Urea (46 per cent N)
अमोनियम सल्फेट नायट्रेट (२६ टक्के N)	...	Ammonium Sulphate Nitrate (26 per cent N).
कॅल्शियम अमोनियम नायट्रेट (२५ टक्के N)	13.87	Calcium Ammonium Nitrate (25 per cent N).
अमोनियम क्लोराईड (२५ टक्के N)	...	Ammonium Chloride (25 per cent N).
फॉस्फेट --		Phosphates—
सिंगल सुपरफॉस्फेट (१६ टक्के P ₂ O ₅)	711.30	Single superphosphate (16 per cent P ₂ O ₅).
मिश्र --		Complex—
१२-३२-१६	145.74	12—32—16
१७-१७-१७	...	17—17—17
१८-४६-०	679.47	18—46—0
२०-२०-०	158.30	20—20—0
२३-२३-०	62.00	23—23—0
१४-३५-१४	13.70	14—35—14
१५-१५-१५	249.41	15—15—15
१०-२६-२६	522.33	10—26—26
१९-१९-१९	130.40	19—19—19
पोटॅसिक --		Potassic—
म्युरिएट ऑफ पोटॅश (६० टक्के K ₂ O)	265.27	Muriate of potash (60 per cent K ₂ O)
सल्फेट ऑफ पोटॅश (५० टक्के K ₂ O)	4.41	Sulphate of potash (50 per cent K ₂ O)

आधार - भारतीय खत संघ, पश्चिम विभाग, मुंबई

Source — Fertilizer Association of India, Western Region, Mumbai

3. शेती/AGRICULTURE
 तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.8
 शेतीची अवजारे/AGRICULTURAL IMPLEMENTS
 पशुधन गणना / Livestock Census, 2003

अनु क्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	परिमाण (3)	माहिती Particulars (4)	Unit (3)	Item (2)
1	नांगर -				Ploughs—
	(अ) लाकडी	..	हजारात	1,616	'000 No. (a) Wooden
	(ब) लोखंडी	..	हजारात	744	'000 No. (b) Iron
2	गाड्या	..	हजारात	1,207	'000 No. Carts
3	उसाचे चरक -				Sugarcane crushers—
	(अ) शक्तीवर चालणारे	..	संख्या	5,104	Number (a) Worked by power
	(ब) बैलाच्या सहाय्याने चालणारे	..	संख्या	23,330	Number (b) Worked by bullocks
4	सिंचनाकरिता वापरली जाणारी				Used for Irrigation purpose
	(अ) डिझेल इंजिने	..	संख्या	1,68,228	Number (a) Diesel engines
	(ब) विजेवर चालणारे पंप	..	संख्या	10,05,437	Number (b) Electric pumps
5	घाणी	..	संख्या	22,438	Number Ghanis—

आधार - १७ वी पंचवार्षिक पशुधन गणना, २००३

Source— Quinquennial 17th Livestock Census, 2003

3. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.9

वीज पुरवठा केलेले शेती पंप /Agricultural Pumps Energised

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	वीज पुरवठा केलेले शेतीचे पंप No. of agricultural Pumps energised		District		
		३१ मार्च, २००६ रोजी As on 31st March 2006	३१ मार्च, २००७ रोजी As on 31st March 2007			
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)		
1	बृहन्मुंबई	Brihan Mumbai		
2	ठाणे	...	23,085	24,096 Thane		
3	रायगड	...	12,262	12,604 Raigad		
4	रत्नागिरी	...	12,357	12,796 Ratnagiri		
5	सिंधुदुर्ग	...	14,642	15,108 Sindhudurg		
	कोकण विभाग	...	62,346	64,604 Konkan Division		
6	नाशिक	...	2,32,515	2,51,085 Nashik		
7	धुळे	}	...	1,11,083	}	Dhule
8	नंदुरबार					
9	जळगाव	...	1,60,407	1,63,398 Jalgaon		
10	अहमदनगर	...	2,57,542	2,70,916 Ahmednagar		
	नाशिक विभाग	...	7,61,547	7,99,213 Nashik Division		
11	पुणे	...	1,72,121	1,78,326 Pune		
12	सातारा	...	1,03,310	1,06,955 Satara		
13	सांगली	...	1,31,298	1,35,941 Sangli		
14	सोलापूर	...	1,96,800	2,04,692 Solapur		
15	कोल्हापूर	...	81,967	84,763 Kolhapur		
	पुणे विभाग	...	6,85,496	7,10,677 Pune Division		
	उर्वरित महाराष्ट्र	...	15,09,389	15,74,494 Rest of Maharashtra		

तक्का क्रमांक/TABLE No. 3.9 — contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(2)		
16	औरंगाबाद	...	1,35,232	1,40,798	Aurangabad	
17	जालना	...	71,995	74,336	Jalna	
18	परभणी	}	...	92,056	96,819	{ Parbhani { Hingoli
19	हिंगोली					
20	बीड	...	99,833	1,06,506	Beed	
21	नांदेड	...	70,802	75,371	Nanded	
22	उस्मानाबाद	...	75,752	78,213	Osmanabad	
23	लातूर	...	70,814	73,592	Latur	
	औरंगाबाद विभाग	...	6,16,484	6,45,635	Aurangabad Division	
24	बुलढाणा	...	1,00,114	1,06,373	Buldhana	
25	अकोला	}	...	68,178	72,299	{ Akola { Washim
26	वाशिम					
27	अमरावती	...	91,487	94,373	Amravati	
28	यवतमाळ	...	64,667	70,404	Yavatmal	
	अमरावती विभाग	...	3,24,446	3,43,449	Amravati Division	
29	वर्धा	...	51,509	53,860	Wardha	
30	नागपूर	...	80,197	84,295	Nagpur	
31	भंडारा	}	...	37,500	40,518	{ Bhandara { Gondia
32	गोंदिया					
33	चंद्रपूर	...	25,630	27,777	Chandrapur	
34	गडचिरोली	...	7,792	8,139	Gadchiroli	
	नागपूर विभाग	...	2,02,628	2,14,589	Nagpur Division	
	विदर्भ विभाग	...	5,27,074	5,58,038	Vidharbha Division	
	महाराष्ट्र राज्य	...	26,52,947	27,78,167	Maharashtra State	

आधार - महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मर्यादित, मुंबई

Source.— Maharashtra State Electricity Distribution Company Limited, Mumbai

3. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.10

महाराष्ट्रातील एकूण वहित धारण जमिनी, त्यांचे क्षेत्र व सरासरी
 NUMBER, AREA AND AVERAGE SIZE OF OPERATIONAL HOLDINGS IN MAHARASHTRA
 कृषि गणना/Agricultural Census 2000-01

अनुक्रमांक Serial No.	आकार वर्ग (हेक्टर) Size class (Hectare)	वहित धारण जमिनीची संख्या ('००) Number of operational holdings ('00)	वहित धारण जमिनीचे एकूण क्षेत्र ('०० हेक्टर) Area of operational holdings ('00 hectare)	धारण जमिनीचे सरासरी क्षेत्र (हेक्टर) Average size of operational holdings (Hectare)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
1	Below 0.5 पेक्षा कमी.	...	27,462	7,327	0.27
2	0.5 - 1.0	...	25,595	19,159	0.75
3	1.0 - 2.0	...	36,056	51,271	1.42
4	2.0 - 3.0	...	15,791	37,415	2.37
5	3.0 - 4.0	...	6,949	23,676	3.41
6	4.0 - 5.0	...	3,780	16,717	4.42
7	5.0 - 10.0	...	4,873	32,084	6.58
8	10.0 - 20.0	...	773	9,961	12.89
9	20.0 व त्यापेक्षा अधिक/ and above.	...	97	3,418	35.37
एकूण/Total			1,21,376	2,01,028	1.66

आधार — कृषि गणनेचे सांख्यिकीय तक्ते, कृषि विभाग, महाराष्ट्र शासन, पुणे
 Source — Statistical Tables on Agricultural Census, Department of Agriculture,
 Government of Maharashtra, Pune

3. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.11

पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प, त्यांची निर्मित सिंचनक्षमता व प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र
IRRIGATION PROJECTS COMPLETED, IRRIGATION POTENTIAL CREATED
AND ACTUAL IRRIGATED AREA

(३० जून, २००७ रोजी)

(हजार हेक्टरांत/In thousand hectares)

जल सिंचन प्रकल्प	पूर्ण झालेल्या प्रकल्पांची संख्या No. of completed projects	पूर्ण झालेल्या प्रकल्पांची निर्मित सिंचनक्षमता Irrigation potential created through the completed projects	प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र Actual irrigated area	Irrigation Projects
(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
1. मोठे	32	1220.16	734.37	Major
2. मध्यम	179	583.19	216.62	Medium
3. लघु व उपसा				Minor & Lift
अ)राज्य क्षेत्र	2,630	1042.87	379.55	State Sector
ब)स्थानिक क्षेत्र	Local Sector
एकूण	2,841	2,846.22	1,330.54	Total

आधार — पाटबंधारे विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Irrigation Department, Government of Maharashtra, Mumbai

3. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.12

शासनाचे कार्यान्वित झालेले जलविद्युत प्रकल्प

GOVERNMENT HYDRO ELECTRIC PROJECTS COMMISSIONED

प्रकल्प	मार्च, २००६ पर्यंत कार्यान्वित झालेले Commissioned till March 2006		एप्रिल, २००६ ते मार्च, २००७ मध्ये कार्यान्वित झालेले Commissioned during April 2006 to March 2007		Project
	संख्या Number	क्षमता (मेगॅवॅट) Capacity (M.W.)	संख्या Number	क्षमता (मेगॅवॅट) Capacity (M.W.)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(1)
मोठे	10	2584.50	- -	54.00	Major
लहान	22	188.075	- -	0.00	Minor

आधार — पाटबंधारे विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Irrigation Department, Government of Maharashtra, Mumbai

4. पशुसंवर्धन/ANIMAL HUSBANDRY

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.1

पशुधन/LIVESTOCK POPULATION

(पशुधन गणना/LIVESTOCK Census 2003)

(हजारत/In thousand numbers)

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	माहिती Particulars	Item
(1)	(2)	(3)	(2)
1	गायवर्ग -		<i>Cattle—</i>
(१)	तीन वर्षांवरील बैल -		(1) Males over three years—
	(अ) केवळ पैदाशीसाठी वापरलेले	228	(a) Used for breeding only
	(ब) पैदास व काम हया दोहोंसाठी वापरलेले	410	(b) Used for both breeding and work
	(क) केवळ कामाकरिता वापरलेले	5,799	(c) Used for work only
	(ड) इतर	86	(d) Others
	एकूण	6,523	Total
(२)	तीन वर्षांवरील गाई -		(2) Females over three years—
	(अ) पैदाशीसाठी किंवा दुधासाठी ठेवलेल्या		(a) Use for breeding or milk —
	(१) दुभल्या	2,831	(i) Milch
	(२) भाकड व एकदाही न व्यालेल्या	2,409	(ii) Dry and not calved even once
	(ब) कामाच्या	..	(b) Working
	(क) इतर	84	(c) Others
	एकूण	5,324	Total
(३)	वासरे	4,891	(3) Young Stock
	एकूण-गाई-बैल	16,738	Total—Cattle
अ-१	संकरित गायवर्ग-		Cross- breed cattle—
(१)	अडीच वर्षांवरील संकरित बैल --		(1) Two and half years cross-breed males—
	(अ) केवळ पैदाशीसाठी वापरलेले	37	(a) Used for breeding only
	(ब) पैदास व काम हया दोहोंसाठी वापरलेले	35	(b) Used for both breeding and work
	(क) केवळ कामाकरिता वापरलेले	193	(c) Used for work only
	(ड) इतर	15	(d) Others
	एकूण	279	Total

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.1—contd .

(1)	(2)	(3)	(2)
(२) अडीच वर्षांवरील संकरित गाई -			(2) Adult cross-breed cows above two and half years—
(अ) पैदाशीसाठी किंवा दुधासाठी ठेवलेल्या			(a) Used for breeding or milch
(१) दुभत्या	932		(i) Milch
(२) भाकड व एकदाही न व्यालेल्या	534		(ii) Dry and not calved even once
(ब) इतर	18		(b) Others
एकूण	1,483	.. Total	
(३) वासरे (अडीच वर्षांखालील)	1,135		(3) Young Stock (below two and half years)
एकूण - संकरित गाय वर्ग	2,897	.. Total - Cross breed cattle	
अ-२ देशी गायवर्ग -			Deshi Cattle—
(१) तीन वर्षांवरील देशी बैल--			(1) Above 3 years Deshi male—
(अ) केवळ पैदाशीसाठी वापरलेले	191		(a) Used for breeding only
(ब) पैदास व काम ह्या दोहोंसाठी वापरलेले	375		(b) Used for breeding and work both
(क) केवळ कामासाठी वापरलेले	5,606		(c) Used for work only
(ड) इतर	71		(d) Others
एकूण	6,243	.. Total	
(२) तीन वर्षांवरील देशी गाई--			(1) Above 3 years deshi cows
(अ) पैदाशीसाठी किंवा दुधासाठी ठेवलेल्या			(a) Used for breeding or milch
(१) दुभत्या	1,900		(i) Milch
(२) भाकड व एकदाही न व्यालेल्या	1,875		(ii) Dry and not calved even once
(ब) इतर	66		(b) Others
एकूण	3,841	.. Total	
(३) वासरे (तीन वर्षे व त्याखालील)	3,757		(3) Young Stock (Three years and below)
एकूण - देशी गाय वर्ग	13,841	.. Total—Deshi cattle	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.1—contd.

(1)	(2)	(3)	(2)
2	म्हशी-रेडे--		Buffaloes—
(१)	तीन वर्षांवरील रेडे --		(1) Males over three years—
(अ)	केवळ पैदाशीसाठी वापरलेले	66	(a) Used for breeding only
(ब)	पैदास व काम ह्या दोहोंसाठी वापरलेले	44	(b) Used for breeding and work both
(क)	केवळ कामाकरिता वापरलेले	185	(c) Used for work only
(ड)	इतर	20	(d) Others
	एकूण	315	Total
(२)	तीन वर्षांवरील म्हशी --		(2) Females over three years—
(अ)	पैदाशीसाठी किंवा दुधासाठी ठेवलेल्या		(a) Used for breeding or milch
(१)	दुभत्या	2,252	(i) Milch
(२)	भाकड व एकदाही न व्यालेल्या	1,252	(ii) Dry and not calved even once
(ब)	इतर	45	(b) Others
	एकूण	3,549	Total
(३)	रेडके (तीन वर्षे व त्याखालील)	2,220	(3) Young Stock (three years and below)
	एकूण--म्हशी-रेडे	6,084	Total—Buffaloes
3	मेंढरे	3,175	Sheep
4	शेळ्या	10,449	Goats
5	घोडे-शिंगरे	124	Horses and ponies
6	इतर जनावरे *	514	Others livestock*
	एकूण --पशुधन	37,084	Total—Livestock
	(कुत्री वगळून)		(Excluding dogs)
7	कोंबड्या, बदके वगैरे	34,596	Poultry

(१) आकडे संक्षिप्तात लिहिल्यामुळे बेरजा जुळतीलच असे नाही.

(२) पहिली पशुधन गणना १९१९ मध्ये घेण्यात आली.

(३) * इतर जनावरांत डुकरे, गाढवे, खेचरे व उंट, ससे यांचा समावेश आहे.

(i) Details may not add up to the totals due to rounding.

(ii) First Livestock Census was taken in 1919.

(iii) * Other Livestock includes pigs, donkeys, mules, camels and rabbits.

आधार - १७ वी पंचवार्षिक पशुधन गणना, २००३

Source.— Quinquennial 17th Livestock Census, 2003

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.2

4. पशुसंवर्धन/ANIMAL HUSBANDRY

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.2

जिल्हावार पशुधन/DISTRICTWISE LIVESTOCK POPULATION

(पशुधन गणना/LIVESTOCK Census 2003)

(हजारत/In thousand)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	संकरित गाय वर्ग CrossBreed Cattle	देशी गाय वर्ग Deshi Cattle	गाई-बैल Cattle	म्हशी-रेडे Buffaloes	मेंढरे Sheep	शेळ्या Goats	इतर जनावरे Other† Livestock	एकूण जनावरे Total* Livestock	कोंबड्या, बदके वगैरे Total Poultry	District	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)	
1	बृहन्मंबई	...	4	5	9	76	21	37	6	150	63	Brihan Mumbai
2	ठाणे	...	13	481	494	224	1	231	9	960	2,035	Thane
3	रायगड	...	10	396	406	127	1	124	4	663	1,931	Raigad
4	रत्नागिरी	...	26	452	478	60	0	38	0	576	1,054	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	...	12	187	199	94	0	31	2	327	800	Sindhudurg
	कोकण विभाग	...	65	1,521	1,586	581	23	461	21	2,676	5,883	Konkan Division
6	नाशिक	...	166	831	997	233	325	700	32	2,294	3,218	Nashik
7	धुळे	...	41	301	342	93	241	321	30	1,038	523	Dhule
8	नंदुरबार	...	21	414	435	113	31	319	21	927	955	Nandurbar
9	जळगाव	...	106	529	635	339	28	485	25	1,519	908	Jalgaon
10	अहमदनगर	...	688	626	1,314	199	395	1,055	32	3,000	2,139	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	...	1,022	2,701	3,723	977	1,020	2,880	140	8,778	7,743	Nashik Division
11	पुणे	...	378	379	757	285	411	534	33	2,025	5,478	Pune
12	सातारा	...	147	214	361	368	437	402	9	1,579	2,227	Satara
13	सांगली	...	112	242	353	458	208	370	12	1,411	2,127	Sangli
14	सोलापूर	...	229	441	670	387	253	846	22	2,184	1,672	Solapur
15	कोल्हापूर	...	110	153	264	665	168	173	5	1,276	1,259	Kolhapur
	पुणे विभाग	...	976	1,429	2,405	2,163	1,477	2,325	81	8,475	12,763	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	...	2,063	5,651	7,714	3,721	2,520	5,666	242	19,929	26,389	Rest of Maharashtra

16	औरंगाबाद	111	405	516	79	83	376	25	1,082	485	Aurangabad
17	जालना	...	36	435	471	78	47	250	21	868	401 Jalna
18	परभणी	...	14	353	368	135	23	193	13	733	209 Parbhani
19	हिंगोली	...	18	279	297	80	5	154	9	546	196 Hingoli
20	बीड	...	123	480	603	222	122	457	11	1,415	794 Beed
21	नांदेड	...	30	629	660	285	48	350	30	1,374	554 Nanded
22	उस्मानाबाद	...	118	341	459	164	39	251	6	918	454 Osmanabad
23	लातूर	...	32	337	369	238	45	191	11	854	427 Latur
	औरंगाबाद विभाग	...	483	3,259	3,741	1,281	412	2,222	126	7,790	3,520 Aurangabad Division
24	बुलढाणा	...	50	487	537	129	94	326	21	1,109	384 Buldhana
25	अकोला	...	19	283	301	61	4	182	7	556	285 Akola
26	वाशिम	...	9	364	373	84	3	183	19	683	193 Washim
27	अमरावती	...	29	520	549	119	22	292	13	998	432 Amravati
28	यवतमाळ	...	23	714	737	137	8	370	11	1,264	554 Yavatmal
	अमरावती विभाग	...	130	2,368	2,498	530	131	1,353	71	4,620	1,848 Amravati Division
29	वर्धा	...	46	297	343	63	3	159	3	570	270 Wardha
30	नागपूर	...	80	468	548	84	10	272	10	926	708 Nagpur
31	भंडारा	...	58	223	281	88	2	157	1	531	260 Bhandara
32	गोंदिया	...	13	370	383	100	0	157	3	648	306 Gondiya
33	चंद्रपूर	...	21	571	592	108	35	254	6	998	629 Chandrapur
34	गडचिरोली	...	4	634	638	109	62	209	52	1,073	666 Gadchiroli
	नागपूर विभाग	...	222	2,563	2,785	552	112	1,208	75	4,745	2,839 Nagpur Division
	विदर्भ विभाग	...	352	4,931	5,283	1,082	243	2,561	146	9,365	4,687 Vidharbha Division
	महाराष्ट्र राज्य	...	2,897	13,841	16,738	6,084	3,175	10,449	514	37,084	34,596 Maharashtra State

† डुकरे, घोडे, गाढव, उंट, खेचरे, ससे धरुन/Includes pigs, horses, donkey, camel, mules, rabbit

आकडे संक्षिप्तत लिहित्यामुळे बेरजा जुळतीलच असे नाही/ Details may not add up to totals due to rounding

*कुत्री वगळून/Excludes dogs

आधार - १७ वी पंचवार्षिक पशुधन गणना, २००३

Source —Quinquennial 17th Livestock Census, 2003

4. पशुसंवर्धन/ANIMAL HUSBANDRY

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.3

पशुसंवर्धनासंबंधीची संकीर्ण माहिती

MISCELLANEOUS STATISTICS RELATING TO ANIMAL HUSBANDRY

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	३१ मार्च, २००७ रोजी As on 31st March 2007	Item
(1)	(2)	(3)	(2)
1	पशु पैदास केंद्रे	1	Cattle breeding farms
2	बकरे पैदास केंद्रे	1	Goat breeding farms
3	मेष पैदास केंद्रे	1	Sheep breeding farms
4	कुक्कुट पैदास व अंडी उबविण्याची केंद्रे	4	Poultry breeding farms and central hatcherie
5	सधन कुक्कुट विकास गट	16	Intensive poultry development blocks
6	पशुरोगसाथ नियंत्रण फिरती केंद्रे	- -	Mobile epizotic control units
7	जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्रे	27	District artificial insemination centres
8	पशुवैद्यकीय दवाखाने श्रेणी -I स्थानिक पातळीवर	1,582	Veterinary dispensaries Grade -I Local sector
9	पशुवैद्यकीय दवाखाने श्रेणी -II स्थानिक पातळीवर	2,928	Veterinary dispensaries Grade -II Local sector
10	पशुवैद्यकीय संस्था--		Veterinary institutions
	(अ) पशुवैद्यकीय बहुचिकित्सालये	31†	(a) Veterinary Polyclinics
	(ब) पशुवैद्यकीय रुग्णालये/दवाखाने (राज्य क्षेत्र)	} 1517‡	(b) Veterinary hospitals/ dispensaries (State sector)
	(क) पशुवैद्यकीय दवाखाने (स्थानिक क्षेत्र)		

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.3—contd.

(1)	(2)	(3)	(2)
(ड)	फिरते पशुवैद्यकीय दवाखाने (स्थानिक क्षेत्र)	65	(d) Mobile Veterinary clinics (Local sector)
(इ)	पशुवैद्यकीय सहाय्यक केंद्रे (स्थानिक क्षेत्र)	2,928	(e) Veterinary aid centres (Local sector)
(फ)	फिरती विस्तारित व प्रात्यक्षिक केंद्रे	-	(f) Mobile extension cum demonstration centres
(ग)	तालुका पशुवैद्यकीय लघु सर्व चिकित्सालये	172	(f) Taluka veterinary all mini polyclinic

टीप/Note — (१) † दापोली, परभणी व नागपूर येथील कृषि विद्यापीठांखालील प्रत्येकी एक धरुन.

(1) † Including one each under Agricultural Universities at Dapoli, Parbhani and Nagpur.

(२) ‡ पुणे येथील कृषि विद्यापीठाखालील एक आणि मुंबई येथील “सोसायटी फॉर प्रिव्हेंन्शन ऑफ क्रुएल्टी टू ॲनिमल्स” या संस्थेचे एक धरुन.

(2) ‡ Including one at Pune under Agricultural University and one under Society for Prevention of Cruelty to Animals at Mumbai.

(३) बकरे पैदास केंद्र व मेष पैदास केंद्र ह्या संस्था मेष विकास महामंडळाकडे हस्तांतरित करण्यात आलेल्या आहेत.

(3) The institutions Goat development center and Sheep development centre have been transferred to Sheep Development Corporation.

आधार — पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source — Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune

4. पशुसंवर्धन/ANIMAL HUSBANDRY

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.4

शासकीय व सहकारी क्षेत्रातील दुग्धशाळांमार्फत झालेले दुधाचे संकलन व वितरण
 COLLECTION AND DISTRIBUTION OF MILK BY DAIRIES IN GOVERNMENT
 AND CO-OPERATIVE SECTORS
 2006-07

(लाख लिटरमध्ये/In lakh litres)

अनुक्रमांक Serial No.	विभाग	प्रतिदिनी सरासरी गाई व म्हशींचे दूध संकलन Daily average collection of cows & buffaloe's milk	Division
(1)	(2)	(3)	(2)
1	मुंबई ..	0.11 ...	Mumbai
2	नाशिक ..	10.11 ...	Nashik
3	पुणे ..	23.25 ...	Pune
4	औरंगाबाद ..	4.66 ...	Aurangabad
5	अमरावती ..	0.37 ...	Amravati
6	नागपूर ..	1.11 ...	Nagpur
	एकूण ..	39.61 ...	Total

दुधाचे प्रतिदिन सरासरी वितरण/Average distribution of milk per day

1. बृहन्मुंबई दूध योजना/ Brihan Mumbai milk scheme	3.24	लाख लिटर/lakh litres
2. स्थानिक ग्रामीण दूध विक्री/ Local rural sale of milk	1.56	लाख लिटर/lakh litres
3. महानंद दुग्धशाळेचे वितरण/ Distribution of Mahananda dairy	5.87	लाख लिटर/lakh litres

आधार — आयुक्त, दुग्धव्यवसाय विकास, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Comissioner of Dairy Development, Government of Maharashtra, Mumbai

4. पशुसंवर्धन/ANIMAL HUSBANDRY

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.5

दुग्धजन्य पदार्थांची उत्पादने व दूध शीतकरण केंद्रे
MILK PRODUCTS AND MILK CHILLING CENTRES
2006-07

अनु क्रमांक Serial No.	उत्पादनाचे नाव (2)	परिमाण (3)	उत्पादन Production (4)	Unit (3)	Name of production (2)
1	तूप	मे. टन	129.947	M. tonne	Ghee
2	टेबल बटर	"	Nil	"	Table butter
3	पनीर	"	Nil	"	Paneer
4	चीज	"	Nil	"	Cheese
5	श्रीखंड	"	4.1	"	Shrikhand
6	मसाला दूध	लाख बाटल्या	10.70	Lakh Bottle	Masala milk
7	एनर्जी	"	70.91	"	Energy
8	मलईविरहित दूध भुकटी	मे. टन	1,789.37	M. tonne	Skimmed milk powder
9	सफेद लोणी	"	1,023.78	"	White butter
10	लस्सी	लाख बाटल्या	67.31	Lakh Bottle	Lassi
11	प्रक्रिया केलेले दूध	"	2.60	"	Processed Milk

(एक) शासकीय व सहकारी क्षेत्रातील दुग्धशाळांच्या दूध शीतकरण केंद्रांची संख्या व त्याची क्षमता		(I) No. and capacity of milk chilling centres in milk processing plants in Government and Co-operative sector
(अ) एकूण दूध शीतकरण केंद्रे क्षमता (लाख लिटरमध्ये)	128 22.96	(a) Total milk chilling centres Capacity (in lakh litres)
(ब) शासकीय दूध शीतकरण केंद्रे क्षमता (लाख लिटरमध्ये)	72 7.09	(b) Government milk chilling centres Capacity (in lakh litres)
(क) सहकारी दूध शीतकरण केंद्रे क्षमता (लाख लिटरमध्ये)	56 15.87	(c) Co-operative milk chilling centres Capacity (in lakh litres)
(दोन) सहकारी क्षेत्रातील दुग्धशाळा दूध प्रक्रिया यंत्रांची संख्या क्षमता (लाख लिटरमध्ये)	32 40.25	(II) Co-operative Dairies Number of milk processing plants Capacity (in lakh litres)
(तीन) शासकीय दुग्धशाळा क्षमता (लाख लिटरमध्ये)	32 31.90	(III) Government Dairies Capacity (in lakh litres)

आधार — आयुक्त, दुग्धव्यवसाय विकास, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Commissioner of Dairy Development, Government of Maharashtra, Mumbai

5. मत्स्यव्यवसाय/FISHERIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.1

विविध खारवण आवारांत झालेली माशांची आवक,

खारवण्यासाठी झालेला मिठाचा वापर आणि खारवलेले मासे

QUANTITY OF FISH BROUGHT FOR CURING, SALT ISSUED AND FISH CURED
2006-07

(मेट्रिक टन/in M. tonne)

अनुक्रमांक Serial No.	आवार	खारवण्यासाठी आणलेले मासे Quantity of fish brought for curing	मिठाचा वापर Quantity of salt issued	खारवलेल्या माशांचे वजन Weight of cured fish translate	Name of the yard
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	जयगड	बंद	बंद	बंद	Jaigad
2	वरवडे	बंद	बंद	बंद	Warwade
3	मिरकर वाडा	9,701	2,619	7,276	Mirkar wada
4	देवगड	605	204	454	Devgad
5	हर्णे	बंद	बंद	बंद	Harnai
6	दाभोळ	बंद	बंद	बंद	Dabhol
7	विजयदुर्ग	बंद	बंद	बंद	Vijaydurg
8	तारा मुंब्री	बंद	बंद	बंद	Tara mumbri
9	पाज	बंद	बंद	बंद	Phaj
10	वेलदूर नवानगर	बंद	बंद	बंद	Velduer navanager
11	मालवण	1514	368	1135	Malwan
12	वेंगुर्ला	908	245	681	Vengurla
एकूण . .		12,728	3,436	9,546	

आधार — आयुक्त, मत्स्यव्यवसाय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Comissioner of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

5. मत्स्यव्यवसाय/FISHERIES

तक्का क्रमांक/TABLE No. 5.2

मत्स्यव्यवसायासंबंधीची संकीर्ण माहिती/MISCELLANEOUS STATISTICS RELATING TO FISHERIES
2006-07

अनुक्रमांक Serial No.	बाब (2)	परिमाण (3)	माहिती Particulars (4)	Unit (3)	Item (2)		
1	एकूण समुद्र किनारा	..	कि.मीटर	..	720	Kilometre	Total coastline of State
2	सागरी मत्स्यव्यवसाय करणारी खेडी/गावठाणे	..	संख्या	..	414	No.	Marine fishing villages/ hamlets
3	सागरी मत्स्यव्यवसायासाठी वापरातील होड्या	..	"	..	13,830	No.	Boats utilised in fishing
4	प्रत्येकी एक मे. टनापेक्षा जास्त वजनाच्या होड्या	..	"	..	N.A.	No.	Boats above one M.ton
5	यांत्रिकीकृत होड्या--	..	"	..	11,798	No.	<i>Mechanised Boats—</i>
	(अ) विभागाद्वारे	..	"	..	N.A.	No.	(a) Departmentally
	(ब) अस्तित्वात असलेल्या (इतर संस्थांच्या धरुन)	..	"	..	N.A.	No.	(b) Existing(including mechanised by other agencies).
6	एकूण मत्स्योत्पादन--	..	"	..	4.64	Th.M. tonne	<i>Fish Production—</i>
	(अ) सागरी	..	हजार मे. टन	..	4.64	Th.M. tonne	(a) Marine
	(ब) गोड्या पाण्याचे	..	"	..	1.32	„	(b) Inland

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.2 — *contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(2)	
7	मत्स्यव्यवसायातील सहकारी संस्था	संख्या	2,900	No.	Co-operative societies in fisheries	
8	त्यांच्या सभासदांची संख्या	लाख	3.201	Lakh	Their members	
9	राज्यातील गोडे पाणी व्याप्त क्षेत्र	हेक्टर	119.50	Hectare	Total inland water spread area	
10	मत्स्य बीज साठा	लाख	12350	Lakh	Carp fry stocked--	
	(अ) बाहेरून आणलेले	हजारात	}	N.A.	Thousand	(a) Imported
	(ब) स्थानिक रित्या पैदास केलेले	हजारात		N.A.	Do.	(b) Induced breeding
	(क) सायप्रिनस	हजारात		N.A.	Do.	(c) Cyprinus
11	मासळी खारवण्याची आवार केंद्रे	संख्या	12	No.	Fish curing yards	
12	मत्स्यव्यवसाय शिक्षण संस्था	संख्या	9	No.	Fishery education institute	
13	सहकारी होड्या बांधणारी केंद्रे	संख्या	N.A.	No	Co-operative boat building yards	

N.A. = उपलब्ध नाही/Not available

आधार - आयुक्त, मत्स्यव्यवसाय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Commissioner of Fisheries. Government of Maharashtra, Mumbai

5. मत्स्यव्यवसाय/FISHERIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.3

मासळीच्या प्रकारानुसार सागरी मत्स्योत्पादन/VARIETYWISE MARINE FISH PRODUCTION
2006-07

(मे.टनात/In M.tonnes)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	प्रकार (2)	ठाणे Thane (3)	बृहन्मुंबई Brihan Mumbai (4)	रायगड Raigad (5)	रत्नागिरी Ratnagiri (6)	सिंधुदुर्ग Sindhudurg (7)	एकूण Total (8)	Variety (2)
1	मुशी, पाकट, वागळी ..	2,226	4,193	630	1,388	232	8,669	Elasmobranches
2	वाम ..	820	2,163	2	107	49	3,141	Eels
3	शिगाडा, शिंगटी ..	3,032	3,555	1470	3,623	772	12,452	Catfishes
4	कली, दाताळी ..	901	765	188	505	161	2520	Chirocentrus
5	पेडवा, पेडी, मिलाजी, तारली	398	7,158	4,839	21,168	5,266	38,829	Sardines
6	भिग पाला ..	302	468	169	74	1	1014	Hilsa-Llisha
7	मांदेली ..	6,796	10,393	2,462	2,337	...	21,988	Anchoviella
8	काटी ..	2,536	1391	316	285	7	4535	Thrissocles
9	खवली, पातुडी ..	13	2	121	1,271	355	1762	Other clupeida
10	बोंबील ..	50,639	13,874	1,836	186	52	66,587	Harpodon Neherus
11	करकरा, खजुरा ..	153	154	...	394	10	711	Perchaes
12	तांब ..	34	1035	2	10	28	1109	Red snapper
13	दाढा, रावस ..	113	734	28	21.	4	900	Polynomids
14	घोळ, कोय ..	2,743	5562	78	11	9	8,403	Sciaenids
15	बळा, वाकटी ..	3,432	16813	3,129	19,962	5373	48,709	Ribbon fish

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 5.3—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
16	ढोमा, घोडी	.. 1656	8,426	1,935	8,750	1,361	22,128	Otolithes
17	खरबा बांगडा	.. 685	4,380	372	2,473	449	8,359	Caranx
18	सरंगा	.. 3,924	1,249	602	1,171	261	7,207	Pomfrets
19	हलवा	.. 290	987	25	397	179	1,878	Black Pomfrets
20	बांगडा	.. 7	2,968	538	10,509	1,801	15,823	Mackeral
21	सुरमई, डागोळ, फलई	2,507	4,345	379	2,387	645	10,263	Seer fish
22	गेदर, कुपा	.. 348	4,114	27	485	102	5,076	Tunnies
23	तेडली	61	901	24	...	986	Bregamceros Macellendi
24	लेप	.. 118	1,817	277	3,851	962	7,025	Soles
25	खाप	2,662	80	284	289	3,315	Leiognathus
26	कोकरी, टोक्की	1	8	513	890	1,412	Carangids small
27	चिराटी, राणी, बामणे	9,897	7	1,627	763	12,294	Upenaides sp.
28	कोळंबी	.. 4,216	28,718	2,747	5,745	1,093	42,519	Penaeid Prawns
29	जवळा, करंदी	.. 16,286	21,886	13,596	33	...	51,801	Non-Penaeid Prawns
30	शौवंड	.. 349	233	162	6	21	771	Lobsters
31	सौंदाळा	.. 13	431	14	1,054	359	1,871	Lactarius
32	म्हाकूळ	.. 12	10,401	101	5,205	592	16,421	Cephalopoda.
33	इतर	.. 3,088	11,052	2,464	13,199	3,809	33,612	Miscellaneous
	एकूण	.. 1,07,747	1,81,888	39,505	1,09,055	25,895	4,64,090	Total

आधार - आयुक्त, मत्स्यव्यवसाय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Commissioner of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

5. मत्स्यव्यवसाय/FISHERIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.4

मत्स्योत्पादनाचा वापर (सागरी व भूजल)

DISPOSITION OF FISH CATCH (MARINE AND INLAND)

2006-07

(में.टनात/In M.Tonnes)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	वापराचा प्रकार (2)	मत्स्योत्पादन Fish product (3)	Types of disposition (1)
1	विक्रीसाठी ताजे मासे ...	3,32,810	Fresh Fish for marketing
2	गोठविण्याकरिता ...	N.A.	Freezing
3	वाळविण्याकरिता ...	99,627	Sun-dried
4	खारविण्याकरिता ...	12,759	Salted
5	डबा बंद मासे ...	N.A.	Canning
6	खताकरिता ...	18,894	Reduction
7	इतर ...	N.A.	Miscellaneous purpose
	एकूण ...	4,64,090	Total

N.A. = उपलब्ध नाही/Not available

आधार - आयुक्त, मत्स्यव्यवसाय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Commissioner of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

6. वने/FORESTS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 6.1

वनव्याप्त क्षेत्रांचे वर्गीकरण/CLASSIFICATION OF FOREST AREA

(क्षेत्र चौ.कि.मीटरमध्ये/Area in Sq. Kilometers)

अनुक्रमांक Serial No.	प्रकार		2005-06	2006-07*	Type of Forest
(1)	(2)	...	(3)	(4)	(2)
1	राखीव	...	49,226	49,226	Reserved
2	संरक्षित	...	8,195	8,195	Protected
3	अवर्गीकृत	...	4,518	4,518	Unclassified
	एकूण	...	61,939	61,939	Total

* अस्थायी / Provisional

टीप - वरील वनव्याप्त क्षेत्र शासकीय व्यवस्थापनाखाली आहे.

Note —The above forest area is under administrative control of the State.

आधार - मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर

Source — Chief Conservator of Forests, Government of Maharashtra, Nagpur

6. वने/FORESTS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 6.2

मुख्य आणि गौण वनोत्पादने

MAJOR AND MINOR FOREST PRODUCE

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	2006-07 *	Item
(1)	(2)	(3)	(2)
1	इमारतीचे लाकूड -		<i>Timber—</i>
	(अ) उत्पादन (हजार घन मीटर)	85	(a) Quantity (thousand cubic metres)
	(ब) मूल्य (हजार रुपयांत) ...	16,42,319	(b) Value (Rs. in thousand)
2	जळारु लाकूड--		<i>Firewood—</i>
	(अ) उत्पादन (हजार घन मीटर)	86	(a) Quantity (thousand cubic metres)
	(ब) मूल्य (हजार रुपयांत) ...	1,34,974	(b) Value (Rs. in thousand)
3	गौण वनोत्पादन--		<i>Minor forest Produces—</i>
	मूल्य (हजार रुपयांत)		Value (Rs. in thousand)
	(अ) बांबू ...	1,02,470	(a) Bamboo
	(ब) गवत इत्यादी ...	3,096	(b) Grass and grazing
	(क) विडी पाने ...	2,52,749	(c) Bidi leaves
	(ड) इतर उत्पादन ...	19,726	(b) Other product

* अस्थायी / Provisional

आधार -- मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर

Source — Chief Conservator of Forests, Government of Maharashtra, Nagpur

7. उद्योग आणि खाणकाम/INDUSTRY AND MINING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.1

चालू कारखान्यांचे कामगारांच्या संख्येनुसार वर्गीकरण

DISTRIBUTION OF WORKING FACTORIES ACCORDING TO WORKING STRENGTH
2006

अनुक्रमांक Serial No.	कामगारांच्या दैनिक सरासरीचा गट Class of average daily employment	चालू कारखाने (संख्या) Working factories (No.)	त्यातील एकूण कामगारांची दैनिक सरासरी (संख्या) Average daily number of workers (No.)
(1)	(2)	(3)	(4)
1	Less than 10/पेक्षा कमी	10,452	52,607
2	10 to 19	7,507	1,01,129
3	20 to 49	7,506	2,16,466
4	50 to 99	3,217	2,10,046
5	100 to 499	1,710	3,64,486
6	500 to 999	220	1,50,320
7	1,000 to 4,999	81	1,55,877
8	5,000 व त्याहून अधिक/ and above	4	29,876
एकूण/Total ...		30,697	12,80,807

टीप -- विवरणपत्र प्राप्त झालेल्या कारखान्यांचीच माहिती तक्त्यात देण्यात आलेली आहे.
Note : The information in this table covers only those factories which supplied return.

आधार - औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source — Directorate of Industrial Safety and Health, Government of Maharashtra, Mumbai

7. उद्योग आणि खाणकाम/INDUSTRY AND MINING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.2

उद्योगांच्या प्रमुख गटानुसार कारखान्यांची व त्यांतील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या
NO OF FACTORIES AND AVERAGE DAILY EMPLOYMENT THERE IN ACCORDING
TO MAJOR GROUPS OF INDUSTRIES 2006

अनु क्रमांक Serial No.	कारखान्यांचे प्रमुख गट	चालू कारखान्यांची संख्या No. of working factories	त्यांतील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या Average daily No. of workers	Major Group
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	कृषि, शिकार व संबंधित सेवा	676	20,708	Agriculture, hunting and related service activities
2	वन संवर्धन, ऑडके पाडणे व संबंधित सेवा	1	5	Forestry, logging and related service activities
3	खाणकाम व दगड खाणकाम, पेट्रोलियम, नैसर्गिक वायु, युरेनियम, कच्चे धातू इ.वगळून	18	436	Mining and Quarrying excluding petroleum, natural gas, uranium, metal ores etc.
4	खाद्य उत्पादने व पेये	3,186	1,49,393	Food products and beverages
5	तंबाखू उत्पादने	40	4,421	Tobacco Products
6	वस्त्रोद्योग	4,156	1,42,417	Textiles
7	परिधान करण्याची वस्त्रे	883	28,132	Wearing apparels
8	कातडी कमावणे व चामड्याची उत्पादने	139	2,981	Tanning and dressing of leather
9	लाकूड व लाकडाची उत्पादने	3,368	16,677	Wood and wood products
10	कागद आणि कागदाची उत्पादने	693	20,993	Paper and Paper products
11	प्रकाशन आणि मुद्रण	1,022	38,284	Publishing and printing
12	कोळसा, शुद्ध पेट्रोलियम उत्पादने व अणु इंधने	154	10,637	Coke, refined petroleum products and nuclear fuel
13	रसायने व रासायनिक उत्पादने	3,151	1,45,520	Chemicals and chemical products
14	रबर आणि प्लॅस्टिक उत्पादने	1,557	55,012	Rubber and plastic products
15	इतर अधातू खनिज उत्पादने	796	32,154	Other non-metallic mineral products
16	मूलभूत धातू	1,150	70,802	Basic metals
17	धातूच्या तयार वस्तू	3,051	99,577	Fabricated metal products
18	यंत्रे व यंत्रसामग्री	1,527	98,338	Machinery and equipment
19	कार्यालयीन, लेखांकन व संगणना यंत्रसामग्री	50	4,147	Office, accounting and computing machinery
20	विद्युत् यंत्रसामग्री व उपकरणे	880	51,779	Electrical machinery & apparatus

तत्का क्रमांक/TABLE No. 7.2—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
21	रेडिओ, दूरदर्शन, दळणवळण सामग्री आणि उपकरणे	287	20,893	Radio, T.V. communication equipments & apparatus
22	वैद्यकीय अचूक मोजमापनाची आणि ऑप्टिकल साधने	205	7,859	Medical precision and optical instruments
23	मोटर वाहने, ट्रेलर्स	401	51,818	Motor vehicles, trailers
24	इतर परिवहन सामग्री	163	44,064	Other transport equipments
25	फर्निचर (इतरत्र वर्गीकरण न केलेले)	1,127	61,827	Furniture (not elsewhere classified)
26	वीज, वायू, वाफ आणि गरम पाणी पुरवठा	87	17,985	Electricity, gas, steam and hot water supply
27	पाण्याचे संचयन, शुद्धीकरण आणि वितरण	119	3,453	Collection, purification and distribution of water
28	बांधकाम	13	428	Construction
29	मोटर वाहनांची विक्री व दुरुस्ती	1,418	52,433	Sale and repair of motor vehicles
30	घाऊक व्यापार व कमिशन व्यापार	55	9,241	Wholesale trade and commission trade
31	किरकोळ व्यापार, वैयक्तिक व घरगुती वस्तूंची दुरुस्ती	85	3,978	Retail trade, repair of personal and household goods
32	जमिनीवरील वाहतूक, पाइपलाइनद्वारे वाहतूक	3	57	Land transport ,transport via pipe line
33	परिवहन सहाय्यकारी कार्ये	100	9,099	Supporting and auxiliary transport activities
34	डाक व दूरसंचार	1	178	Post and telecommunication
35	यंत्रे व यंत्रसामग्री चालकाशिवाय आणि वैयक्तिक व घरगुती वस्तू भाड्याने देणे	1	10	Renting of machinery and equipments without operator and personal and household goods
36	संगणक व संबंधित कार्ये	9	1,566	Computer and related activities
37	संशोधन व विकास	9	511	Research and development
38	इतर व्यापारधंदे	11	380	Other business activities
39	लोक प्रशासन आणि संरक्षण	4	48	Public administration and defence
40	शिक्षण	2	14	Education
41	आरोग्य व सामाजिक कार्ये	2	148	Health and social work
42	मल व केरकचरा विल्हेवाट आणि स्वच्छता	40	776	Sewage and refuse disposal sanitation services
43	मनोरंजन आणि क्रीडा	18	417	Recreation and sporting
44	इतर सेवा कार्ये	31	792	Other service activities
एकूण . .		30,689	12,80,388	Total

आधार - औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Directorate of Industrial Safety and Health, Government of Maharashtra, Mumbai

7. उद्योग आणि खाणकाम/INDUSTRY AND MINING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.3

चालू कारखाने आणि त्यांतील कामगारांची जिल्हावार दैनिक सरासरी संख्या
DISTRICTWISE WORKING FACTORIES AND AVERAGE DAILY NO. OF WORKERS
2007

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	चालू कारखान्यांची संख्या Working factories (No.)	कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या Average daily workers (No.)	District (2)
(1)	(2)	(4)	(6)	(2)
1	बृहन्मुंबई	7,165	3,15,062	Brihan Mumbai
2	ठाणे	6,654	2,58,850	Thane
3	रायगड	1,093	1,03,402	Raigad
4	रत्नागिरी	332	9,521	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	153	2,830	Sindhudurg
	कोकण विभाग	15,397	6,89,665	Konkan Division
6	नाशिक	1,735	1,34,553	Nashik
7	धुळे	431	13,000	Dhule
8	नंदुरबार	Nandurbar
9	जळगाव	903	52,440	Jalgaon
10	अहमदनगर	660	24,025	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	3,729	2,24,018	Nashik Division
11	पुणे	3,977	1,86,124	Pune
12	सातारा	486	31,150	Satara
13	सांगली	842	19,945	Sangli
14	सोलापूर	4,494	34,747	Solapur
15	कोल्हापूर	1,623	49,230	Kolhapur
	पुणे विभाग	11,422	3,21,196	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	30,687	12,34,879	Rest of Maharashtra

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.3—contd.

(1)	(2)	(4)	(6)	(2)
16	औरंगाबाद	915	83,584	Aurangabad
17	जालना	232	10,630	Jalna
18	परभणी	172	16,850	Parbhani
19	हिंगोली	96	1,812	Hingoli
20	बीड	130	11,915	Beed
21	नांदेड	349	31,213	Nanded
22	उस्मानाबाद	57	4,120	Osmanabad
23	लातूर	193	14,596	Latur
	औरंगाबाद विभाग	2,144	1,74,720	Aurangabad Division
24	बुलढाणा	433	12,045	Buldhana
25	अकोला	539	16,245	Akola
26	वाशिम	144	4,030	Washim
27	अमरावती	370	10,305	Amravati
28	यवतमाळ	298	8,290	Yavatmal
	अमरावती विभाग	1,784	50,915	Amravati Division
29	वर्धा	171	17,906	Wardha
30	नागपूर	1,781	1,67,547	Nagpur
31	भंडारा	140	12,720	Bhandara
32	गोंदिया	134	2,892	Gondia
33	चंद्रपूर	229	12,241	Chandrapur
34	गडचिरोली	68	2,427	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	2,523	2,15,733	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग	4,308	2,66,648	Vidharbha Division
	महाराष्ट्र राज्य	36,999	16,76,247	Maharashtra State

आधार — औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Directorate of Industrial Safety and Health, Government of Maharashtra, Mumbai

7. उद्योगआणि खाणकाम/INDUSTRY AND MINING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.4

उद्योग गटानुसार उत्पादक भांडवल, उत्पादन आणि मूल्यवृद्धी

PRODUCTIVE CAPITAL, OUTPUT AND VALUE ADDED ACCORDING TO INDUSTRY GROUPS 2004-05

(रुपये कोटीत/Rs. in crore)

अनुक्रमांक Serial No.	उद्योग गट	उत्पादक भांडवल Productive Capital	एकूण उत्पादन Total output	मूल्य वृद्धी Value added	Industry Group
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	सूत काढणे, वटणी, सफाई इत्यादी	1,90	3,94	52	Cotton ginning, cleaning etc.
2	मिठाचे उत्पादन	2	6	3	Extraction of salt
3	खाद्य उत्पादने व पेये	9,178	28,678	2,694	Food products and beverages
4	तंबाखू उत्पादने	3,44	1,081	2,96	Tobacco products
5	वस्त्रोद्योग	6,60,2	13,054	1,511	Textiles
6	परिधान करण्याची वस्त्रे	6,0,2	1,513	2,55	Wearing apparels
7	कातडी कमावणे व चामड्याची उत्पादने	1,27	2,59	41	Tanning and dressing of leather
8	लाकूड व लाकडाची उत्पादने	2,3,9	5,71	51	Wood and wood products
9	कागद आणि कागदाची उत्पादने	3,010	3,973	4,96	Paper and Paper products
10	प्रकाशन आणि मुद्रण	1,651	3,521	9,15	Publishing and printing
11	कोळसा, शुद्ध पेट्रोलियम यांची उत्पादने इ.	9,716	41,469	11,121	Coal, refined petroleum products etc.
12	रबर आणि प्लॅस्टिक उत्पादने	8,727	13,285	1,813	Rubber and plastic products
13	रसायने व रासायनिक उत्पादने	20,397	44,412	8,542	Chemicals and chemical products
14	इतर अधातू खनिज उत्पादने	4,084	3,928	8,83	Other non-metallic min products
15	मूलभूत धातू	21,546	41,626	4,469	Basic metals

तक्ता क्रमांक/TABLE NO. 7.4—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
16	धातूच्या तयार वस्तू	4,217	1,2,230	1,967	Fabricated metal products
17	यंत्रे व यंत्रसामग्री	7,771	2,570	4,198	Machinery and equipments
18	कार्यालयीन, लेखांकन व संगणना यंत्रसामग्री	2,44	8,78	91	Office, accounting and computing machinery
19	विद्युत् यंत्रसामग्री व उपकरणे	2,959	8,405	1,837	Electrical machinery and apparatus
20	रेडिओ, दूरदर्शन, दळणवळण सामग्री आणि उपकरणे	4,367	6,106	6,94	Radio, T.V., communication equipments & apparatus
21	वैद्यकीय अचूक मोजमापनाची आणि ऑप्टिकल साधने इ.	6,37	1,335	4,51	Medical precision and optical Instruments etc.
22	मोटर वाहने, ट्रेलर्स	46,002	74,074	3,986	Motor vehicles, trailers
23	इतर परिवहन सामग्री	12,139	2,873	2,767	Other transport equipments
24	फर्निचर (इतरत्र वर्गीकरण न केलेले)	4,605	15,039	1,616	Furniture (not elsewhere classified)
25	मेटल रिसायकलिंग, विद्युत् व वायू पुरवठा, जलशुध्दीकरण व पुरवठा	13	4,92	65	Metal recycling, electricity & gas supply, water purification and supply
26	मोटर वाहने व मोटार सायकलीची दुरुस्ती	6,46	6,611	2,76	Repairs of motor vehicles & motor cycles
27	वैयक्तिक आणि गृहोपयोगी वस्तू यांची दुरुस्ती		9	1	Repairs of personal and household goods
28		42	58	13	Supporting and auxillary Transport
29	मनोरंजन आणि क्रीडा	2,76	3,16	1,60	Recreation and sporting
30	संगणकसेवा, इतर व्यावसायिक सेवा आणि स्वच्छता सेवा	7	15	11	Computer services, other business services and sanitation services
31	इतर सेवा कार्ये	51	82	16	Other service activities
एकूण		120379	358879	451306	Total

टीप - वार्षिक उद्योग पाहणी, २००३-०४ मध्ये वीज उपक्रम आणि पाणीपुरवठा, गॅस, गोदामे, यासंबंधीत सरकारी घटकांचा व राज्य परिवहन आणि रेल्वेच्या कार्यशाळा यांचा समावेश नाही.

Note — A. S. I., 2003-04 excludes electricity and government units dealing with water supply, gas, storage work shops of S.T. and Railways.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई

Source.— Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

7. उद्योग आणि खाणकाम/INDUSTRY AND MINING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.5

सुती कापड गिरण्यांतील सरासरी गैरहजेरी

AVERAGE PERCENTAGE OF ABSENTEEISM IN THE COTTON TEXTILE INDUSTRY
2007

अनुक्रमांक Serial No.	केंद्रे	सरासरी गैरहजेरी (शेकडेवारीत) Average percentage of absenteeism	Centres
(1)	(2)	(3)	(2)
1	मुंबई ...	17.85	Mumbai
2	सोलापूर ...	23.01	Solapur
3	नागपूर ...	0.00	Nagpur
4	जळगाव ...	0.00	Jalgaon
5	नांदेड ...	24.59	Nanded
6	औरंगाबाद ...	19.89	Aurangabad
7	इतर केंद्रे ...	44.09	Other centres
	एकूण केंद्रे ...	27.06	All centres

आधार — कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source—Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

7. उद्योग आणि खाणकाम/INDUSTRY AND MINING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.6

औद्योगिक विवाद/INDUSTRIAL DISPUTES

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	माहिती Particulars 2005 (3)	Item (2)
1	कापड गिरण्या--		<i>Textiles—</i>
	(अ) तंट्यांची संख्या	1	(a) Number of disputes
	(ब) भाग घेतलेल्या कामगारांची संख्या	35	(b) Number of workers involved
	(१) प्रत्यक्ष	35	(1) Directly
	(२) अप्रत्यक्ष	...	(2) Indirectly
	(क) वाया गेलेले एकूण मनुष्यदिवस	10,815	(c) Number of persondays lost
2	यंत्रोत्पादक कारखाने--		<i>Engineering—</i>
	(अ) तंट्यांची संख्या	4	(a) Number of disputes.
	(ब) भाग घेतलेल्या कामगारांची संख्या	1,978	(b) Number of workers involved
	(१) प्रत्यक्ष	1,978	(1) Directly
	(२) अप्रत्यक्ष	...	(2) Indirectly
	(क) वाया गेलेले एकूण मनुष्यदिवस	6,11,202	(c) Number of persondays lost
3	संकीर्ण व रसायन--		<i>Miscellaneous and Chemical—</i>
	(अ) तंट्यांची संख्या	2	(a) Number of disputes
	(ब) भाग घेतलेल्या कामगारांची संख्या	76	(b) Number of workers involved
	(१) प्रत्यक्ष	76	(1) Directly
	(२) अप्रत्यक्ष	...	(2) Indirectly
	(क) वाया गेलेले एकूण मनुष्यदिवस	23,484	(c) Number of persondays lost
4	एकूण--		<i>Total—</i>
	(अ) तंट्यांची संख्या	7	(a) Number of disputes
	(ब) भाग घेतलेल्या कामगारांची संख्या	2,089	(b) Number of workers involved
	(१) प्रत्यक्ष	2,089	(1) Directly
	(२) अप्रत्यक्ष	...	(2) Indirectly
	(क) वाया गेलेले एकूण मनुष्यदिवस	6,45,501	(c) Number of persondays lost

आधार — कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

7. उद्योग आणि खाणकाम/INDUSTRY AND MINING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.7

कापड उद्योगाची माहिती (गिरणी विभाग)/WORKING OF COTTON TEXTILE INDUSTRY (MILL SECTOR)

		माहे अखेर at the end of month								
अनुक्रमांक Serial No.	विभाग	गिरण्यांची संख्या Number of mills		पटावरील कामगारांची संख्या Number of employees on roll		स्थापित चात्या (हजारात) Spindles installed (Thousand)		माग (शंभरात) Looms (Hundred)		Region
		मार्च March 2006	मार्च March 2007	मार्च March 2006	मार्च March 2007	मार्च March 2006	मार्च March 2007	मार्च March 2006	मार्च March 2007	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	महाराष्ट्र	284	286	1,65,916	1,56,944	4,719	4,689	309	269	Maharashtra
(a)	मुंबई शहर	40	89	60,639	60,880	1,579	1,446	182	203	Mumbai City
(b)	उर्वरित महाराष्ट्र	244	197	105,277	96,064	3,140	3,243	128	67	Rest of Maharashtra

आधार — वस्त्रनिर्माण आयुक्त, भारत सरकार, मुंबई

Source — Textile Commissioner, Government of India, Mumbai

7. उद्योग आणि खाणकाम/INDUSTRY AND MINING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.8

खनिज उत्पादन/MINERAL PRODUCTION
2006-07

अनुक्रमांक Serial No.	खनिज पदार्थ (2)	उत्पादन (हजार टनांत) Production (in thousand tonnes)	मूल्य (हजार रुपयांत) Value (in thousand Rs.)	Minerals (2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	क्रोमाईट ...	0	0	Chromite
2	कोळसा ...	32,548	3,02,96,005	Coal
3	कच्चे लोखंड ...	345	1,26,234	Iron Ore
4	चुनखडी ...	8,972	8,98,876	Lime stone
5	कच्चे मँगनीज ...	544	17,73,111	Manganese Ore
6	कओलिन (नेसर्गिक)	0.37	22	Kaolin (Natural)
7	बॉक्साईट ...	1,112	3,74,269	Bauxite
8	सिलिका सँड ...	245	40,256	Silica sand
9	मीठ*	188	...	Salt *
10	कायनाईट ...	1	881	Kyanite
11	डोलोमाईट ...	97	13,245	Dolomite
12	इतर + ...	1,042	49,908	Other +

टीप-(१) + कोरंडम, फायर क्ले, पायरोफायलाईट, स्फटिक, बाळू(इतर), सिलीमानाईट,शेल,लॅटेराईट आणि फ्लोराईट (ग्रेडेड), हे इतर खनिजांमध्ये अंतर्भूत आहेत.

+ Others include minerals like Corandum, Fireclay, Pyrophyllite, Quartz, Sand (others), Sillimanite, Shale, Laterite and Flourite(Graded).

(२) * सहायक मीठ आयुक्त, मुंबई यांनी कळविल्यानुसार./As reported by the Assistant Salt Commissioner, Mumbai

आधार — भारतीय खाण केंद्र, नागपूर

Source —Indian Bureau of Mines, Nagpur

7. उद्योग आणि खानकाम/INDUSTRY AND MINING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.9

औद्योगिक उत्पादन/INDUSTRIAL PRODUCTION

अनु- क्रमांक Serial No.	वस्तूचे नाव	परिमाण	उत्पादन Production		Unit	Name of Item
			2003-04	2004-05		
			(1)	(2)		
1	कोळसा (इंक्लिग्नाईट)	हजार टन	N.A.	N.A.	Thousand tonnes	Coal (Inclignite)
2	पेट्रोलियम (क्रुड)	"	N.A.	N.A.	Do.	Petroleum (Crude)
3	साखर	"	16.3	13.3	Millions Tones	Sugar
4	मीठ	"	N.A.	N.A.	Do.	Salt
5	सुती धागा	टन	2,710	2,857	Th. Tonnes	Cotton yarn
6	सर्व प्रकारचे कापड	हजार मीटर	N.A.	N.A.	Thousand meters	All cloth
7	पेट्रोलियमचे (रिफायनरी) उत्पादन	लाख टन	1,158	1,182	Lakh tonnes	Petroleum (refinery) production
8	तयार पोलाद	"	N.A.	N.A.	Do.	Finished steel
9	पोलादाची लगड	"	N.A.	N.A.	Do.	Steel in gots
10	लोहयुक्त मिश्रधातू	"	N.A.	N.A.	Do.	Ferrus Alloys
11	रेल्वे डबे	संख्या	N.A.	N.A.	Number	Railway Coaches
12	वनस्पती	हजार टन	N.A.	N.A.	Thousand tonnes	Vanaspati

आधार - केंद्रीय सांख्यिकीय संघटना, भारतीय आकडे २००४ N.A. / उपलब्ध नाही. Not Available
Source.—Central Statistical Organisation, India in figures 2004

8. वीज/ELECTRICITY

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 8.1

विजेची स्थापित क्षमता, उत्पादन आणि व्यापार

INSTALLED CAPACITY, GENERATION AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY
2006-07

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	माहिती Particulars	Item
(1)	(2)	(3)	(2)
1	स्थापित क्षमता (मेगॅवॉटमध्ये) (३१ मार्च रोजी)		Installed Copacity (in mw.) (As on 31st March)
(1)	औष्णिक	.. 8,075	Thermal
(2)	जलजन्य	.. 2,897	Hydro
(3)	नैसर्गिक वायुजन्य	.. 1,760	Natural Gas
(4)	बंदिस्त विद्युत	908	Captive Power
(5)	अपारंपरिक उजा	1,653	Non-conventional Energy
(6)	अणुशक्तीजन्य (महाराष्ट्राचा वाटा)	160	Nuclear (Maharashtra's share)
	एकूण	.. 15,453	.. Total
2	निर्मिती (दशलक्ष किलोवॉट तास)		Generation (Million Kwh.)
(1)	औष्णिक	.. 53,559	Thermal
(2)	जलजन्य	.. 7,788	Hydro
(3)	नैसर्गिक वायुजन्य	.. 7,007	Natural Gas
(4)	बंदिस्त विद्युत	440	Captive Power
(5)	अपारंपरिक उजा	1,893	Non-conventional Energy
(6)	अणुशक्तीजन्य (महाराष्ट्राचा वाटा)	2,442	Nuclear (Maharashtra's share)
	एकूण	.. 73,129	.. Total
3	वापर (दशलक्ष किलोवॉट तास)		Consumption (Million Kwh.)
(1)	घरगुती वापर	.. 14,284	Domestic
(2)	वाणिज्यिक वापर	6,940	Commercial
(3)	औद्योगिक वापर	.. 26,535	Industrial
(4)	रेल्वे	.. 1,987	Railway
(5)	इतर	.. 12,339	Other
	एकूण	.. 62,085	.. Total

टीप - आकडे केवळ सार्वजनिक सेवा उद्योग संबंधातील आहेत./The figures relates to public utilities only.

आधार - (१) महाराष्ट्र राज्य विद्युत् वितरण कंपनी मर्यादित, मुंबई

(२) महाराष्ट्र राज्य विद्युत निर्मिती कंपनी, मुंबई.

Source- (1) Maharashtra State Electricity Distribution Company Limited, Mumbai
(2) Maharashtra State Electricity Generation Company Ltd., Mumbai.

8. वीज/ELECTRICITY

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 8.2

विद्युत पुरवठा झालेल्या शहरांची व खेड्यांची संख्या/NO. OF TOWNS AND VILLAGES ELECTRIFIED

(३१ मार्च, २००७ रोजी/As on 31st March 2007)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	विद्युत पुरवठा झालेल्या शहरांची व खेड्यांची संख्या No. of towns and villages electrified	District	
(1)	(2)	(3)	(2)	
1	बृहन्मुंबई	...	1	Brihan Mumbai
2	ठाणे	...	1,764	Thane
3	रायगड	...	1,585	Raigad
4	रत्नागिरी	...	1,190	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	...	599	Sindhudurg
	कोकण विभाग	...	5,138	Konkan Division
6	नाशिक	...	1,504	Nashik
7	धुळे	...	640	Dhule
8	नंदुरबार	...	581	Nandurbar
9	जळगाव	...	1,458	Jalgaon
10	अहमदनगर	...	1,219	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	...	5,402	Nashik Division
11	पुणे	...	1,825	Pune
12	सातारा	...	1,729	Satara
13	सांगली	...	729	Sangli
14	सोलापूर	...	1,071	Solapur
15	कोल्हापूर	...	1,211	Kolhapur
	पुणे विभाग	...	6,565	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	...	17,105	Rest of Maharashtra
16	औरंगाबाद	...	1,211	Aurangabad
17	जालना	...	840	Jalna
18	परभणी	...	803	Parbhani
19	हिंगोली	...	638	Hingoli
20	बीड	...	1,083	Beed
21	नांदेड	...	1,414	Nanded
22	उस्मानाबाद	...	717	Osmanabad
23	लातूर	...	926	Latur
	औरंगाबाद विभाग	...	7,632	Aurangabad Division

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 8.2—*contd.*

(1)	(2)	(3)	(2)
24	बुलढाणा ...	1,025	Buldhana
25	अकोला ...	857	Akola
26	वाशिम ...	659	Washim
27	अमरावती ...	1,466	Amravati
28	यवतमाळ ...	1,607	Yavatmal
	अमरावती विभाग ...	5,614	Amravati Division
29	वर्धा ...	993	Wardha
30	नागपूर ...	1,498	Nagpur
31	भंडारा ...	743	Bhandara
32	गोंदिया ...	854	Gondia
33	चंद्रपूर ...	1,184	Chandrapur
34	गडचिरोली ...	792	Gadchiroli
	नागपूर विभाग ...	6,064	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग ...	11,678	Vidharbha Division
	महाराष्ट्र राज्य ...	36,415	Maharashtra State

आधार - महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मर्यादित, मुंबई

Source.—Maharashtra State Electricity Distribution Company Limited, Mumbai

9. संयुक्त भांडवली संस्था/JOINT STOCK COMPANIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 9.1

३१ मार्च, २००६ रोजी चालू असलेल्या संयुक्त भांडवली संस्था

NUMBER OF JOINT STOCK COMPANIES AS ON 31ST MARCH 2006

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	शेअर भांडवल असलेल्या कंपन्या Companies limited by shares		हमीने मर्यादित असलेल्या व काम नफ्यासाठी न करणा-या कंपन्या Companies limited by guarantee and associations not for profit		एकूण Total	District
		सार्वजनिक Public	खाजगी Private	सार्वजनिक Public	खाजगी Private		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	बृहन्मुंबई ...	14,064	94,473	253	251	1,09,041	Brihan Mumbai
2	ठाणे ...	631	9,451	26	20	10,128	Thane
3	रायगड ...	85	613	1	4	703	Raigad
4	रत्नागिरी ...	12	141	1	1	155	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग ...	6	43	...	2	51	Sindhudurg
	कोकण विभाग	14,798	1,04,721	281	278	1,20,078	Konkan Division
6	नाशिक ...	122	2,527	2	6	2,657	Nashik
7	धुळे ...	25	286	...	3	314	Dhule Nandurbar
8	नंदुरबार ...						
9	जळगाव ...	102	756	...	2	860	Jalgaon
10	अहमदनगर ...	114	835	2	...	951	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	363	4,404	4	11	4,782	Nashik Division
11	पुणे ...	873	15,002	18	60	15,958	Pune
12	सातारा ...	54	607	1	2	664	Satara
13	सांगली ...	75	669	1	3	748	Sangli
14	सोलापूर ...	64	440	...	7	511	Solapur
15	कोल्हापूर ...	152	1,281	4	11	1,448	Kolhapur
	पुणे विभाग ...	1,218	17,999	25	87	19,329	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	16,379	1,27,124	310	376	1,44,189	Rest of Maharashtra

तत्का क्रमांक/TABLE No. 9.1—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
16	औरंगाबाद ...	138	1,445	5	8	1,596	Aurangabad
17	जालना ...	5	204	...	1	210	Jalna
18	परभणी } ...	11	42	53	Parbhani Hingoli
19	हिंगोली } ...						
20	बीड ...	15	40	55	Beed
21	नांदेड ...	17	223	1	...	241	Nanded
22	उस्मानाबाद ...	12	36	48	Osmanabad
23	लातूर ...	23	140	1	...	164	Latur
	औरंगाबाद विभाग	221	2,130	7	9	2,367	Aurangabad Div.
24	बुलढाणा ...	13	76	...	1	90	Buldhana
25	अकोला } ...	116	297	1	2	416	Akola Washim
26	वाशिम } ...						
27	अमरावती ...	42	304	...	1	347	Amravati
28	यवतमाळ ...	17	86	...	2	105	Yavatmal
	अमरावती विभाग	188	763	1	6	958	Amravati Div.
29	वर्धा ...	25	134	1	2	162	Wardha
30	नागपूर ...	512	3,903	11	14	4,440	Nagpur
31	भंडारा } ...	11	83	94	Bhandara Gondia
32	गोंदिया } ...						
33	चंद्रपूर ...	17	125	...	3	145	Chandrapur
34	गडचिरोली ...	4	7	...	1	12	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	569	4,252	12	20	4,853	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग	757	5,015	13	26	5,811	Vidharbha Div.
	महाराष्ट्र राज्य	17,357	1,34,269	330	411	1,52,367	Maharashtra State

आधार - कंपनी व्यवहार खाते, उद्योग मंत्रालय,
भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source.—Department of Company Affairs,
Ministry of industry, Government
of India, New Delhi

10. बँका/BANKS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.1

बँक कार्यालये असलेल्या ठिकाणांची व बँक कार्यालयांची जिल्हावार संख्या

DISTRICTWISE NUMBER OF PLACES HAVING BANKING OFFICES AND NUMBER OF BANKING OFFICES

(३१ मार्च, २००७ रोजी/As on 31st March, 2007)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	बँक कार्यालये असलेल्या ठिकाणांची संख्या No. of places having banking offices (3)	एकूण बँक कार्यालयांची संख्या Total No. of banking offices (4)	District (2)
1	मुंबई	1	952	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	1	847	Mumbai Suburban
3	ठाणे	108	557	Thane
4	रायगड	96	168	Raigad
5	रत्नागिरी	92	140	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	58	81	Sindhudurg
	कोकण विभाग	356	2,745	Konkan Division
7	नाशिक	111	259	Nashik
8	धुळे	46	76	Dhule
9	नंदुरबार	34	45	Nandurbar
10	जळगाव	101	182	Jalgaon
11	अहमदनगर	133	214	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	425	776	Nashik Division
12	पुणे	150	700	Pune
13	सातारा	99	157	Satara
14	सांगली	98	190	Sangli
15	सोलापूर	116	228	Solapur
16	कोल्हापूर	115	245	Kolhapur
	पुणे विभाग	578	1,520	Pune Division

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.1-- Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
	उर्वरित महाराष्ट्र ...	1,359	5,041	Rest of Maharashtra
17	औरंगाबाद ...	73	177	Aurangabad
18	जालना ...	48	80	Jalna
19	परभणी ...	44	71	Parbhani
20	हिंगोली ...	25	38	Hingoli
21	बीड ...	67	98	Beed
22	नांदेड ...	76	132	Nanded
23	उस्मानाबाद ...	50	71	Osmanabad
24	लातूर ...	60	100	Latur
	औरंगाबाद विभाग ...	443	767	Aurangabad Division
25	बुलढाणा ...	68	104	Buldhana
26	अकोला ...	55	113	Akola
27	वाशिम ...	33	48	Washim
28	अमरावती ...	85	149	Amravati
29	यवतमाळ ...	75	120	Yavatmal
	अमरावती विभाग ...	316	534	Amravati Division
30	वर्धा ...	52	76	Wardha
31	नागपूर ...	93	333	Nagpur
32	भंडारा ...	43	65	Bhandara
33	गोंदिया ...	39	61	Gondia
34	चंद्रपूर ...	96	152	Chandrapur
35	गडचिरोली ...	35	43	Gadchiroli
	नागपूर विभाग ...	358	730	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग ...	674	1,264	Vidharbha Division
	महाराष्ट्र राज्य ...	2,476	7,072	Maharashtra State

11. सहकार/CO-OPERATIONS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 11.1

महाराष्ट्र राज्यातील सहकारी संस्थांबाबतची माहिती
DETAILS OF CO-OP. SOCIETIES IN MAHARASHTRA STATE 2006-07

अनु- क्रमांक Serial No.	सहकारी संस्थेचा प्रकार प्रकार	संस्थांची संख्या Number of Societies	सभासदांची संख्या (हजारात) Members (Thousand No.)	खेळते भांडवल (लाख रुपये) Working Capital (Lakh Rs.)	दिलेले कर्ज (लाख रुपये) Advances (Lakh Rs.)	येणे कर्ज (लाख रुपये) Outstanding loan (Lakh Rs.)	मालाची उलाढाल (लाख रुपये) Turnover of produce (Lakh Rs.)	Type of Society (2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर-कृषि पतसंस्था	35	200	63,81,883	25,16,196	33,73,350	...	Appex & central-Agricultural & non-Agricultural credit societies
2	कृषि पतसंस्था *	21,238	12,234	11,84,828	5,78,817	7,80,472	43,228	Agricultural credit societies*
3	बिगर-कृषि पतसंस्था	26,629	20,027	1,05,94,008	51,16,070	58,16,776	15,165	Non-agricultural credit societies
4	पणन संस्था	1,485	1,671	72,636	661	10,389	1,75,487	Marketing societies
5	उत्पादक संस्था	44,401	7,133	10,97,142	5,031	21,741	2,96,672	Productive enterprises
6	इतर	1,06,952	6,301	8,90,142	28,192	3,15,601	2,27,356	Others
	एकूण ...	2,00,740	47,566	2,02,20,639	82,44,967	1,03,18,329	7,57,908	Total

* यात प्राथमिक कृषि पत संस्था यांचा समावेश आहे.

* Includes primary agricultural credit societies.

आधार - सहकार आयुक्त आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar of co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

12. परिवहन व दळणवळण/TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

तक्का क्रमांक/TABLE No. 12.1

रस्त्यांचे प्रकार व पृष्ठभागानुसार रस्ते लांबी/ROAD LENGTH ACCORDING TO TYPE OF ROAD AND SURFACE * (किमी/KM)

अ.क्र. Sr. No.	रस्त्याचा प्रकार	३१ मार्च रोजी/ As on 31st March	पृष्ठांकित/Surfaced			अपृष्ठांकित Unsur- faced	एकूण Total	Type of road
			सिमेंट कॉक्रीट/ डांबरी Cement Concrete/ Black topped	खडीचे Water Bound Mecadam	एकूण Total			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	राष्ट्रीय महामार्ग	2006	4,354	13	4,367	0	4,367	National highways
		2007	4,354	13	4,367	0	4,367	
2	राज्य महामार्ग	2006	32,469	753	33,222	349	33,571	State highways
		2007	32,896	596	33,492	183	33,675	
3	प्रमुख जिल्हा मार्ग	2006	35,669	11,111	46,780	2,207	48,987	Major district roads
		2007	36,789	10,361	47,150	1,997	49,147	
4	इतर जिल्हा मार्ग	2006	21,573	18,309	39,882	5,344	45,226	Other district roads
		2007	22,952	18,194	41,146	4,528	45,674	
5	ग्राम मार्ग	2006	24,345	53,587	77,932	21,347	99,279	Village roads
		2007	25,562	56,854	82,416	18,385	1,00,801	
	एकूण	2006	1,18,410	83,773	2,02,183	29,247	2,31,430	Total
		2007	1,22,553	86,018	2,08,571	25,093	2,33,664	

108

टीप - शासकीय निर्णयानुसार १९८४ पासून अवगोक्त रस्ते हे ग्राम रस्ते मध्ये अंतर्भूत केले असल्याने यापुढे अवगोक्त रस्ते हा प्रकार असणार नाही

Note.—Since 1984 as per Government Resolution unclassified roads are included in village roads, hence the unclassified roads will not be shown separately henceforth.

*सार्वजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र शासन व जिल्हा परिषदेच्या ताब्यातील रस्ते/Roads belonging to PWD, Govt. of Maharashtra & Z.P.

आधार - सार्वजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source—Public Works Department, Government of Maharashtra, Mumbai

12. परिवहन व दळणवळण/TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

तक्का क्रमांक/TABLE No. 12.2

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची वाहतूकविषयक आकडेवारी
OPERATIONAL STATISTICS OF MAHARASHTRA STATE ROAD TRANSPORT CORPORATION
2006-07

अनु- क्रमांक Serial No.	विभाग	मार्गांची संख्या ३१ मार्च, २००७ रोजी No. of routes as on 31st March 2007	मार्गांची एकूण लांबी (कि.मी.) ३१ मार्च, २००७ रोजी Total routes distance (in k.m.) as on 31st March 2007	मार्गावर वाहतूक करणा-या वाहनांची दैनिक सरासरी संख्या (२००६-०७) Average No. of vehicles on road per day 2006-07	अस्तित्वात असलेल्या वाहनांची सरासरी संख्या (२००६-०७) Average No. of vehicles held during 2006-07	प्रवाशांची दैनिक सरासरी संख्या (लाखात) (२००६-०७) Average No. of passengers travelled daily 2006-07 (In lakhs)	Division
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	अमरावती	1,725	1,24,900	1,538	1,622	6.26	Amravati
2	औरंगाबाद	2,437	2,45,883	2,428	2,620	8.76	Aurangabad
3	मुंबई	3,336	2,30,231	2,617	2,864	11.65	Mumbai
4	नागपूर	1,343	1,22,918	1,530	1,612	5.66	Nagpur
5	नाशिक	3,282	2,08,690	2,690	2,812	11.09	Nashik
6	पुणे	4,359	3,00,407	3,654	3,823	15.96	Pune
	एकूण	16,482	12,33,029	14,457	15,353	59.38	Total

आधार — महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, मुंबई Source— Maharashtra State Road Transport Corporation, Mumbai

12. परिवहन व दळणवळण/TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.3

वापरात असलेली मोटार वाहने

MOTOR VEHICLES IN OPERATION

(३१ मार्च, २००७ रोजी / As on 31st March 2007)

अनुक्रमांक Serial No.	वाहनांचा प्रकार	वाहनांची संख्या Number of Motor Vehicles	Class of vehicles
(1)	(2)	(3)	(2)
1	दुचाकी स्वयंचलित वाहने	85,73,679	Two wheelers Auto Vehicles
2	मोटारी, जीप,वाघीणी	16,48,379	Motor cars, Jeeps, Station Wagons
3	टॅक्सी कॅब्ज ..	1,33,309	Taxi cabs
4	स्वयंचलित रिक्शा ..	5,55,118	Auto rickshaws
5	स्टेज कॅरेजेस ..	29,877	Stage carriages
6	कंत्राटी वाहने ..	21,078	Contract carriages
7	ट्रक्स व मालमोटारी ..	7,00,356	Trucks and Lorries including Delivery van
8	रुग्णवाहिका ..	6,830	Ambulances
9	शाळेच्या बसेस ..	3,834	School buses
10	खाजगी सेवा वाहने ..	9,568	Private service vehicles
11	जोड वाहने (ट्रेलर) ..	2,20,284	Trailers
12	ट्रॅक्टरस ..	2,50,950	Tractors
13	इतर ..	17,729	Others
	एकूण	1,21,70,991	Total

आधार — परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source —Transport Commissioner, Government of Maharashtra, Mumbai

12. परिवहन व दळणवळण/TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.4

महाराष्ट्रातील परिवहनाची व इतर वाहने

TRANSPORT AND NON-TRANSPORT VEHICLES IN MAHARASHTRA STATE

(३१ मार्च, २००७/As on 31st March 2007)

अनुक्रमांक Serial No.	विभाग (2)	वापरातील वाहनांची संख्या No. of vehicles in operation			Region	
		बिगर-परिवहनाची Non- Transport (3)	परिवहनाची Transport (4)	एकूण Total (5)		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	
1	मुंबई (मध्य)	...	4,64,661	73,617	5,38,278	Mumbai (Central)
2	मुंबई (पश्चिम)	...	5,61,015	1,02,283	6,63,298	Mumbai (West)
3	मुंबई (पूर्व)	...	2,38,276	63,593	3,01,869	Mumbai (East)
4	ठाणे	...	14,70,565	4,40,700	19,11,265	Thane
5	नाशिक	...	11,37,622	1,01,844	12,39,466	Nashik
6	धुळे	...	5,10,981	60,788	5,71,769	Dhule
7	पुणे	...	22,40,326	2,23,996	24,64,322	Pune
8	कोल्हापूर	...	10,63,401	89,653	11,53,054	Kolhapur
9	औरंगाबाद	...	6,47,804	86,951	7,34,755	Aurangabad
10	नांदेड	...	3,37,325	55,223	3,92,548	Nanded
11	अमरावती	...	6,88,004	76,243	7,64,247	Amravati
12	नागपूर	...	9,32,019	55,947	9,87,966	Nagpur
13	नागपूर (ग्रामीण)	...	4,19,022	29,132	4,48,154	Nagpur (Rural)
एकूण		...	1,07,11,021	14,59,970	1,21,70,991	Total

आधार— परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source—Transport Commissioner, Government of Maharashtra, Mumbai

12. परिवहन व दळणवळण/TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.5

वाहनचालकांचे व्यावसायिक व बिगर व्यावसायिक परवाने

PROFESSIONAL AND NON-PROFESSIONAL DRIVING LICENCES

(३१ मार्च, २००७/As on 31st March 2007)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	विभाग (2)	चालकांचे परवाने/Driving Licences			Region (2)
		व्यावसायिक Professional (3)	बिगर-व्यावसायिक Non- Professional (4)	एकूण Total (5)	
1	मुंबई (मध्य) ...	12,34,187	9,47,941	21,82,128	Mumbai (Central)
2	मुंबई (पश्चिम) ...	8,32,571	10,19,941	18,52,512	Mumbai (West)
3	मुंबई (पूर्व) ...	5,39,767	4,25,303	9,65,070	Mumbai (East)
	बृहन्मुंबई (उप-बेरीज १ ते ३)	26,06,525	23,93,185	49,99,710	Mumbai (Sub-total 1 to 3)
4	ठाणे ...	6,94,314	11,33,444	18,27,758	Thane
5	नाशिक ...	1,89,568	9,38,238	11,27,806	Nashik
6	धुळे ...	1,41,463	5,78,355	7,19,818	Dhule
7	पुणे ...	9,33,305	20,15,579	29,48,884	Pune
8	कोल्हापूर ...	3,04,046	8,09,476	11,13,522	Kolhapur
9	औरंगाबाद ...	4,49,544	4,59,068	9,08,612	Aurangabad
10	नांदेड ...	1,75,370	1,55,086	3,30,456	Nanded
11	अमरावती ...	2,75,750	5,07,755	7,83,505	Amravati
12	नागपूर ...	2,20,100	7,89,168	10,09,268	Nagpur
13	नागपूर (ग्रामीण) ...	1,34,866	3,46,707	4,81,573	Nagpur (Rural)
	एकूण ...	61,24,851	1,01,26,061	1,62,50,912	Total

आधार - परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Transport Commissioner, Government of Maharashtra, Mumbai

12. परिवहन व दळणवळण/TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.6

लोहमार्गाची लांबी/RAILWAY ROUTE LENGTH

(कि.मी./k.m.)

वर्ष Year (1)	ब्रॉड गेज Broad gauge (2)	मीटर गेज Metre gauge (3)	नॅरो गेज Narrow gauge (4)	एकूण Total (5)
1998-99	4,141	500	806	5,447
1999-2000	4,141	501	754	5,396
2000-01	4,205	500	754	5,459
2001-02	4,254	451	754	5,459
2002-03	4,271	445	734	5,450
2003-04	4,299	445	753	5,497
2004-05	4,345	429	753	5,527
2005-06	4,366	429	733	5,528
2006-07	4,474	312	733	5,519

आधार - रेल्वे मंत्रालय (रेल्वे बोर्ड), नवी दिल्ली

Source— Ministry of Railway (Railway Board), New Delhi

12. परिवहन व दळणवळण/TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.7

महाराष्ट्र राज्यातील डाक कार्यालये व तार कार्यालये यांची संख्या

NUMBER OF POST OFFICES AND TELEGRAPH OFFICES IN MAHARASHTRA STATE

वर्ष Year (1)	डाक कार्यालये Post Offices (2)	तार कार्यालये Telegraph Offices (3)
1989-90	11,757	2,560
1990-91	11,910	2,531
1991-92	12,041	2,593
1992-93	12,161	2,741
1993-94	12,269	2,746
1994-95	12,270	2,747
1995-96	12,282	2,218
1996-97	12,324	2,978
1997-98	12,609	2,923
1998-99	12,424	2,067
1999-00	12,155	1,747
2000-01	12,223	1,757
2001-02	11,789	1,710
2003-04	12,638	N.A.
2004-05	12,881	1,991
2005-06	12,862	N.A.
2006-07	12,602	875

आधार - पोस्टमास्तर जनरल, भारत सरकार, मुंबई

Source — Postmaster General, Government of India, Mumbai

13. जहाज वाहतूक/SHIPPING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 13.1

मुंबई बंदरात प्रवेश केलेल्या जहाजांची संख्या व वजन

NUMBER AND TONNAGE OF VESSELS ENTERED IN MUMBAI PORT
2006-07

अनु- क्रमांक Serial No.	जहाजांचा प्रकार	जहाजांचे वजन (हजार टनात)			Class of vessels
		संख्या No. of Ships	एकूण Gross	निव्वळ Net	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	वाफेवर चालणारी (तेल वाहकांव्यतिरिक्त)				Steamship (other than oil tankers)
	(अ) परदेशांशी वाहतूक करणारी-				(A) Foreign
	(१) ३,५०० G.R.T. च्यावर	1,254	22,465	11,177	(1) Above 3,500 G.R.T.
	(२) ३,५०० G.R.T. आणि कमी	1,712	1,758	1,115	(2) 3,500 G.R.T. and less
	(ब) किना-यावर वाहतूक करणारी -				(B) Coastal —
	(१) ३,५०० G.R.T. च्यावर	15	133	58	(1) Above 3,500 G.R.T.
	(२) ३,५०० G.R.T. आणि कमी	640	612	220	(2) 3,500 G.R.T. and less
	(३) रिग पुरवठा करणारे	1,285	1,257	410	(3) Rig supplier
	(४) जहाजे	150	5,813	3,105	(4) Ferry ships
2	तेलवाहक जहाजे	1,032	24,846	13,302	Oil Tankers
3	कोळसा नेणारी	Colliers
	एकूण ...	6,088	56,884	29,387	... Total

टीप - ३,५०० G.R.T. = ३,५५६ मेट्रिक टन

Note- 3,500 G.R.T.= 3,556 gross registered metric tone

आधार - मुंबई पोर्ट ट्रस्ट

Source.— Mumbai Port Trust

13. जहाज वाहतूक/SHIPPING

तत्का क्रमांक/TABLE No.13.2

मुंबई बंदरामध्ये गोद्या आणि बंदरे येथून हलविलेला माल

CARGO HANDLED AT THE DOCKS AND PORTS IN MUMBAI PORT

(दशलक्ष टनात/In million tonne)

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	माहिती Particulars		Item
		2005-06 (3)	2006-07 (4)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	आयात माल . .	26.87	31.09	Imports
2	निर्यात माल . .	17.25	21.28	Exports
एकूण		44.12	52.37	Total

आधार — मुंबई पोर्ट ट्रस्ट

Source — Mumbai Port Trust

13. जहाज वाहतूक/SHIPPING

तक्ता क्रमांक/TABLE No.13.3

महाराष्ट्र राज्यातील निवडक गौण बंदरांतून हलविलेला (आयात व निर्यात)माल
CARGO (IMPORTS AND EXPORTS) HANDLED AT THE SELECTED MINOR PORTS OF
MAHARASHTRA STATE

2006-07

(मेट्रनात/in metric tonne)

अनुक्रमांक Serial No.	बंदराचे नाव (2)	आयात Imports	निर्यात Exports	एकूण Total	Name of the Port (2)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)	
1	डहाणू	...	5,03,854	...	5,03,854	Dahanu
2	अर्नाळा	Arnala
3	ठाणे	Thane
4	ट्रॉम्बे	2,130	2,130	Trombay
5	बेलापूर (उळवा)	...	12,77,902	...	12,77,902	Belapur (Ulwa)
6	मोरा	Mora
7	करंजा	Karanja
8	अलिबाग(धरमतर)	...	66,97,383	1,04,713	68,02,096	Alibag (Dharamtar)
9	रेवदंडा	...	8,32,111	1,84,689	10,16,800	Revadanda
10	राजपुरी	Rajpuri
11	दिघी	...	1,110	...	1,110	Dighi
12	हर्णे	Harnai
13	दाभोळ	...	4,15,757	54,620	4,70,377	Dabhol
14	जयगड	41,761	41,761	Jaigad
15	रत्नागिरी	...	6,56,386	...	6,56,386	Ratnagiri
16	जैतापूर	Jaitapur
17	विजयदुर्ग	...	225	97,165	97,390	Vijaydurg
18	देवगड	Devgad
19	मालवण	Malvan
20	वेंगुर्ला	Vengurla
21	रेडी	4,32,939	4,32,939	Redi
22	इतर बंदरे	2,56,914	2,56,914	Other ports
	एकूण		1,03,84,728	11,74,931	1,15,59,659	Total

आधार— मुख्य बंदर अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source—Chief Ports Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

13. जहाज वाहतूक/SHIPPING

तक्ता क्रमांक/TABLE No.13.4

महाराष्ट्र राज्यातील गौण बंदरांतून होणारी प्रवासी वाहतूक

PASSANGERS TRAFFIC AT THE MINOR PORTS OF MAHARASHTRA STATE
2006-07

अनु क्रमांक Serial No.	बंदराचे नाव (2)	बिगर यांत्रिक जहाजाने By-non mechanised vessels (3)	यांत्रिक जहाजाने By mech- anised vessels (4)	एकूण Total (5)	Name of the Port (6)
1	डहाणू	63,996	63,996	Dahanu
2	सातपाटी ...	6,66,140	...	6,66,140	Satpati
3	दातिवरे	Datiware
4	मनोरी -मार्वे	40,91,010	40,91,010	Manori-Marve
5	कल्याण	16,000	16,000	Kalyan
6	वरसोवा	40,12,500	40,12,500	Varsova
7	मोरा	6,44,065	6,44,065	Mora
8	करंजा ...	31,238	2,99,600	3,30,838	Karanja
9	रेवस	6,05,071	6,05,071	Rewas
10	अलिबाग ...	23,841	...	23,841	Alibag
11	राजपुरी ...	2,64,806	3,06,679	5,71,485	Rajpuri
12	दिघी ...	17,577	1,45,531	1,63,108	Dighi
13	हर्ण	Harnai
14	दाभोळ ...	3,83,068	1,11,130	4,94,198	Dabhol
15	जयगड ...	54,992	300	55,292	Jaigad
16	रत्नागिरी ...	8,672	...	8,672	Ratnagiri
17	पूर्णगड ...	3,456	...	3,456	Purnagad
18	जैतापूर ...	1,39,672	...	1,39,672	Jitapur
19	विजयदुर्ग ...	23,545	...	23,545	Vijaydurg
20	देवगड ...	47,390	...	47,390	Devgad
21	आचरे	Achre
22	मालवण ...	2,69,436	...	2,69,436	Malvan
23	किरणपाणी	2,99,108	2,99,108	Kiranpani
24	इतर ...	1,76,422	18,59,406	20,35,828	Other
	एकूण...	21,10,255	1,24,54,396	1,45,64,651	Total

आधार — मुख्य बंदर अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source—Chief Ports Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

14. देशांतर्गत व्यापार/INLAND TRADE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.1

महाराष्ट्राचा देशातील इतर राज्यांशी झालेला व्यापार

INLAND TRADE OF MAHARASHTRA

2006-07

(मेटनात/in M. tonne.)

अनुक्रमांक Serial No.	मालाचे नाव	महाराष्ट्रात आयात झालेला माल Imports into the State	महाराष्ट्रातून निर्यात झालेला माल Exports from the State	Commodity
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	जनावरे (संख्या हजारात)	Animals (thousand No.)
2	कोळसा आणि कोक	15,87,70,260	5,37,98,780	Coal and coke
3	कच्चे मॅंगेनिज	35,950	3,89,560	Manganese ore
4	चुना आणि चुनखडी	23,91,189	72,660	Lime and limestone
5	मीठ	6,59,799	...	Salt
6	तांदूळ	67,91,749	17,70,290	Rice
7	गहू व गव्हाचे पीठ	56,26,519	1,83,800	Wheat and wheat flour
8	ज्वारी	...	31,200	Jowar
9	बाजरी	
10	कडधान्ये व इतर धान्ये	Pulses and other grains
11	गळिताचे धान्ये	90,122	50,480	Oil seeds
12	वनस्पती तेल	Vegetable oils
13	साखर	24,40,180	4,43,920	Sugar
14	गूळ	1691	...	Gur
15	कापड (कापसाचे) आणि धागा	633	...	Cotton piecegoods and yarn etc.
16	लोखंड व पोलाद	2,52,05,838	8,71,643	Iron and steel
17	सिमेंट	5,38,69,745	3,25,80,630	Cement
18	केरोसिन तेल	16,83,261	...	Kerosene oil

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.1—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(2)	
19	पेंड	...	56,89,798	25,58,510	Oil cakes
20	चहा	Tea
21	इमारतीचे लाकूड (सागवान धरुन)	...	31,780	24,920	Timber (including teak wood)
22	पशुजन्य उत्पादन	No.	Animal products
23	मका	Maize
24	बाजरी व ज्वारी सोडून इतर एकदल धान्ये	Millets other than bajra, jowar
25	हरभरा व तज्जन्य उत्पादन	...	59,083	6,14,690	Gram and gram products
26	खनिज तेल	...	36,26,103	...	Mineral oil
27	विटा व कौले	...	30,813	...	Bricks and tiles
28	काच	Glass
29	हिरडा	Myrobalance
30	ताग व लाख	Jute and hemp
31	यंत्रसामग्री	Machinery equipment
32	धातू व धातूच्या वस्तू	Metal & Metal products
33	पादत्राणे	Shoes (footwear)
34	कच्चे लोखंड	...	86,96,670	...	Iron ore
35	विडीचे पान	Bidi leaves
36	बांबू	Bamboo
37	कापूस	...	44,080	72,220	Raw cotton
38	तंबाखू	...	11,760	...	Tobacco
39	फळे व भाजीपाला	...	48,857	2,42,950	Fruits and vegetable
40	लोकर व रेशमाच्या कापडाचे तागे	Woolen and silk piecegoods

आधार — वाणिज्य माहिती आणि सांख्यिकी महासंचालनालय, भारत सरकार, कोलकत्ता

Source — Directorate General of Commercial Intelligence and Statistics, Government of India, Kolkata

15. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.1

शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संस्थांचे व विद्यार्थ्यांचे वर्गीकरण
 INSTITUTION AND ENROLMENT BY TYPE OF EDUCATION
 2003-04@

अनुक्रमांक Serial No. (1)	शिक्षणाचा प्रकार (2)	संस्था (संख्या) Institutions (No.) (3)	विद्यार्थी (संख्या) Enrolment (No.) (4)	Type of Education (2)	
I	पूर्व-प्राथमिक	...	NA	NA	Pre-primary
II	प्राथमिक	...	67,044	1,13,13,735	Primary
III	माध्यमिक	...	17,356	90,00,113	Secondary
III (A)	कनिष्ठ महाविद्यालये	...	662	6,54,068	Junior Colleges
IV	शिक्षकांचे प्रशिक्षण -				<i>Teacher's training —</i>
	(1) अध्यापक विद्यालय प्रशिक्षण	...	285	26,014	Junior College of education
	(2) आंग्ल भारतीय	...	2	116	Anglo Indian
	(3) चित्रकला शिक्षण प्रमाणपत्र	...	29	3,518	Drawing teacher's Certificate
	(4) हस्तकला शिक्षण प्रमाणपत्र	...	NA	NA	Handi-crafts teacher's Certificate
	एकूण (IV) ...		316	29,646	Total (IV)
V	उच्च शिक्षण - #				<i>Higher Education — #</i>
	(1) विद्यापीठ शिक्षण विभाग	...	134	24,935	University teaching departments
	(2) संशोधन संस्था	...	25	447	Research institutions
	(3) राष्ट्रीय महत्त्वाच्या संस्था	...	1	3,512	Institutes of national importance
	(4) अभिमत विद्यापीठ संस्था	...	8	5,980	Institutes deemed as Universities
	(5) कला, वाणिज्य व शास्त्र	...	1,089	8,08,527	Art, Commerce and Science
	(6) कला व शास्त्र	...	*	*	Arts and Science

तक्का क्रमांक/TABLE No. 15.1 —contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
(7) कला व वाणिज्य	...	*	*	Arts and Commerce
(8) कला	...	*	*	Arts
(9) शास्त्र	...	*	*	Science
(10) वाणिज्य	...	*	*	Commerce
(11) शास्त्र व वाणिज्य	...	*	*	Science and Commerce
(12) ललित कला	...	12	2,133	Fine arts
(13) वास्तुशास्त्र	...	N.A.	N.A.	Architecture
(14) तंत्र निकेतन	...	N.A.	N.A.	Polytechnic
(15) व्यावसायिक व्यवस्थापन	...	80	13,231	Business management
(16) अभियांत्रिकी	...	N.A.	N.A.	Engineering
(17) विधी (कायदा)	...	61	38,180	Law
(18) तंत्रशास्त्र	...	N.A.	N.A.	Technology
(19) पशुवैद्यकशास्त्र	...	7	1,555	Veterinary Science
(20) वृत्तपत्र व्यवसाय	...	N.A.	N.A.	Journalism
(21) ग्रंथपालनशास्त्र	...	8	452	Library Science
(22) विषमचिकित्सा	...	33	17,260	Allopathy
(23) आयुर्वेद	...	38	8,386	Ayurvedic
(24) दंतवैद्यक	...	13	2,960	Dental
(25) परिचर्या	...	5	631	Nursing
(26) औषधी शास्त्र	...	N.A.	N.A.	Medicine (Pharmacy)
(27) प्राच्य विद्याभ्यास	...	9	140	Oriental
(28) नृत्य व संगीत	...	4	707	Dancing and Music
(29) युनानी	...	3	746	Unani
(30) उपाहारगृह व्यवस्था	...	N.A.	N.A.	Catering
(31) श्रमविज्ञान	...	2	105	Labour Science
(32) व्यावसायिक मार्गदर्शन	...	N.A.	N.A.	Vocational Guidance
(33) योग	...	11	85	Yoga
(34) समाजशास्त्र	...	46	5,808	Social Science
(35) शेतकीव्यवसाय	...	25	8,122	Agriculture
(36) गृहशास्त्र पदवी	...	8	4,123	Home science (Degree)
(37) शिक्षणशास्त्र पदवी	...	44	13,816	Bachelor of education
(38) शारीरिक शिक्षण (पदवी)	...	97	15,769	Physical education
(39) चित्रपट विद्या व दूरदर्शन	...	1	25	Film Institute & Television
(40) समचिकित्सा	...	38	6,790	Homeopathy
	एकूण (V)	1,902	9,84,425	Total (V)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.1—contd .

(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
VI	व्यावसायिक व विशेष शिक्षण			<i>Professional and Special Education—</i>
	अ पदवीपूर्व स्तर			a) Pre-Graduate Level
(1)	समर्चिकित्सा (होमिओपॅथी)	1	90	Homeopathy
(2)	परिचर्या व प्रसविका	65	5,074	Nursing, Midwife
(3)	वाणिज्य ...	0	0	Commerce
(4)	ललितकला ...	14	1,019	Fine arts
(5)	गृहशास्त्र पदविका ...	2	97	Home Science Degree
(6)	ग्रंथपालशास्त्र ...	0	0	Library Science
(7)	योग ...	1	465	Yoga
	एकूण (अ)...	83	6,745	Total (a)
	ब शालेय स्तर			b) School Level
(1)	गृहशास्त्र (शालेय पातळी)	0	0	Home Science (School level)
(2)	शेतकीशाळा ...	103	11,131	Agricultural Schools
(3)	कुक्कुटपालन प्रशिक्षण	6	291	Poultry training
(4)	नृत्य व संगीत ...	N.A.	N.A.	Music and dancing
(5)	प्राच्यविद्या अभ्यास...	35	4,064	Oriental
(6)	कीर्तन ...	1	63	Kirtan
(7)	प्रमाणित शाळा ...	N.A.	N.A.	Certified Schools
	एकूण (ब)...	145	15,549	Total (b)

@ अस्थायी/Provisional

टिप - अनुक्रमांक V मधील बाब क्रमांक 6 ते 11 ची माहिती बाब क्रमांक 5 मध्ये समाविष्ट आहे

Note- Items No. 6 to 11 of serial No. V are included in item No. 5

आधार — शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source— Directorate to Education, Government of Maharashtra, Pune

15. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.2

जिल्हावार प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षण/DISTRICTWISE PRIMARY AND SECONDARY EDUCATION 2003 -04

(शिक्षक व विद्यार्थी संख्या हजारत/No of Pupils & Teachers in thousand)

अ. क्र. Serial No.	जिल्हा (2)	प्राथमिक शिक्षण Primary Education			माध्यमिक शिक्षण (उच्च माध्यमिक सह) Secondary Education (Including Higher Secondary)			District (2)	
		संस्था Institutions (3)	विद्यार्थी Pupils (4)	शिक्षक Teachers (5)	संस्था Institutions (6)	विद्यार्थी Pupils (7)	शिक्षक Teachers (8)		
1	बृहन्मुंबई	...	2,078	934	22	1,357	975	25	Brihan Mumbai
2	ठाणे	...	4,542	990	24	1,215	593	16	Thane
3	रायगड	...	2,733	272	8	408	204	6	Raigad
4	रत्नागिरी	...	2,734	210	9	357	126	4	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	...	1,493	87	5	201	75	2	Sindhudurg
	कोकण विभाग	...	13,580	2,493	68	3,538	1,973	53	Konkan Division
6	नाशिक	...	3,395	611	16	757	500	12	Nashik
7	धुळे	...	1,225	190	5	378	196	6	Dhule
8	नंदुरबार	...	1,347	143	4	227	105	3	Nandurbar
9	जळगाव	...	2,124	423	11	617	373	10	Jalgaon
10	अहमदनगर	...	3,198	444	13	847	442	13	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	...	11,289	1,811	49	2,826	1,616	45	Nashik Division
11	पुणे	...	4,433	788	23	1,103	709	21	Pune
12	सातारा	...	2,655	299	10	603	296	10	Satara
13	सांगली	...	1,814	297	9	539	266	7	Sangli
14	सोलापूर	...	2,938	477	15	762	362	12	Solapur
15	कोल्हापूर	...	2,116	389	11	744	270	10	Kolhapur
	पुणे विभाग	...	13,956	2,250	68	3,751	1,903	60	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	...	38,825	6,554	185	10,115	5,492	157	Rest of Maharashtra

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.2 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)	
16	औरंगाबाद	...	1,906	447	10	510	252	6	Aurangabad
17	जालना	...	1,317	224	5	249	133	3	Jalna
18	परभणी	...	1,131	239	6	223	99	1	Parbhani
19	हिंगोली	...	800	154	3	188	79	2	Hingoli
20	बीड	...	2,036	318	9	490	243	6	Beed
21	नांदेड	...	2,335	450	11	523	215	5	Nanded
22	उस्मानाबाद	...	1,071	193	6	347	139	4	Osmanabad
23	लातूर	...	1,531	310	9	543	213	6	Latur
	औरंगाबाद विभाग	...	12,127	2,335	59	3,073	1,373	33	Aurangabad Division
24	बुलढाणा	...	1,543	285	8	408	227	6	Buldhana
25	अकोला	...	1,152	195	5	356	174	5	Akola
26	वाशिम	...	842	132	3	233	104	3	Washim
27	अमरावती	...	1,886	309	9	571	270	8	Amravati
28	यवतमाळ	...	2,132	320	9	476	188	5	Yavatmal
	अमरावती विभाग	...	7,555	1,241	34	2,044	963	27	Amravati Division
29	वर्धा	...	1,057	122	4	264	143	5	Wardha
30	नागपूर	...	2,469	431	13	744	448	13	Nagpur
31	भंडारा	...	891	124	4	264	150	4	Bhandara
32	गोंदिया	...	978	150	4	254	131	4	Gondia
33	चंद्रपूर	...	1,764	237	8	390	205	5	Chandrapur
34	गडचिरोली	...	1,378	120	4	208	95	3	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	...	8,537	1,184	37	2,124	1,172	34	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग	...	16,092	2,425	71	4,168	2,135	61	Vidharbha Division
	महाराष्ट्र राज्य	...	67,044	11,314	315	17,356	9,000	251	Maharashtra State

टीप - प्राथमिक शिक्षणात पूर्व-प्राथमिक शिक्षणाचा समावेश केलेला नाही. Note.—Primary Education does not include pre-primary Education

आधार - प्राथमिक शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र शासन, पुणे Source.—Director of Primary Education, Government of Maharashtra, Pune

15. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.3

शासकीय व अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची संख्या व प्रशिक्षणार्थीच्या मंजूर जागा

NUMBER OF GOVERNMENT AND NON-GOVERNMENT INDUSTRIAL
TRAINING INSTITUTIONS AND SEATS SANCTIONED
2006-07

विभाग	संस्थांची एकूण संख्या			मंजूर करण्यात आलेल्या जागांची संख्या			Division
	Total number of institutions			Number of sanctioned seats			
	शासकीय Govern- ment	अशासकीय Non- Govt.	एकूण Total	शासकीय Govern- ment	अशासकीय Non- Govt.	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(1)
मुंबई	55	33	88	11,524	3,736	15,260	Mumbai
नाशिक	52	61	113	10,660	8,456	19,116	Nashik
पुणे	58	54	112	13,160	6,912	20,072	Pune
औरंगाबाद	62	14	76	10,664	1,440	12,104	Aurangabad
अमरावती	57	07	64	8,752	700	9,452	Amravati
नागपूर	63	38	101	11,064	4,128	15,192	Nagpur
महाराष्ट्र राज्य	347	207	554	65,824	25,372	91,196	Maharashtra State

2005-06

विभाग	संस्थांची एकूण संख्या			मंजूर करण्यात आलेल्या जागांची संख्या			Division
	Total number of institutions			Number of sanctioned seats			
	शासकीय Govern- ment	अशासकीय Non- Govt.	एकूण Total	शासकीय Govern- ment	अशासकीय Non- Govt.	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(1)
मुंबई	55	34	89	11,308	3,400	14,708	Mumbai
नाशिक	52	60	112	10,361	8,648	19,009	Nashik
पुणे	58	48	106	13,132	6,968	20,100	Pune
औरंगाबाद	62	15	77	10,648	1,548	12,196	Aurangabad
अमरावती	57	07	64	8,744	824	9,568	Amravati
नागपूर	63	38	101	11,024	4,288	15,312	Nagpur
महाराष्ट्र राज्य	347	202	549	65,217	25,676	90,893	Maharashtra State

आधार— व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source- Directorate of Vocational Education and Training, Maharashtra State, Mumbai

15. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.4

शासकीय व अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांच्या अंतिम परीक्षांचे निकाल
RESULTS OF THE FINAL EXAMINATIONS OF GOVERNMENT AND NON-GOVERNMENT
INDUSTRIAL TRAINING INSTITUTES

(जुलै २००७/JULY 2007)

विभाग	शासकीय Government		अशासकीय Non-Government		एकूण Total		Division
	बसलेले Appeared	उत्तीर्ण Passed	बसलेले Appeared	उत्तीर्ण Passed	बसलेले Appeared	उत्तीर्ण Passed	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(1)
मुंबई ..	5,640	4,595	2,663	1,885	8,303	6,480	Mumbai
नाशिक ..	8,252	5,367	4,223	3,445	12,475	8,812	Nashik
पुणे ..	8,904	7,220	3,350	2,251	12,254	9,471	Pune
औरंगाबाद ..	6,999	5,725	688	462	7,687	6,187	Aurangabad
अमरावती ..	6,807	4,797	361	281	7,168	5,078	Amravati
नागपूर ..	7,845	4,725	3,435	2,164	11,280	6,889	Nagpur
महाराष्ट्र राज्य	44,447	32,429	14,720	10,488	59,167	42,917	Maharashtra State

127

आधार - व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Directorate of Vocational Education and Training, Government of Maharashtra, Mumbai

15. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.5

शिकाऊ उमेदवारांची वर्गवारी

CLASSIFICATION OF APPRENTICE

वर्गवारी	2005-06	2006-07	Classification
(1)	(2)	(3)	(1)
(१) उपलब्ध जागा ..	47,500	50,017	(1) Sanctioned Seats
(२) नेमलेले शिकाऊ उमेदवार (अ ते इ) ..	29,068	33,520	(2) No. of Apprentice appointed (a to e)
(अ) अनुसूचित जाती ..	3,953	4,802	(a) Scheduled Castes
(ब) अनुसूचित जमाती ..	2,202	2,022	(b) Scheduled Tribes
(क) अपंग ..	165	255	(c) Physically handicapped
(ड) महिला ..	3,378	4,713	(d) Women
(इ) इतर ..	19,370	21,728	(e) Others

आधार— व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source—Directorate of Vocational Education and Training, Government of Maharashtra, Mumbai

15. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.6

माध्यमिक व उच्च माध्यमिक तंत्रशिक्षण शाळा व विद्यार्थी संख्या

SECONDARY AND HIGHER SECONDARY TECHNICAL SCHOOLS AND STUDENTS
2006-07

विभाग	माध्यमिक तंत्रशिक्षण शाळांची संख्या			एकूण स्थापित विद्यार्थी प्रवेश क्षमता			Division
	Number of secondary technical schools			Installed intake capacity of students			
	शासकीय Govern- ment	अशासकीय Non- Govt.	एकूण Total	शासकीय Govern- ment	अशासकीय Non- Govt.	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(1)
मुंबई	20	42	62	3,000	3,720	6,720	Mumbai
नाशिक	18	45	63	3,720	4,500	8,220	Nashik
पुणे	11	108	119	2,040	8,940	10,980	Pune
औरंगाबाद	29	16	45	3,720	1,020	4,740	Aurangabad
अमरावती	21	18	39	2,820	1,200	4,020	Amravati
नागपूर	21	4	25	2,760	240	3,000	Nagpur
महाराष्ट्र राज्य	120	233	353	18,060	19,620	37,680	Maharashtra State

2005-06

विभाग	माध्यमिक तंत्रशिक्षण शाळांची संख्या			एकूण स्थापित विद्यार्थी प्रवेश क्षमता			Division
	Number of secondary technical schools			Installed intake capacity of students			
	शासकीय Govern- ment	अशासकीय Non- Govt.	एकूण Total	शासकीय Govern- ment	अशासकीय Non- Govt.	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(1)
मुंबई	20	42	62	3,000	3,720	6,720	Mumbai
नाशिक	18	45	63	3,720	4,500	8,220	Nashik
पुणे	11	108	119	2,040	8,940	10,980	Pune
औरंगाबाद	29	16	45	3,720	1,020	4,740	Aurangabad
अमरावती	21	18	39	2,820	1,200	4,020	Amravati
नागपूर	21	4	25	2,760	240	3,000	Nagpur
महाराष्ट्र राज्य	120	233	353	18,060	19,620	37,680	Maharashtra State

आधार— व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source- Directorate of Vocational Education and Training, Maharashtra State, Mumbai

15. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.7

तांत्रिक आणि व्यवसाय अभ्यासक्रम प्रकारानुसार संस्था व त्यांतील प्रवेशक्षमता
**TECHNICAL AND VOCATIONAL INSTITUTES ACCORDING TO TYPE OF
 SYLLABUS AND THEIR IN TAKE CAPACITY
 2005-06**

अनु क्रमांक Sr.no.	अभ्यासक्रम संस्थेचा प्रकार	बाब	शासकीय Govern- ment	अशासकीय Non- Govt.	एकूण Total	Item	Type of Educational Institutions
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
1.	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संस्था प्रवेश क्षमता	347 65,216	119 27,360	466 92,576	Institutes Intake capacity	Industrial Training Institutes
2.	औद्योगिक कामगारां- साठी अंशकालीन सायंवर्ग संस्था	संस्था प्रवेश क्षमता	11 15,561	11 15,561	Institutes Intake capacity	Part time evening classes for industrial workers
3.	मूलभूत प्रशिक्षण तथा अनुषंगिक सूचना केंद्र	संस्था प्रवेश क्षमता	47 10,434	64 37,301	111 47,735	Institutes Intake capacity	Basic training & related instruction centres
4.	प्रगत व्यवसाय प्रशिक्षण पद्धती	संस्था प्रवेश क्षमता	8 8,310	8 8,310	Institutes Intake capacity	Advanced vocational training system
5.	+२ स्तरावरील व्यवसाय अभ्यासक्रम संस्था (द्विलक्षी)	संस्था प्रवेश क्षमता	46 3,855	129 5,850	175 9,705	Institutes Intake capacity	+ 2 Stage vocational institutes
6.	+२ स्तरावरील केंद्र शासन पुरस्कृत व्यवसाय अभ्यासक्रम संस्था	संस्था प्रवेश क्षमता	51 3,040	924 57,420	975 60,460	Institutes Intake capacity	Centrally Sponsored + 2 stage vocational Institutes Education
7.	माध्यमिक तंत्रशिक्षण शाळा/विद्यालये	संस्था प्रवेश क्षमता	120 17,820	233 19,620	353 37,440	Institutes Intake capacity	Technical secondary school/ colleges
8.	प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम संस्था	संस्था प्रवेश क्षमता	23 1,775	4,626 3,45,105	4,649 3,46,880	Institutes Intake	Institutes for Certificate courses
एकूण		संस्था प्रवेश क्षमता	653 1,26,011	6,095 4,92,656	6,748 6,18,667	Institutes Intake capacity	Total

आधार - व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source-Directorate of Vocational Education and Training, Govt. of Maharashtra, Mumbai

15. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.7

तांत्रिक आणि व्यवसाय अभ्यासक्रम प्रकारानुसार संस्था व त्यांतील प्रवेशक्षमता
**TECHNICAL AND VOCATIONAL INSTITUTES ACCORDING TO TYPE OF
 SYLLABUS AND THEIR INTAKE CAPACITY
 2006-07**

अनु क्रमांक Sr.no.	अभ्यासक्रम संस्थेचा प्रकार	बाब	शासकीय Govern- ment	अशासकीय Non- Govt.	एकूण Total	Item	Type of Educational Institutions
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
1.	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संस्था प्रवेश क्षमता	347 65,824	119 27,360	466 93,184	Institutes Intake capacity	Industrial Training Institutes
2.	औद्योगिक कामगारां- साठी अंशकालीन सायबर्ग संस्था	संस्था प्रवेश क्षमता	11 15,561	11 15,561	Institutes Intake capacity	Part time evening classes for industrial workers
3.	मूलभूत प्रशिक्षण तथा अनुषंगिक सूचना केंद्रे	संस्था प्रवेश क्षमता	47 10,156	64 39,861	111 50,017	Institutes Intake capacity	Basic training & related instruction centres
4.	प्रगत व्यवसाय प्रशिक्षण पद्धती	संस्था प्रवेश क्षमता	8 7,438	8 7,438	Institutes Intake capacity	Advanced vocational training system
5.	+2 स्तरावरील व्यवसाय अभ्यासक्रम संस्था (द्विलक्षी)	संस्था प्रवेश क्षमता	46 3,855	129 5,850	175 9,705	Institutes Intake capacity	+ 2 Stage vocational institutes
6.	+2 स्तरावरील केंद्र शासन पुरस्कृत व्यवसाय अभ्यासक्रम संस्था	संस्था प्रवेश क्षमता	51 3,040	924 57,420	975 60,460	Institutes Intake capacity	Centrally Sponsored + 2 stage vocational Institutes Education
7.	माध्यमिक तंत्रशिक्षण शाळा/विद्यालये	संस्था प्रवेश क्षमता	120 17,820	233 19,620	353 37,440	Institutes Intake capacity	Technical seco- ndary school/ colleges
8.	प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम संस्था	संस्था प्रवेश क्षमता	23 1,775	4,526 3,45,105	4,549 3,46,880	Institutes Intake	Institutes for Certificate courses
एकूण		संस्था प्रवेश क्षमता	653 1,25,469	5,995 4,95,216	6,648 6,20,685	Institutes Intake capacity	Total

आधार - व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source-Directorate of Vocational Education and Training, Govt. of Maharashtra, Mumbai

15. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.8

प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम शिकविणा-या शासकीय व अशासकीय संस्था व त्यांतील विद्यार्थ्यांची प्रवेशक्षमता

NUMBER OF GOVERNMENT AND NON-GOVERNMENT INSTITUTIONS TEACHING
CERTIFICATE COURSE AND THEIR INTAKE CAPACITY
2005-06

विभाग	प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम शिकविणा-या संस्था			विद्यार्थी प्रवेश क्षमता			Division
	Institutes of teaching certificate course			Intake capacity of students			
	शासकीय Govern- ment	अशासकीय Non- Govt.	एकूण Total	शासकीय Govern- ment	अशासकीय Non- Govt.	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(1)
मुंबई	3	757	760	125	70,430	70,555	Mumbai
नाशिक	4	601	605	375	47,080	47,455	Nashik
पुणे	4	803	807	350	65,800	66,150	Pune
औरंगाबाद	5	618	623	375	43,530	43,905	Aurangabad
अमरावती	3	845	848	225	50,345	50,570	Amravati
नागपूर	4	1,022	1,026	325	67,920	68,245	Nagpur
महाराष्ट्र राज्य	23	4,646	4,669	1,775	3,45,105	3,46,880	Maharashtra State

2006-07

विभाग	प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम शिकविणा-या संस्था			विद्यार्थी प्रवेश क्षमता			Division
	Institutes of teaching certificate course			Intake capacity of students			
	शासकीय Govern- ment	अशासकीय Non- Govt.	एकूण Total	शासकीय Govern- ment	अशासकीय Non- Govt.	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(1)
मुंबई	3	757	760	125	70,430	70,555	Mumbai
नाशिक	4	601	605	375	47,080	47,455	Nashik
पुणे	4	803	807	350	65,800	66,150	Pune
औरंगाबाद	5	618	623	375	43,530	43,905	Aurangabad
अमरावती	3	845	848	225	50,345	50,570	Amravati
नागपूर	4	1,022	1,026	325	67,920	68,245	Nagpur
महाराष्ट्र राज्य	23	4,646	4,669	1,775	3,45,105	3,46,880	Maharashtra State

आधार — व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source- Directorate of Vocational Education and Training, Maharashtra State, Mumbai

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 16.1

16. जीवनविषयक आकडेवारी/VITAL STATISTICS

तक्का क्रमांक/TABLE No. 16.1

निरनिराळ्या पद्धतीनुसार कुटुंबनियोजन करणा-यांची जिल्हावार संख्या

DISTRICTWISE NUMBER OF PERSONS USING VARIOUS FAMILY PLANNING METHODS 2006-07

(संख्या/Numbers)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	नसबंदी शस्त्रक्रिया Sterilisation	लूप पद्धती I.U.D.	नेहमीची संतती प्रतिबंधक साधने वापरणारे Conventional contraceptive users	मुखद्वारे गोळ्या वापरणारे Oral pills users	District	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)	
1	मुंबई	...	32,241	46,756	63,961	17,535	} Mumbai Suburban
2	मुंबई उपनगर	...	32,241	46,756	63,961	17,535	
3	ठाणे	...	40,737	31,137	38,694	28,470	Thane
4	रायगड	...	14,823	11,789	8,708	8,560	Raigad
5	रत्नागिरी	...	7,836	9,454	14,151	8,577	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	...	4,413	6,727	9,333	5,840	Sindhudurg
	कोकण विभाग	...	1,00,050	1,05,863	1,34,847	68,982	Konkan Division
7	नाशिक	...	35,485	18,804	28,936	18,878	Nashik
8	धुळे	...	13,130	6,679	13,945	7,193	Dhule
9	नंदुरबार	...	10,085	2,647	514	10,392	Nandurbar
10	जळगाव	...	24,588	13,939	21,892	13,186	Jalgaon
11	अहमदनगर	...	29,900	23,609	23,671	17,397	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	...	1,13,188	65,678	88,958	67,046	Nashik Division
12	पुणे	...	51,246	27,198	26,674	8,224	Pune
13	सातारा	...	24,033	9,397	19,310	13,523	Sata
14	सांगली	...	21,668	19,061	10,401	13,003	Sangli
15	सोलापूर	...	29,075	18,499	6,728	12,238	Solapur
16	कोल्हापूर	...	26,701	25,682	12,884	29,065	Kolhapur
	पुणे विभाग	...	1,52,723	99,837	75,997	76,053	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	...					Rest of Maharashtra

17	औरंगाबाद	...	18,083	13,139	13,590	13,279	Aurangabad
18	जालना	...	10,087	7,536	9,348	6,972	Jalna
19	परभणी	...	9,883	9,216	11,626	6,010	Parbhani
20	हिंगोली	...	6,250	3,430	9,445	3,367	Hingoli
21	बीड	...	13,822	13,297	13,239	10,731	Beed
22	नांदेड	...	15,735	8,085	12,722	10,410	Nanded
23	उस्मानाबाद	...	9,102	5,390	7,970	4,203	Osmanabad
24	लातूर	...	18,011	9,169	12,011	7,443	Latur
	औरंगाबाद विभाग	...	1,00,973	69,262	89,951	62,415	Aurangabad Division
25	बुलढाणा	...	14,271	8,187	12,796	6,848	Buldhana
26	अकोला	...	8,079	6,739	7,375	6,049	Akola
27	वाशिम	...	6,217	3,896	4,278	4,065	Washim
28	अमरावती	...	14,281	10,238	9,018	9,240	Amravati
29	यवतमाळ	...	16,478	12,347	11,191	8,744	Yavatmal
	अमरावती विभाग	...	59,326	41,407	44,658	34,946	Amravati Division
30	वर्धा	...	8,341	7,230	16,765	5,404	Wardha
31	नागपूर	...	23,635	19,754	12,582	9,984	Nagpur
32	भंडारा	...	8,254	4,385	5,912	3,823	Bhandara
33	गोंदिया	...	8,234	4,173	5,909	5,070	Gondia
34	चंद्रपूर	...	14,489	7,576	10,223	7,914	Chandrapur
35	गडचिरोली	...	6,225	2,086	9,916	5,068	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	...	69,178	45,204	61,307	37,263	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग	...	1,28,504	86,611	1,05,965	72,209	Vidharbha Division
	महाराष्ट्र राज्य	...	5,95,438	4,27,251	4,95,718	3,46,705	Maharashtra State

आधार - कुटुंब कल्याण वार्षिक पुस्तक, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Family Welfare Year Book, Government of Maharashtra, Pune

16. जीवनविषयक आकडेवारी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 16.2

नमुना नोंदणी पद्धतीने काढलेले जन्म, मृत्यू व बालमृत्यू दर

BIRTH, DEATH AND INFANT MORTALITY RATES BY SAMPLE REGISTRATION SYSTEM

वर्ष Year	ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			एकत्र/Combined		
	जन्म दर Birth rate	मृत्यू दर Death rate	बालमृत्यू दर Infant mortality rate	जन्म दर Birth rate	मृत्यू दर Death rate	बालमृत्यू दर Infant mortality rate	जन्म दर Birth rate	मृत्यू दर Death rate	बालमृत्यू दर Infant mortality rate
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1981	30.4 (35.6)	10.6 (13.7)	90 (119)	24.5 (27.0)	7.4 (7.8)	49 (62)	28.5 (33.9)	9.6 (12.5)	79 (110)
1991*	28.0 (30.9)	9.3 (10.6)	69 (87)	22.9 (24.3)	6.2 (7.1)	38 (53)	26.2 (29.5)	8.2 (9.8)	60 (80)
2000	21.4 (27.6)	8.6 (9.3)	56 (74)	20.4 (20.7)	5.8 (6.3)	33 (44)	21.0 (25.8)	7.5 (8.5)	48 (68)
2001	21.1 (27.1)	8.5 (9.1)	55 (72)	20.2 (20.3)	5.9 (6.3)	28 (42)	20.7 (25.4)	7.5 (8.4)	45 (66)
2004	19.9 (25.9)	6.8 (8.2)	42 (64)	17.9 (19.0)	5.4 (5.8)	27 (40)	19.1 (24.1)	6.2 (7.5)	36 (58)
2005	19.6 (25.6)	7.4 (8.1)	41 (64)	18.2 (19.1)	5.7 (6.0)	27 (40)	19.0 (23.8)	6.7 (7.6)	36 (58)
2006	19.2 (25.2)	7.4 (8.1)	42 (62)	17.5 (18.8)	5.8 (6.0)	26 (39)	18.5 (23.5)	6.7 (7.5)	35 (57)
2007	18.7 (24.7)	7.3 (8.0)	41 (61)	17.3 (18.6)	5.7 (6.0)	24 (37)	18.1 (23.1)	6.6 (7.4)	34 (55)

टीप/ Note- (१) जन्म दर व मृत्यू दर एक हजार लोकसंख्येमागे आहेत/ Birth and Death rates are per thousand population

(२) बालमृत्यू दर एक हजार जीवित जन्मांमागे आहेत/ Infant mortality rates are per thousand live births

(३) * कंसातील आकडे भारताकरिता असून जम्मू व काश्मीर सोडून आहेत/ Bracketed figures are for India, excluding Jammu & Kashmir

आधार — नमुना नोंदणी पत्रिका, महानिबंधक भारत सरकार, नवी दिल्ली/Sample Registration Bulletin, Registrar General, India, New Delhi

16. जीवनविषयक आकडेवारी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 16.3

उपलब्ध वैद्यकीय सुविधा

MEDICAL FACILITIES AVAILABLE

(सार्वजनिक आणि सार्वजनिक सहाय्यित /Public and Public aided)

अनुक्रमांक Serial No.	वर्ष Year	रुग्णालये (संख्या) Hospitals (No.)	दवाखाने (संख्या) Dispensaries (No.)	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे (संख्या) Primary Health Centres (No.)	प्राथमिक आरोग्य पथके (संख्या) Primary Health Units (No.)	क्षयरोग रुग्णालये आणि रुग्ण चिकित्सालये (संख्या) T.B. Hospitals and clinics (No.)	संस्थांतील खाटांची संख्या No. of beds in institutions	दर लाख लोकसंख्येमागे खाटा Beds per lakh of population
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	1990	768	1,896	1,672	81	1,977**	1,09,273	146
2	1995	828	1,404	1,672	167	2,494	88,143	101
3	1998	843	1,396	1,683	169	2,520	89,575	96
4	2000	889	1,629	1,768	169	2,520	92,007	104
5	2001	981	1,629	1,768	169	2,520	1,01,670	105
6	2002	964	2,081	1,806	174	2,520	92,106	93
7	2003	945	2,019	1,807	177	2,520	92,472	92
8	2004	1,028	2,058	1,807	177	2,520	96,464	93
9	2005	1,047	2,072	1,809	177	2,520	95,762 \$	92
10	2006	1,054	2,072	1,812	177	2,520	95,115 \$	90
11	2007	1,099	2,072	1,818	177	2,520	94,603 \$	88

टीप/ Note- (१) ** १९८८ पासून चिकित्सालयांचा समावेश करण्यात आला /** Numbers of clinics have been included since 1988

(२)\$ बृहन्मुंबई महानगरपालिकेची काही प्रसूतीगृहे व राज्यातील काही प्रसूतीपश्चात दक्षता केंद्रे बंद झाल्यामुळे.

\$ Due to closing of some Maternity hospitals in Mumbai & some aftercare centre in Maharashtra.

आधार - आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source - Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune

17. पोलीस आणि गुन्हे/POLICE AND CRIMES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 17.1

पोलीस स्टेशने आणि पोलिसांची संख्या

POLICE STATIONS AND POLICE FORCES

अनुक्रमांक Serial	बाब	३१ डिसेंबर रोजीची संख्या Number as on 31st December		Item
No.		2005	2006	
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
पोलीस स्टेशने		Police Stations		
1	पोलीस स्टेशनांची संख्या (सब-पोलिसस्टेशन धरुन)	953	953	Number of Police Stations (including Sub-Police Station)
2	चौक्यांची/आउट पोस्टची संख्या	1,519	1,519	Number of out-Posts/chowkies
पोलिसांची संख्या		Police Force		
1	पोलीस महासंचालक, अपर पोलीस महा-संचालक, विशेष पोलीस महानिरीक्षक, पोलीस उप महानिरीक्षक, पोलीस आयुक्त.	72	73	Director General of Police, Addi. Director General of Police, Inspector General of Police, Deputy Inspector General of Police, Commissioner of Police
2	पोलीस उप आयुक्त/पोलीस अधीक्षक	226	241	Deputy Commissioner of Police, Superintendent of Police
3	सहाय्यक पोलीस आयुक्त/ पोलीस उप अधीक्षक इत्यादी.	700	747	Assistant Commissioner of Police Deputy Superintendent of Police etc
4	पोलीस निरीक्षक	1,955	2,578	Police Inspector
5	पोलीस उप निरीक्षक / सहाय्यक पोलीस निरीक्षक	9,984	9,908	Police Sub-Inspector / Assistant Police Inspector
6	सहाय्यक पोलीस उपनिरीक्षक (पोलीस हवालदार धरुन)	50,515	51,221	Assistant Sub-Inspector (including Head Constable)
7	पोलीस शिपाई/पोलीस नाईक	96,419	1,01,363	Police Constable/Police Naik
एकूण		1,59,886	1,66,155	... Total

आधार —पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Director General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

17. पोलीस आणि गुन्हे/POLICE AND CRIMES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 17.2

भारतीय दंडसंहितेखाली झालेले दखलपात्र गुन्हे (गुन्ह्यांचे प्रयत्न धरून)

COGNIZABLE OFFENCES (INCLUDING ATTEMPTS) UNDER INDIAN PENAL CODE

2007

अनुक्रमांक Serial No. (1)	गुन्ह्यांचा प्रकार (2)	गुन्ह्यांची संख्या Number of offences (3)	Type of offence (2)
1	दंगल	.. 6,965	Rioting
2	नाण्यासंबंधीचे गुन्हे	.. 0	Offences relating to coins
3	चलन व बँक नोटासंबंधीचे गुन्हे	.. 188	Offences relating to currency and bank notes
4	खून	.. 2,618	Murders
5	सदोष मनुष्यवध (परंतु खून या संज्ञेत अंतर्भूत नसलेला)	.. 122	Culpable homicide (not amounting to murder)
6	मादक पदार्थांचा वापर	.. 1,569	Administering of stupefying drugs
7	माणसांचे अपहरण	.. 1,293	Kidnapping and abduction
8	दरोडा अथवा त्याकरिता एकत्र होणे	.. 702	Dacoity and preparation of assembly for dacoity
9	चोरी/लूट	.. 2,740	Robbery
10	घरफोडी	.. 13,874	House breaking
11	फसवणूक	.. 5,019	Cheating
12	विश्वासघात	.. 1,470	Breach of trust
13	चो-या--	.. 31,172	Theft of—
	(अ) तांब्याची तार	.. 1,479	(a) Copper wire
	(ब) जनावरे	.. 820	(b) Cattle
	(क) सायकली	.. 710	(c) Cycles
	(ड) मोटारी व सुटे भाग	.. 668	(d) Motorvehicles & accessories
	(इ) पिस्तुले	.. 12	(e) Firearms
	(फ) स्फोटक पदार्थ	.. 0	(f) Explosives
	(ग) इतर	.. 27,483	(g) Other
14	इतर गुन्हे	.. 39,455	Other crimes
	एकूण	.. 1,07,187	... Total

आधार - पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Director General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

18. कारागृहे/PRISONS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 18.1

कारागृहांची व कैद्यांची संख्या/NUMBER OF PRISONS AND CONVICTS

2006 - 07

अनुक्रमांक Serial No.	बाब (1)	माहिती Particulars (3)	Item (2)
१	विविध प्रकारच्या कारागृहांची संख्या —		<i>Number of different types of prisons—</i>
	(अ) मध्यवर्ती कारागृह ..	8	(a) Central Prisons
	(ब) जिल्हा कारागृह ..	24	(b) District Prisons
	(क) तालुका दुय्यम कारागृह ..	172	(c) Taluka Sub-jails
	(ड) पोलीस कोठड्या	(d) Police Lock-ups
	(इ) इतर (खुले कारागृह) ..	6	(e) Others(Open Prisons)
2	३१ मार्च, २००४ रोजी शिक्षेच्या मुदतीनुसार दीर्घ कैद्यांचे वर्गीकरण		Number of convicts according to length of sentences as on 31st March 2004
	(अ) एक वर्ष व त्याहून कमी ..	1,523	(a) One year and below
	(ब) एक वर्षाहून अधिक पण दोन वर्षाहून कमी ..	877	(b) Above one year and not exceeding two years
	(क) दोन वर्षाहून अधिक पण पाच वर्षांपेक्षा कमी ..	653	(c) Above two years and not exceeding five years
	(ड) पाच वर्षांपेक्षा अधिक पण दहा वर्षांपेक्षा कमी ..	515	(d) Above five years & not exceeding ten years
	(इ) दहा वर्षांपेक्षा अधिक ..	181	(e) Exceeding ten years
	(फ) जन्मठेप ..	872	(f) Life sentence
	(ग) मृत्यू दंड ..	20	(g) Sentenced to death
	एकूण * ..	4,641	... Total *

टिप - * एकूण बंदी संख्येमध्ये तालुका दुय्यम कारागृहांची माहिती समाविष्ट नाही

Note- * Information about total convicts in Taluka Sub-jails is not included

आधार - कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.— Director General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune

19. घरबांधणी/HOUSING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 19.1

घरांची वापरानुसार केलेली वर्गवारी/CLASSIFICATION OF HOUSES ACCORDING TO USE

जनगणना / Population Census, 2001

(हजारंत/In thousand)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	वापराचे प्रकार (2)	ग्रामीण Rural (3)	नागरी Urban (4)	एकूण Total (5)	Type of use (2)
1	घरांची यादी करतेवेळी रिकामी आढळलेली घरे-	1,216	1,393	2,609	Census houses vacant at the time of house-listing
2	वापरातील घरे -				<i>Occupied census house used as—</i>
(1)	निवासी घरे	10536	7769	18305	Residence
(2)	निवासासह अन्य उपयोग	312	203	515	Residence-cum-other use
(3)	दुकाने, कार्यालये	435	1021	1456	Shop,office
(4)	शाळा, कॉलेज इ.	145	33	178	School, colleges etc.
(5)	हॉटेल, लॉज, गेस्ट हाऊस इ.	38	50	88	Hotel, lodge, guest house etc.
(6)	रुग्णालय, दवाखाना इ.	30	49	79	Hospital, dispensary etc.
(7)	कारखाने, यंत्रशाळा व तात्पुरत्या जागा इ.	78	219	297	Factories, workshops & worksheds etc.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 19.1—contd

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
(8)	पूजास्थान	.. 169	51	220	Place of worship
(9)	निवासाव्यतिरिक्त अन्य उपयोग	.. 1,450	404	1,854	Other non-residential use
एकूण वापरातील घरे (२)		.. 13,193	9,799	22,993	Total occupied census houses (2)
एकूण (१) + (२)		.. 14,409	11,192	25,601	Grand Total of (1) + (2)

टिप -- (१) 'गणनाघर' म्हणजे एखादी इमारत किंवा इमारतीचा भाग, ज्याला रस्त्यावरून, शिवारातून किंवा सार्वजनिक जिन्यावरून स्वतंत्र प्रवेशद्वार आहे व जे वापराच्या दृष्टीने एक स्वतंत्र घटक आहे

(२) आकडे संक्षिप्तात लिहिल्यामुळे बेरजा जुळतीलच असे नाही

आधार - भारताची जनगणना, २००१, महाराष्ट्र, मालिका २८, खंड एक

Note.—(1) A 'census house' is a building or part of a building having a separate main entrance from road, common court yard, staircase etc., used or recognised as separate unit.

(2) Details may not add up to the totals due to rounding.

Source.—Census of India, 2001 Maharashtra, Series28, Volume - I.

19. घरबांधणी/HOUSING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 19.2

वापरातील खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबाचे वर्गीकरण/CLASSIFICATION OF HOUSEHOLDS ACCORDING TO ROOMS OCCUPIED

जनगणना / Population Census, 2001

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	गणना केलेली एकूण कुटुंबे (हजारात)	.. 10,993	8,070	19,063	Total number of households (in thousand)
2	गणना केलेले एकूण लोक (संस्थांतून राहणारे व गृहहीन इत्यादी) (हजारात)	.. 55,778	41,101	96,879	Total number of persons enumerated (including inmates of institutions and houseless persons) (in thousand)
3	कुटुंबांचे वर्गीकरण (शेकडा)				Classification of households (Percentage)
	(अ) वेगळी खोली नसलेले	.. 4.90	3.86	4.46	(a) No exclusive room
	(ब) एका खोलीत राहणारी कुटुंबे	.. 48.71	46.71	47.86	(b) Households with one room
	(क) दोन खोल्यांत राहणारी कुटुंबे	.. 30.45	26.90	28.95	(c) Households with two rooms
	(ड) तीन खोल्यांत राहणारी कुटुंबे	.. 10.47	13.49	11.75	(d) Households with three rooms
	(इ) चार खोल्यांत राहणारी कुटुंबे	.. 3.54	5.38	4.32	(e) Households with four rooms
	(फ) पाच खोल्यांत राहणारी कुटुंबे	.. 0.92	1.70	1.25	(f) Households with five rooms
	(ग) सहा खोल्यांत राहणारी कुटुंबे	.. 1.01	1.96	1.41	(g) Households with Six rooms
	एकूण	.. 100.0	100.0	100.0	Total

.आधार - भारताची जनगणना २००१, मालिका २८, कुटुंबातील तक्ते, खंड एक

Source - Census of India. 2001-Series28, Household Tables, Volume - I.

19. घरबांधणी/

तक्ता क्रमांक/

राहत्या घराच्या छप्परांसाठी वापरलेल्या प्रमुख साधनानुसार कुटुंबांचे वर्गीकरण/

जनगणना/

ग्रामीण नागरी एकूण	एकूण कुटुंबे Total households	गवत, पाने, लाकूड, बांबू चिखल,इ. Grass, leaves, wood, bamboo, mud,etc.	प्लॅस्टिक, पॉलिथिन Polythene	खाप-या Tiles	स्लेट Slate
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
ग्रामीण	1,09,93,623	17,37,783	49,032	46,20,161	34,102
नागरी	80,69,526	1,77,843	94,000	12,94,192	33,028
एकूण	1,90,63,149	19,15,626	1,43,032	59,14,353	67,130

19. घरबांधणी/

तक्ता क्रमांक/

राहत्या घराच्या भितींसाठी वापरलेल्या प्रमुख साधनानुसार कुटुंबांचे वर्गीकरण/

जनगणना/

ग्रामीण नागरी एकूण	एकूण कुटुंबे Total households	गवत, पाने, लाकूड, बांबू,इ. Grass, leaves, wood, bamboo,etc.	प्लॅस्टिक, पॉलिथिन Polythene	माती कच्ची विट Mud, unburnt brick	लाकूड Wood
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
ग्रामीण	1,09,93,623	12,20,130	30,510	46,16,123	1,12,871
नागरी	80,69,526	1,69,478	63,092	10,13,403	1,29,023
एकूण	1,90,63,149	13,89,608	93,602	56,29,526	2,41,894

आधार — भारताची जनगणना, २००१

HOUSING

TABLE No. 19.3 (A)

DISTRIBUTION OF HOUSEHOLDS BY PREDOMINANT MATERIAL OF ROOF OF HOUSE OCCUPIED
Population Census, 2001

जी.आय.धातू, अंस्बेस्टॉसचे पत्रे G.I.Metal, Asbestos sheets	विटा Brick	दगड Stone	काँक्रीट Concrete	इतर सर्व प्रकारचे सामान All other materials	Rural Urban Total
(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(1)
36,26,154	43,337	22,324	7,08,105	1,52,625	Rural
30,12,662	50,426	10,469	33,22,003	74,903	Urban
66,38,816	93,763	32,793	40,30,108	2,27,528	Total

HOUSING

TABLE No. 19.3 (B)

DISTRIBUTION OF HOUSEHOLDS BY PREDOMINANT MATERIAL OF WALLS OF HOUSE OCCUPIED
Population Census, 2001

जी.आय.धातू, अंस्बेस्टॉसचे पत्रे G.I.Metal, Asbestos sheets	पक्की विटा Brick	दगड Stone	काँक्रीट Concrete	इतर सर्व प्रकारचे सामान All other materials	Rural Urban Total
(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(1)
68,645	27,86,381	17,23,856	4,03,359	31,748	Rural
3,21,907	50,80,753	1,36,168	11,32,352	23,350	Urban
3,90,552	78,67,134	18,60,024	15,35,711	55,098	Total

Source — Census of India, 2001

19. घरबांधणी/HOUSING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 19.4

बेघर व संस्थांत रहाणारे लोक

HOUSELESS AND INSTITUTIONAL POPULATION

जनगणना/Population Census, 2001

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	व्यक्तींची संख्या/Number of persons			एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Per- centage of total population (6)	District (2)
		बेघर Houseless (3)	संस्थांतील Institu- tional (4)	एकूण Total (5)		
1	मुंबई शहर	24,000	73,724	97,724	2.93	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	15,074	59,075	74,149	0.86	Mumbai Suburban
3	ठाणे	51,888	91,246	1,43,134	1.76	Thane
4	रायगड	14,607	22,675	37,282	1.69	Raigad
5	रत्नागिरी	6,294	12,879	19,173	1.13	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	6,172	5,036	11,208	1.29	Sindhudurg
	कोंकण विभाग	1,18,035	2,64,635	3,82,670	1.54	Konkan Division
7	नाशिक	25,421	94,977	1,20,398	2.41	Nashik
8	धुळे	3,620	29,529	33,149	1.94	Dhule
9	नंदुरबार	4,044	45,172	49,216	3.75	Nandurbar
10	जळगाव	16,879	28,767	45,646	1.24	Jalgaon
11	अहमदनगर	10,494	50,565	61,059	1.51	Ahmadnagar
	नाशिक विभाग	60,458	2,49,010	3,09,468	1.97	Nashik Division
12	पुणे	16,316	98,856	1,15,172	1.59	Pune
13	सातारा	8,843	24,861	33,704	1.20	Satara
14	सांगली	6,402	15,638	22,040	0.85	Sangli
15	सोलापूर	18,112	27,836	45,948	1.19	Salapur
16	कोल्हापूर	7,416	21,044	28,460	0.81	Kolhapur
	पुणे विभाग	57,089	1,88,235	2,45,324	1.23	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	2,35,582	7,01,880	9,37,462	1.55	Rest of Maharashtra

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 19.4.—*contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
17	औरंगाबाद	7,132	24,742	31,874	1.10	Aurangabad
18	जालना	5,525	9,408	14,933	0.93	Jalna
19	परभणी	2,653	9,002	11,655	0.76	Parbhani
20	हिंगोली	1,286	6,405	7,691	0.78	Hingoli
21	बीड	5,811	12,940	18,751	0.87	Beed
22	नांदेड	5,600	25,833	31,433	1.09	Nanded
23	उस्मानाबाद	5,337	12,620	17,957	1.21	Osmanabad
24	लातूर	3,308	18,083	21,391	1.03	Latur
	औरंगाबाद विभाग	36,652	1,19,033	1,55,685	1.00	Aurangabad Div.
25	बुलढाणा	5,340	13,834	19,174	0.86	Buldhana
26	अकोला	5,842	9,577	15,419	0.95	Akola
27	वाशिम	2,593	7,559	10,152	1.00	Washim
28	अमरावती	9,904	27,393	37,297	1.43	Amravati
29	यवतमाळ	9,581	31,861	41,442	1.69	Yavatmal
	अमरावती विभाग	33,260	90,224	1,23,484	1.24	Amravati Div.
30	वर्धा	10,434	12,423	22,857	1.85	Wardha
31	नागपूर	8,995	36,605	45,600	1.12	Nagpur
32	भंडारा	2,472	6,569	9,041	0.80	Bhandara
33	गोंदिया	1,914	11,803	13,717	1.14	Gondiya
34	चंद्रपूर	8,139	22,053	30,192	1.46	Chandrapur
35	गडचिरोली	3,476	24,582	28,058	2.89	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	35,430	1,14,035	1,49,465	1.40	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग	68,690	2,04,259	2,72,949	1.32	Vidarbha Div.
	महाराष्ट्र राज्य	3,40,924	10,25,172	13,66,096	1.41	Maharashtra State

आधार — भारताची जनगणना २००१

Source — Census of India. 2001

**19. घरबांधणी/
तक्ता क्रमांक/
खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबांची संख्या/
जनगणना/
खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबे/**

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण Total	खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबे/		
			वेगळी खोली नसलेले exclusive room	१ खोली 1 Room	२ खोल्या 2 Rooms
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	मुंबई शहर ..	6,48,590	45,739	4,43,362	86,184
2	मुंबई उपनगर ..	17,74,332	124,355	11,05,757	3,63,308
3	ठाणे ..	17,00,019	84,262	8,42,631	5,28,648
4	रायगड ..	4,71,628	22,172	1,87,480	1,61,830
5	रत्नागिरी ..	3,66,605	30,875	1,46,770	1,06,206
6	सिंधुदुर्ग ..	1,90,278	10,317	47,757	56,200
	कोकण विभाग ..	51,51,452	317,720	27,73,757	13,02,376
7	नाशिक ..	8,76,758	47,886	4,21,728	2,56,414
8	धुळे ..	3,29,868	25,447	1,62,340	87,984
9	नंदुरबार ..	2,50,526	30,901	1,55,731	42,451
10	जळगाव ..	7,30,063	43,685	3,82,310	2,01,567
11	अहमदनगर ..	7,42,065	37,518	4,26,590	1,81,728
	नाशिक विभाग ..	29,29,280	185,437	15,48,699	7,70,144
12	पुणे ..	14,39,610	76,316	7,00,488	3,76,000
13	सातारा ..	5,46,458	37,474	2,27,301	1,72,040
14	सांगली ..	4,95,189	20,700	1,95,947	1,54,559
15	सोलापूर ..	7,15,075	19,777	3,81,782	2,02,385
16	कोल्हापूर ..	6,90,523	14,087	1,99,834	2,20,110
	पुणे विभाग ..	38,86,855	168,354	17,05,352	11,25,094
	उर्वरित महाराष्ट्र ..	1,19,67,587	671,511	60,27,808	31,97,614

HOUSING

TABLE No. 19.5

HOUSEHOLDS BY NUMBER OF ROOMS OCCUPIED

Population Census, 2001

Households occupying number of rooms

३ खोल्या 3 Rooms	४ खोल्या 4 Rooms	५ खोल्या 5 Rooms	६ खोल्या 6 Rooms	District
(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
46,805	18,012	4,413	4,075	Mumbai City
1,35,745	29,767	6,103	9,297	Mumbai Suburban
1,79,213	42,084	9,880	13,301	Thane
66,682	22,008	5,598	5,858	Raigad
48,219	20,592	6,999	6,944	Ratnagiri
34,205	23,241	9,141	9,417	Sindhudurg
5,10,869	1,55,704	42,134	48,892	Konkan Division
98,789	32,893	8,588	10,460	Nashik
36,346	11,057	2,962	3,732	Dhule
14,626	3,729	1,044	2,044	Nandurbar
68,055	21,993	5,371	7,082	Jalgaon
59,273	22,754	6,439	7,763	Ahmadnagar
2,77,089	92,426	24,404	31,081	Nashik Division
1,75,342	71,499	19,166	20,799	Pune
68,364	26,230	7,159	7,890	Satara
71,438	32,280	9,384	10,881	Sangli
62,980	28,864	8,485	10,802	Solapur
1,58,531	63,847	16,217	17,897	Kolhapur
5,36,655	2,22,720	60,411	68,269	Pune Division
13,24,613	4,70,850	1,26,949	1,48,242	Rest of Maharashtra

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
17	औरंगाबाद ..	5,26,155	16,851	2,83,729	1,41,737
18	जालना ..	3,02,549	9,702	1,80,596	77,790
19	परभणी ..	2,83,603	3,779	1,36,962	92,848
20	हिंगोली ..	1,81,035	5,295	86,290	62,246
21	बीड ..	4,33,108	5,986	2,71,390	1,03,666
22	नांदेड ..	5,23,539	21,018	2,72,863	1,50,357
23	उस्मानाबाद ..	2,93,109	5,946	1,40,177	95,715
24	लातूर ..	3,73,283	5,308	1,56,092	1,30,135
	औरंगाबाद विभाग . .	29,16,381	73,885	15,28,099	8,54,494
25	बुलढाणा ..	4,43,878	13,836	2,45,826	1,26,364
26	अकोला ..	3,13,405	6,927	1,51,623	95,681
27	वाशिम ..	2,02,634	7,003	94,980	69,976
28	अमरावती ..	5,13,723	15,789	2,13,400	1,73,780
29	यवतमाळ ..	5,08,706	13,381	2,11,324	1,86,788
	अमरावती विभाग . .	19,82,346	56,936	9,17,153	6,52,589
30	वर्धा ..	2,59,342	8,138	78,373	1,05,262
31	नागपूर ..	7,90,524	13,601	2,16,054	2,66,724
32	भंडारा ..	2,39,861	5,216	67,593	88,321
33	गोंदिया ..	2,49,376	5,448	90,242	86,135
34	चंद्रपूर ..	4,51,981	9,528	1,40,189	1,79,035
35	गडचिरोली ..	2,05,751	5,508	58,723	88,063
	नागपूर विभाग . .	21,96,835	47,439	6,51,174	8,13,540
	विदर्भ विभाग . .	41,79,181	1,04,375	15,68,327	14,66,129
	महाराष्ट्र राज्य ..	1,90,63,149	8,49,771	91,24,234	55,18,237

आधार— भारताची जनगणना २००१, मालिका २८, कुटुंबातील तक्ते, खंड एक

TABLE No. 19.5—Contd.

(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
48,985	20,715	6,314	7,824	Aurangabad
21,741	7,444	2,453	2,823	Jalna
29,583	12,360	4,186	3,885	Parbhani
17,348	6,123	1,833	1,900	Hingoli
31,357	11,961	3,873	4,875	Beed
45,049	20,135	6,072	8,045	Nanded
29,991	13,109	3,802	4,369	Osmanabad
44,474	22,364	7,061	7,849	Latur
2,68,528	1,14,211	35,594	41,570	Aurangabad Division
36,742	12,505	3,840	4,765	Buldhana
34,486	14,822	4,474	5,392	Akola
19,759	6,882	2,008	2,026	Washim
64,790	26,595	9,757	9,612	Amravati
58,726	23,253	7,745	7,489	Yavatmal
2,14,503	84,057	27,824	29,284	Amravati Division
43,807	14,502	4,823	4,437	Wardha
1,65,536	75,170	25,262	28,177	Nagpur
57,388	13,619	3,838	3,886	Bhandara
46,437	13,710	3,593	3,811	Gondiya
81,328	27,727	7,279	6,895	Chandrapur
37,869	10,130	2,742	2,716	Gadchiroli
4,32,365	1,54,858	47,537	49,922	Nagpur Division
6,46,868	2,38,915	75,361	79,206	Vidharbha Division
22,40,009	8,23,976	2,37,904	2,69,018	Maharashtra State

Source—Census of India. 2001—Series28, Household Tables, Volume - I

20. स्थानिक संस्था/LOCAL BODIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20.1

ग्रामपंचायतींची व्याप्ती, स्वनिर्मित उत्पन्न आणि खर्च/ COVERAGE, INCOME AND EXPENDITURE OF VILLAGE PANCHAYATS

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	माहिती/Particulars		Item (2)
		2005-06 (3)	2006-07 (4)	
I.	व्याप्ती			Coverage —
(१)	ग्रामपंचायतींची संख्या *	27,971	27,919	(1) No. of village panchayats *
(२)	त्यात अंतर्भूत असलेल्या खेड्यांची संख्या	43,711	43,711	(2) No. of villages covered
(३)	त्यांतील लोकसंख्या (हजारांमध्ये)	55,778	55,778	(3) Population covered (in thousand)
II.	उत्पन्न (कोटी रुपये)			Income (crore Rs.)
(१)	पंचायतींचे स्वतःचे उत्पन्न	453	501	(1) Own income
(२)	शासकीय अनुदाने	293	376	(2) Government Grants
(३)	देणग्या, वर्गणी इत्यादी	112	71	(3) Donations, contributions etc.
	एकूण उत्पन्न (प्रारंभीची शिल्लक वगळून)	858	990	Total Income (Excluding opening Balance)
III.	खर्च (कोटी रुपये)			Expenditure (crore Rs.)
(१)	आरोग्य व सफाई	197	241	(1) Sanitation and health
(२)	सार्वजनिक कामे	317	352	(2) Public works
(३)	लोककल्याणाची कामे	54	44	(3) Welfare of people
(४)	इतर	252	301	(4) Others
	एकूण खर्च (अखेरची शिल्लक वगळून)	820	938	Total Expenditure (Excluding closing Balance)

टिप - * नगर पंचायतींच्या समावेशासह. / Including Nagar panchayats.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

20. स्थानिक संस्था/LOCAL BODIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20.2

नगरपरिषदांबाबत माहिती / CONSTITUTION OF MUNICIPAL COUNCILS (31.3.2007)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	नगरपरिषदांची संख्या Number of municipal councils (3)	नगरपरिषदांच्या सदस्यांची संख्या Number of councillors				नाम निर्देशित Nominated (8)	एकूण Total (9)	District (2)
			सर्वसाधारण General (4)	अ.जा. S.C. (5)	अ.ज. S.T. (6)	इ.मा.व O.B.C. (7)			
1	ठाणे	9	187(64)	13(5)	21(9)	82(28)	28	331(106)	Thane
2	रायगड	11	139(43)	11(5)	11(5)	62(23)	25	248(76)	Raigad
3	रत्नागिरी	4	94(30)	4(1)	0(0)	41(15)	14	153(46)	Ratnagiri
4	सिंधुदुर्ग	3	43(15)	3(3)	0(0)	23(9)	8	77(27)	Sindhudurg
	कोंकण विभाग	27	463(152)	31(14)	32(14)	208(75)	75	809(255)	Konkan Div.
5	नाशिक	8	80(25)	23(9)	10(6)	42(17)	17	172(57)	Nashik
6	धुळे	2	29(13)	3(2)	5(2)	13(4)	5	55(21)	Dhule
7	नंदुरबार	4	40(15)	5(2)	14(5)	22(9)	9	90(31)	Nandurbar
8	जळगाव	13	186(65)	22(10)	12 (5)	86(31)	33	347(111)	Jalgaon
9	अहमदनगर	8	88(28)	23(9)	5(2)	58(21)	19	193(60)	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	35	423(146)	76(32)	46(20)	221(82)	83	857(280)	Nashik Div.
10	पुणे	11	113(41)	25(10)	4(1)	55(21)	21	218(73)	Pune
11	सातारा	8	107(35)	19(9)	0(0)	51(18)	20	197(62)	Satara
12	सांगली	4	54(20)	10(3)	0(0)	23(8)	9	96(31)	Sangli
13	सोलापूर	9	110(34)	27(12)	3(1)	55(20)	21	216(67)	Solapur
14	कोल्हापूर	9	120(40)	23(10)	0(0)	56(22)	21	220(72)	Kolhapur
	पुणे विभाग	41	504(170)	104(44)	7(2)	240(89)	92	947(305)	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	103	1390(468)	211(90)	85(36)	669(246)	250	2613(840)	Rest of Maharashtra

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20.2 — contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
15	औरंगाबाद	6	72(24)	11(5)	3(0)	32(12)	12	130(74)	Aurangabad
16	जालना	4	65(20)	10(4)	1(1)	30(11)	11	117(36)	Jalna
17	परभणी	8	119(52)	17(8)	4(1)	55(20)	18	213(81)	Parbhani
18	हिंगोली	3	44(16)	6(2)	1(0)	20(7)	8	79(25)	Hingoli
19	बीड	6	95(32)	20(10)	1(1)	44(16)	16	176(59)	Beed
20	नांदेड	11	119(41)	29(11)	16(7)	53(20)	20	210(104)	Nanded
21	उस्मानाबाद	8	85(28)	22(9)	2(0)	45(18)	17	171(55)	Osmanabad
22	लातूर	5	84(27)	25(9)	2(1)	41(15)	14	166(52)	Latur
	औरंगाबाद विभाग	51	683(240)	140(58)	30(11)	320(119)	116	1262(486)	Aurangabad Div.
23	बुलढाणा	11	149(50)	21(10)	3(0)	71(22)	26	269(82)	Buldhana
24	अकोला	5	64(22)	10(3)	3(1)	30(11)	6	113(37)	Akola
25	वाशिम	4	53(17)	9(6)	2(1)	24(8)	10	98(32)	Washim
26	अमरावती	10	111(35)	27(11)	16(6)	58(21)	23	235(73)	Amravati
27	यवतमाळ	8	94(34)	21(8)	13(4)	59(19)	20	207(65)	Yavatmal
	अमरावती विभाग	38	471(158)	88(38)	37(12)	242(81)	85	922(289)	Amravati Division
28	वर्धा	6	89(30)	22(9)	12(4)	40(15)	12	175(58)	Wardha
29	नागपूर	10	92(27)	28(11)	21(9)	55(21)	21	217(68)	Nagpur
30	भंडारा	3	34(10)	12(5)	6(3)	20(7)	7	79(25)	Bhandara
31	गोंदिया	2	26(7)	12(5)	3(2)	16(6)	6	63(20)	Gondiya
32	चंद्रपूर	7	93(39)	35(14)	17(8)	51(20)	19	215(81)	Chandrapur
33	गडचिरोली	2	19(6)	6(2)	4(2)	11(4)	4	44(14)	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	30	353(119)	115(46)	63(28)	193(73)	69	793(266)	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग	119	824(277)	203(84)	100(40)	435(154)	154	1715(555)	Vidarbha Division
	एकूण नगर परिषदा	222	2897(985)	554(232)	215(87)	1424(519)	520	5590(1881)	Total Municipal Councils

टीप - कंसांतील आकडे स्त्रियांकरिता राखीव जागांची संख्या दर्शवितात. Note - Figures in brackets indicate number of seats reserved for women.
 आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई Source—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

20. स्थानिक संस्था/LOCAL BODIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20.3

महानगरपालिकांबाबतची माहिती / CONSTITUTION OF MUNICIPAL CORPORATIONS (31.3.2007)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	महानगर पालिका (2)	महानगरपालिकांची संख्या Number of Municipal Corporation (3)	महानगरपालिकांच्या सदस्यांची संख्या Number of corporators				नाम निर्देशित Nomi-nated (8)	एकूण Total (9)	Municipal Corporation (2)
			सर्वसाधारण General (4)	अ.जा. S.C. (5)	अ.ज. S.T. (6)	इ.मा.व O.B.C . (7)			
(1)	बृहन्मुंबई	1	149 (50)	15 (5)	2 (1)	61(20)	5	232 (76)	Brihanmumbai
(2)	ठाणे	1	74 (24)	7 (3)	4 (2)	31(10)	5	121 (39)	Thane
(3)	नवी मुंबई	1	59 (20)	6 (2)	1 (0)	24 (8)	5	95 (30)	New Mumbai
(4)	कल्याण	1	70 (23)	6 (2)	1 (1)	29(10)	5	111 (36)	Kalyan
(5)	उल्हासनगर	1	47 (16)	9 (3)	1 (0)	19 (7)	5	81 (26)	Ulhasnagar
(6)	मिरा-भाईंदर	1	56 (18)	1 (1)	1 (1)	21 (7)	5	84 (27)	Mira Bhyander
(7)	भिवंडी	1	58 (19)	2 (1)	1 (0)	23 (8)	5	94 (28)	Bhivandi
(8)	नाशिक	1	59 (18)	13 (5)	7 (3)	29(10)	5	113 (36)	Nashik
(9)	मालेगाव	1	50 (17)	2 (1)	1 (1)	19 (6)	5	78 (25)	Malegaon
(10)	अहमदनगर	1	39 (13)	8 (3)	0 (0)	18 (6)	5	70 (22)	Ahmednagar
(11)	धुळे	1	42 (14)	5 (2)	2 (1)	18 (6)	5	72 (23)	Dhule
(12)	जळगाव	1	41 (14)	6 (3)	3 (1)	19 (7)	5	74 (25)	Jalgaon
(13)	पुणे	1	87 (28)	17 (6)	1 (1)	39(13)	5	149 (48)	Pune
(14)	पिंपरी-चिंचवड	1	60 (20)	15 (5)	2 (1)	28 (9)	5	110 (35)	Pimpri-Chinchwad
(15)	सांगली	1	44 (14)	10 (4)	0 (0)	20 (7)	5	79 (25)	Sangli
(16)	सोलापूर	1	57 (18)	13 (5)	2 (1)	26 (9)	5	103 (33)	Solapur
(17)	कोल्हापूर	1	47 (16)	9 (3)	0 (0)	21 (7)	5	82 (26)	Kolhapur
(18)	औरंगाबाद	1	54 (18)	17 (6)	1 (0)	26 (9)	5	103 (33)	Aurangabad
(19)	नांदेड	1	41 (13)	10 (4)	2 (1)	20 (7)	5	78 (25)	Nanded
(20)	अमरावती	1	44 (15)	12 (4)	3 (1)	22 (7)	5	86 (27)	Amravati
(21)	अकोला	1	43 (14)	7 (3)	2 (1)	19 (6)	5	76 (24)	Akola
(22)	नागपूर	1	62 (22)	25 (8)	14 (4)	35 (11)	5	141 (45)	Nagpur
एकूण महानगरपालिका		22	1283(424)	215(79)	52(21)	572(190)	110	2232 (714)	Total Mun. Corpn.

टीप - कंसातील आकडे स्त्रियांकरिता राखीव जागांची संख्या दर्शवतात. Note : Figures in brackets indicate number of seats reserved for women.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई Source—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

20. स्थानिक संस्था/LOCAL BODIES
तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20.4
नगरपरिषदांचे व महानगरपालिकांचे उत्पन्न व खर्च
INCOME AND EXPENDITURE OF MUNICIPAL COUNCILS AND MUNICIPAL CORPORATIONS
2006-07

(रुपये कोटीत/Rs. in crore)

बाब	सर्व नगरपरिषदा All Municipal Councils	सर्व महानगरपालिका All Municipal Corporations	कटक मंडळे Canton- ment Boards	एकूण Total (2+3+4)	वृहन्मुंबई महानगरपालिका Municipal Corporation of Greater Mumbai	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(1)
उत्पन्न						Income
I. नगरपरिषदांचे दर व कर	504.13	11,147.15	79.92	11,731.20	6,122.12	Municipal rates and taxes
एकूण	504.13	11,147.15	79.92	11,731.20	6,122.12	... Total
II. इतर साधनांपासून उत्पन्न						<i>Income from other sources</i>
(1) शासकीय अनुदाने	1,260.91	635.57	13.42	1,909.90	139.40	Government Grants
(2) इतर साधने	297.21	4,434.42	65.84	4,797.47	3,382.73	Other Sources
एकूण (1+2)	1,558.12	5,069.99	79.26	6,707.37	3,522.13	... Total (1+2)
एकूण उत्पन्न (I+II)	2,062.25	16,217.14	159.18	18,438.57	9,644.25	... Total Income (I+II)

प्रारंभिक शिल्लक	..	477.31	2,452.99	28.64	2,958.94	1,634.13	Opening balance
२. खर्च							Expenditure—
(1) सामान्य प्रशासन	..	591.29	4,473.89	40.07	5,105.25	2,616.64	General Administration
(2) सार्वजनिक दिवाबत्ती	..	45.13	274.06	0.28	319.47	82.01	Public lighting
(3) पाणीपुरवठा	..	136.64	1,406.81	3.70	1,547.15	645.98	Water Supply
(4) जलनिःसारण व मलनिःसारण	..	45.52	1,047.45	1.91	1,094.88	710.32	Drainage Conservance and Sanitation
(5) सार्वजनिक आरोग्य		54.34	650.66	3.44	708.44	432.45	Public Health
(6) परिवहन		3.05	438.75	0.00	441.80	378.55	Transport
(7) शिक्षण		24.81	288.77	0.44	314.02	139.97	Education
(8) सार्वजनिक बांधकामे	..	377.71	1,461.85	21.10	1,860.66	83.06	Public Works
(9) इतर	..	561.65	4,777.38	92.46	5,431.49	3,414.37	Other
एकूण खर्च	..	1,840.14	14,819.62	163.40	16,823.16	8,503.35	Total—Expenditure

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

20. स्थानिक संस्था/LOCAL BODIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20.5

जिल्हा परिषदांचे उत्पन्न व खर्च

INCOME AND EXPENDITURE OF ZILLA PARISHADS

(रुपये कोटीत/Rs. in crores)

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	प्रत्यक्ष Actuals 2004-05	प्रत्यक्ष Actuals 2005-06	प्रत्यक्ष Actuals 2006-07	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
	उत्पन्न				Receipts
1.	एकूण महसुली उत्पन्न (1+2)	6,950	7,729	8,116	Total Revenue receipts(1 to 2)
(1)	स्वनिर्मित साधनांकरवी	260	154	332	Self-raised resources
(2)	एकूण शासकीय अनुदाने (अ+ब)	6,690	7,394	7,784	Total Government grants (a+b)
(अ)	सांविधिक	5,965	6,604	6,961	(a) Statutory grants
(ब)	अभिकरण योजनांसाठी	725	790	823	(b) Agency scheme grants
2.	स्वनिर्मित साधनांकरवी (1 ते 4)	260	154	332	Self-raised resources (1 to 4)
(1)	जमीन महसुलावरील स्थानिक उपकर (स्टॅम्प ड्यूटीसह)	101	75	213	Local cess on Land revenue (including stamp duty)
(2)	शिक्षण	31	20	29	Education
(3)	इमारत व दळणवळण	10	8	10	Buildings and communications
(4)	इतर	118	51	80	Others
3.	एकूण सांविधिक अनुदाने (1 ते 4)	5,965	6,604	6,961	Total Statutory grants (1 to 4)
(1)	सहेतुक अनुदाने	3,097	3,662	3,818	Purposive grants

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20.5 — *Contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
(2)	आस्थापना अनुदाने	1,657	1,774	1,775	Establishment grants
(3)	योजना अनुदाने	755	708	809	Plan scheme grants
(4)	इतर	456	460	559	Others
खर्च		Expenditure			
एकूण महसुली खर्च (1 to 14)		6,776	7,495	8,161	Total Revenue Expenditure (1 to 14)
(1)	सामान्य प्रशासन	512	569	576	General Administration
(2)	शिक्षण	3,011	3,489	3,638	Education
(3)	वैद्यकीय	29	27	34	Medical
(4)	सार्वजनिक आरोग्य	439	483	510	Public Health
(5)	आयुर्वेद	26	26	29	Ayurved
(6)	कृषि	57	75	92	Agriculture
(7)	पशुसंवर्धन	97	100	115	Animal Husbandry
(8)	इमारती व दळणवळण (सार्वजनिक बांधकाम)	462	502	591	Buildings and Communi- cations (Public Works)
(9)	समाजकल्याण	258	367	391	Social Welfare
(10)	सामूहिक विकास	323	262	344	Community Development
(11)	सार्वजनिक आरोग्य अभियांत्रिकी	249	291	374	Public Health Engineering
(12)	पाटबंधारे	187	216	239	Irrigation
(13)	वने	13	9	7	Forest
(14)	इतर	1,113	1,079	1,221	Other

आधार — अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source— Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra,
Mumbai

20. स्थानिक संस्था/LOCAL BODIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20.6

स्थानिक संस्थांची प्रकारानुसार संख्या
LOCAL BODIES BY TYPES

(संख्या/Number)

स्थानिक संस्था	रोजी /As on 31-3-2007	Local Body
महानगरपालिका	22	Municipal Corporations
नगर परिषदा	222	Municipal Councils
जिल्हा परिषदा	33	Zilla Parishads
पंचायत समित्या	351	Panchayat Samitis
ग्रामपंचायती	27,919 *	Gram Panchayats
कटक मंडळे	7	Cantonment Boards

* नगरपंचायतींच्या समावेशासह/Including Nagar Panchayats

आधार – अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source – Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra,
Mumbai

21. स्थानिक निवडणुका/GENERAL ELECTIONS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 21.1

सार्वत्रिक निवडणुकांचे निकाल

RESULTS OF GENERAL ELECTIONS

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	लोकसभा Lok Sabha (2004)	विधानसभा Vidhan Sabha (2004)	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	एकूण जागांची संख्या	48	288	Total number of seats
	(अ) अनुसूचित जातींकरिता राखीव जागा	2	18	(a) Number of seats reserved for scheduled castes
	(ब) अनुसूचित जमातींकरिता राखीव जागा	4	22	(b) Number of seats reserved for scheduled tribes
2	सर्वसाधारण जागा	42	248	Number of general seats
3	उमेदवारांची संख्या			Number of candidates—
	(अ) नामनिर्देशन प्राप्त	617	4,555	(a) Nominations filed
	(ब) ज्यांचा नामनिर्देश नाकारला असे	100	488	(b) Whose nomination was rejected
	(क) उमेदवारी मागे घेणारे	105	1,389	(c) Withdrew
	(ड) निवडणुका लढवणारे	412	2,678	(d) Contested
	(ई) निवडून आलेले	48	288	(e) Elected
4	मतदारांची संख्या (हजारात)			Number of electors (In thousand)
	पुरुष	32,789	34,374	Men
	स्त्रिया	30,224	31,592	Women
	एकूण	63,013	65,966	Total
5	मतदान केलेल्यांची संख्या (हजारात)	34,263	41,846	Number of voters who voted (In thousand)
6	ग्राह्य मते (हजारात)	34,253	41,830	Number of valid votes polled (In thousand)
7	मतदान केलेल्यांचे शेकडा प्रमाण	54	63	Percentage of electors voting

आधार — मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source—Chief Election Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

21. सार्वत्रिक निवडणुका/GENERAL ELECTIONS

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 21.2

उमेदवारांचे पक्ष संलग्नतेनुसार वर्गीकरण/CANDIDATES ACCORDING TO PARTY AFFILIATIONS

अनुक्रमांक Serial No.	पक्षाचे नाव	लोकसभा Lok Sabha (2004)		विधानसभा Vidhan Sabha (2004)		Name of the party (2)
		पुरस्कृत केलेले Number sponsored	निवडून आलेले Number elected	पुरस्कृत केलेले Number sponsored	निवडून आलेले Number elected	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस	.. 26	13	157	69	Indian National Congress
2	राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टी	.. 18	9	124	72	Nationalist Congress Party
3	भारतीय बहुजन महासंघ	.. 16	...	83	1	Bhartiya Bahujan Mahasangh
4	भारतीय जनता पक्ष	.. 26	13	111	54	Bharatiya Janata Party
5	शिवसेना	.. 22	12	163	60	Shivsena
7	कम्युनिस्ट पार्टी ऑफ इंडिया(माक्स.)	.. 3	...	16	3	Communist Party of India (Marxists)
9	शेतकरी कामगार पक्ष	.. 3	...	43	2	Peasants and Workers Party
10	अपक्ष	.. 151	...	1,084	20	Independent
11	जन सुराज्य शक्ती	19	4	Jan Surajya Shakti
12	अखिल भारतीय सेना	.. 1	...	20	1	Akhil Bhartiya Sena
13	रिपब्लिकन पार्टी ऑफ इंडिया (A)	.. 1	1	19	1	Republican Party of India (A)
14	स्वतंत्र भारत पक्ष	7	1	Swatantra Bharat Party
15	इतर पक्ष	.. 145	...	832	...	Other Party
एकूण		.. 412	48	2,678	288	... Total

आधार/Source - मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई /Chief Election Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

22. किंमत निर्देशांक/PRICE INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 22.1

अखिल भारतीय घाऊक किंमतींचे निर्देशांक (नवीन मालिका) / ALL INDIA WHOLESALE PRICE INDEX NUMBERS (NEW SERIES)
2007

(आधारभूत वर्ष/Base year : 1993-94=100)

महिना	मूलभूत पदार्थ Primary articles	इंधन, शक्ती, दिवाबत्ती व वंगण Fuel, power, light and lubricants	उत्पादित पक्का माल Manufactured products	सर्व वस्तू All commodities	Month
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(1)
भार	22.025	14.226	63.749	100.000	Weight
जानेवारी, २००७	214.2	322.1	181.7	208.8	January 2007
फेब्रुवारी, २००७	215.0	319.8	182.0	208.9	February 2007
मार्च, २००७	214.6	319.8	183.5	209.8	March 2007
एप्रिल, २००७	219.2	320.4	184.6	211.5	April 2007
मे, २००७	220.9	322.1	184.8	212.3	May 2007
जून, २००७	220.6	322.0	184.9	212.3	June 2007
जुलै, २००७	224.5	321.9	185.7	213.6	July 2007
ऑगस्ट, २००७	223.8	322.4	186.1	213.8	August 2007
सप्टेंबर, २००७	226.0	321.9	187.5	215.1	September 2007
ऑक्टोबर, २००७	223.8	323.7	188.0	215.2	October 2007
नोव्हेंबर, २००७	223.9	327.1	188.3	215.9	November 2007
डिसेंबर, २००७	222.5	331.7	188.6	216.4	December 2007

आधार - आर्थिक सल्लागार, वाणिज्य व उद्योग मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source—Office of the Economic Adviser, Ministry of Commerce & Industry, Government of India, New Delhi

22. किंमत निर्देशांक/
तक्ता क्रमांक/
कामगारांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक/

अनुक्रमांक	केंद्रे			जाने.	फेब्रु.	मार्च	एप्रिल	मे
Serial		वस्तुंचा गट	भार	Jan.	Feb.	March	April	May
No.			Weight	2007	2007	2007	2007	2007
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	मुंबई *	अन्न गट	.. 48.88	128	128	128	130	131
		सर्वसाधारण निर्देशांक	100.0	131	131	130	132	132
2	सोलापूर *	अन्न गट	.. 54.74	135	135	131	142	142
		सर्वसाधारण निर्देशांक	100.0	133	133	130	137	137
3	नागपूर *	अन्न गट	.. 43.06	135	136	135	135	138
		सर्वसाधारण निर्देशांक	100.0	137	138	136	136	137
4	पुणे *	अन्न गट	.. 39.77	139	139	137	136	140
		सर्वसाधारण निर्देशांक	100.0	134	134	132	133	135
5	नाशिक *	अन्न गट	.. 41.43	131	132	138	135	134
		सर्वसाधारण निर्देशांक	100.0	127	128	130	128	128
6	जळगाव	अन्न गट	.. 55.98	641	639	622	640	650
		सर्वसाधारण निर्देशांक	100.0	602	600	590	600	606
7	नांदेड	अन्न गट	.. 60.26	642	647	631	625	618
		सर्वसाधारण निर्देशांक	100.0	612	615	605	602	598
8	औरंगाबाद	अन्न गट	.. 53.65	651	649	639	634	636
		सर्वसाधारण निर्देशांक	100.0	649	649	644	642	642
9	कोल्हापूर	अन्न गट	.. 55.64	669	668	667	673	671
		सर्वसाधारण निर्देशांक	100.0	643	643	642	646	647
10	अकोला	अन्न गट	.. 62.30	613	620	594	601	596
		सर्वसाधारण निर्देशांक	100.0	602	606	591	596	593

* जानेवारी, २००६ पासून पायाभूत वर्ष बदलून २००१ = १०० झाले आहे.

आधार - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

PRICE INDICES
TABLE No. 22.2
CONSUMER PRICE INDEX NUMBERS FOR WORKING CLASS
2007 (आधारभूत वर्ष/Base year : 1982 = 100)

June 2007 (10)	July 2007 (11)	Aug. 2007 (12)	Sep. 2007 (13)	Oct. 2007 (14)	Nov. 2007 (15)	Dec. 2007 (16)	Item (3)	Centres (2)
133	137	135	137	139	138	139	Food Group	Mumbai *
134	136	135	136	138	137	138	General Index	
143	149	149	152	151	152	154	Food Group	Solapur *
137	141	141	143	142	144	145	General Index	
141	149	148	150	154	147	146	Food Group	Nagpur*
138	142	142	143	145	142	142	General Index	
142	145	144	145	146	148	150	Food Group	Pune *
136	138	137	138	138	140	141	General Index	
133	140	139	140	143	143	143	Food Group	Nashik *
128	131	131	131	132	133	133	General Index	
645	657	668	671	673	677	678	Food Group	Jalgaon
603	613	619	620	621	624	624	General Index	
623	640	652	655	658	666	667	Food Group	Nanded
601	616	624	630	633	638	638	General Index	
641	647	649	658	656	662	654	Food Group	Aurangabad
647	657	657	660	663	668	668	General Index	
666	681	684	686	687	695	694	Food Group	Kolhapur
644	659	659	661	663	667	667	General Index	
603	617	632	640	642	646	643	Food Group	Akola
598	610	620	625	628	633	633	General Index	

* From January, 2006 onwards the base year has been changed to 2001=100

Source—Office of the Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

22. किंमत निर्देशांक/PRICE INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 22.3

महाराष्ट्रातील ग्रामीण भागातील निवडक जीवनावश्यक वस्तूंच्या ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक
 CONSUMER PRICE INDEX NUMBERS FOR SELECTED ESSENTIAL
 ITEMS FOR RURAL MAHARASHTRA
 2007

(आधारभूत वर्ष : २००३=१००/Base year : 2003 = 100)

महिना/वर्ष	गट/Group					Month/ Year
	अन्न Food	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Lighting	कापड Clothing	संकीर्ण Miscel- laneous	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(1)
भार ..	52.85	10.67	8.53	25.80	100.00	Weight
जानेवारी, २००७ ..	124	149	105	112	122	January 2007
फेब्रुवारी, २००७ ..	123	151	105	112	122	February 2007
मार्च, २००७ ..	121	151	105	113	121	March 2007
एप्रिल, २००७ ..	122	154	106	113	122	April 2007
मे, २००७ ..	123	157	106	114	123	May 2007
जून, २००७ ..	125	157	106	114	124	June 2007
जुलै, २००७ ..	129	160	106	114	126	July 2007
ऑगस्ट, २००७ ..	129	160	106	114	127	August 2007
सप्टेंबर, २००७ ..	129	162	107	114	127	September 2007
ऑक्टोबर, २००७ ..	131	165	106	115	128	October 2007
नोव्हेंबर, २००७ ..	130	168	107	116	128	November 2007
डिसेंबर, २००७ ..	131	170	107	117	129	December 2007

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
 Source —Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra,
 Mumbai

22. किंमत निर्देशांक/PRICE INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 22.4

महाराष्ट्रातील नागरी भागातील निवडक जीवनावश्यक वस्तूंच्या ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक
 CONSUMER PRICE INDEX NUMBERS FOR SELECTED ESSENTIAL ITEMS FOR
 URBAN MAHARASHTRA
 2007

(आधारभूत वर्ष : २००३= १००/ Base year : 2003=100)

गट/Group							
महिना/वर्ष	अन्न Food	पान, सुपारी, तंबाखू Pan, Supari, Tobacco	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Lighting	कापड, बिछाना व पादत्राणे	संकीर्ण Miscel- laneous	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index	Month/ Year
				Clothing Bedding and Foot wear			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(1)
भार	45.80	1.54	10.28	7.51	34.87	100.00	Weight
जानेवारी, २००७	124	114	139	105	111	119	January 2007
फेब्रुवारी, २००७	124	114	140	105	111	120	February 2007
मार्च, २००७	122	114	140	105	112	119	March 2007
एप्रिल, २००७	123	116	141	106	113	120	April 2007
मे, २००७	125	118	144	106	113	121	May 2007
जून, २००७	127	119	144	105	113	122	June 2007
जुलै, २००७	131	121	144	106	113	124	July 2007
ऑगस्ट, २००७	130	121	144	106	113	124	August 2007
सप्टेंबर, २००७	129	121	144	106	113	123	September 2007
ऑक्टोबर, २००७	130	122	144	106	114	124	October 2007
नोव्हेंबर, २००७	130	122	144	107	115	124	November 2007
डिसेंबर, २००७	130	123	144	107	116	125	December 2007

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source —Directorate of Economics and Statistics , Government of Maharashtra, Mumbai

22. किंमत निर्देशांक/PRICE INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 22.5

निवडक केंद्रांमधील नागरी श्रमिकेतर कर्मचा-यांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

CONSUMER PRICE INDEX NUMBERS FOR URBAN NON-MANUAL EMPLOYEES

AT SELECTED CENTERS

2007

(आधारभूत वर्ष : १९८४-८५=१००)

(Base year: 1984-85 = 100)

महिना/वर्ष	मुंबई Mumbai	नागपूर Nagpur	पुणे Pune	औरंगाबाद Auranga- bad.	सोलापूर Solapur	Month/Year
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(1)
जानेवारी, २००७ ..	489	476	521	563	459	January, 2007
फेब्रुवारी, २००७ ..	489	474	520	563	464	February, 2007
मार्च, २००७ ..	490	473	517	569	464	March, 2007
एप्रिल, २००७ ..	491	475	531	577	467	April, 2007
मे, २००७ ..	493	475	533	579	467	May, 2007
जून, २००७ ..	496	477	538	578	470	June, 2007
जुलै, २००७ ..	502	485	541	578	477	July, 2007
ऑगस्ट, २००७ ..	502	488	542	582	474	August, 2007
सप्टेंबर, २००७ ..	502	489	546	580	479	September, 2007
ऑक्टोबर, २००७ ..	506	491	549	582	486	October, 2007
नोव्हेंबर, २००७ ..	508	489	555	581	485	November, 2007
डिसेंबर, २००७ ..	510	489	555	586	492	December, 2007

आधार - केंद्रीय सांख्यिकीय संघटना, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source — Central Statistical Organisation, Government of India, New Delhi

22. किंमत निर्देशांक/PRICE INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 22.6

महाराष्ट्रातील शेतमजुरांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

CONSUMER PRICE INDEX NUMBERS FOR AGRICULTURAL LABOURERS IN MAHARASHTRA 2007

(आधारभूत : शेती वर्ष १९८६-८७=१००)

(Base : Agricultural year 1986-87=100)

महिना/वर्ष	अन्न गट निर्देशांक	सर्वसाधारण निर्देशांक	Month /Year
(1)	Food Index	General Index	(1)
(1)	(2)	(3)	(1)
भार	64.86	100.00	Weight
जानेवारी, २००७	419	406	January, 2007
फेब्रुवारी, २००७	419	407	February, 2007
मार्च, २००७	415	405	March, 2007
एप्रिल, २००७	419	407	April, 2007
मे, २००७	424	411	May, 2007
जून, २००७	429	415	June, 2007
जुलै, २००७	435	420	July, 2007
ऑगस्ट, २००७	440	424	August, 2007
सप्टेंबर, २००७	438	423	September, 2007
ऑक्टोबर, २००७	439	425	October, 2007
नोव्हेंबर, २००७	440	427	November, 2007
डिसेंबर, २००७	442	428	December, 2007

आधार - लेबर ब्यूरो, भारत सरकार, सिमला

Source — Labour Bureau, Government of India, Simla

23. रोजगार/EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/ Table No. 23.1

काम करणा-यांचे (शेतीव्यतिरिक्त) औद्योगिक गटांनुसार वर्गीकरण

INDUSTRIAL CLASSIFICATION OF PERSONS AT WORK (OTHER THAN CULTIVATION) 2001

(हजारात/In thousand)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	उद्योग गट (2)	मुख्यतःकाम करणा-यांची संख्या No. of Main Workers			सीमांतिक काम करणा-यांची संख्या No. of Marginal Workers			Industrial division (2)
		पुरुष Males (3)	स्त्रिया Females (4)	एकूण Total (5)	पुरुष Males (6)	स्त्रिया Females (7)	एकूण Total (8)	
1.	कृषि, शिकार, वन संवर्धन,मच्छिमारी	459	131	590	66	65	133	Agriculture, hunting, forestry,fishing
2.	खाणकाम व दगडकाम	90	17	107	65	3	10	Mining and quarrying
3.	वस्तुनिर्माण आणि दुरुस्ती (अ) घरगुती उद्योग	482	312	794	72	210	283	Manufacturing & repairs (a) Household industry
	(ब) बिगर घरगुती उद्योग	3,799	460	4,252	232	141	373	(b) Other than household industry
4.	वीज, वायू आणि पाणीपुरवठा	192	8	200	7	*	8	Electricity, gas & water supply
5.	बांधकाम	1,199	176	1,372	192	54	245	Construction
6.	घाऊक व किरकोळ व्यापार	2,721	231	2,953	150	59	209	Wholesale & retail Trade
7.	हॉटेल्स व उपाहारगृहे	317	26	343	19	4	22	Hotels & restaurants
8.	परिवहन, साठवण व दळणवळण	1,738	73	1,810	82	6	87	Transport,storage &communication
9.	वित्तीय मध्यस्थीता, स्थावर मालमत्ता भाड्याने देणे व व्यवसाय सेवा	875	171	1,046	32	9	41	Financial intermediation,real estate renting & business activities
10.	इतर सेवा	2,368	1,008	3,376	114	120	235	Other services
	एकूण	14,230	2,612	16,843	973	672	1,645	Total

टीप - * आकडे ५००पेक्षा कमी आहेत / * Figures are below 500

आधार/Source-भारताची जनगणना,२००१/Census of India, 2001

23. रोजगार/EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/ Table No. 23.2

शेती करणा-यांव्यतिरिक्त काम करणा-यांचे व्यवसायानुसार वर्गीकरण

OCCUPATIONAL CLASSIFICATION OF PERSONS AT WORK OTHER THAN CULTIVATORS
1991

(हजारात/In thousand)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	व्यवसाय गट (2)	काम करणा-यांची संख्या No. of Workers			Occupational division (2)
		पुरुष Males (3)	स्त्रिया Females (4)	एकूण Total (5)	
1.	धंदेवाईक, तंत्रविशारद आणि तत्सम काम करणारे	907	366	1,273	Professional, technical and related workers
2.	प्रशासकीय, कार्यकारी व व्यवस्थापकीय काम करणारे	449	29	478	Administrative, executive and managerial workers
3.	कारकून व तत्सम काम करणारे	1,266	211	1,477	Clerical and related workers
4.	विक्रेते ..	1,740	204	1,944	Sales workers
5.	सेवा क्षेत्रातील ..	891	224	1,115	Service workers
6.	मत्स्यव्यवसाय करणारे, फासे पारधी, लाकूडतोडे आणि तत्सम काम करणारे	318	77	395	Fishermen, hunters, loggers and related workers
7.	उत्पादन व तत्सम क्षेत्रातील काम करणारे परिवहन सामग्री चालक आणि मजूर	5,198	767	5,965	Production and related workers, transport, equipments, operators and labourers
8.	अवर्गीकृत ..	135	53	188	Workers not classified by occupations
	एकूण ..	10,903	1,932	12,835	Total

आधार - भारताची जनगणना, १९९१, मालिका १४, भाग तीन, बी (सहा)

Source - Census of India. 1991, Series-14, Part III, B (vi).

23. रोजगार/EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/ Table No. 23.3

रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्रासंबंधित माहिती

**EMPLOYMENT AND SELF-EMPLOYMENT GUIDANCE CENTRE STATISTICS
2007**

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	माहिती Particulars (3)	Item (2)
1.	नवीन नोंदणी	6,16,720	Number of registrations
2.	नोकरी मिळालेल्यांची संख्या	9,160	Number of placements
3.	जाहीर केलेल्या रिकाम्या जागा	97,464	Number of vacancies notified
4.	पटावरील अर्जदारांची संख्या	32,13,827	Number of persons on live register

टीप - वरील आकड्यात डिक्ज्युअलायझेशन स्कीम (टेक्सटाईल) च्या आकड्यांचा समावेश नाही

Note—The above figures are exclusive of those relating to decasualisation scheme (textile)

आधार - रोजगार व स्वयंरोजगार संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई

Source— Directorate of Employment and Self-Employment, Government of Maharashtra, Navi Mumbai

23. रोजगार/EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 23.4

राज्य शासकीय व निम शासकीय कर्मचारी

STATE GOVERNMENT AND SEMI GOVERNMENT EMPLOYEES

(१ जुलै २००५ रोजी/As on 1st July 2005)

अनु क्रमांक Serial No.	प्रकार	कर्मचा-यांची संख्या/No. of Employees				Category
		राज्य शासकीय		निमशासकीय *		
		State Government	Semi Government *			
		एकूण	स्त्रिया	एकूण	स्त्रिया	
(1)	(2)	Total	Female	Total	Female	(2)
1	(अ) श्रेणी-अ	21,323	2,618	6,808	651	(a) Grade-A
	(ब) श्रेणी-ब	66,009	14,547	41,731	8,191	(b) Grade-B
	एकूण (अ+ब)	87,332	17,165	48,539	8,842	Total (a+b)
2	(क) श्रेणी-क	3,17,442	34,416	2,43,927	79,386	(c) Grade-C
	(ड) श्रेणी-ड	1,20,004	16,876	62,532	13,808	(d) Grade-D
	एकूण (क+ड)	4,37,446	51,292	3,06,459	93,194	Total (c+d)
एकूण (अ+ब+क+ड)	5,24,778	68,457	3,54,998	1,02,036	Total (a+b+c+d)	
3	इतर (आकस्मिकता निधीतून वेतन मिळणारे, कार्यव्ययी आस्थापनेवरील, अंशकालीन व मानसेवी कर्मचारी)	77,783	33,626	1,46,187	1,19,117	Other (paid from contingencies,work charged personnel, part time and honorary)
	एकूण कर्मचारी	6,02,561	1,02,083	5,01,185	2,21,153	Total staff

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 23.4 --contd.
कर्मचारी गणना/EMPLOYEES CENSUS, 2005

अनुक्रमांक Serial No.	वेतन श्रेणी Pay Scale Range	शासकीय कर्मचारी State Government	जिल्हा परिषद Zilla Parishad	नगर परिषद Nagar Parishad	* निमशासकीय * Semi Government
1	2550 Fixed	64	0	0	0
2	2500 - 3200	45,001	14,891	18,500	33,391
3	2610 - 4000	74,878	16,346	12,073	28,419
4	2650 - 4000	931	370	32	402
5	2750 - 4400	4,927	103	342	445
6	3050 - 4590	1,07,299	10,600	4,954	15,554
7	3200 - 4900	10,407	1,536	354	1,890
8	4000 - 6000	1,27,282	39,451	5,380	44,831
9	4500 - 7000	40,339	1,14,569	4,328	1,18,897
10	5000 - 8000	26,204	58,100	3,556	61,656
11	5500 - 9000	40,175	29,173	1,313	30,486
12	6500 - 10500	20,023	9,942	740	10,682
13	7450 - 11500	4,799	62	32	94
14	7500 - 12000	995	393	61	454
15	8000 - 13500	15,299	6,133	120	6,253
16	10000 - 15200	3,160	336	15	351
17	10650 - 15850	1,383	165	1	166
18	12000 - 16500	855	37	0	37
19	14300 - 18300	161	0	0	0
20	15100 - 18300	19	0	0	0
21	16400 - 20000	151	0	1	1
22	16400 - 20900	116	0	0	0
23	18400 - 22400	115	0	0	0
24	22400 - 24500	52	0	0	0
25	26000 Fixed	11	0	0	0
26	Other	2,501	10	86	96
27	No Pay Scale	75,282	1,42,026	4,065	1,46,091
28	As per Fourth pay commission	136	19	970	989
एकूण-Total		6,02,565	4,44,262	56,923	5,01,185

* जिल्हा परिषद व नगर परिषद कर्मचारी.

*

Zilla Parishad and Nagar Parishad Employees.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source—Directorate of Economics and statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

23. रोजगार/EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 23.5

श्रेणी व सामाजिक गटानुसार राज्य शासकीय व निमशासकीय कर्मचारी
GRADE AND SOCIAL GROUPWISE STATE GOVERNMENT AND SEMI-GOVERNMENT EMPLOYEES

(१ जुलै, २००५ रोजी/As on 1st July 2005)

सामाजिक गट	श्रेणी अ Grade A	श्रेणी ब Grade B	श्रेणी क Grade C	श्रेणी ड Grade D	इतर (आकस्मिकता निधीतून पगार मिळणारे, अंशकालीन व मानसेवी इत्यादी) Others (Paid from contin- gencies, parttime, honorary etc.)	एकूण कर्मचारी Total Employees	Social Group
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(1)
शासकीय							Government
मागासवर्गीय ..	11,082	38,124	1,99,469	86,501	53,733	3,88,909	Backward
इतर ..	10,241	27,885	1,17,973	33,503	24,050	43,652	others
एकूण ..	21,323	66,009	3,17,442	1,20,004	77,783	6,02,561	Total
निमशासकीय *							Semi-Government *
मागासवर्गीय ..	3,864	26,229	1,55,951	46,729	98,965	3,31,738	Backward
इतर ..	2,944	15,502	87,976	15,803	47,222	1,69,447	Others
एकूण ..	6,808	41,731	2,43,927	62,532	1,46,187	5,01,185	Total

* जिल्हा परिषद व नगरपरिषद कर्मचा-यांची माहिती. / * Information of Zilla Parishad and Nagar Parishad Employees.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

23. रोजगार/EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 23.6

सार्वजनिक क्षेत्रातील रोजगार/EMPLOYMENT IN PUBLIC SECTOR

(मार्च २००७/March 2007)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	रोजगार (हजारात) Employment (in thousand.)	District
(1)	(2)	(3)	(2)
1	बृहन्मुंबई	.. 660.2	Brihan Mumbai
2	ठाणे	.. 104.5	Thane
3	रायगड	.. 36.3	Raigad
4	रत्नागिरी	.. 30.4	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	.. 17.1	Sindhudurg
	कोकण विभाग	.. 848.5	Konkan Division
6	नाशिक	.. 90.6	Nashik
7	धुळे	.. 29.1	Dhule
8	नंदुरबार	.. 14.2	Nandurbar
9	जळगाव	.. 74.3	Jalgaon
10	अहमदनगर	.. 52.5	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	.. 260.7	Nashik Division.
11	पुणे	.. 188.0	Pune
12	सातारा	.. 40.0	Satara
13	सांगली	.. 37.0	Sangli
14	सोलापूर	.. 64.0	Solapur
15	कोल्हापूर	.. 80.0	Kolhapur
	पुणे विभाग	.. 409.0	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	..	Rest of Maharashtra
16	औरंगाबाद	.. 49.7	Aurangabad
17	जालना	.. 24.8	Jalna
18	परभणी	.. 22.1	Parbhani
19	हिंगोली	.. 6.4	Hingoli
20	बीड	.. 36.9	Beed
21	नांदेड	.. 38.5	Nanded
22	उस्मानाबाद	.. 23.1	Osmanabad
23	लातूर	.. 27.3	Latur
	औरंगाबाद विभाग	.. 228.8	Aurangabad Division

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 23.6 --contd.

(1)	(2)	(3)	(2)
24	बुलढाणा	.. 29.6	Buldhana
25	अकोला	.. 28.6	Akola
26	वाशिम	.. 6.1	Washim
27	अमरावती	.. 46.7	Amravati
28	यवतमाळ	.. 42.8	Yavatmal
	अमरावती विभाग	.. 153.8	Amravati Division
29	वर्धा	.. 21.1	Wardha
30	नागपूर	.. 152.8	Nagpur
31	भंडारा	.. 20.6	Bhandara
32	गोंदिया	.. 11.7	Gondiya
33	चंद्रपूर	.. 54.8	Chandrapur
34	गडचिरोली	.. 18.8	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	.. 279.8	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग	..	Vidarbha Division
	महाराष्ट्र राज्य	.. 2,180.6	Maharashtra State
	केंद्र सरकारी	.. 384.7	Central Government
	राज्य सरकारी	.. 502.2	State Government
	निम केंद्र सरकारी	.. 400.4	Quasi Central Government.
	निम राज्य सरकारी	.. 221.3	Quasi State Government.
	स्थानिक संस्था	.. 672.0	Local Bodies

आधार - रोजगार व स्वयंरोजगार संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई

Source- Directorate of Employment and Self-Employment, Government of Maharashtra, Navi Mumbai

23. रोजगार/EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 23.7

दुकाने व व्यापारी संस्था अधिनियमाखाली नोंदलेल्या संस्थांतील रोजगार

EMPLOYMENT IN THE ESTABLISHMENTS REGISTERED UNDER SHOPS AND

COMMERCIAL ESTABLISHMENT ACT

अनुक्रमांक Serial No.	व्यापारी संस्थांचे प्रकार	माहिती/Particulars		Type of Establishment
		2006	2007	
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
	अधिनियम लागू असलेल्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांची संख्या	No. of local bodies to which the Act is applicable
1	दुकाने			<i>Shops—</i>
	(अ) दुकानांची संख्या	3,13,362	3,02,149	(a) Establishments
	(ब) त्यांतील कामगारांची संख्या	6,82,031	7,03,432	(b) Persons employed
2	व्यापारी संस्था			<i>Commercial Establishments—</i>
	(अ) संस्थांची संख्या	3,39,694	3,08,743	(a) Establishments
	(ब) त्यांतील कामगारांची संख्या	18,87,443	16,91,657	(b) Persons employed
3	हॉटेल इत्यादी			<i>Hotels etc—</i>
	(अ) संस्थांची संख्या	65,513	61,200	(a) Establishments
	(ब) त्यांतील कामगारांची संख्या	2,94,907	2,83,469	(b) Persons employed
4	चित्रपटगृहे			<i>Theatres—</i>
	(अ) संस्थांची संख्या	1,723	1,618	(a) Establishments
	(ब) त्यांतील कामगारांची संख्या	11,413	10,917	(b) Persons employed
	एकूण			Total
	(अ) संस्थांची संख्या	2,01,607	19,93,491	(a) Establishments
	(ब) त्यांतील कामगारांची संख्या	12,75,794	26,89,475	(b) Persons employed
	(क) कामगार नसलेल्या संस्थांची संख्या	12,95,779	13,19,781	(c) Establishments having no employees

टीप - वरील माहिती १९४८ च्या दुकान व व्यापारी संस्था कायद्याखाली (दुकाने व व्यापारी संस्था अधिनियम, १९४८) नोंदलेल्या संस्थासंबंधीची आहे.

Note—The above information relates to the establishments registered under the Shops and Establishments Act, 1948.

आधार - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source—Office of the Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

23. रोजगार/ EMPLOYMENT
 तक्ता क्रमांक/TABLE No. 23.8
 रोजगार हमी योजनेखाली घेण्यात आलेली प्रकारानुसार कामे व त्यांवरील खर्च
CATEGORYWISE NUMBER OF WORKS AND EXPENDITURE INCURRED THEREON UNDER
THE EMPLOYMENT GUARANTEE SCHEME

(रुपये लाखात/Rs. in lakh)

कामाचा प्रकार	2005-06		2006-07		मधील खर्च Category of work
	वर्ष अखेर पूर्ण केलेली एकूण कामे Number of completed works	वर्षात झालेला खर्च Expenditure incurred during the year	वर्ष अखेर पूर्ण केलेली एकूण कामे Number of completed works	वर्षात झालेला खर्च Expenditure incurred during the year	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(1)
(1) जलसिंचन	1,226	11,321.99	3,901	14,596.93	Irrigation
(2) मृदसंधारण व भू-विकास	15,149	36,773.49	3,942	5,925.43	Soil conservation and land development
(3) वनीकरणाची कामे	933	9,120.52	3,612	5,620.48	Forest works
(4) रस्तेविषयक कामे	2,500	11,988.07	855	6,930.06	Road works
(5) इतर कामे	837	810.81	26	1,114.95	Other works
(6) इतर (कर्मचा-यांवरील खर्च,यंत्र, भूमी संपादन, जवाहर विहिरी व फळबाग विकास इत्यादींवरील खर्च)	77 60,490(Hect.) (Horticulture) ...	11,403.50 (Jawahar wells) 11,658.99 5,246.56 ...(Estt.Expenditure)	...	28,271.29 (Jawahar wells) ...	Other (Expenditure under staff, machinery, land acquisition, jawahar wells, horticulture development etc.)
एकूण . .	20,722 @	98,323.93	12,336	64,017.49	Total

@ फळबागा वगळून/ Excluding horticulture
 आधार - नियोजन विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source— Planning Department, Government of Maharashtra, Mumbai

24. छापखाने व प्रकाशने /PRESSES AND PUBLICATIONS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 24.1

छापखाने, वर्तमानपत्रे, पुस्तके आणि नियतकालिके

PRINTING PRESSES, NEWSPAPERS, BOOKS AND PERIODICALS 2007

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	तपशील Particulars (3)	Item (2)
1	छापखान्यांची संख्या	... 1,461	Number of printing presses
2	वर्तमानपत्रे	... 5,088	Newspapers—
	(अ) दैनिके	... 675	(a) Dailies
	(ब) साप्ताहिके (आठवडयातून दोनदा व तीनदा निघणारी धरून)	... 2,954	(b) Weeklies (including bi-weeklies and tri-weeklies)
	(क) पाक्षिके	... 242	(c) Fortnightlies
	(ड) मासिके (द्वैमासिके धरून)	... 895	(d) Monthlies (including bi-monthlies).
	(इ) त्रैमासिके (चौमासिके धरून)...	226	(e) Quarterlies (including four monthlies)
	(फ) वार्षिके (षणमासिके धरून)	... 96	(f) Annuals (including six monthlies)
3	पुस्तके	... 708	Books

टीप - आकडे अस्थायी आहेत.

Note—Figures are provisional.

आधार - अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source—Examiner of Books and Publications, Government of Maharashtra, Mumbai

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 25.1

25. वार्षिक योजना

तक्ता क्रमांक

महाराष्ट्राची दहावी पंचवार्षिक योजना-वर्षनिहाय व

TENTH FIVE YEAR PLAN—YEARWISE AND

(रुपये कोटीत/

अनु क्रमांक Serial No.	विकासाचे शीर्ष / उप-शीर्ष	मान्य नियत व्यय दहावी पंचवार्षिक योजना (२००२-२००७) Approved outlay X th Five Year Plan (2002-2007)	वार्षिक योजना २००२-०३ Annual Plan 2002-03		वार्षिक योजना २००३-०४ Annual Plan 2003-04	
			मान्य नियत व्यय Approved Outlay	प्रत्यक्ष खर्च Actual Expenditure	मान्य नियत व्यय Approved Outlay	प्रत्यक्ष खर्च Actual Expendi- ture
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	कृषी व संलग्न सेवा	2,698.62	292.68	178.23	365.25	257.49
2	ग्राम विकास	6,919.72	111.38	1,186.15	1,088.17	1,426.69
3	विशेष क्षेत्र विकास कार्यक्रम	373.22	68.70	48.57	54.46	37.43
4	पाटबंधारे व पूरनियंत्रण	6,991.91	349.13	551.36	537.55	2,070.61
5	विद्युत विकास	7,329.41	347.33	2,747.68	414.73	1,334.94
6	उद्योग व खनिजे	716.56	34.36	25.53	48.56	15.19
7	वाहतूक व दळणवळण	3,417.21	732.85	790.22	1,298.66	1,120.64
8	वैज्ञानिक, तंत्रज्ञान व पर्यावरण	55.25	1.51	1.47	2.70	2.99
9	सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	2,599.51	310.41	301.42	442.18	283.95
10	सामाजिक व सामूहिक सेवा	15,023.45	2,188.73	1,423.50	2,824.24	1,457.79
11	सामान्य सेवा	440.58	29.66	27.76	43.35	25.36
12	इतर कार्यक्रम	20,066.56	7,095.26	256.77	4,932.65	154.61
एकूण		66,632.00	11,562.00	7,538.66	12,052.50	8,187.69

ANNUAL PLANS

TABLE No. 25.1

उप-क्षेत्र निहाय सुधारित नियत व्यय आणि खर्च

SUB-SECTORWISE OUTLAY AND EXPENDITURE OF MAHARASHTRA

Rs. in crore)

वार्षिक योजना २००४-०५ Annual Plan 2004-05		वार्षिक योजना २००५-०६ Annual Plan 2005-06		वार्षिक योजना २००६-०७ Annual Plan 2006-07		Head/Sub-head of Development (2)
मान्य नियत व्यय Approved Outlay (8)	प्रत्यक्ष खर्च Actual Expen- diture (9)	मान्य नियत व्यय Approved Outlay (10)	प्रत्यक्ष खर्च Actual Expen- diture (11)	मान्य नियत व्यय Approved Outlay (12)	प्रत्यक्ष खर्च Actual Expen- diture (13)	
792.07	323.96	302.30	367.47	617.86	732.27	Agriculture and allied services
1,403.22	1,628.18	964.49	1,533.96	1,035.91	1215.46	Rural development
38.38	39.80	68.54	65.51	67.06	76.58	Special area develop- ment programme
1,710.25	3,173.79	2,083.37	4,194.68	2742.96	3802.62	Irrigation and flood control
2,357.59	778.14	717.63	1,594.24	1405.99	1330.08	Power development
129.37	62.38	66.81	430.65	186.96	361.45	Industry and minerals
1,054.10	917.71	1,243.62	1,490.31	1757.11	1689.04	Transport and communications
1.61	1.39	5.00	3.19	17.00	14.50	Science, technology & enviroment
398.66	401.63	404.94	387.83	489.42	477.94	General economic services
2,728.90	2,346.30	4,634.89	3,640.97	5880.03	5453.64	Social and commu- nity services
21.84	16.97	69.95	82.40	121.20	103.21	General services
871.06	127.18	452.49	883.00	507.50	424.59	Other progrommes
11,507.05	9,817.42	11,014.03	14,674.21	14,829.00	15,681.38	Total

Source — Planning Department, Government of Maharashtra, Mumbai

26. राज्य वित्त/STATE FINANCE
तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.1
राज्याची महसुली जमा/REVENUE RECEIPTS OF THE STATE

(रुपये कोटीत/Rs. incrore)

महसुलाची शीर्षे	प्रत्यक्ष Actuals 2005-06	सुधारित अंदाज Revised Estimates 2006-07	अर्थसंकल्प Budget Estimates 2007-08	Heads of Revenue
(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
(I) कर महसूल -				(I) Tax Revenue—
(ए) उत्पन्न व खर्च यांवरील कर -				(a) Taxes on Income and Expenditure—
0020 निगम कर ..	1,378.65	1,859.62	2,185.38	Corporation Tax
0021 निगम करांव्यतिरिक्त उत्पन्नावरील कर ..	959.74	1,150.44	1,365.72	Taxes on Income other than Corporate Tax
0022 कृषि उत्पन्नावरील कर ..	0.00	0.00	0.00	Taxes on Agricultural Income
0028 उत्पन्न व खर्च यांवरील इतर कर ..	1,157.42	1,231.70	1,297.65	Other Taxes on Income and Expenditure
एकूण (ए) ..	3,495.81	4,241.76	4,848.75	Total—(a)
(बी) मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यांवरील कर -				(b) Taxes on Property and Capital Transactions
0029 जमीन महसूल ..	428.97	600.00	690.00	Land Revenue
0030 मुद्रांक व नोंदणी फी ..	5,265.86	6,250.00	7,200.00	Stamps and Registration Fees
0031 संपदा शुल्क ..	0.00	0.00	0.00	Estate Duty
0032 संपत्ती कर ..	2.63	2.45	2.95	Taxes on Wealth
0035 शेत जमिनीव्यतिरिक्त इतर स्थावर मालमत्तेवरील कर ..	0.00	0.00	0.00	Taxes on Immovable Property other than Agricultural Land
एकूण (बी) ..	5,697.46	6,852.45	7,892.95	Total—(b)

(सी) विक्रेय वस्तु व सेवा यांवरील कर -				(c) Taxes on Commodities and Services—	
0037	सीमाशुल्क	.. 970.55	1186.75	1,423.78	Customs
0038	केंद्रीय उत्पादन शुल्क	.. 1,309.58	1,247.43	1,398.84	Union Excise Duties
0039	राज्य उत्पादन शुल्क	.. 2,823.85	3,250.00	3,500.00	State Excise Duties
0040	विक्रीकर	19,676.74	23,962.00	27,465.00	Sales Tax
0041	वाहनांवरील कर	.. 1,309.11	1,800.00	2,070.00	Taxes on Vehicles
0042	माल व उतारू यांवरील कर	.. 504.63	545.67	594.00	Taxes on Goods and Passengers
0043	विजेवरील कर व शुल्क	.. 1,660.87	1,696.70	1,781.54	Taxes and Duties on Electricity
0044	सेवा कर	.. 361.66	577.86	752.65	Service Tax
0045	विक्रेय वस्तु व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क	.. 711.98	986.57	1,274.60	Other Taxes and Duties on Commodities and Services
1603	केंद्रीय उत्पादन शुल्कातील राज्याचा हिस्सा..	0.00	0.00	0.00	State's Share of Union Excise Duties
	एकूण (सी)	29,328.97	35,252.98	40,260.41	Total—(c)
	एकूण (I)	38,522.24	46,347.19	53,002.11	Total—(I)
(II) करांव्यतिरिक्त महसूल -				(II) Non-Tax Revenue—	
(ए) इतर आर्थिक सेवा -				(a) Other Fiscal Services—	
0047	इतर आर्थिक सेवा	.. 0.57	0.00	0.00	Other Fiscal Services
	एकूण (ए)	.. 0.57	0.00	0.00	Total—(a)
(बी) व्याजाच्या जमा रकमा, लाभांश व नफा -				(b) Interest receipts, Dividends and Profits-	
0049	व्याजाच्या जमा रकमा	.. 1,737.24	1,052.75	1,027.02	Interest Receipts
0050	लाभांश व नफा	.. 3.66	3.75	4.25	Dividends and profits
	एकूण (बी)	.. 1,740.90	1,056.50	1,031.27	Total—(b)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.1-Contd

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
(सी) कराव्यतिरिक्त इतर महसूल -				(c) Other Non-Tax revenue—	
(i) सर्वसाधारण सेवा				(i) General Services—	
0051	लोकसेवा आयोग ..	0.08	0.14	0.10	Public Service Commission
0055	पोलीस ..	106.60	126.71	133.05	Police
0056	तुरुंग ..	7.84	18.79	19.73	Jails
0057	पुरवठा व विनियोग ..	0.04	0.06	0.06	Supplies and disposals
0058	लेखनसामग्री व मुद्रण ..	19.04	20.36	21.45	Stationery and printing
0059	सार्वजनिक बांधकामे ..	88.82	85.78	85.77	Public works
0070	इतर प्रशासनिक सेवा ..	98.41	97.00	101.85	Other administrative services
0071	निवृत्तिवेतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ यांच्या संबंधातील अंशदानाच्या व वसुलीच्या रकमा	43.24	30.54	52.50	Contributions and Recoveries towards pension and other retirement benefits
0075	संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा ..	1,157.83	1,047.10	1,146.76	Miscellaneous general services
एकूण (i) ..		1,521.90	1,426.48	1,561.27	Total—(i)
(ii) सामाजिक सेवा -				(ii) Social Services—	
0202	शिक्षण, क्रीडा, कला व संस्कृती ..	113.41	85.21	86.85	Education, sports, art and culture
0210	वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य ..	126.92	143.00	148.72	Medical and public health
0211	कुटुंब कल्याण ..	4.76	15.84	11.82	Family welfare
0215	पाणीपुरवठा व स्वच्छता ..	5.27	8.48	9.33	Water supply and sanitation
0216	गृहनिर्माण ..	21.46	22.45	23.57	Housing
0217	नगरविकास ..	43.79	52.80	52.85	Urban development
0220	माहिती व प्रसिध्दी ..	0.50	0.63	1.40	Information and publicity
0230	कामगार व सेवायोजन ..	43.57	45.47	47.75	Labour and employment
0235	सामाजिक सुरक्षा व कल्याण ..	49.99	49.76	52.25	Social security and welfare
0250	इतर सामाजिक सेवा ..	23.29	27.43	28.80	Other social services
एकूण (ii) ..		432.96	451.07	463.34	Total—(ii)

<i>(iii) आर्थिक सेवा -</i>				<i>(iii) Economic Services—</i>			
0401	पीकसंवर्धन	..	31.54	35.66	37.45	Crop Husbandry	
0403	पशुसंवर्धन	..	12.29	17.17	15.03	Animal Husbandry	
0404	दुग्धव्यवसाय विकास	..	612.25	541.56	577.30	Dairy Development	
0405	मत्स्यव्यवसाय	..	3.78	4.79	5.03	Fisheries	
0406	वनीकरण व वन्यजीवन	..	92.02	148.58	222.91	Forestry and wild life	
0407	लागवड	..	0.00	0.00	0.00	Plantation	
0408	अन्न साठवण व वखार	..	4.62	6.13	6.28	Food Storage and Warehousing	
0425	सहकार	..	55.76	57.60	60.48	Co-operation	
0435	कृषीविषयक इतर कार्यक्रम	..	1.93	2.25	2.36	Other Agricultural Programmes	
0506	जमीन सुधारणा	..	20.52	26.34	24.60	Land Reforms	
0515	इतर ग्रामविकास कार्यक्रम	..	41.43	50.00	52.50	Other Rural Development Programmes	
0551	डोंगराळ प्रदेश	..	0.63	0.79	0.79	Hilly Areas	
0575	इतर विशेष क्षेत्रीय कार्यक्रम	..	0.00	0.00	0.00	Other Special Area Programmes	
0701	मोठे व मध्यम पाटबंधारे	..	372.39	480.11	620.00	Major and Medium Irrigation	
0702	लघुपाटबंधारे	..	65.47	30.32	34.62	Minor Irrigation	
0801	वीज	..	174.61	156.23	96.46	Power	
0802	पेट्रोलियम	..	0.03	0.00	0.00	Petroleum	
0810	ऊर्जेची अपारंपारिक साधने	..	0.09	0.11	0.12	Non-conventional Sources of Energy	
0851	ग्रामोद्योग व लघुउद्योग	..	2.99	3.10	3.15	Village and Small Industries	
0852	उद्योग	..	1.10	1.50	1.58	Industries	
0853	अलोहयुक्त खाणकाम व धातुशास्त्रीय उद्योग	..	698.00	771.73	873.65	Non-ferrous Mining and Industries Metallurgical	
0875	इतर उद्योग	..	0.00	0.00	0.00	Other Industries	
1001	भारतीय रेल्वे	..	0.00	0.00	0.00	Indian Railways	
1051	बंदरे व दीपगृहे	..	0.00	0.00	0.00	Ports and Light Houses	
1054	रस्ते व पूल	..	1.40	2.41	2.54	Roads and Bridges	
1055	मार्ग परिवहन	..	0.00	0.00	0.00	Road Transport	
1056	अंतर्देशीय जल परिवहन	..	0.00	0.00	0.00	Inland Water Transport	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.1--Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
1425 इतर शास्त्रीय संशोधन ..	0.00	0.00	0.00	Other Scientific Research
1452 पर्यटन ..	0.28	0.00	0.00	Tourism
1475 इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा ..	45.58	51.93	54.95	Other General Economic Services
एकूण (iii)	2,238.71	2,388.31	2,691.80	Total—(iii)
एकूण (सी)	4,193.58	4,265.86	4,716.41	Total—(c)
(डी) सहायक अनुदाने व अंशदाने -				(d) Grants-in-aid and Contributions—
1601 केंद्र सरकारकडून सहायक अनुदाने..	3,981.00	8,597.82	9,549.09	Grant-in-aid from Central Government
एकूण (डी)	3,981.00	8,597.82	9,549.09	Total—(d)
एकूण (II)	5,935.05	5,322.36	5,747.67	Total—(II)
एकूण - महसुली जमा (I + II)	48,438.30	60,267.38	68,298.88	Total—Revenue Receipts (I+ II)

आधार - महाराष्ट्र राज्याची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २००६-०७
Source—Maharashtra State Budget Publications, 2006-07

26. राज्य वित्त/STATE FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.2

महसुली लेखावरील खर्च/EXPENDITURE ON REVENUE ACCOUNT

(रुपये कोटीत/Rs. in crore)

खर्चाची शीर्ष	प्रत्यक्ष Actuals 2005-06	सुधारित अंदाज Revised Estimates 2006-07	अर्थसंकल्प Budget Estimates 2007-08	Heads of Expenditure
(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
(I) सर्वसाधारण सेवा				(I) General Services—
(अ) राज्याची अंगे -				(a) Organs of State—
2011 संसद/राज्य/संघ राज्यक्षेत्र विधानमंडळे ..	42.35	55.32	56.66	Parliament/State/Union Territory Legislatures
2012 राष्ट्रपती/उप राष्ट्रपती/राज्यपाल/ संघ राज्य क्षेत्रांचे प्रशासक ..	5.03	5.90	4.37	President/Vice-president/Governor/ Administrator of Union Territories
2013 मंत्रिपरिषद ..	7.74	9.52	11.52	Council of Ministers
2014 न्यायदान ..	335.09	407.32	417.50	Administration of Justice
2015 निवडणुका ..	43.34	53.24	64.46	Elections
एकूण (अ) ..	433.55	531.30	554.51	Total—(a)
(ब) आर्थिक सेवा				(b) Fiscal Services—
(i) 2020 उत्पन्न व खर्च यांवरील करांची वसुली ..	1,097.80	1,290.78	1,297.43	(i) Collection of Taxes on Income and Expenditure
एकूण (i) ..	1,097.80	1,290.78	1,297.43	Total—(i)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.2 —contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
(ii) मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यांवरील करांची वसुली				(ii) Collection of Taxes on Property and Capital Transactions—
2029 जमीन महसूल ..	123.74	145.11	148.31	Land Revenue
2030 मुद्रांक व नोंदणी ..	96.25	78.46	43.86	Stamps and Registration
एकूण (ii) . .	219.99	223.57	192.17	Total—(ii)
(iii) विक्रेय वस्तू सेवा यांवरील करांची वसुली -				(iii) Collection of Taxes on Commodities and Services—
2039 राज्य उत्पादन शुल्क ..	31.98	44.09	41.80	State Excise Duty
2040 विक्रीकर ..	137.83	157.69	178.62	Sales Tax
2041 वाहनांवरील कर ..	1,078.59	1,527.80	1,720.08	Taxes on Vehicles
2045 विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क . .	572.67	614.95	619.40	Other Taxes and Duties on Commodities & Services
एकूण (iii) . .	1,821.07	2,344.53	2,559.90	Total—(iii)
(iv) इतर आर्थिक सेवा				(iv) Other Fiscal Services
2047 इतर आर्थिक सेवा ..	56.21	12.74	7.40	Other Fiscal Services
एकूण (iv) . .	56.21	12.74	7.40	Total—(iv)
एकूण (बी) . .	3,195.07	3,871.62	4,056.90	Total—(b)

(सी) व्याज प्रदान व ऋणसेवा -

2048 ऋण कमी करणे किंवा ऋणप्रतिबंधन यांसाठी विनियोजन	..	409.00	526.00	561.00
2049 व्याज प्रदान	..	9,347.24	11,769.30	12,113.86

एकूण (सी)

9,756.24 12,295.30 12,674.86

(c) Interest payment and servicing of debts —

Appropriation for reduction or avoidance of debts

Interest payments

Total—(c)

(डी) प्रशासकीय सेवा -

2051 लोकसेवा आयोग	..	7.78	6.39	6.70
2052 सचिवालय सर्वसाधारण सेवा	..	97.94	104.18	107.48
2053 जिल्हा प्रशासन	..	1,106.14	1,460.51	1,554.75
2054 कोषागार व लेखा प्रशासन	..	73.73	75.84	85.41
2055 पोलीस	..	2,304.20	2,770.58	2,996.11
2056 तुरुंग	..	99.00	103.03	80.40
2057 पुरवठा व विनियोग	..	0.73	0.79	0.78
2058 लेखनसामग्री व मुद्रण	..	86.05	91.58	85.68
2059 सार्वजनिक बांधकामे	..	356.22	404.80	357.97
2070 इतर प्रशासनिक सेवा	..	75.61	133.44	1,797.64

एकूण (डी) ..

4,207.40 5,151.14 7,072.92

(d) Administrative services—

Public service commission

Secretariate General Services

District Administration

Treasury and Account's Administration

Police

Jails

Supplies and Disposals

Stationary and Printing

Public Works

Other Administrative Services

Total—(d)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.2 –Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
(इ) निवृत्तिवेतने व संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा -				(e) Pensions and Miscellaneous General Services.—
2071 निवृत्तिवेतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ ..	3,327.96	3,907.16	4,149.79	Pension and Other Retirement benefits
2075 संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा ..	776.28	892.40	1,361.77	Miscellaneous General Services
एकूण (इ)	4,104.24	4,799.56	5,511.56	Total—(e)
एकूण (I)	21,696.50	26,648.92	29,870.75	Total—(I)
(II) सामाजिक सेवा -				(II) Social Services—
(ए) शिक्षण, क्रीडा, कला व संस्कृती -				(a) Education, Sports, Art and Culture
2202 सर्वसाधारण शिक्षण ..	10,106.53	11,831.19	11,650.30	General Education
2203 तांत्रिक शिक्षण ..	454.67	476.17	434.09	Technical Education
2204 क्रीडा व युवक सेवा ..	90.39	105.02	114.62	Sports and Youth Services
2205 कला व संस्कृती ..	110.24	120.60	115.60	Art and Culture
एकूण (ए)	10,761.83	12,532.98	12,314.61	Total—(a)
(बी) आरोग्य व कुटुंब कल्याण -				(b) Health and Family Welfare—
2210 वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य ..	1,987.10	2,167.61	2,349.67	Medical and Public Health
2211 कुटुंब कल्याण ..	136.93	315.18	318.34	Family Welfare
एकूण (बी)	2,124.03	2,482.79	2,668.01	Total—(b)

(सी) पाणीपुरवठा, स्वच्छता, गृहनिर्माण व नगरविकास -					(c) Water Supply, Sanitation, Housing and Urban Development—
2215 पाणीपुरवठा व स्वच्छता ..	1,640.93	1,480.45	1,894.79		Water Supply and Sanitation
2216 गृहनिर्माण ..	425.91	562.47	822.13		Housing
2217 नगरविकास ..	234.68	1,982.26	2,074.80		Urban Development
	एकूण (सी) . .	2,301.52	4,025.18	4,791.72	Total—(c)
(डी) माहिती व ध्वनिप्रसारण					(d) Information and Broadcasting—
2220 माहिती व प्रसिध्दी ..	22.45	25.13	24.72		Information and Publicity
	एकूण (डी) . .	22.45	25.13	24.72	Total—(d)
(इ) अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्गीयांचे कल्याण-					(e) Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes and Other Backward Classes—
2225 अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्गीयांचे कल्याण	1,652.80	2,075.20	2,295.35		Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes and Other Backward Classes
	एकूण (इ) . .	1,652.80	2,075.20	2,295.35	Total—(e)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.2 –Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
(एफ) कामगार व कामगार कल्याण -				(f) Labour and Labour Welfare—
2230 कामगार व सेवायोजन ..	272.93	344.30	336.79	Labour and Employment
एकूण (एफ)..	272.93	344.30	336.79	Total—(f)
(जी) समाजकल्याण आणि पोषण आहार -				(g) Social Welfare and Nutrition—
2235 सामाजिक सुरक्षा व कल्याण ..	660.96	863.85	908.52	Social Security and Welfare
2236 पोषण आहार ..	563.39	475.61	422.30	Nutrition
2245 नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य. .	1,524.97	1,345.29	709.28	Relief on account of natural calamities
एकूण (जी)..	2,749.32	2,684.75	2,040.10	Total—(g)
(एच) इतर				(h) Others—
2250 इतर सामाजिक सेवा ..	3.42	2.47	2.59	Other Social Services
2251 सचिवालय सामाजिक सेवा ..	28.91	46.30	43.80	Secretariat- Social Services
एकूण (एच)..	32.33	48.77	46.39	Total—(h)
एकूण (II)..	19,917.19	24,219.11	24,517.68	Total—(II)

(III) आर्थिक सेवा*(ए) कृषी व संलग्न कार्यक्रम -*

2401	पीक संवर्धन	..	612.06	667.94	696.40	Crop Husbandry	
2402	मृद् व जल संधारण	..	24.38	22.68	23.87	Soil and Water Conservation	
2403	पशुसंवर्धन	..	243.51	397.45	314.21	Animal Husbandry	
2404	दुग्धव्यवसाय विकास	..	698.06	528.64	626.77	Dairy Development	
2405	मत्स्यव्यवसाय	..	84.10	127.26	138.57	Fisheries	
2406	वनीकरण व वन्यजीवन	..	384.76	442.78	474.34	Forestry and Wild Life	
2408	अन्न, साठवण व वखार	..	77.91	83.64	85.78	Food, Storage and Warehousing	
2415	कृषीविषयक संशोधन व शिक्षण	..	258.67	279.15	285.64	Agricultural Research and Education	
2425	सहकार	..	348.77	747.05	409.49	Co-operation	
			एकूण (ए) . .	2,732.22	3,296.59	3,055.07	Total—(a)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.2.—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
<i>(बी) ग्रामविकास -</i>				<i>(b) Rural Development—</i>
2501 ग्रामविकासासाठी विशेष कार्यक्रम	.. 52.83	218.86	129.40	Special Programmes for Rural development
2505 ग्रामीण सेवायोजन	.. 1,467.99	1,890.72	1,890.93	Rural Employment
2506 जमीन सुधारणा	.. 0.00	0.00	0.00	Land Reforms
2515 इतर ग्रामविकास कार्यक्रम	.. 497.10	980.26	1,632.18	Other Rural Development Programmes
एकूण (बी)	.. 2,017.92	3,089.84	3,652.51	Total—(b)
<i>(सी) विशेष क्षेत्र कार्यक्रम</i>				<i>(c) Special Areas Programmes—</i>
2551 डोंगराळ प्रदेश	.. 21.23	32.95	23.42	Hilly Areas
एकूण (सी)	.. 21.23	32.95	23.42	Total—(c)
<i>(डी) पाटबंधारे व पूर नियंत्रण -</i>				<i>(d) Irrigation and Flood Control—</i>
2701 मोठे व मध्यम पाटबंधारे	.. 979.17	983.85	1,355.18	Major and Medium Irrigation
2702 लहान पाटबंधारे	.. 310.76	406.54	343.58	Minor Irrigation
2705 लाभक्षेत्र विकास	.. 14.62	17.45	16.50	Command Areas Development
2711 पूर नियंत्रण व जलनिःसारण	.. 13.82	6.59	6.49	Flood Control and Drainage
एकूण (डी)	.. 1,318.37	1,414.43	1,721.75	Total—(d)
<i>(इ) ऊर्जा</i>				<i>(e) Energy—</i>
2801 वीज	.. 1,849.04	2,307.53	2,330.51	Power
2810 ऊर्जेची अपारंपारिक साधने	.. 144.09	9.83	17.30	Non-conventional Sources of Energy
एकूण (इ)	.. 1,993.13	2,317.36	2,347.81	Total—(e)

<i>(एफ) उद्योग व खनिज -</i>				<i>(f) Industry and Minerals—</i>		
2851	ग्रामोद्योग व लघुउद्योग	..	31.33	61.56	57.90	Village and Small Industries
2852	उद्योग	..	318.16	372.36	457.01	Industries
2853	अलोहयुक्त खाणकाम व धातुशास्त्रीय उद्योग	..	108.40	77.52	93.63	Non-ferrous Mining and Metallurgical Industries
			<hr/>			
		एकूण (एफ)	.. 457.89	511.44	608.54	Total—(f)

<i>(जी) वाहतूक</i>				<i>(g) Transport —</i>		
3001	भारतीय रेल्वे-धोरणनिश्चिती, संचालन संशोधन व इतर संकीर्ण संघटना	..	0.04	0.04	0.05	Indian Railways-Policy formulation Direction, Research and Miscellaneous Organisation
3051	बंदरे व दीपगृहे	..	2.91	7.40	1.61	Ports and Light Houses
3053	नागरी विमान चालन		49.72	41.13	45.22	Civil Aviation
3054	मार्ग व पूल		490.89	573.14	651.79	Roads and Bridges
3055	मार्ग परिवहन		0.08	0.10	0.10	Road Transport
3056	अंतर्देशीय जल परिवहन		10.76	13.97	1.29	Inland Water Transport
			<hr/>			
		एकूण (जी)	.. 554.40	635.78	700.06	Total—(g)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.2 —Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
<i>(आय) विज्ञान, तंत्रशास्त्र व पर्यावरण -</i>					
3402 अवकाश संशोधन	..	0.00	0.31	0.31	<i>(i) Science, Technology and Environment —</i> Space Research
3425 इतर वैज्ञानिक संशोधन	..	2.00	2.00	2.50	Other Scientific Research
3435 पारिस्थितीकी व पर्यावरण		11.00	22.23	22.72	Ecology and Environment
एकूण (आय) ..		13.00	24.54	25.53	Total—(i)
<i>(जे) सर्वसाधारण आर्थिक सेवा -</i>					
3451 सचिवालय आर्थिक सेवा	..	91.59	72.44	73.65	<i>(j) General Economic Services—</i> Secretariat-Economic Services
3452 पर्यटन	..	81.07	221.31	224.43	Tourism
3454 जनगणना, सर्वेक्षण व सांख्यिकी		20.55	14.29	16.62	Census, Survey and Statistics
3456 नागरी पुरवठा	..	0.02	0.28	0.08	Civil Supplies
3475 इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा		13.31	14.53	14.40	Other General Economic Services
एकूण (जे) ..		206.54	322.85	329.18	Total—(j)
एकूण (III) ..		9,314.71	11,645.78	12,463.87	Total—(III)

(IV) सहायक अनुदाने व अंशदाने -				(IV) Grants-in-aid and Contributions—	
3604	स्थानिक संस्था व पंचायत राज्य संस्था यांना नुकसानभरपाईच्या व अभिहस्ताकित रकमा देणे	887.56	946.05	935.90	Compensation and Assignments to Local Bodies and Panchayati Raj Institutions
3606	साह्यकारी साहित्य व साधनसामग्री	463.89	0.00	0.00	Aid Materials and Equipments
एकूण (IV).		1,351.45	946.05	935.90	Total—(IV)
एकूण - महसुली लेख्यावरील खर्च		52,279.85	63,459.87	67,788.20	Total—Expenditure on Revenue Account

आधार — महाराष्ट्र राज्याची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २००७-०८
Source — Maharashtra State Budget Publications, 2007-08

26. राज्य वित्त/STATE FINANCE
 तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.3
 राज्याच्या अर्थसंकल्पाचे पृथःकरण
 ANALYSIS OF STATE GOVERNMENT BUDGET

(रुपये कोटीत/Rs. in crore)

बाब	प्रत्यक्ष Actuals 2005-06	सुधारित अंदाज Revised Estimates 2006-07	अर्थसंकल्प Budget Estimates 2007-08	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
एक - महसुली लेखाशीर्षाखालील जमा -				<i>I - Receipts on Revenue Account—</i>
(अ) कर महसूल ..	38,522.25	46,347.20	53,002.12	(a) Tax Revenue
(ब) कराव्यतिरिक्त महसूल ..	9,916.05	13,920.18	15,296.76	(b) Non-Tax Revenue
एकूण (एक) ..	48,438.30	60,267.38	68,298.88	Total—(I)
दोन - भांडवली लेखावरील जमा ..	18,434.52	15,234.30	14,598.14	<i>II - Receipts on Capital Account</i>
एकूण जमा (एक+दोन) ..	66,872.82	75,501.68	82,897.02	Total Receipts (I + II)
तीन - महसुली लेखाशीर्षाखालील खर्च -				<i>III - Expenditure on Revenue Account—</i>
(अ) विकास खर्च ..	30,583.34	36,810.95	37,917.45	(a) Development Expenditure
(ब) विकासेतर खर्च (i+ii) ..	21,696.51	26,648.92	29,870.75	(b) Non-Development Expenditure (i+ii)
(i) सर्वसाधारण सेवा ..	11,940.27	14,353.62	17,195.89	(i) General Services
(ii) ऋण सेवा ..	9,756.24	12,295.30	12,674.86	(ii) Debt Services
एकूण (तीन) ..	52,279.85	63,459.87	67,788.20	Total—(III)

चार - भांडवली खर्च				IV - Capital Expenditure—	
(अ) महसुली लेख्याबाहेरील भांडवली खर्च	..	10,078.44	10,515.73	10,690.12	(a) Capital Expenditure outside Revenue Account
(ब) कर्ज व ऋण विभागावरील खर्च.	..	10,003.27	6,946.70	7,159.06	(b) Disbursements on Loans and Debt Section
एकूण (चार) ..		20,081.71	17,462.43	17,849.18	Total—(IV)
एकूण खर्च (तीन + चार)..		72,361.56	80,922.30	85,637.38	Total expenditure (III + IV)

आधार — महाराष्ट्र राज्याची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २००७-०८
Source —Maharashtra State Budget Publications, 2007-08

27. राज्य उत्पन्न/STATE INCOME

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 27.1

चालू आणि स्थिर किंमतीनुसार राज्य उत्पन्न (निव्वळ)

STATE INCOME AT CURRENT AND CONSTANT PRICES (NET)

विभाग	राज्य उत्पन्न/State income				Sector
	2005-06*		2006-07*		
	चालू किंमती नुसार At current prices	(१९९९-००) च्या स्थिर किंमतीनुसार At constant prices (1999-00)	चालू किंमती नुसार At current prices	(१९९९-००) च्या स्थिर किंमतीनुसार At constant prices (1999-00)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(1)
I. उत्पन्न (कोटी रुपयांत)					Income (Rs.in crore)
(1) कृषि, वन उद्योग मत्स्योद्योग आणि खाणी	54,265	44,842	64,960	49,260	Agriculture forestry, fisheries, mining & quarrying
(2) कारखाने, बांधकाम, वीज, गॅस आणि पाणी पुरवठा	95,607	70,121	1,09,316	76,419	Manufacturing, construction, electricity, gas & water supply
(3) परिवहन, साठवण व दळणवळण, व्यापार, हॉटेल व उपाहारगृहे	91,023	74,546	1,05,650	81,490	Transport, storage and communication trade, hotels and restaurants
(4) बँका व विमा उद्योग, स्थावर मालमत्ता व राहत्या घराची मालकी, व्यावसायिक सेवा, सार्वजनिक प्रशासन आणि इतर सेवा	1,34,577	1,09,250	1,55,129	1,20,430	Banking & insur- ance, real estate and ownership of dwellings, business services, public administration & other services
एकूण	3,75,472	2,98,759	4,35,055	3,27,599	Total
II. दरडोई राज्य उत्पन्न (रुपयांमध्ये)	36,048	26,683	41,144	30,982	Per capita State Income (in Rs.)

* अस्थायी/Provisional

आधार — अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source— Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 28.1

28. संकीर्ण

तक्ता क्रमांक

नियंत्रित बाजारपेठा

३० सप्टेंबर २००७ रोजी/

अनुक्रमांक

Serial No.	जिल्हा	नियंत्रित बाजारपेठांची नावे
(1)	(2)	(3)
1	बृहन्मुंबई	.. मुंबई
2	ठाणे	.. मुरबाड, शहापूर, भिवंडी, पालघर, कल्याण, वसई, उल्हासनगर, डहाणू
3	रायगड	.. कर्जत, पनवेल, पेण, रोहा, खालापूर, महाड, अलिबाग, माणगाव, मुरुड
4	रत्नागिरी	.. रत्नागिरी (नाचणे)
5	सिंधुदुर्ग	.. सिंधुदुर्ग
6	नाशिक	.. घोटी -बु., लासलगाव, मालेगाव, नांदगाव, सिन्नर, सटाणा, येवला, नाशिक, कळवण, चांदवड, मनमाड, दिंडोरी, पिंपळगाव (बसवंत), सुरगणा, देवळा
7	धुळे	.. धुळे, दोंडाइचा, शिरपूर, साक्री
8	नंदुरबार	.. नंदुरबार, नवापूर, शहादा, तळोदे, अक्कलकुवा, धडगांव
9	जळगाव	.. जामनेर, धरणगाव, अंमळनेर, जळगाव, पारोळा, चाळीसगाव, चोपडा, बोदवड, पाचोरा, रावेर, भुसावळ, यावल
10	अहमदनगर	.. अहमदनगर, कोपरगाव, श्रीरामपूर, राहुरी, संगमनेर, शेवगाव पाथर्डी, जामखेड, श्रीगोंदा, नेवासा, पारनेर, कर्जत, अकोले, राहता
11	पुणे	.. बारामती, खेड, निरा, भोर, पुणे, शिरूर, इंदापूर, जुन्नर, दोंड, मंचर, तळेगाव-दाभाडे, मुळशी
12	सातारा	.. कोरेगाव, कराड, फलटण, सातारा, वडूज, पाटण, लोणंद, दहीवडी, वाई, जावळी
13	सांगली	.. सांगली, तासगाव, इस्लामपूर, विटा, आटपाडी, पलूस
14	सोलापूर	.. सोलापूर, मोहोळ, करमाळा, कुर्डुवाडी, अक्कलकोट, बार्शी, अकलूज, पंढरपूर, मंगळवेढा, सांगोला, दुधनी
15	कोल्हापूर	.. कोल्हापूर, गडहिंग्लज, जयसिंगपूर, वडगाव(पेठ)
16	औरंगाबाद	.. औरंगाबाद, वैजापूर, लासुर स्टेशन, पैठण, कन्नड, सिल्लोड, गंगापूर, सोयगाव, फुलंब्री, खुलताबाद
17	जालना	.. जालना, अंबड (वडीगोद्री), भोकरदन, मंठा, परतूर, आष्टी, घनसावंगी

MISCELLANEOUS

TABLE No. 28.1

REGULATED MARKETS

As on 30th September 2007

District	Names of regulated markets
(2)	(3)
Brihan Mumbai ..	Mumbai
Thane ..	Murbad, Shahapur, Bhiwandi, Palghar, Kalyan, Vasai, Ulhasnagar, Dahanu
Raigad ..	Karjat, Panvel, Pen, Roha, Khalapur, Mahad, Alibag, Mangaon, Murud
Ratnagiri ..	Ratnagiri (Nachane)
Sindhudurg ..	Sindhudurg
Nashik ..	Ghoti-Bk, Lasalgaon, Malegaon, Nandgaon, Sinnar, Satana, Yevla, Nashik, Kalwan, Chandwad, Manmad, Dindori, Pimpalgaon (Basvant), Surgana, Dewala
Dhule ..	Dhule, Dondaicha, Shirpur, Sakri
Nandurbar ..	Nandurbar, Nawapur, Shahada, Taloda, Akkalkuwa, Dhadgaon
Jalgaon ..	Jamner, Dharangaon, Amalner, Jalgaon, Parola, Chalisgaon, Chopda, Bodwad, Pachora, Raver, Bhusawal, Yawal
Ahmadnagar ..	Ahmednagar, Kopergaon, Shrirampur, Rahuri, Sagnamner, Shevgaon, Patherdi, Jamkhed, Shrigonda, Nevasa, Parner, Karjat, Akole, Rahata
Pune ..	Baramati, Khed, Nira, Bhor, Pune, Shirur, Indapur, Junnar, Daund, Manchar, Talegaon-Dabhade, Mulashi
Satara ..	Koregaon, Karad, Phaltan, Satara, Vaduj, Patan, Lonand, Dahiwadi, Wai, Jawali
Sangli ..	Sangli, Tasgaon, Islampur, Vita, Atpadi, Palus
Solapur ..	Solapur, Mohol, Karmala, Kurduwadi, Akkalkot, Barshi, Akluj, Pandharpur, Mangalvedha, Sangola, Dhudhani
Kolhapur ..	Kolhapur, Gadhinglaj, Jaysingpur, Vadgaon (Peth)
Aurangabad ..	Aurangabad, Vaijapur, Lasur Station, Paithan, Kannad, Sillod, Gangapur, Soyegaon, Phulambri, Khultabad
Jalana ..	Jalna, Ambad (Vadigodri), Bhokardan, Mantha, Partur, Asti, Dhansawangi

अनुक्रमांक

Serial No.	जिल्हा	नियंत्रित बाजारपेठांची नावे
(1)	(2)	(3)
18	परभणी	परभणी, मानवत, सेलू, गंगाखेड, पूर्णा, जिंतूर, पाथरी, ताडकळस, पालम, सोनपेठ
19	हिंगोली	हिंगोली, आखाडा-बाळापूर, बसमत, कळमनुरी, सेनगांव, जवळाबाजार
20	बीड	बीड, अंबेजोगाई, किल्लेधारूर, गेवराई, माजलगाव, परळी वैजनाथ, कडा, पाटोदा, केज, वडवणी
21	नांदेड	नांदेड, मुदखेड, उमरी, धर्माबाद, भोकर, किनवट, हदगाव, लोहा, देगलूर, मुखेड, कुंडलवाडी, नायगाव, कंधार, हिमायतनगर, हनेगाव, कुंटूर, माहूर, इस्लापूर, बिलोली
22	उस्मानाबाद	कळंब, उस्मानाबाद, मुरुम, परांडा, भूम, तुळजापूर, उमरगा, लोहारा, वाशी
23	लातूर	लातूर, उदगीर, निलंगा, अहमदपूर, औसा, चाकूर, औराद (शहाजनी), रेणापूर, शिरूर-अनंतपाळ, जळकोट
24	बुलढाणा	मलकापूर, नांदुरा, शेगाव, खामगाव, जळगाव-जामोद, देऊळगाव राजा, बुलढाणा, चिखली, मेहकर, लोणार, संग्रामपूर, मोताळा, सिंदखेड राजा
25	अकोला	अकोला, अकोट, तेलहारा, मूर्तिजापूर, बाळापूर, पातूर, बारशी-टाकळी
26	वाशिम	कारंजा, मालेगाव, मंगरुळपीर, मनोरा, रिसोड, वाशिम
27	अमरावती	अमरावती, धामणगाव रेल्वे, दर्यापूर, अंजनगाव-सुर्जी, अचलपूर, वरुड, मोर्शी, धारणी, चांदूर बाजार, चांदूर रेल्वे, तिवसा, नांदगांव खंडेश्वर
28	यवतमाळ	यवतमाळ, घाटंजी, पांढरकवडा, दारव्हा, वणी, दिग्रस, बोरीअरब, उमरखेड, पुसद, राळेगाव, महागाव, मारेगाव, नेरपरसोपंत, कळंब, बाभुळगाव, आर्णी, झरीजामणी
29	वर्धा	वर्धा, सिंदी, पुलगाव, आर्वी, हिंगणघाट, आष्टी, समुद्रपूर
30	नागपूर	काटोल, भिवापूर, नरखेड, सावनेर, रामटेक, उमरेड, कळमेश्वर, नागपूर, मांडळ, पारशिवनी, कामठी, हिंगणा
31	भंडारा	भंडारा, लाखनी, पवनी, तुमसर, लाखांदूर
32	गोंदिया	गोंदिया, तिरोडा, आमगाव, अर्जुनी-मोर्गांव, गोरेगांव
33	चंद्रपूर	चंद्रपूर, वरोरा, मूल, ब्रह्मपुरी, सिंदेवाही, नागभिड, राजुरा, चिमूर, गोंडपिपरी, भद्रावती, सावली, कोरपना
34	गडचिरोली	गडचिरोली, आरमोरी, अहेरी, चामोर्शी

आधार - पणन उप संचालक, महाराष्ट्र शासन, पुणे

TABLE No. 28.1.—*contd.*

District	Names of regulated markets
(2)	(3)
Parabhani	.. Parbhani, Manwat, Selu, Gangakhed, Purna, Jintur, Pathri, Tadkalas, Palam, Sonpeth
Hingoli	.. Hingoli, Akhada-Balapur, Basmath, Kalamnuri, Sengaon, Javla-market
Beed	.. Beed, Ambejogai, Kille Dharur, Georai, Manjalegaon, Parli-Vajjnath, Kada, Patoda, Kej, Vadvani
Nanded	.. Nanded, Mudkhed, Umuri, Dharmabad, Bhokar, Kinwat, Hadgaon, Loha, Deglur, Mukhed, Kundalvadi, Naigaon, Kandhar, Himayatanager, Hanegaon, Kuntur, Mahoor, Islapur, Biloli
Osmanabad	.. Kalamb, Osmanabad, Murum, Paranda, Bhoom, Tuljapur, Umerga, Lohara, Vashi
Latur	.. Latur, Udgir, Nilanga, Ahmedpur, Ausa, Chakur, Aurad (Shahajani), Renapur, Shirur, Anantpal, Jalkote
Buldhana	.. Malkapur, Nandura, Shegaon, Khamgaon, Jalgaon-Jamod, Deulgaon-Raja, Buldhana, Chikhli, Mehkar, Lonar, Sangrampur, Mutala, Sindakhed-Raja
Akola	.. Akola, Akot, Telhara, Murtijapur, Balapur, Patur, Barshi-Takli
Washim	.. Karanja, Malegaon, Mangrulpir, Manora, Risod, Washim
Amravati	.. Amravati, Dhamangaon Railway, Daryapur, Anjangaon-Surji, Achalpur, Warud, Morshi, Dharani, Chandur Bazar, Chandur Railway, Tiwsa, Nandgaon,
Yavatmal	.. Yavatmal, Ghatanji, Pandharkaoda, Darwaha, Wani, Digras, Bori Arab, Umarkhed, Pusad, Relegon, Mangaon, Maregaon, Nerparsopant, Kalamb, Babhulgaon, Arni, Jharijamni
Wardha	.. Wardha, Sindi, Pulgaon, Arvi, Hinganghat, Asti, Samudrapur
Nagpur	.. Katol, Bhivapur, Narkhed, Saoner, Ramtek, Umred, Kalmeshwar, Nagpur, Mandhal, Parshivani, Kamthi, Hingana
Bhandara	.. Bhandara, Lakhani, Pavani, Tumsar, Lakhandur
Gondia	.. Gondia, Tirora, Amgaon, Arjuni-Morgaon, Goregaon
Chandrapur	.. Chandrapur, Warora, Mul, Brahmapuri, Sindewahi, Nagbhid, Rajura, Chimur, Gondpipri, Bhadravati, Savli, Korpana
Gadchiroli	.. Gadchiroli, Armori, Aheri, Chamorshi

Source—Deputy Director of Marketing, Maharashtra State, Pune

28. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.2

महाराष्ट्रातील विम्याची माहिती / INSURANCE IN MAHARASHTRA

बाब (1)	परिमाण (2)	2005-06 (3)	2006-07 (4)	Unit (2)	Item (1)
1) आयुर्विमा					<i>Life Insurance</i>
पॉलिसी	संख्या	26,88,485	41,08,629	Number	Policies
विम्याची रक्कम	कोटी रुपयांत	27,045.10	41,672.62	Rs. in crore	Sum Assured
2) साधारण विमा					<i>General Insurance</i>
भारतीय साधारण विमा मंडळ व तिच्या संलग्न कंपन्यांनी उतरविलेल्या प्रत्यक्ष प्रिमियम	कोटी रुपयांत	N.A.	N.A.	Rs. in crore	Gross direct premium written in Maharashtra by General Insurance Corporation of India and its subsidiary companies

N.A.--उपलब्ध नाही/Not Available

आधार— १) भारतीय आयुर्विमा महामंडळ

Source— 1) Life Insurance Corporation of India

२) भारतीय साधारण विमा महामंडळ

2) General Insurance Corporation of India

28. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.3

पर्यटन विभागाने मान्यता दिलेल्या हॉटेलांची संख्या २००६-०७

NUMBER OF HOTELS APPROVED BY THE TOURISM DEPARTMENT 2006-07

(संख्या/Number)

ठिकाण (1)	पंचतारांकित (डिलक्स) Star (2)	पंच तारांकित 5 Star (3)	चार तारांकित 4 Star (4)	तीन तारांकित 3 Star (5)	दोन तारांकित 2 Star (6)	एक तारांकित 1 Star (7)	Place (1)
मुंबई	14	6	13	27	26	2	Mumbai
नवी मुंबई	4	3	1	Navi Mumbai
रत्नागिरी	1	..	1	1	Ratnagiri
सिंधुदुर्ग	1	Sindhudurg
पुणे	3	3	4	8	4	1	Pune
लोणावळा	1	1	1	2	Lonavala
औरंगाबाद	..	2	2	..	Aurangabad
नागपूर	2	Nagpur
अहमदनगर	..	1	1	Ahmadnagar
शिर्डी	..	1	..	1	..	2	Shirdi
सोलापूर	1	1	..	Solapur
कोल्हापूर	4	2	..	Kolhapur
माथेरान	2	2	..	Matheran
नाशिक	..	1	..	1	1	2	Nashik
ठाणे	3	Thane
एकूण	18	15	20	64	44	9	Total

आधार — पर्यटन कार्यालय, भारत सरकार, मुंबई

Source—Department of Tourism, Government of India

28. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.4

हवाईमार्गे मुंबईस उतरणारे परदेशी पर्यटक

FOREIGN TOURISTS DISEMBARKING AT MUMBAI BY AIR

अनुक्रमांक		परदेशी पर्यटकांची संख्या		
Serial No	नागरिकत्वाचा देश	No. of foreign tourists		Country of Nationality
(1)	(2)	2006	2007	(2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	उत्तर अमेरिका	2,45,399	2,89,088	North America
2	दक्षिण व मध्य अमेरिका	8,330	12,653	South & Central America
	एकूण अमेरिका खंड	2,53,729	3,01,741	Total America
3	पश्चिम युरोप	4,35,770	4,68,731	Western Europe
4	पूर्व युरोप	27,537	24,595	Eastern Europe
	एकूण युरोप खंड	4,63,308	4,93,326	Total Europe
	एकूण आफ्रिका खंड	73,406	1,02,523	Total Africa
5	पश्चिम आशिया	75,400	89,264	West Asia
6	दक्षिण आशिया	40,901	45,192	South Asia
7	दक्षिण पूर्व आशिया	48,739	51,287	South-East Asia
8	पूर्व आशिया	56,031	68,647	East Asia
	एकूण आशिया खंड	2,21,071	2,54,390	Total Asia
	एकूण ऑस्ट्रेलिया खंड	49,065	49,952	Total Australia
9	राष्ट्रीयता नसलेले	71	3542	Stateless
10	इतर	4,482	5,261	Other
	एकूण	10,65,130	10,58,260	Grand Total

टीप /- वरील आकडे हवाईमार्गे मुंबईस उतरणा-या परदेशी पर्यटकांच्या टक्केवारीवर आधारित असल्याने
 Note बेरजा जुळतीलच असे नाही. / Totals may not add-up as the figures are derived
 from the percentage of Foreign Tourists Disembarking at Mumbai by Air.

आधार - भारत पर्यटक सांख्यिकी, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source —India Tourist Statistics, Government of India, New Delhi

28. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.5

कच्च्या (क्रूड) तेलाचे उत्पादन / PRODUCTION OF CRUDE OIL

('००० टनांत/Tonnes)

वर्ष/ Year				मुंबई हाय किनारा/ Off shore Mumbai High
(1)				(2)
1977-78	2,074
1980-81	4,985
1984-85	20,136
1990-91	21,191
1993-94	15,375
1994-95	20,226
1995-96	22,665
1996-97	20,183
1997-98	19,863
1998-99	18,286
1999-00	16,727
2000-01	16,629
2001-02	16,073
2002-03	17,560
2003-04	17,677
2004-05	18,164
2005-06	16,309
2006-07	17,993

आधार— अर्थ व सांख्यिकी विभाग, पेट्रोलियम व नैसर्गिक वायु मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source— Economics and Statistics Division Ministry of Petroleum and Natural Gas, Government of India, New Delhi

28. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.6

नैसर्गिक वायूचे साठे, एकूण उत्पादन व वापर

RESERVES, GROSS PRODUCTION AND UTILISATION OF NATURAL GAS

वर्ष/Year	मुंबई हाय किनारा/Off shore Mumbai High		
	साठे (अब्ज घन मीटर) Reserves (Bn. Cubic Metres)	एकूण उत्पादन (दशलक्ष घनमीटर) Gross production (Million Cu. Metres)	वापर (दशलक्ष घनमीटर) Utilisation (Million Cu. Metres)
(1)	(2)	(3)	(4)
1980-81 ...	329.04	673	307
1985-86 ...	377.69	5,180	3,067
1990-91 ...	483.50	14,082	10,035
1991-92 ...	479.77	14,394	11,378
1992-93 ...	465.13	13,352	12,453
1993-94 ...	454.56	13,356	12,472
1994-95 ...	406.47	14,138	13,150
1995-96 ...	377.17	16,579	15,966
1996-97 ...	413.75	16,794	15,975
1997-98 ...	398.34	18,102	17,226
1998-99 ...	368.53	17,514	16,769
1999-00 ...	368.53	17,775	17,058
2000-01 ...	461.05	18,465	17,705
2001-02 ...	461.55	18,426	17,548
2002-03 ...	435.54	18,373	17,643
2003-04 ...	526.51	17,806	17,236
2004-05 ...	302.19	17,313	17,235
2005-06 ...	278.00	16,823	16,351
2006-07 ...	272.00	16,567	16,011

आधार —अर्थ व सांख्यिकी विभाग, पेट्रोलियम व नैसर्गिक वायु मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source —Economics and Statistics Division, Ministry of Petroleum and Natural Gas, Government of India, New Delhi

28. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.7

द्रवीकृत पेट्रोलियम वायूचे घरगुती ग्राहक / LPG DOMESTIC CUSTOMERS

(हजारत/In thousand)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	कंपनीचे नाव (2)	ग्राहकांची संख्या No. of Customers			Name of company (2)
		1st April 2005 (3)	1st April 2006 (4)	1st April 2007 (5)	
		एकूण 11,271 11,772 12,415			
1.	भारतीय तेल महामंडळ मर्यादित	1,123	1,260	1,402	Indian Oil Corporation Limited
2.	हिंदुस्तान पेट्रोलियम महामंडळ मर्यादित	4,926	5,124	5,346	Hindustan Petroleum Corporation Limited
3.	भारत पेट्रोलियम महामंडळ मर्यादित	5,205	5,367	5,667	Bharat Petroleum Corporation Limited
4.	आईबीपी कंपनी लि.	17	21	*	IBP Co. Ltd.
		एकूण			
		11,271	11,772	12,415	Total

* Merged with IOC.

आधार — अर्थ व सांख्यिकी विभाग, पेट्रोलियम व नैसर्गिक वायु मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source— Economics and Statistics Division, Ministry of Petroleum and Natural Gas,
Government of India, New Delhi

29. निवडक निर्देशकांचा कल

तक्ता क्रमांक/

शेती/

(क्षेत्राचे आकडे हजार हेक्टर व उत्पादनाचे आकडे हजार मे. टनात आहेत/

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)		1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)
1	एकूण भौगोलिक क्षेत्र (गावपत्रकानुसार)	..	30,758	30,766	30,758	30,758
2	पेरणी केलेले निव्वळ क्षेत्र	..	17,878	17,668	18,299	18,565
3	लागवडीखालील स्थूल क्षेत्र	..	18,823	18,737	19,642	21,859
4	ओलिताखालील स्थूल क्षेत्र	..	1,220	1,570	2,415	3,319
5	मुख्य पिकांखालील क्षेत्र व त्यांचे उत्पादन					
	(अ) तांदूळ	..				
	(१) क्षेत्र	..	1,300	1,352	1,459	1,597
	(२) उत्पादन	..	1,369	1,662	2,315	2,345
	(ब) गहू	..				
	(१) क्षेत्र	..	907	812	1,063	867
	(२) उत्पादन	..	401	440	886	909
	(क) ज्वारी	..				
	(१) क्षेत्र	..	6,284	5,703	6,469	6,300
	(२) उत्पादन	..	4,224	1,557	4,409	5,929
	(ड) बाजरी	..				
	(१) क्षेत्र	..	1,635	2,039	1,534	1,940
	(२) उत्पादन	..	489	824	697	1,115

TRENDS IN SELECTED INDICATORS

TABLE No. 29.1

AGRICULTURE

Area in thousand hectares and production in thousand M. tonnes)

1995-96	2003-04	2004-05	2005-06	2006-07*	Item
(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
30,758	30,758	30,758	30,758	30,758	Total geographical area (according to village papers)
17,980	17,432	17,490	17,473	17,478	Net area sown
21,327	22,190	22,368	22,556	22,557	Gross cropped area
3,287	3,636	3,665	3,810	3,958	Gross area irrigated
					Area and production of principal crops—
					(a) Rice—
1,517	1,535	1,509	1,515	1,529	(i) Area
2,563	2,839	2,147	2,694	2,569	(ii) Production
					(b) Wheat—
702	665	756	933	1231	(i) Area
898	778	1,016	1,300	1,871	(ii) Production
					(c) Jowar—
5,557	4,440	4,756	4,740	4,618	(i) Area
4,982	2,888	3,623	3,713	3,782	(ii) Production
					(d) Bajri—
1,665	1,325	1,529	1,434	1,452	(i) Area
965	896	1,126	932	1,059	(ii) Production

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	
मुख्य पिकांखालील क्षेत्र व त्याचे उत्पादन - पुढे चालू						
(ई) सर्व तृणधान्ये						
(इतर तृणधान्ये धरून)						
(१)	क्षेत्र	..	10,606	10,320	10,976	11,136
(२)	उत्पादन	..	6,755	4,737	8,647	10,740
(फ) सर्व कडधान्ये						
(१)	क्षेत्र	..	2,349	2,566	2,715	8,257
(२)	उत्पादन	..	989	677	825	1,441
(ग) ऊस						
(१)	क्षेत्र	..	155	204	319	536
(२)	उत्पादन (कांड्यांत)	..	10,404	14,433	23,706	38,154
(प) कापूस						
(१)	क्षेत्र	..	2,500	2,750	2,550	2,721
(२)	उत्पादन(रूई)	..	288	82	208	319
(छ) भुईमूग						
(१)	क्षेत्र	..	1,083	904	695	864
(२)	उत्पादन	..	800	586	451	979
(ज) तंबाखू						
(१)	क्षेत्र	..	25	12	12	8
(२)	उत्पादन	..	12	5	8	8
शेती उत्पादनाचे निर्देशांक						
(पाया:त्रैवार्षिक सरासरी १९७९-८२=१००)						
(१)	अन्नधान्ये	..	N.A.	N.A.	N.A.	120.4
(२)	अन्नधान्येतर	..	N.A.	N.A.	N.A.	154.5
(३)	सर्व पिके	..	N.A.	N.A.	N.A.	136.5

TABLE No. 29.1 —*contd.*

(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
					Area and Production of Principal Crops— <i>Contd.</i>
					(e) All cereals (including other cereals)
9,970	8,568	9,210	9,303	9,616	(i) Area
10,007	8,367	8,862	9,777	10,589	(ii) Production
					(f) All pulses—
3,305	3,436	3,432	3,432	3,828	(i) Area
1,661	1,955	1,992	2,005	2,304	(ii) Production
					(g) Sugarcane—
580	526	327	501	849	(i) Area (Harvested)
46,656	26,982	23,914	38,814	66,277	(ii) Production
					(h) Cotton—
3,065	2,762	2,840	2,875	3,107	(i) Area
476	308	2,939	3,160	4,618	(ii) Production (lint)
					(i) Groundnut—
511	390	416	442	448	(i) Area
576	453	459	440	399	(ii) Production
					(j) Tobacco—
9	6	6	6	6	(i) Area
14	7	7	6	7	(ii) Production
					Index numbers of agricultural production (Base: Triennial Average 1979-82=100)
119.4	109.9	110.2	125.3	139.3	(i) Foodgrains
167.9	115.7	111.8	146.7	222.7	(ii) Non-foodgrains
142.4	112.7	111.0	135.4	178.7	(iii) All commodities

* अस्थायी/Provisional

N.A.—उपलब्ध नाही/Not Available

29. निवडक निर्देशकांचा कल/
तक्ता क्रमांक/
पशुधन व कुक्कुट/

अनुक्रमांक Serial No. (1)	प्रकार (2)	1961 (3)	1966 (4)	1972 (5)	1978 (6)
1	गाई-बैल				
	तीन वर्षावरील बैल ..	6,490	6,550	6,206	6,329
	तीन वर्षावरील गाई ..	4,644	4,534	4,587	4,781
	वासरे ..	4,194	3,645	3,912	4,108
	एकूण - गाई-बैल ..	15,328	14,729	14,705	15,218
2	म्हशी- रेडे				
	तीन वर्षावरील रेडे ..	353	340	308	325
	तीन वर्षावरील म्हशी ..	1,639	1,135	1,871	2,148
	रेडके ..	1,095	967	1,122	1,425
	एकूण - म्हशी-रेडे ..	3,087	3,042	3,301	3,899
3	मेंढरे ..	2,093	2,205	2,128	2,636
4	शेळया ..	5,181	5,121	5,911	7,563
5	घोडे, शिंगरे ..	105	101	58	48
6	इतर जनावरे ..	360	352	317	326
	एकूण - जनावरे ..	26,048	25,449	26,361	29,642
7	कोंबडया, बदके वगैरे ..	10,577	9,902	12,217	18,751

TRENDS IN SELECTED INDICATORS

TABLE No. 29.2

LIVESTOCK AND POULTRY

(हजारत/In thousand)

1982	1987	1992	1997	2003	Category
(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
Cattle--					
6,687	6,690	6,955	6,989	6,522	Males over 3 years
5,247	5,739	5,847	5,886	5,324	Females over 3 years
4,228	4,555	4,639	5,196	4,891	Young stock
16,162	16,983	17,441	18,071	16,737	Total Cattle
Buffaloes--					
351	356	337	315	316	Males over 3 years
2,307	2,816	3,224	3,609	3,548	Females over years
1,313	1,583	1,887	2,149	2,220	Young stock
3,972	4,755	5,447	6,073	6,084	Total buffaloes
2,671	2,873	3,074	3,368	3,175	Sheep
7,705	9,195	9,941	11,434	10,449	Goats
49	43	40	42	123	Horses and ponies
340	447	449	650	515	Other livestock
30,919	34,255	36,393	39,638	37,084	Total livestock
19,844	24,839	32,187	35,392	34,596	Poultry

29. निवडक निर्देशकांचा कल/

तक्ता क्रमांक/

उद्योग आणि खाणकाम/

अनुक्रमांक						
Serial No.	बाब	1960	1970	1980	1990	2000
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	चालू कारखान्यांची संख्या	.. 8,010	9,803	15,170	23,410	29,562
2	कामगारांची दैनिक सरासरी उपस्थिती (हजारात)	.. 746	952	1,177	1,163	1,231
3	औद्योगिक उत्पादन -					
	(१) कापूस सूत (दशलक्ष कि.ग्रॅम)	.. 242	227	249	238	N.A.
	(२) सुती कापड (लाख मीटर)	.. 16,747	14,411	12,603	8,552	N.A.
4	खनिज उत्पादन -					
	(१) कोळसा (हजार मे. टन)	.. 788	1,771	5,300	16,030	27,698
	(२) कच्चे मॅंगनीज (हजार मे. टन)	.. 187	216	223	262	353

तक्ता क्रमांक/

वीज/

अनुक्रमांक						
Serial No.	बाब	1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	
1	स्थापित क्षमता (हजार किलोवॅट)	.. 759	2,119	4,298	8,876	
2	विजेची निर्मिती (दशलक्ष किलोवॅट तास)	.. 3,268	9,134	18,751	37,311	
3	विजेचा वापर (दशलक्ष किलोवॅट तास)					
	(अ) एकूण	.. 2,720	7,650	14,034	30,775	
	(ब) उद्योगांकरिता	.. 1,853	5,312	8,130	14,706	
4	महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळाकडून विद्युतीकरण केलेल्या शहरांची व खेड्यांची संख्या (प्रत्येक वर्षाअखेरची)	.. 853	20,112	27,914	39,413	

TRENDS IN SELECTED INDICATORS

TABLE No. 29.3

INDUSTRY AND MINING

2002	2004	2005	2006	2007	Item
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
28,707	29,256	30,385	30,684	30,831	Number of working factories
1,182	1,193	1,258	1,281	1,376	Average daily number of workers (In thousand)
					Industrial production—
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	(i) Cotton yarn (Million kg.)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	(ii) Cotton cloth (Lakh mt.)
					Mineral production—
30,830	32,912	34,529	36,119	32,548	(i) Coal (Thousand tonnes)
395	453	561	512	544	(ii) Manganese Ore (Th.tonne)

TABLE No. 29.4

ELECTRICITY

2001-02	2003-04	2004-05	2005-06	2006-07	Item
(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
12,963	12,903	12,909	15,105	15,453	Installed capacity (Thousand kw.)
64,138	66,991	68,507	68,865	73,129	Electricity generated (Million kwh.)
					Consumption (Million kwh.)
46,338	52,233	55,684	59,287	62,085	(a) Total
17,435	19,806	22,515	25,692	26,535	(b) Industrial
40,748	N.A.	36,011	36,011	36,415	Towns and villages electrified by M.S. Electricity Board (as at the end of each year)

29. निवडक निर्देशकांचा कल/

तक्ता क्रमांक/

सहकार/

अनुक्रमांक

Serial No. (1)	बाब (2)	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)
1	सहकारी संस्थांची संख्या	.. 31,565	42,603	60,747	1,04,620
2	त्यामधील सभासदांची संख्या (हजारात)	.. 4,191	8,581	14,783	26,903
3	खेळते भांडवल (कोटी रुपये)	291	1,490	5,210	2,4283
4	प्राथमिक कृषि पत संस्थांनी व बहुउद्देशीय संस्थांनी दिलेले कर्ज (कोटी रुपये)	.. 43	133	250	800

टीप - वरील आकडे सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांचे मिळून आहेत (त्यात सुपरवायझिंग युनियन, विभागीय व जिल्हा बोर्ड, विमा कंपनी इत्यादी संस्थांचा अंतर्भाव आहे)

TRENDS IN SELECTED INDICATORS

TABLE No. 29.5

CO-OPERATION

2002-03	2003-04	2004-05	2005-06	2006-07	Item
(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1,73,402	1,78,854	1,84,390	1,92,797	2,00,740	Co-operative Societies(No)
47,588	45,101	45,822	46,232	47,566	Members (In thousand)
1,72,864	1,70,466	1,80,284	2,00,264	2,02,206	Working capital (Crore Rs.)
3,825	4,050	4,862	5,417	5,788	Advances by primary agricultural credit and multipurpose societies (Crore Rs.)

Note - The above figures relate to all types of Co-operative societies (including super vising unions, divisional and district boards and insurance societies, etc.)

29. निवडक निर्देशकांचा कल/

तक्ता क्रमांक/

परिवहन आणि दळणवळण/

अनुक्रमांक

Serial

No.	बाब	1960	1970	1980	1990	2001
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	प्रत्येक वर्षाच्या ३१ मार्च रोजी असलेली रस्त्यांची लांबी (कि.मी.)	37,757	62,703	1,38,613	1,72,859	2,16,946
2	वापरात असलेली वाहने (प्रत्येक वर्षाच्या एक जानेवारी रोजीची)					
(अ)	मोटारी	45,328	1,08,679	2,13,700	4,04,240	9,01,278
(ब)	सर्व प्रकारची वाहने	89,127	2,57,539	7,25,352	24,30,615	66,07,054

तक्ता क्रमांक/

शिक्षण/

बाब	1960-61	1970-71	1980-81	1990-91
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
प्राथमिक शिक्षण -	..			
(पूर्व-प्राथमिक व्यतिरिक्त)	..			
(१) संस्था (संख्या)	.. 34,594	45,143	51,045	57,744
(२) विद्यार्थी (हजारात)	.. 4,178	6,229	8,392	10,424
(३) शिक्षक (हजारात)	.. 113	185	222	268
माध्यमिक शिक्षण -	..			
(१) संस्था (संख्या)	.. 2,468	5,339	6,119	9,992
(२) विद्यार्थी (हजारात)	.. 858	1,936	3,309	5,794
(३) शिक्षक (हजारात)	.. 35	77	114	182

E - अंदाजित / Estimated

TRENDS IN SELECTED INDICATORS

TABLE No. 29.6

TRANSPORT AND COMMUNICATION

2004 (8)	2005 (9)	2006 (10)	2007 (11)	Item (2)
2,26,992	2,29,302	2,31,430	2,33,664	Length of roads as on 31st March of each year (kilometers)
				Motor vehicles in operation (as on 1st January of each year)
11,62,978	12,97,632	17,48,557	15,91,492	(a) Motor cars
87,25,151	96,56,303	1,10,27,651	1,18,44,037	(b) All types of vehicles

TABLE No. 29.7

EDUCATION

2002-03(E) (6)	2003-04(E) (7)	2004-05(E) (8)	2005-06(E) (9)	2006-07(E) (10)	Item (2)
					Primary education— (Excluding pre-primary)
67,062	67,291	67,964	68,644	69,330	(1) Institutions (No.)
11,837	11,689	11,747	11,806	11,688	(2) Students (In thousand)
315	322	330	338	340	(3) Teachers (In thousand)
					Secondary education—
16,917	17,985	18,717	19,480	20,339	(1) Institutions (No.)
9,864	10,122	10,499	10,893	11,063	(2) Students (In thousand)
267	273	278	285	291	(3) Teachers (In thousand)

29. निवडक निर्देशकांचा कल/TRENDS IN SELECTED INDICATORS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.8

अखिल भारतीय घाऊक किंमतींचे निर्देशांक (नवी मालिका)

ALL-INDIA WHOLESALE PRICE INDEX NUMBERS (NEW SERIES)

अनुक्रमांक Serial No.	वर्ष Year	प्राथमिक वस्तू Primary articles	इंधन, शक्ति दिवावती व वंगण Fuel, power, light and lubricants	वस्तु निर्माण उत्पादने Manufactured products	सर्व वस्तू All Commo- dities
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
	भार/Weight @ —	(32.295)	(10.663)	(57.042)	(100.000)
1	1982-83	106.7	106.5	103.5	104.9
2	1985-86	125.7	129.8	124.5	125.4
3	1991-92	218.3	199.0	203.4	207.8
4	1993-94	250.9	262.4	243.2	247.8
	भार /Weight *—	(22.025)	(14.226)	(63.749)	(100.000)
5	1994-95	115.8	108.9	112.3	112.6
6	1995-96	125.3	114.5	121.9	121.6
7	1996-97	135.8	126.4	124.4	127.2
8	1998-99	156.2	148.5	133.6	140.7
9	1999-00	158.0	162.0	137.2	145.3
10	2000-01	162.5	208.1	141.7	155.7
11	2001-02	168.4	226.7	144.3	161.3
12	2002-03	174.0	239.2	148.1	166.8
13	2003-04	181.5	254.5	156.4	175.9
14	2004-05	187.9	280.2	166.3	187.3
15	2005-06	193.6	306.8	171.4	195.6
16	2006-07	208.7	323.9	179.0	206.2

@ आधारभूत वर्ष/Base year : 1981-82=100)

* आधारभूत वर्ष/Base year : 1993-94=100

आधार — आर्थिक सल्लागार, उद्योग मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source — Office of the Economic Advisor, Ministry of Industry, Government of India, New Delhi

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.9

29. निवडक निर्देशकांचा कल/

तक्ता क्रमांक/

कामगारांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक (नवीन मालिका)/

अनुक्रमांक	केंद्र	बाब	भार Weight	1971-72	1981-82	1991-92
Serial No.	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	मुंबई (कॅलेंडर वर्ष १९६०=१००)	.. अन्न सर्वसाधारण निर्देशांक	59.9 100.00	204 190	508 460	255 234
2	सोलापूर (कॅलेंडर वर्ष १९६०=१००)	.. अन्न सर्वसाधारण निर्देशांक	59.9 100.00	214 198	544 499	242 234
3	नागपूर (कॅलेंडर वर्ष १९६०=१००)	.. अन्न सर्वसाधारण निर्देशांक	53.08 100.00	210 192	505 469	229 230
4	पुणे (कॅलेंडर वर्ष १९६१=१००)	.. अन्न सर्वसाधारण निर्देशांक	50.60 100.00	189 176	490 432	251 226
5	नाशिक (कॅलेंडर वर्ष १९८२=१००)	.. अन्न सर्वसाधारण निर्देशांक	52.9 100.00	247 236
6	जळगाव (कॅलेंडर वर्ष १९६१=१००)	.. अन्न सर्वसाधारण निर्देशांक	55.98 100.00	203 188	530 472	247 228
7	नांदेड (कॅलेंडर वर्ष १९६१=१००)	.. अन्न सर्वसाधारण निर्देशांक	60.26 100.00	210 198	579 523	238 234
8	औरंगाबाद (कॅलेंडर वर्ष १९६१=१००)	.. अन्न सर्वसाधारण निर्देशांक	53.65 100.00	201 190	548 496	247 227
9	कोल्हापूर (कॅलेंडर वर्ष १९८२=१००)	.. अन्न सर्वसाधारण निर्देशांक	55.64 100.00	249 230
10	अकोला (कॅलेंडर वर्ष १९८२=१००)	.. अन्न सर्वसाधारण निर्देशांक	62.30 100.00	237 229

@ आधारभूत वर्ष/ Base year : 1982=100

**पायाभूत वर्ष १९८२ मधील निर्देशांक पायाभूत वर्ष १९६०/१९६१ मध्ये रूपांतरित करण्यासाठी

TRENDS IN SELECTED INDICATORS

TABLE No. 29.9

CONSUMER PRICE INDEX NUMBERS FOR WORKING CLASS (NEW SERIES)

**जोडणारा						
2003-04	2004-05	2005-06	2006-07	गुणक Linking factor	Item	Centre
@	@	@	@	(12)	(3)	(2)
(8)	(9)	(10)	(11)			
583	595	622	680	5.44	Food	Mumbai
588	610	613	663	5.12	General Index	(Calendar year 1960=100)
491	509	503	562	5.37	Food	Solapur
509	532	543	601	5.03	General Index	(Calendar year 1960=100)
471	484	496	573	5.24	Food	Nagpur
507	533	559	627	4.99	General Index	(Calendar year 1960=100)
580	588	615	687	4.86	Food	Pune
561	579	592	645	4.53	General Index	(Calendar year 1961=100)
487	499	520	574	...	Food	Nashik
537	563	581	622	...	General Index	(Calendar year 1982=100)
507	525	549	607	5.12	Food	Jalgaon
490	509	530	575	4.78	General Index	(Calendar year 1961=100)
510	545	558	609	5.51	Food	Nanded
508	534	546	590	5.01	General Index	(Calendar year 1961=100)
531	554	565	622	5.63	Food	Aurangabad
542	562	582	629	5.18	General Index	(Calendar year 1961=100)
553	578	585	646	...	Food	Kolhapur
535	561	579	626	...	General Index	(Calendar year 1982=100)
505	519	526	590	...	Food	Akola
507	523	533	585	...	General Index	(Calendar year 1982=100)

Linking factor for converting index number with base 1982 into with base 1960/1961.

२९. निवडक निर्देशकांचा कल/
तक्ता क्रमांक/
राज्य उत्पन्न (सुधारित मालिका)/

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	1999-2000 (3)	2000-01 (4)	2001-02 (5)
1	चालू किमतीनुसार राज्य उत्पन्न			
(अ)	राज्य उत्पन्न (कोटी रुपयांत)	2,17,198	2,19,038	2,35,771
(ब)	राज्य उत्पन्नाचा निर्देशांक (आधार १९९९-२००० = १००)	100.0	100.8	108.6
(क)	दरडोई राज्य उत्पन्न (रुपयांत)	23,011	22,777	24,076
(ड)	दरडोई राज्य उत्पन्नाचा निर्देशांक (आधार १९९९-२००० = १००)	100.0	99.0	104.6
2	स्थिर किमतीनुसार राज्य उत्पन्न (१९९९-२०००)			
(अ)	राज्य उत्पन्न (कोटी रुपयांत)	2,17,198	2,10,526	2,17,807
(ब)	राज्य उत्पन्नाचा निर्देशांक (आधार १९९९-२००० = १००)	100.0	96.9	100.3
(क)	दरडोई उत्पन्न (रुपयांत)	23,011	21,892	22,242
(ड)	दरडोई उत्पन्नाचा निर्देशांक (आधार १९९९-२००० = १००)	100.0	95.1	96.7

टीप —दरडोई उत्पन्नाचे आकडे तयार करताना वर्षमध्य लोकसंख्येचे आकडे वापरण्यात आले आहेत.

TRENDS IN SELECTED INDICATORS

TABLE No. 29.10

STATE INCOME (REVISED SERIES)

2004-05*	2005-06*	2006-07*	Item
(6)	(7)	(8)	(2)
			I Net State Domestic Product at current prices—
3,33,147	3,75,472	4,35,055	(a) State income (Rs. in crore)
153.4	172.8	200.3	(b) Index No. of State income (Base : 1999-2000=100)
32,481	36,048	41,144	(c) <i>Per capita</i> State income (in Rs.)
141.2	156.6	178.8	(d) Index No. of <i>per capita</i> State income (Base : 1999-2000 = 100)
			II Net State Domestic product at constant (1999-2000) prices—
2,70,350	2,98,759	3,275,99	(a) State income (Rs. in crore)
124.5	137.6	150.8	(b) Index No. of State income (Base : 1999-2000=100)
26,359	28,683	30,982	(c) <i>Per capita</i> income (In Rs.)
114.5	124.6	134.6	(d) Index No. of <i>Per capita</i> income (Base : 1999-2000 = 100)

* अस्थायी/Provisional

Note—While calculating *per capita* income mid-year population has been used.

रुपांतर गुणके/CONVERSION FACTORS

1. लांबी/LENGTH

- 1 फूट /Foot = 30.48 सेंटीमीटर (तंतोतंत) /Centimetres(Exact)
- 1 मीटर /Metre = 1.09361 वार/Yard
- 1 वार /Yard = 0.9144 मीटर (तंतोतंत) /Metre(Exact)
- 1 किलोमीटर /Kilometre = 0.62137 मैल /Mile
- 1 मैल /Mile = 1.609344 किलोमीटर (तंतोतंत) /Kilometres (Exact)

2. क्षेत्रफळ/AREA

- 1 चौ. फूट /sq. Foot = 9.2903 चौ. डेसीमीटर /sq. Decimetres
- 1 हेक्टर /Hectare = 2.47105 एकर /Acres
- 1 एकर /Acre = 0.404686 हेक्टर /Hectare
- 1 चौ. किलोमीटर /sq. Kilometre = 0.386101 चौ.मैल /sq. Mile
- 1 चौ. मैल /sq. Mile = 2.58999 चौ. किलोमीटर /sq. Kilometres

3. वजन/WEIGHT

- 1 किलोग्रॅम /Kilogram = 2.20462 पौंड /Pounds = 1.07169 शेर /Seers
- 1 मेट्रिक टन /Metric Tonne = 0.9842 टन/Ton = 26.7923 मण /Maunds
- 1 पौंड / Pound = 0.453592 किलोग्रॅम /Kilogram
- 1 टन /Ton = 1.01605 मेट्रिक टन /Metric Tonnes

4. धारकता/CAPACITY

- 1 गॅलन (इंपिरियल) / Gallon (Imp.) = 4.54596 लिटर्स /Litres
- 1 लिटर /Litre= 0.219976 गॅलन (इंपिरियल) /Gallon (Imp.)
- 1 गॅलन (U.S.) /Gallon (U.S.) = 3.78533 लिटर्स /Litres = 0.83268 गॅलन (इंपिरियल)/Gallon (Imp.)

5. मेट्रिक परिमाणे/METRIC UNITS

- लांबी / Length : 1 किलोमीटर /Kilometre = 1,000 मीटर /Metres
- 1 मीटर/Metre = 1,000 मिलीमीटर / Milimetres
- क्षेत्रफळ /Area : 1 चौ.किलोमीटर /sq.Kilometre = 100 हेक्टर / Hectares
- 1 हेक्टर /Hectare = 10,000 चौ.मीटर /sq. Metres
- वजन / Weight : 1 टन /Tonne = 1,000 किलोग्रॅम / Kilograms = 10 क्विंटल / Quintals
- 1 किलोग्रॅम /Kilogram = 1,000 ग्रॅम / Grams

GOVERNMENT CENTRAL PRESS, MUMBAI
